

Raport z monitoringu „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus” za rok 2011

Spis treści

Wykaz skrótów	7
ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2011-2020 PLUS	8
Cel strategiczny A Przestrzeń Miasta – zharmonizowane, przyjazne środowisko do życia i rozwoju	12
A. 1. Kreowanie prawidłowej i racjonalnej struktury funkcjonalno – przestrzennej z uwzględnieniem wartości kulturowych i przyrodniczych	12
A. 2. Tworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego Miasta z dużym udziałem transportu zbiorowego oraz ruchu rowerowego	14
A. 3. Zapewnienie dostępności nowoczesnych, efektywnych i niezawodnych systemów infrastruktury technicznej	17
A. 4. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego przy wzroście udziału urządzonych terenów zieleni miejskiej	18
Cel strategiczny B Wysoka jakość kapitału ludzkiego i bezpieczeństwo społeczne mieszkańców	26
B.1. Wspieranie rozwoju tożsamości i aktywności lokalnej	26
B.2. Rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców	27
B.3. Wzrost jakości i innowacyjności kształcenia	29
B.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	30
B.5. Wspieranie rodzin	32
B.6. Wspomaganie postaw prozdrowotnych i zdrowego trybu życia mieszkańców	34
B.7. Poprawa skuteczności działań w zakresie pomocy społecznej i integracji	35
Cel strategiczny C Długofalowy wzrost gospodarki opartej na wiedzy i w konsekwencji większa liczba jakościowo lepszych miejsc pracy	47
C.1. Wzmocnienie ponadlokalnej konkurencyjności firm sektora MSP	47
C.2. Rozwój innowacyjnej gospodarki	47
C.3. Pozyskanie inwestorów zewnętrznych krajowych oraz zagranicznych	47
C.4. Rozwój powiązań gospodarczych ze wschodnimi sąsiadami Polski i UE – Białystok liderem współpracy wschodniej	48
Cel strategiczny D Atrakcyjność i dostępność oferty kulturalnej, sportowej, turystycznej i rekreacyjnej	52
D.1. Wspieranie środowisk twórczych w Mieście i rozwój infrastruktury kulturalnej	52
D.2. Kreowanie przedsięwzięć kulturalnych o prestiżowym znaczeniu krajowym i międzynarodowym	52
D.3. Tworzenie regionalnego centrum turystycznego	53
D.4. Wspieranie przedsiębiorczości w sferze turystyki i działalności kulturalnej	53
D.5. Promowanie aktywnych stylów życia i rozwój infrastruktury rekreacyjnej	53
D.6. Tworzenie sportowego centrum o znaczeniu ponadregionalnym	54
Cel strategiczny E Rozwój powiązań Białegostoku z bliższym i dalszym otoczeniem	60
E.1. Integracja planistyczna obszaru metropolitalnego	60
E.2. Usprawnienie powiązań infrastrukturalnych obszaru metropolitalnego	60
E.3. Wzrost dostępności do usług sfery społecznej w obszarze metropolitalnym	60
E.4. Tworzenie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej obszaru metropolitalnego	61
E.5. Rozwój zewnętrznych powiązań obszaru metropolitalnego ze szczególnym uwzględnieniem Białegostoku	61
PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W 2011 ROKU W MIEŚCIE BIAŁYSTOK	66
A. Przestrzeń Miasta – zharmonizowane przyjazne środowisko do życia i rozwoju	66
A.1. Kreowanie prawidłowej i racjonalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej z uwzględnieniem wartości kulturowych i przyrodniczych	66

A.2. Tworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego Miasta z dużym udziałem transportu zbiorowego oraz ruchu rowerowego	72
A.3. Zapewnienie dostępności nowoczesnych, efektywnych i niezawodnych systemów infrastruktury technicznej	77
A.4. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego przy wzroście udziału urządzonych terenów zieleni miejskiej	82
B. Wysoka jakość kapitału ludzkiego i bezpieczeństwo społeczne mieszkańców	88
B.1. Wspieranie rozwoju tożsamości i aktywności lokalnej	88
B.2. Rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców	91
B.3. Wzrost jakości i innowacyjności kształcenia	96
B.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	108
B.5. Wspieranie rodzin	119
B.6. Wspomaganie postaw prozdrowotnych i zdrowego trybu życia mieszkańców	124
B.7. Poprawa skuteczności działań w zakresie pomocy społecznej i integracji	128
C. Długofalowy wzrost gospodarki opartej na wiedzy i w konsekwencji większa liczba jakościowo lepszych miejsc pracy	132
C.1. Wzmocnienie ponadlokalnej konkurencyjności firm sektora MSP	132
C.2. Rozwój innowacyjnej gospodarki	139
C.3. Pozyskanie inwestorów zewnętrznych krajowych oraz zagranicznych	145
C.4. Rozwój powiązań gospodarczych ze wschodnimi sąsiadami Polski i UE – Białystok liderem współpracy wschodniej	150
D. Atrakcyjność i dostępność oferty kulturalnej, sportowej, turystycznej i rekreacyjnej	153
D.1. Wspieranie środowisk twórczych w Mieście i rozwój infrastruktury kulturalnej	153
D.2. Kreowanie przedsięwzięć kulturalnych o prestiżowym znaczeniu krajowym i międzynarodowym	162
D.3. Tworzenie regionalnego centrum turystycznego	166
D.4. Wspieranie przedsiębiorczości w sferze turystyki i działalności kulturalnej	168
D.5. Promowanie aktywnych stylów życia i rozwój infrastruktury rekreacyjnej	170
D.6. Tworzenie sportowego centrum o znaczeniu ponadregionalnym	170
E. Obszar metropolitalny	174
E.1. Integracja planistyczna obszaru metropolitalnego	174
E.2. Usprawnienie powiązań infrastrukturalnych obszaru metropolitalnego	174
E.3. Wzrost dostępności do usług sfery społecznej w obszarze metropolitalnym	175
E.4. Tworzenie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej obszaru metropolitalnego	176
E.5. Rozwój zewnętrznych powiązań obszaru metropolitalnego ze szczególnym uwzględnieniem Białegostoku ...	177

Wstęp

Warunkiem skutecznej realizacji zapisów Strategii jest jej monitorowanie. Obowiązek sporządzania raportu oraz metodyka corocznego monitorowania zawarta jest w rozdziale dziesiątym „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus”, przyjętej uchwałą Nr LVIII/777/10 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 13 września 2010 r.

Prezentowany Raport, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r., jest pierwszym tego typu dokumentem, zawierającym sprawozdanie z realizacji celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań wynikających ze „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus”. Stanowi on źródło informacji o stopniu realizacji Strategii, wskazuje zmiany zachodzące w Białymstoku oraz określa dynamikę postępu w osiąganiu przyjętych celów strategicznych.

Strukturę Raportu stanowią dwie części. Pierwsza część przedstawia opis i analizę poszczególnych celów strategicznych w oparciu o mierniki statystyczne. W celu zobrazowania dynamiki w zakresie realizacji celów szczegółowych, zaprezentowano wartości wskaźników i dane od roku 2008, które stanowiły podstawę do sporządzenia opracowania „Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Białegostoku”. Przyjęcie powyższego horyzontu czasowego do analizy zapewnia porównywalność danych w wieloletnim przedziale czasowym oraz umożliwia obserwację trendów.

Druga część Raportu stanowi podsumowanie działań podejmowanych w 2011 roku. Wszystkie zadania i przedsięwzięcia, realizowane przez odpowiedzialne za wdrożenie Strategii jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego przyporządkowane zostały do właściwych celów strategicznych oraz wpisujących się w dany cel priorytetów, kierunków działań i programów operacyjnych, zarówno kontynuowanych jak i nowych.

Analizie poddane zostały obszary:

- A. Zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i transportu,
- B. Infrastruktury społecznej i kapitału ludzkiego,
- C. Rozwoju gospodarczego,
- D. Kultury, sportu i turystyki,
- E. Metropolitalny.

Realizowane zadania scharakteryzowane zostały pod względem ilościowym. Dane ilościowe, zgodnie z założeniami metodycznymi monitoringu, przedstawiono według przyjętego w Strategii wykazu wskaźników monitorowania w latach 2008-2011. Dane liczbowe do Raportu pozyskane zostały z Banku Danych Lokalnych (stan na lipiec 2012r.) oraz z publikacji Urzędu Statystycznego w Białymstoku: „Sytuacji społeczno-gospodarczej Białegostoku za lata 2008-2011” oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane ze statystyki publicznej poszerzone zostały o informacje uzyskane z Departamentów i Biur Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych, Straży Miejskiej, Zarządu Białostockiej Komunikacji Miejskiej, Zarządu Dróg i Inwestycji Miejskich, Zarządu Mienia Komunalnego oraz innych jednostek organizacyjnych Urzędu.

W trakcie kompletowania danych służących monitorowaniu napotkano na obiektywne czynniki związane z uzyskaniem pełnych informacji:

- dane w niektórych przekrojach nie są dostępne w statystyce publicznej, jak np. gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu/Internetu szerokopasmowego lub ze względu na zmiany w systemie ich gromadzenia GUS/US nie mają ciągłości czasowej, np. liczba domów kultury i klubów osiedlowych, liczba klubów sportowych, liczba osób ćwiczących w klubach sportowych,
- wybrane dane ilościowe nie mogą być ujawnione przez US ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej, np. nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (przedsiębiorstwach przemysłowych),
- napotkano trudność w zmierzeniu niektórych zjawisk zachodzących na terenie Miasta, np. stopnia zachorowalności na nowotwory oraz na choroby płuc, stworzenia systemu wczesnej interwencji (liczba programów), wydatków Miasta na działalność edukacyjną w sferze rekreacji,
- zmiana przepisów prawnych spowodowała brak możliwości kompletnego obliczenia wybranych wskaźników, np. liczba towarzystw i stowarzyszeń o charakterze kulturalno-oświatowym, związków twórczych i chórów,
- publikacja raportu w grudniu 2012 roku wynika z konieczności uwzględnienia w procesie monitorowania danych statystycznych GUS, które w części dotyczącej ludności opublikowane zostały na przełomie października i listopada 2012 r.

Na etapie sporządzania monitoringu rocznego nie przeprowadzano badań jakościowych. Badania jakościowe będą analizowane w trakcie procesu ewaluacji Strategii.

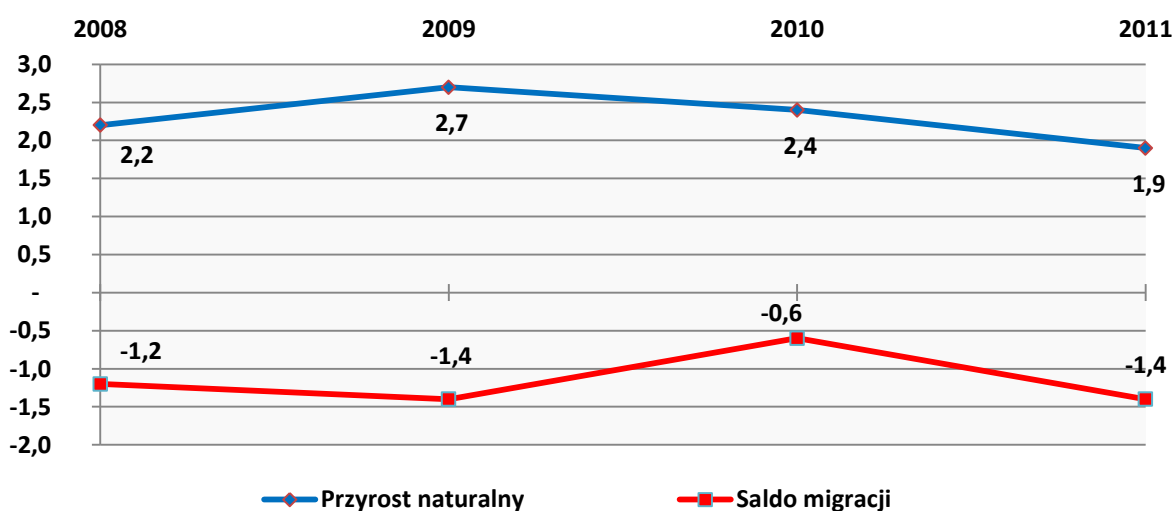
Wykaz skrótów:

BD	brak danych
BDL	Bank Danych Lokalnych
BGK	Biuro Gospodarowania Odpadami Komunalnymi
BKM	Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej
BKO	Biuro Kultury
BOM	Białostocki Obszar Metropolitalny
BPN-T	Białostocki Park Naukowo - Technologiczny
BRM	Biuro Rady Miasta
BSR	Biuro Sportu i Rekreacji
BZK	Biuro Zarządzania Kryzysowego
DFN	Departament Finansów Miasta
DOS	Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej
DSK	Departament Skarbu
DSP	Departament Spraw Społecznych
EDU	Departament Edukacji
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS	Główny Urząd Statystyczny
INF	Departament Informatyki
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
MPEC	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
MPZP	Miejski Plan Zagospodarowania Przestrzennego
ORN	Departament Organizacyjny i Nadzoru
PFRR	Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego
PKP	Polskie Koleje Państwowe
PRO	Biuro Promocji
RDDKiA	Regionalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Spółka LECH	Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo-Produkcyjne "LECH" Spółka z o.o.
UM	Urząd Miejski w Białymstoku
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
URB	Departament Urbanistyki
US	Urząd Statystyczny
WB	Wodociągi Białostockie
WPOW	Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze
ZDI	Zarząd Dróg i Inwestycji Miejskich
ZMK	Zarząd Mienia Komunalnego
-	wartość zerowa

Analiza wskaźnikowa realizacji Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus

W latach 2008-2010 liczba mieszkańców w Mieście systematycznie wzrastała. Niewielki spadek liczby ludności o 0,3% nastąpił w 2011 roku. W Białymstoku występuje dodatni współczynnik przyrostu naturalnego oraz ujemne, ale relatywnie nieduże saldo migracji. Korzystnie przedstawia się struktura wieku ludności. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności wynosił 17% i kształtował się na poziomie zbliżonym do roku 2008, co świadczy o stosunkowo wolnym tempie starzenia się społeczeństwa Białegostoku. W Białymstoku mieszka więcej kobiet niż mężczyzn - na 100 mężczyzn przypada 113 kobiet. Spada liczba zawieranych małżeństw, aczkolwiek jest ona nadal dwukrotnie wyższa od liczby rozwodów.

Wykres 1 Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały w Białymstoku

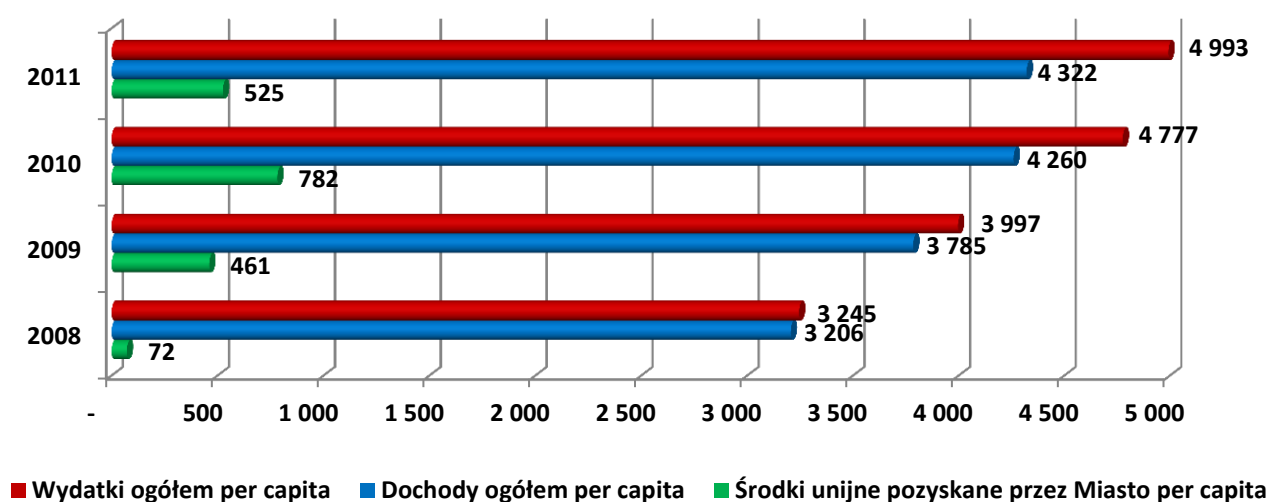
Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Jednym z najważniejszych problemów Białegostoku jest rynek pracy. Od 2008 roku systematycznie wzrastał poziom bezrobocia. Negatywna tendencja wzrostowa zatrzymała się w 2011 r., w którym stopa bezrobocia wyniosła 12,4% i osiągnęła poziom z roku 2010.

W 2011 roku dochody budżetowe ogółem wyniosły 4 322,15 zł na jednego mieszkańca i w porównaniu do 2008 roku wzrosły o 34,82%. Podobną tendencję zaobserwować można w odniesieniu do wydatków budżetowych, które wzrosły w analogicznym okresie o 53,86% do poziomu 4 992,53 zł na mieszkańca. Białystok jest miastem, w którym skutecznie pozyskiwane są fundusze unijne. Według rankingu opublikowanego w 2012 r. w „Rzeczpospolitej” Białystok zajął piąte miejsce w Polsce pod względem wykorzystania funduszy unijnych w kategorii miast na prawach powiatu.¹ Środki unijne pozyskane przez Miasto w 2011 roku wyniosły 525,18 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza 631,45% wzrost w stosunku do 2008 roku.

Wykres 2 Dochody, wydatki i środki unijne pozyskane przez Miasto Białystok (w zł)

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Finansów Miasta

¹ Samorząd Europejski. Ranking wykorzystania funduszy unijnych, Rzeczpospolita, 17 lipca 2012 r.

Ogólne wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło
1.	Gęstość zaludnienia	osoby/km ²	2 880	2 886	2 890	2 882	BDL
2.	Przyrost naturalny	osoby/1000 mieszkańców	2,2	2,7	2,4	1,9	BDL
3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności	%	16	16	17	17	BDL
4.	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	kobiety/100 mężczyzn	114	114	114	113	BDL
5.	Liczba małżeństw	jednostki/1000 mieszkańców	6,3	6,2	5,8	4,9	BDL
6.	Liczba rozwodów	jednostki/1000 mieszkańców	2,2	2,7	2,4	2,4	BDL
7.	Współczynnik dzietności	liczba urodzonych dzieci/jedną kobietę w wieku rozrodczym 15-49 lat	1,14	1,19	1,17	1,10	BDL
8.	Saldo migracji	osoby/1000 mieszkańców	- 1,2	- 1,4	- 0,6	- 1,4	BDL
9.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	7,8	11,7	12,4	12,4	BDL
10.	Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatów ogółem	zł na mieszkańca	3 205,91	3 785,02	4 260,19	4 322,15	DFN
11.	Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatów ogółem	zł na mieszkańca	3 244,86	3 996,69	4 776,71	4 992,53	DFN

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło
12.	Nadwyżka operacyjna	mln zł	119	71	50	31	DFN
13.	Środki unijne ogółem pozyskane przez Miasto Białystok w przeliczeniu na jednego mieszkańca	zł/os.	71,80	460,76	782,16	525,18	DFN/ BFE
14.	Wskaźnik zadłużenia	%	21,37	25,12	33,34	48,87	DFN
15.	Kwota długu	tys. zł	201 527,55	280 150,61	419 319,85	621 663,58	DFN
16.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	t na km ²	2,53	1,80	1,70	1,50	BDL
17.	Emisja zanieczyszczeń gazowych	t na km ²	8 285,30	8 160,60	8 087,70	8 836,20	BDL
18.	Odpady wytworzone	tys. t na km ²	1,74	1,20	1,23	1,26	BDL
19.	Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	dam ³ na km ²	138,12	142,34	133,56	132,40	BDL

CEL STRATEGICZNY A

PRZESTRZEŃ MIASTA – ZHARMONIZOWANE, PRZYJAZNE ŚRODOWISKO DO ŻYCIA I ROZWOJU

A. 1. KREOWANIE PRAWIDŁOWEJ I RACJONALNEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM WARTOŚCI KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH

W zakresie powyższego priorytetu przyjmuje się następujące kierunki:

- Kształtowanie jednostek i zespołów urbanistycznych o wysokich walorach funkcjonalno-przestrzennych z uwzględnieniem wartości kulturowych i przyrodniczych,
- Poprawa poziomu ładu przestrzennego, w tym zwartości i dyscypliny zabudowy oraz eliminacja konfliktów funkcjonalnych w drodze planowanego sterowania procesami rozwojowymi Miasta,
- Uwzględnienie materialnego dziedzictwa historycznego Miasta jako elementu tożsamości przestrzennej,
- Tworzenie warunków przestrzennych służących wzmocnieniu funkcji metropolitalnych,
- Tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju mieszkalnictwa oraz podnoszenia jakości istniejących zasobów mieszkaniowych,
- Poprawa jakości przestrzeni publicznych,
- Systemowe działania w kierunku kreowania integracyjnej, dostępnej przestrzeni miejskiej, m. in. poprzez eliminowanie tzw. barier architektonicznych,
- Kreowanie wielkomiejskiego charakteru centrum Miasta,
- Aktywna rola samorządu w gospodarce gruntami, w tym w przygotowaniu terenów inwestycyjnych, jako narzędzie do stymulowania pożądanych procesów przestrzennych i funkcjonalnych oraz zabezpieczenia strategicznych interesów Miasta,
- Zapewnienie priorytetu w sporządzaniu opracowań planistycznych dla obszarów: konfliktów funkcjonalnych, zagrożonych naruszeniami ładu przestrzennego, wymagających przekształceń, kluczowych inwestycji oraz związanych z ważnymi przestrzeniami publicznymi, a także wyprzedzająca koordynacja przygotowania tych opracowań z realizacją inwestycji liniowych.

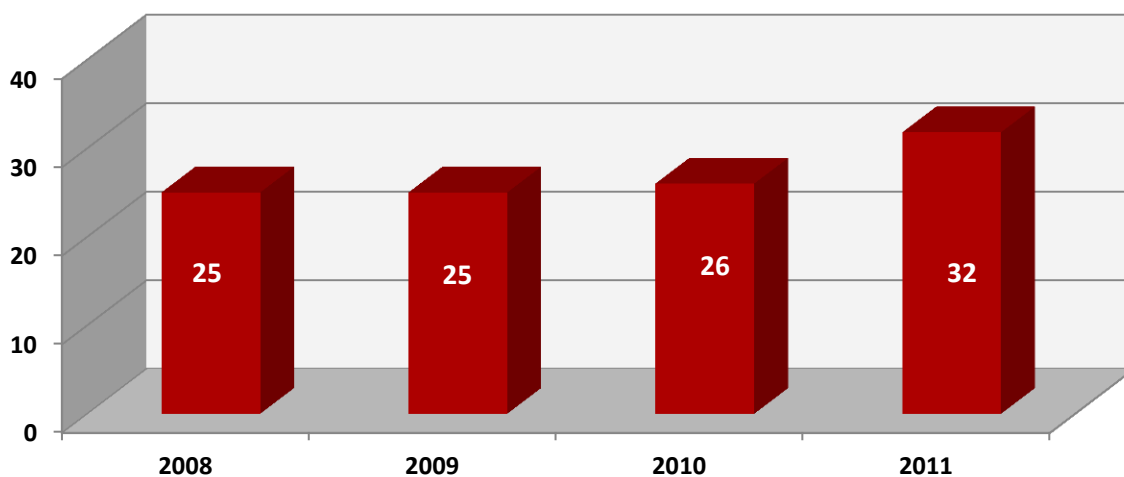
Można zaobserwować następujące trendy:

- Stopień pokrycia Miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wzrósł z 25,3% w 2008 do 31,8% w 2011 roku (Wykres 3),
- Stosunek wartości gruntów zbywanych do nabywanych przez Miasto w 2011 roku utrzymuje się na poziomie 0,8 podczas gdy w momencie tworzenia Strategii wynosił 2,3. Zmiana ilości gruntów zwiększających zasób gminy podyktowana jest koniecznością nabywania działek przeznaczonych pod inwestycje drogowe,
- Od 2008 roku odnotowano wzrost transakcji zbycia gruntów komunalnych objętych aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. W roku 2011 nastąpił

niewielki spadek w odniesieniu do roku 2010. Zbytych zostało 55% gruntów, co stanowi wzrost o 17% w odniesieniu do roku 2008,

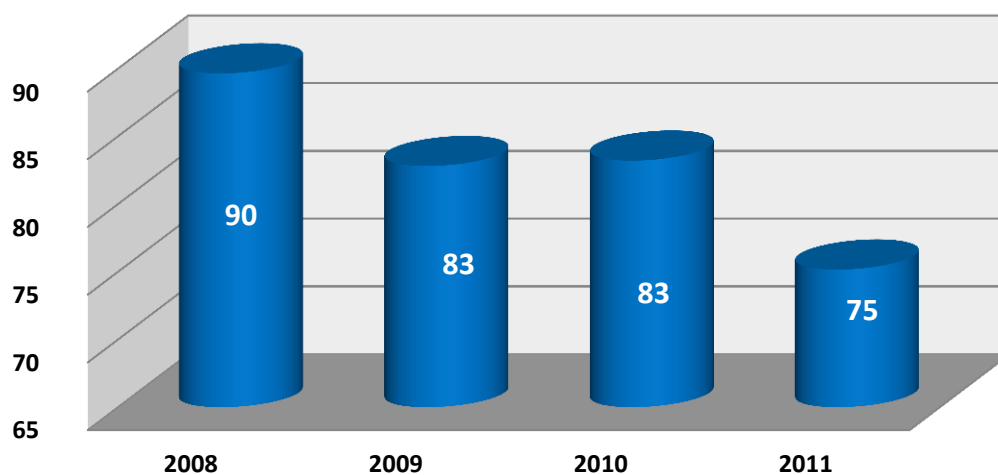
- W 2011 roku można zauważyć spadek wielkości powierzchni użytkowej w przeliczeniu na liczbę mieszkań oddanych do użytku w stosunku do lat ubiegłych (Wykres 4).

Wykres 3 Pokrycie powierzchni Miasta planami miejscowymi (w %)

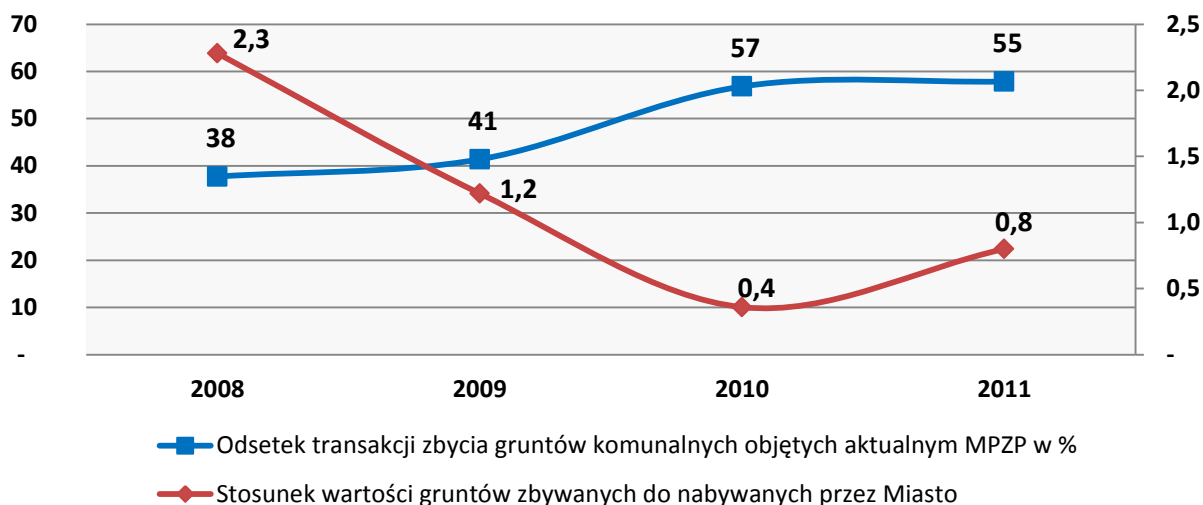
Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki

Wykres 4 Wielkość powierzchni użytkowej do liczby mieszkań oddanych do użytku (w m²/szt.)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 5 Stosunek wartości gruntów zbywanych do nabywanych przez Miasto oraz odsetek transakcji zbycia gruntów komunalnych objętych aktualnym MPZP

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Skarbu

A. 2. TWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA Z DUŻYM UDZIAŁEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO ORAZ RUCHU ROWEROWEGO

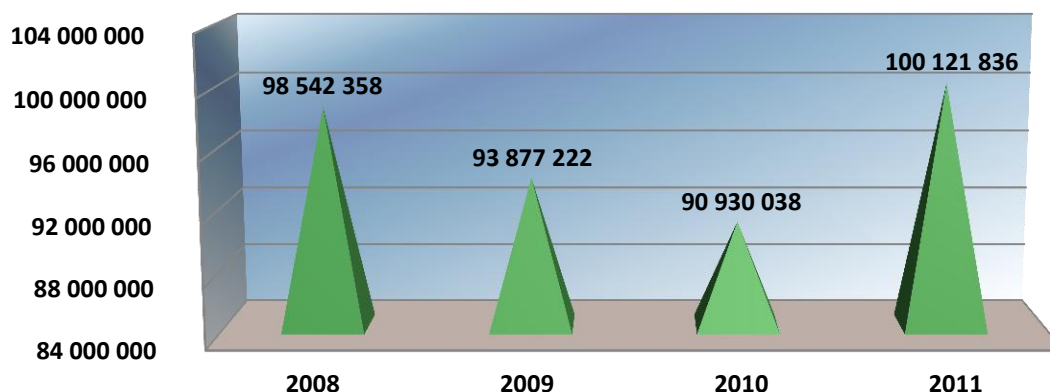
W zakresie powyższego priorytetu przyjmuje się następujące kierunki:

- Rozbudowa układu komunikacyjnego w celu zwiększenia przepustowości, płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem obwodnic miejskich, przejazdów przez tory kolejowe oraz ruchliwych arterii komunikacyjnych,
- Doskonalenie systemu zarządzania i sterowania ruchem poprzez stosowanie rozwiązań opartych o Inteligentne Systemy Transportowe,
- Podnoszenie atrakcyjności oferty usług transportu zbiorowego, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych systemów telematycznych,
- Rozbudowa systemu korytarzy autobusowych wysokiej jakości,
- Wprowadzanie rozwiązań wspierających atrakcyjność i bezpieczeństwo ruchu pieszego oraz rowerowego, w tym w postaci stref ruchu uspokojonego,
- Usprawnienie systemu parkingowego w zgodzie z priorytetami polityki przestrzennej i transportowej Miasta,
- Modernizacja i rozwój uzupełniającego układu ulicznego w koordynacji z rozwojem infrastruktury technicznej,
- Wprowadzanie rozwiązań służących ograniczaniu hałasu komunikacyjnego,
- Wspieranie działań na rzecz poprawy zewnętrznej dostępności transportowej Miasta.

Można zaobserwować następujące trendy:

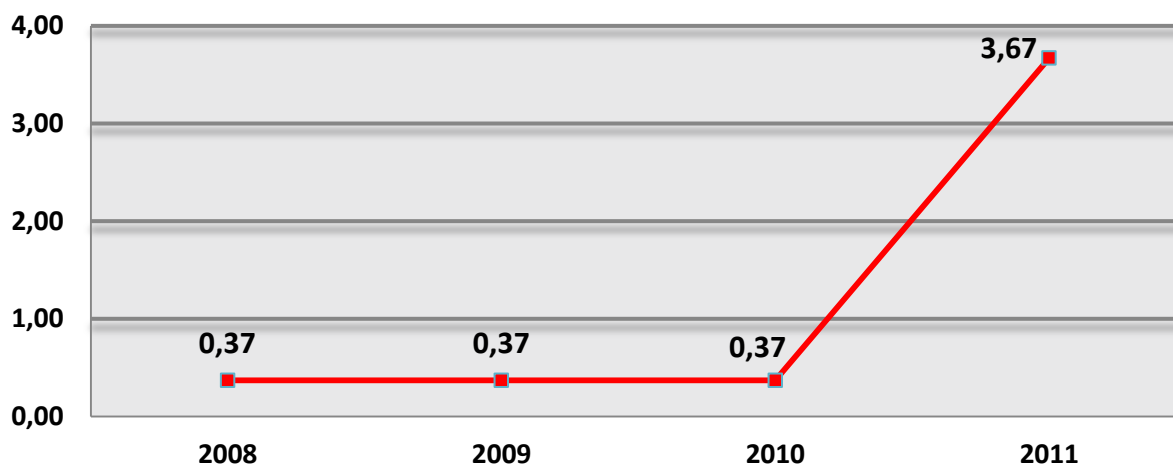
- Rozbudowa układu komunikacyjnego przyczynia się do poprawy jakości systemu transportu zbiorowego, wpływając na wzrost średniej prędkości autobusów komunikacji miejskiej,
- Zwiększyła się długość ulic układu podstawowego. W porównaniu do 2008 roku był to wzrost o 7,7 km. Wszystkie ulice stanowiące układ podstawowy w całości objęte są rozwiązaniami z zakresu Informatycznych Systemów Telematycznych,
- Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci drogowej spowodowała wzrost długości korytarzy autobusowych wysokiej jakości (buspasów),
- W 2011 roku, w odniesieniu do roku 2008, o 1,6% wzrosła liczba pasażerów korzystających z transportu zbiorowego (Wykres 6),
- Stale poprawiają się warunki jazdy rowerem po Białymstoku. W badanym okresie wybudowano 32,6 km dróg rowerowych, co stanowi około 49% ich łącznej długości (Wykres 8),
- Nie zanotowano zwiększenia długości ulic o funkcji obwodnic w granicach Miasta.

Wykres 6 Liczba pasażerów korzystających z transportu zbiorowego

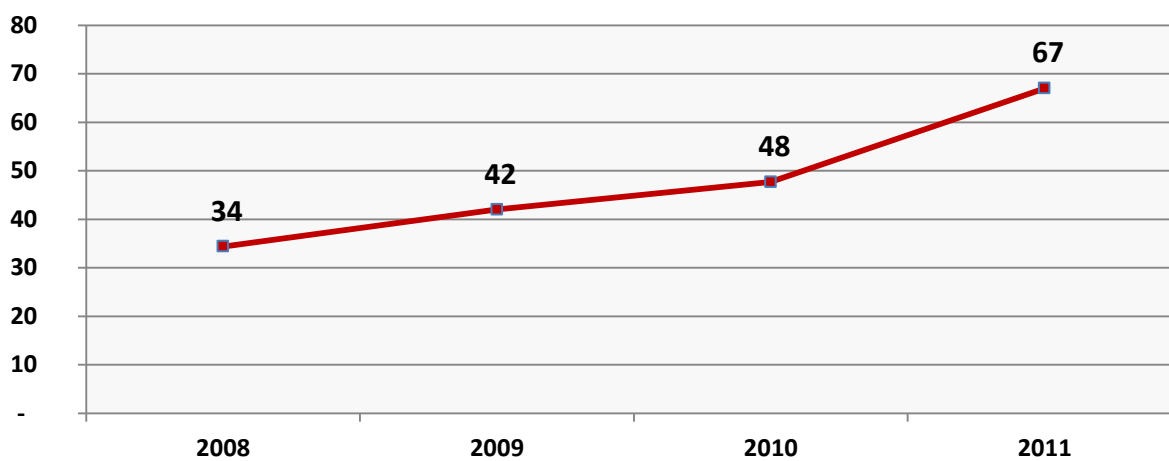
Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

Wykres 7 Długość korytarzy autobusowych wysokiej jakości (dane dot. długości buspasów) w km

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

Wykres 8 Długość dróg rowerowych (w km)

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Zarząd Dróg i Inwestycji Miejskich

A. 3. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI NOWOCZESNYCH, EFEKTYWNYCH I NIEZAWODNYCH SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

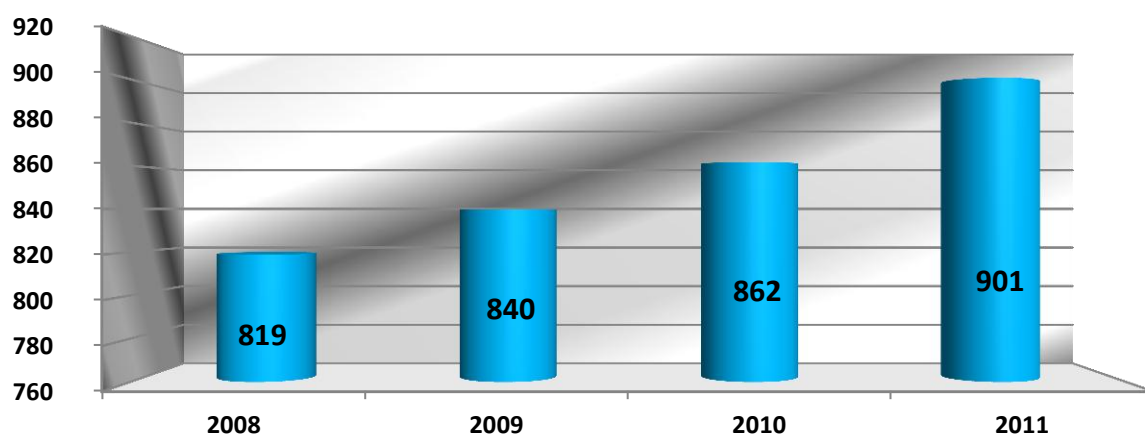
W zakresie powyższego priorytetu przyjmuje się następujące kierunki:

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej z zastosowaniem najnowszych technologii i systemów w kierunku uzyskania zgodności z nowoczesnymi standardami użytkowymi i środowiskowymi,
- Zwiększenie możliwości inwestycyjnych w sferze infrastruktury technicznej poprzez finansowanie pozabudżetowe,
- Stworzenie kompleksowego, nowoczesnego systemu gospodarki odpadami z dużym udziałem selektywnej zbiórki odpadów i maksymalizacją efektu odzysku,
- Zapewnienie warunków do budowy powszechnie dostępnych szerokopasmowych sieci teleinformatycznych,
- Działania na rzecz eliminowania nieuzasadnionej terenochłonności elementów infrastruktury technicznej.

Można zaobserwować następujące trendy:

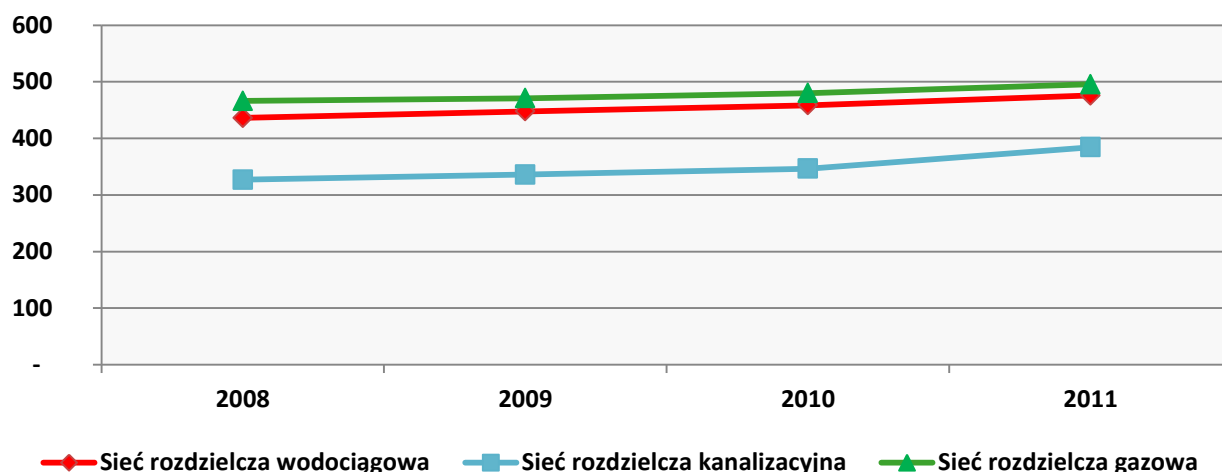
- W badanym okresie długość funkcjonujących podsystemów infrastruktury technicznej wzrosła o 82 km (Wykres 9),
- Stale wzrastała długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (Wykres 10),
- W 2011 roku 97% ludności korzystało z sieci wodociągowej, 96% z sieci kanalizacyjnej a 91% z sieci gazowej,
- W latach 2008-2011 kubatura budynków ogrzewanych centralnie wzrosła o 8%,
- Długość szerokopasmowych linii teleinformatycznych w 2011 roku wynosiła 66 km.

Wykres 9 Długość funkcjonujących podsystemów infrastruktury technicznej (w km)

Źródło: Wodociągi Białostockie Sp. z o.o.

Wykres 10 Długość sieci rozdzielczych na 100 km²

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

A. 4. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO PRZY WZROŚCIE UDZIAŁU URZĄDZONYCH TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ

W zakresie powyższego priorytetu przyjmuje się następujące kierunki:

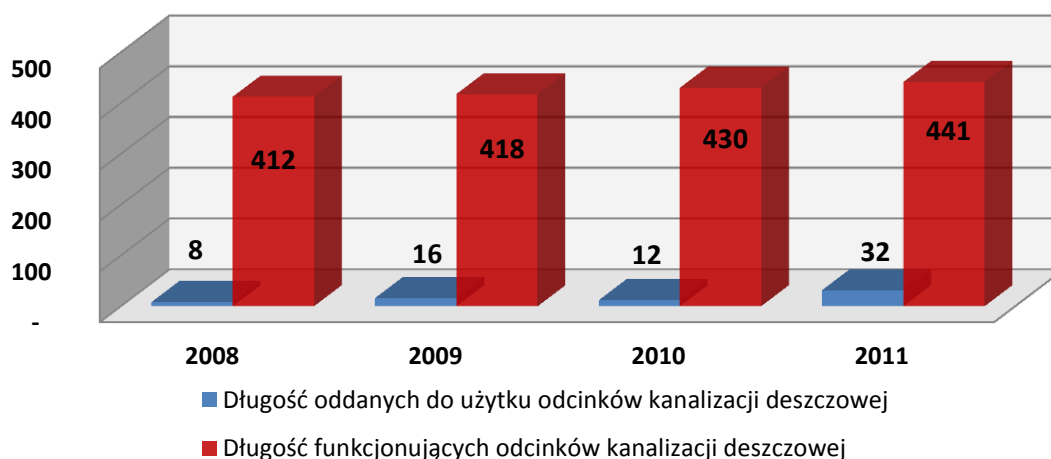
- Osiągnięcie wyższych standardów ochrony środowiska, a także utrzymania czystości i porządku,
- Stworzenie efektywnego systemu zagospodarowania wód opadowych,
- Rozwój terenów zieleni urządzonej przy poszanowaniu unikalnych walorów przyrodniczych,
- Zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego Miasta i ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych przed ekspansją inwestycyjną.

Można zaobserwować następujące trendy:

- W badanym okresie wzrosła o 24 km długość oddanych do użytku odcinków kanalizacji deszczowej,
- Wzrosła długość funkcjonujących odcinków kanalizacji deszczowej z 412 km funkcjonujących w 2008 do 441 km w 2011,
- W Białymstoku nastąpił prawie trzykrotny wzrost zielonych terenów urządzonych. Powierzchnia parków, skwerów, zieleńców, zieleni cmentarnej oraz trawników w pasach drogowych wzrosła ze 107 ha w 2008 roku do 309 ha w roku 2011,
- W 2011 roku odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków wynosił 98%,

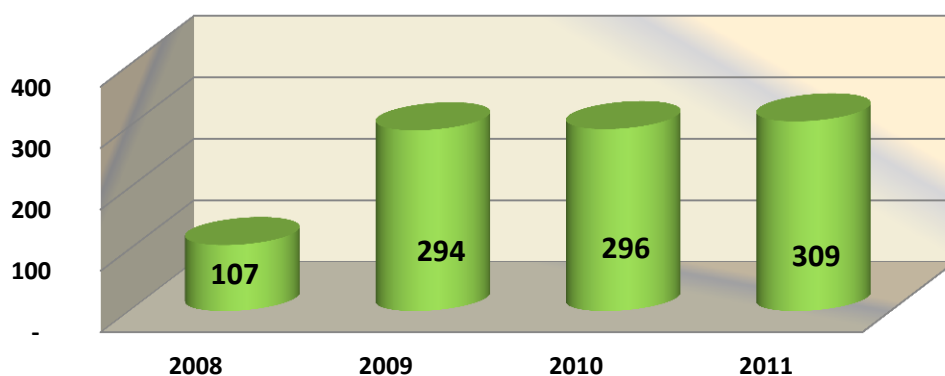
- W 2011 roku 92% wytworzonych odpadów poddanych zostało odzyskowi, co stanowi wzrost o 17% w odniesieniu do roku 2008,
- Tendencję rosnącą wykazują zanieczyszczenia pyłowe i gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji.

Wykres 11 Długość oddanych do użytku oraz funkcjonujących odcinków kanalizacji deszczowej (w km)

Źródło: Wodociągi Białostockie Sp. z o.o., Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej

Wykres 12 Wielkość powierzchni zielonych terenów urządzonych (w ha)

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej

Zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura techniczna i transport

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
1.	Pokrycie powierzchni Miasta planami miejscowymi	%	25	25	26	32	URB	Wartości wskaźników wg stanu z 2011 roku.
2.	Liczba przejazdów bezkolizyjnych przez tory na ciągach komunikacyjnych podstawowego układu komunikacyjnego Miasta	szt.	8	8	8	8	ZDI	
3.	Liczba pasażerów przewiezionych przez zbiorowy transport miejski	tys. os.	98 542	93 877	90 930	100 122	BKM	
4.	Korzystający z wodociągu	%	97	97	97	97	BDL	
5.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	95	95	95	96	BDL	
6.	Korzystający z sieci gazowej	%	90	91	91	91	BDL	
7.	Kubatura budynków ogrzewanych centralnie	tys. m ³	32 165	32 735	33 329	34 764	MPEC	
8.	Sieć rozdzielcza wodociągowa	/100 km ²	436	448	458	476	BDL	
9.	Sieć rozdzielcza kanalizacyjna	/100 km ²	327	336	347	384	BDL	
10.	Sieć rozdzielcza gazowa	/100 km ²	466	471	480	496	BDL	
11.	Odpady wytworzone poddane odzyskowi jako % odpadów wytworzonych ogółem	%	75	80	69	92	BDL	Wskaźniki 11 i 14 są tożsame.
12.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	t na km ²	305	228	266	327	BDL	
13.	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	t na km ²	6	5	7	7	BDL	
14.	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	75	80	69	92	BDL	
15.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w stosunku do ludności ogółem	%	96	97	97	98	BDL	
16.	Długość dróg gruntowych	km	70	94	91	87	ZDI	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
A. 1. KREOWANIE PRAWIDŁOWEJ I RACJONALNEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM WARTOŚCI KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
1.	Odsetek liczby mieszkańców, zamieszkujących w promieniu do 2 km od ukształtowanych, ponadlokalnych ośrodków usługowych	%					BD	
2.	Współczynnik zmienności liczby kondygnacji budynków w strefie konserwatorskiej	%					BD	
3.	Liczba obiektów o funkcjach metropolitalnych na terenie Miasta	szt.					BD	
4.	Wielkość powierzchni użytkowej/liczby mieszkań oddanych do użytku	m ² /szt.	90	83	83	75	BDL	
5.	Odsetek działek budowlanych niezabudowanych w obszarze centrum Miasta	%					BD	
6.	Stosunek powierzchni usługowej do powierzchni mieszkalnej obiektów w centrum Miasta	wskaźnik					BD	
7.	Wielkość powierzchni użytkowej/liczby obiektów o funkcjach centrotwórczych w obszarze centrum	m ² /szt.					BD	
8.	Stosunek wartości gruntów zbywanych do nabywanych przez Miasto		2,3	1,2	0,4	0,8	DSK	Wskaźnik wyliczony w oparciu o proporcje i podany w wartości liczbowej ułamkowej.
9.	Odsetek transakcji zbycia gruntów komunalnych objętych aktualnym MPZP	%	38	41	57	55	DSK	
10.	Ocena jakości przestrzeni publicznej przez mieszkańców	Badanie opinii mieszkańców						W trakcie ewaluacji Strategii.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
11.	Ocena jakości przestrzeni publicznych, dokonana przez osoby niepełnosprawne	Badanie opinii osób niepełnosprawnych						
A. 2. TWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA Z DUŻYM UDZIAŁEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO ORAZ RUCHU ROWEROWEGO								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
12.	Średnia prędkość autobusów komunikacji miejskiej	km/h	BD	16,12	16,42	16,66	BKM	
13.	Długość ulic o funkcji obwodnic w granicach Miasta	km	28,0	28,6	28,6	28,6	ZDI	
14.	Liczba przejazdów przez tory kolejowe	szt.	8	8	8	8	ZDI	
15.	Długość ulic układu Podstawowego	km	109,0	110,0	114,0	116,7	ZDI	Wskaźnik nie zawiera obwodnic.
16.	Średnia prędkość podróży	km/h	Brak danych				ZDI	
17.	Długość/odsetek długości ulic układu podstawowego objętych rozwiązaniami z zakresu IST	km/%	100%	100%	100%	100%	ZDI	
18.	Liczba pasażerów transportu zbiorowego	osób	98 542 358	93 877 222	90 930 038	100 121 836	BKM	
19.	Długość ulic objętych rozwiązaniami z zakresu telematiki transportu	km	Brak danych				ZDI	
20.	Długość korytarzy autobusowych wysokiej jakości	km	0,37	0,37	0,37	3,67	BKM	Dane dot. długości buspasów.
21.	Długość dróg rowerowych	km	34,4	42,0	47,7	67,0	ZDI	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
22.	Długość ulic objętych rozwiązaniami z zakresu uspokojenia ruchu	km	0	0,8	0,8	0,8	ZDI	
23.	Liczba miejsc parkingowych w centrum Miasta w tym w obiektach wielopoziomowych	szt.	Brak danych			3 650	ZDI	
24.	Liczba miejsc parkingowych w ramach parkingów strategicznych w otoczeniu obwodnic miejskich	szt.	0	0	0	0	ZDI	
25.	Odsetek ludności zamieszkałej w strefach, gdzie poziom hałasu na zewnątrz budynków przekracza określone wartości graniczne	%	Brak danych				DOS	Podanie tych wskaźników możliwe jest tylko z mapy akustycznej, która sporządzana jest co 5 lat.
26.	Średnia wartość poziomu hałasu w otoczeniu arterii komunikacyjnych	dB	Brak danych				DOS	Podanie tych wskaźników możliwe jest tylko z mapy akustycznej, która sporządzana jest co 5 lat.
27.	Wskaźniki charakteryzujące zmianę dostępności komunikacyjnej (np. czas przejazdu pociągu w relacji Warszawa-Białystok, zmiana długości odcinków dwujezdniowych na dk S8 na odcinku Warszawa-Białystok, liczba połączeń lotniczych do i z Białegostoku)	h/km/szt.					PKP/ RDDKiA UMWP	
BADANIA JAKOŚCIOWE								
28.	Odsetek badanych mieszkańców zadowolonych z poziomu jakości usług transportu zbiorowego	Badanie opinii mieszkańców						W trakcie ewaluacji Strategii.
29.	Ocena poziomu rozwiązań dróg rowerowych	Badanie opinii mieszkańców						

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
A.3. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI NOWOCZESNYCH, EFEKTYWNYCH I NIEZAWODNYCH SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
30.	Długość funkcjonujących podsystemów infrastruktury technicznej	km	819	840	862	901	WB	Wskaźnik zawiera: sieć wodociągową magistralną i rozdzielczą (bez przyłączy) oraz sieć kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej (bez przyłączy)
31.	Liczba/odsetek mieszkańców korzystających z podsystemów infrastruktury technicznej	os./%					BDL	
32.	Stosunek środków pozabudżetowych i budżetowych w finansowaniu inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej	wskaźnik	BD	BD	BD	47%	UM Spółka LECH	Dane pochodzą jedynie od spółki LECH
33.	Odsetek odpadów poddanych odzyskowi lub wtórnej przeróbce	%	BD	BD	BD	BD	BGK	
34.	Wartość energii odzyskanej z odpadów	J	Brak instalacji do termicznego przekształcania odpadów				BGK	
35.	Długość/liczba użytkowników szerokopasmowych linii teleinformatycznych	km/os.	BD	BD	BD	66	INF	Wskaźnik prezentuje długość linii teleinformatycznych w km. Nie ma możliwości wyliczenia wskaźnika w przeliczeniu na liczbę użytkowników.
36.	Powierzchnia terenów wyłączonych ze stref oddziaływania linii podsystemów infrastruktury technicznej	ha					Dysp-nenci sieci	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
A.4. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO PRZY WZROŚCIE UDZIAŁU URZĄDZONYCH TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
37.	Powierzchnia obszarów, na których występują warunki zgodne z normami z zakresu ochrony środowiska	ha					RDOŚ	
38.	Objętość wód opadowych odprowadzanych do cieków wodnych i zbiorników otwartych	m ³	Brak danych				UM	
39.	Długość oddanych do użytku odcinków kanalizacji deszczowej	km	7,86	16,05	11,83	31,73	DOS/ WB	
40.	Długość funkcjonujących odcinków kanalizacji deszczowej	km	412	418	430	441	DOS/ WB	
41.	Stopień zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych oraz stan zachowania ekosystemów występujących na terenach otwartych objętych zagospodarowaniem	analiza jakościowa						
42.	Wielkość powierzchni zielonych terenów urządzonych	ha	107,41	294,31	296,31	308,86	DOS	Wskaźnik zawiera parki, skwery, zieleńce, zieleń cmentarną, powierzchnię trawników w pasach drogowych. Nie zawiera gruntów leśnych.

CEL STRATEGICZNY B

WYSOKA JAKOŚĆ KAPITAŁU LUDZKIEGO I BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW

B.1. WSPIERANIE ROZWOJU TOŻSAMOŚCI I AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

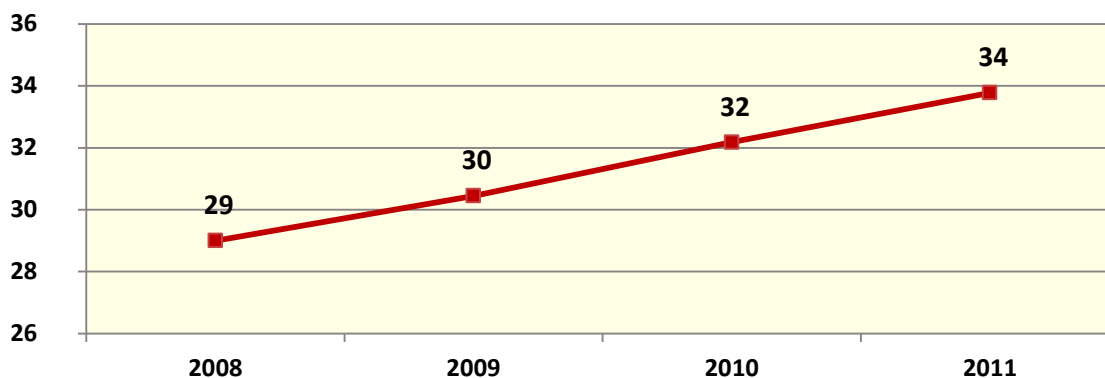
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wspieranie i promowanie aktywności społeczności lokalnych i działań rad osiedli,
- Kształtowanie lokalnej tożsamości w ramach współpracy między administracją, przedsiębiorcami, instytucjami non-profit, uczelniami,
- Wspieranie mniejszości narodowych,
- Białystok jako pomost między Wschodem a Zachodem.

Można zaobserwować następujące trendy:

- W Białymstoku funkcjonuje centrum aktywności lokalnej,
- W Mieście nie funkcjonują rady osiedli, pomimo iż statut Miasta przewiduje możliwość ich tworzenia,
- Wzrasta liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji.

Wykres 13 Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji w Mieście Białystok w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

B.2. ROZWÓJ OSOBOWY I ZAWODOWY MIESZKAŃCÓW

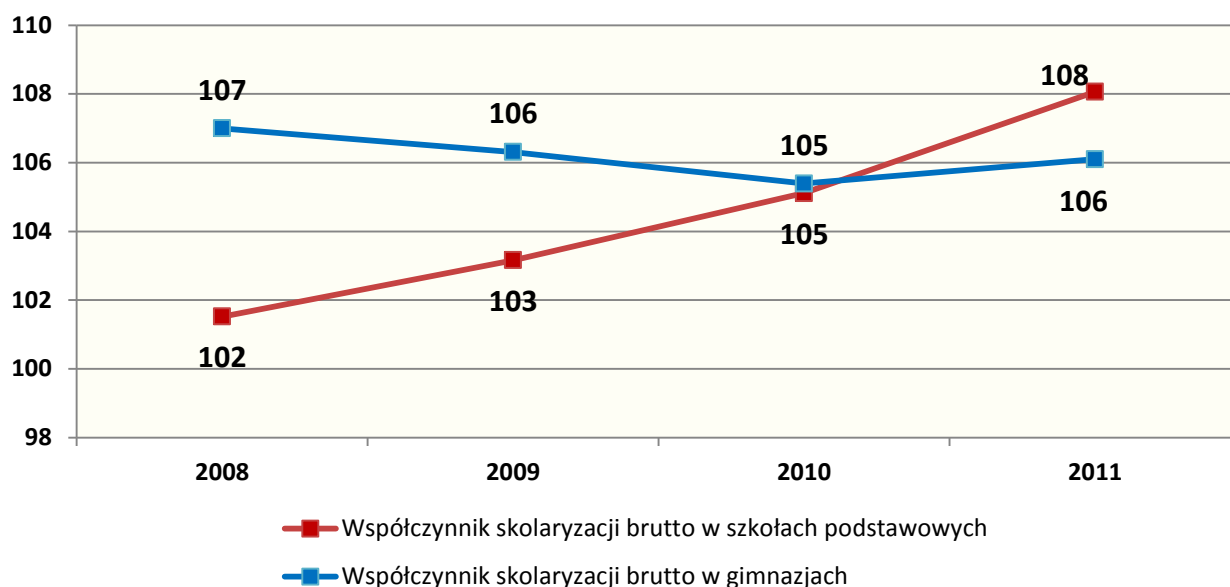
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Zwiększanie szans edukacyjnych, w tym podejmowanie szczególnej troski o proces wychowania oraz kształcenia i poprawy warunków nauki dzieci i młodzieży uzdolnionej, niepełnosprawnej oraz wyrównywanie szans zaniedbanych wychowawczo,
- Doskonalenie warunków dla kształcenia zawodowego, ustawicznego i specjalnego dostosowanego do rynku pracy,
- Tworzenie możliwości rozwoju i uzupełniania kwalifikacji kadry pedagogicznej, administracyjno-obługowej, socjalnej, terapeutycznej i naukowej,
- Rozwijanie umiejętności kluczowych ukierunkowanych na przystosowanie absolwenta szkoły do życia zawodowego i osobistego.

Można zaobserwować następujące trendy:

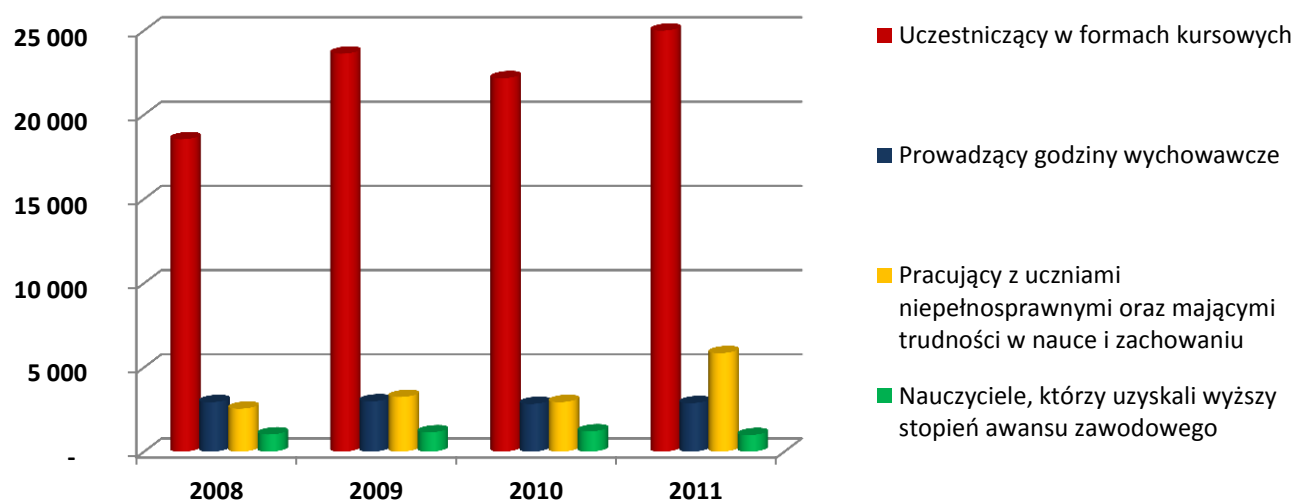
- Systematycznie wzrasta odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną. W 2011 roku stanowił on 91,5%,
- Współczynnik skolaryzacji brutto na poziomie szkół podstawowych systematycznie wzrasta natomiast na poziomie szkół gimnazjalnych utrzymuje się na poziomie zbliżonym do roku 2008. Przyjmuje on wartość powyżej 100% co oznacza, że liczba osób uczących się na danym poziomie kształcenia jest większa niż liczba ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi kształcenia (Wykres 14). Wynika to z faktu, że do szkół uczęszczają dzieci i młodzież spoza Białegostoku,
- Liczba studentów wykazywała tendencję wzrostową do momentu odwrócenia się trendów demograficznych (wygaszenie niżu przełomu lat 70/80). Rok 2010 był pierwszym, w którym uwidocznił się trend spadkowy,
- Konsekwentnie od 2008 roku wzrastały wydatki na finansowanie wyposażenia bazy technodydaktycznej szkół (wzrost o 160%),
- W badanym okresie stale wzrasta liczba olimpijczyków i laureatów olimpiad i turniejów na szczeblu ogólnokrajowym z 259 osób w 2008 roku do 549 w 2011,
- Rośnie liczba przyznanych stypendiów dzieciom i młodzieży uzdolnionej naukowo, artystycznie, sportowo oraz za innowacyjną myśl techniczną ze 172 w 2008 roku do 277 w 2011,
- Systematycznie spada liczba uczniów przedwcześnie przerywających edukację,
- Poprawie ulegają kompetencje zawodowe nauczycieli, co odzwierciedla rosnąca liczba nauczycieli uczestniczących w formach kursowych, przeszkolonych do pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz mającymi trudności w nauce i zachowaniu (Wykres 15).

Wykres 14 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 15 Kompetencje zawodowe nauczycieli

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Edukacji

B.3. WZROST JAKOŚCI I INNOWACYJNOŚCI KSZTAŁCENIA

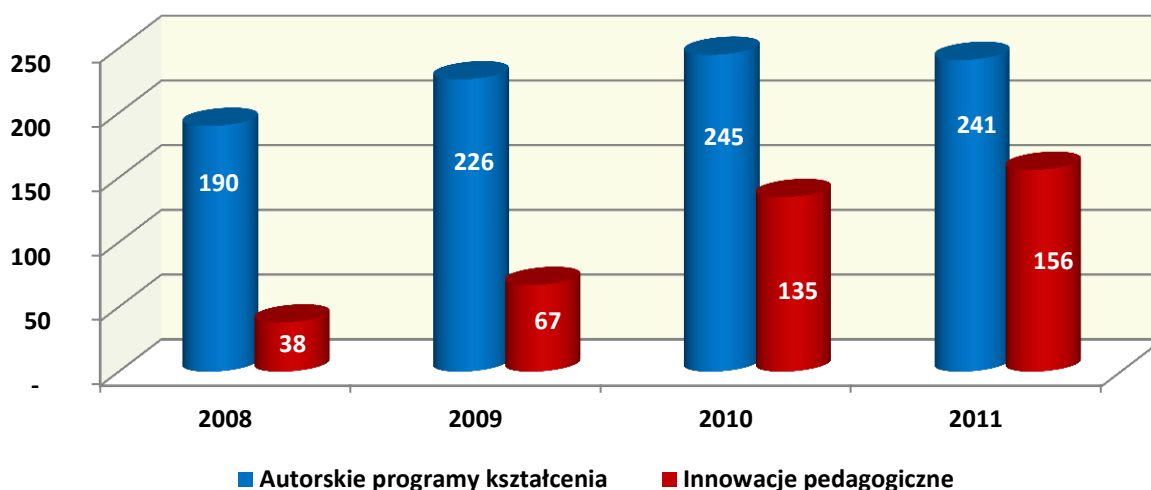
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Doposażanie szkół i placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt i infrastrukturę techniczną,
- Doskonalenie współdziałania pracodawców, uczelni oraz szkół,
- Modyfikacja kształcenia tradycyjnego na rzecz kształcenia innowacyjnego i kreatywnego.

Można zaobserwować następujące trendy:

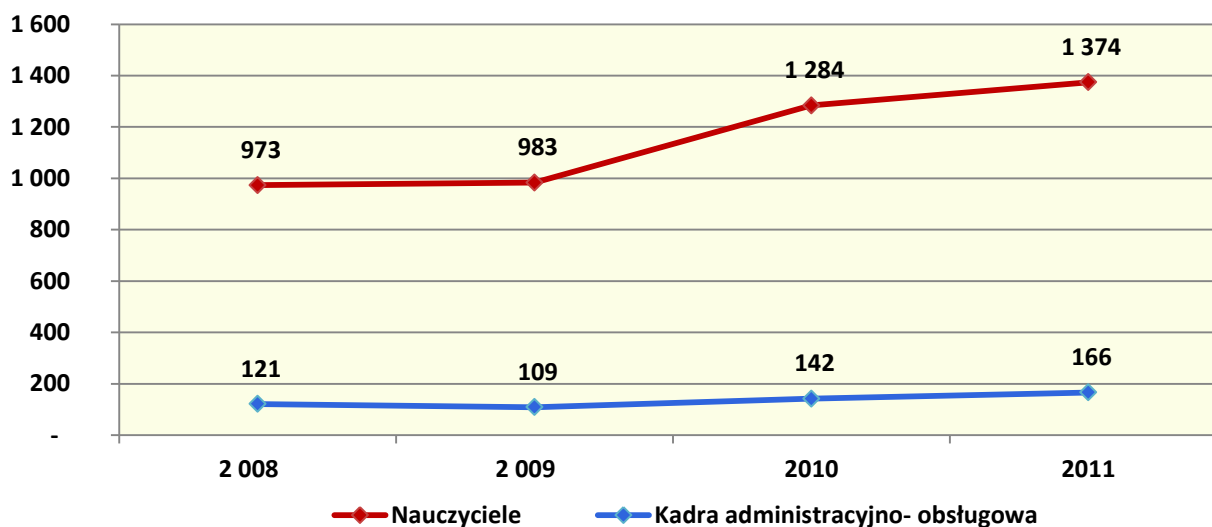
- Sukcesywnie poprawia się wyposażenie szkół w sale multimedialne i pracownie symulacyjne do kształcenia zawodowego i specjalistycznego. W 2011 roku szkoły dysponowały 219 pracowniami w porównaniu do 137 w 2008 roku,
- Konsekwentnie wzrasta liczba nauczycieli oraz kadry administracyjno-obługowej, przeszkolonej w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- W 2011 roku podpisanych było 1158 umów i porozumień o współpracy z pracodawcami i uczelniami, co oznacza 5% wzrost w stosunku do roku 2008,
- Nie dostrzega się znaczącego wzrostu liczby uczniów objętych stażami i praktykami w przedsiębiorstwach i na uczelniach. W 2011 roku z możliwości takiej skorzystało 3013 osób,
- Unowocześnianie kształcenia przejawia się w stale rosnącej liczbie autorskich programów kształcenia oraz liczbie wprowadzonych innowacji pedagogicznych.

Wykres 16 Autorskie programy kształcenia oraz innowacje pedagogiczne

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Edukacji

Wykres 17 Liczba przeszkolonych nauczycieli oraz kadry administracyjno-obługowej stosująca nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne ze środków Miasta

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Edukacji

B.4. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wzrost racjonalności wykorzystania zasobów komunalnych i socjalnych,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom, katastrofom i sytuacjom kryzysowym,
- Budowa zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem w Mieście.

Można zaobserwować następujące trendy:

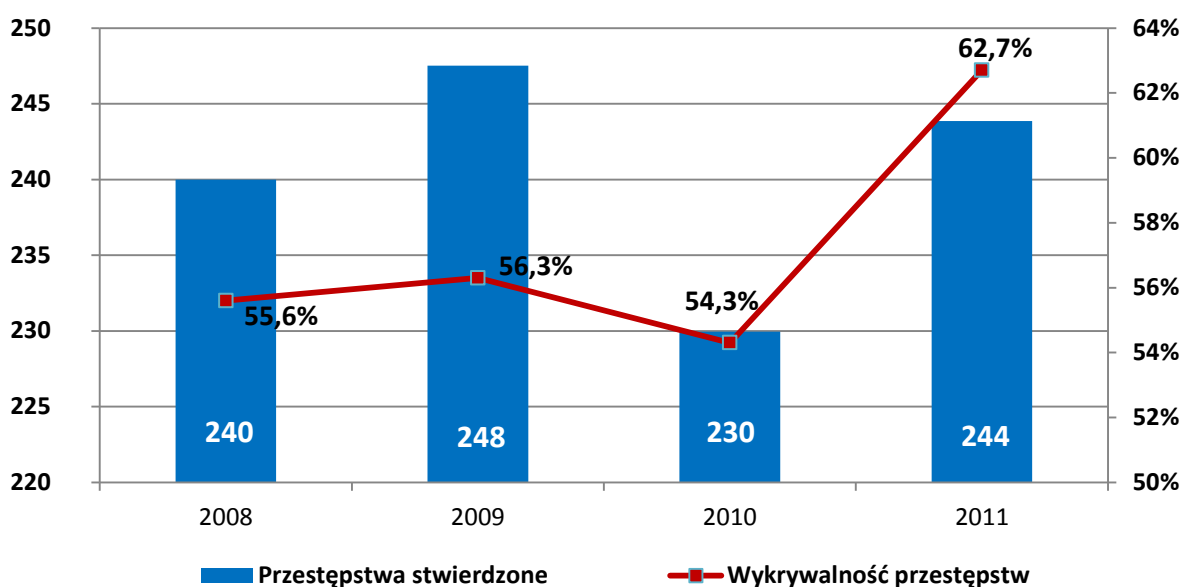
- W roku 2011 w odniesieniu do roku 2010 zaobserwowano 6% wzrost przestępstw stwierdzonych w zakończonym postępowaniu przygotowawczym. Jednocześnie w tym samym okresie o 8,4% zwiększył się poziom wykrywalności sprawców przestępstw,
- Miasto wspiera działania mające na celu wzrost świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa, czego przejawem jest np. wzrost liczby dzieci, młodzieży i dorosłych uczestniczących w różnego rodzaju programach profilaktycznych,
- Systematycznie doskonalony jest system przeciwdziałania zagrożeniom oraz reagowania na zaistniałe zdarzenia zagrażające zdrowiu i życiu ludzi, mienia i środowiska poprzez poprawę logistycznego wyposażenia oraz organizacji współdziałania i współpracy służb, inspekcji, straży oraz pozostałych instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców Miasta,

- Poprawa skuteczności działań służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo:

- Utworzenie III Posterunku Straży Miejskiej na ul. Barszczańskiej,
- Utworzenie I Komisariatu Policji na ul. Słowackiego,
- Utworzenie siedziby Pogotowia Ratunkowego na ul. Pogodnej.

Utworzenie dodatkowych siedzib spowodowało skrócenie czasu reagowania na wezwania, zagrożenia i zdarzenia, zapewni zintensyfikowany nadzór nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, a także lepszą współpracę z mieszkańcami.

Wykres 18 Liczba stwierdzonych przestępstw w zakończonym postępowaniu przygotowawczym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców oraz wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

B.5. WSPIERANIE RODZIN

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

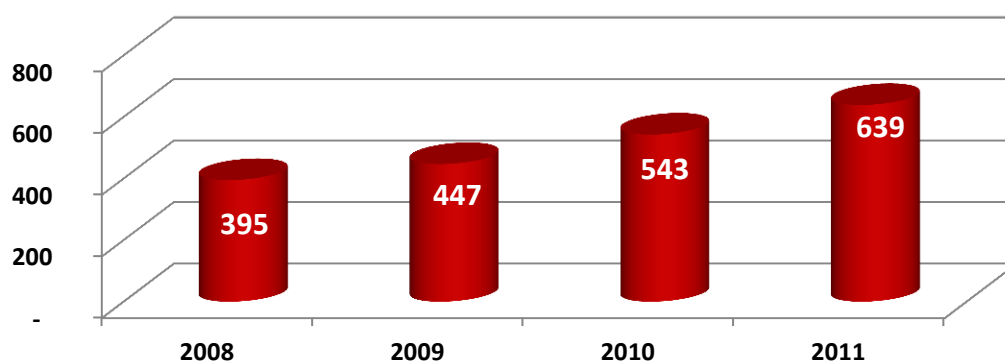
- Wspomaganie rodziny w jej rozwoju i funkcjach społecznych,
- Wzmacnianie i doskonalenie współpracy szkoły ze środowiskiem rodzinnym i społecznym,
- Rozwijanie systemu profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną,
- Wspieranie systemu instytucji asystenta rodziny,
- Wypracowanie i wspieranie systemu budownictwa społecznego.

Można zaobserwować następujące trendy:

- Od 2008 roku Miasto intensyfikuje działania nakierowane na rozwój i wspomaganie rodziny. Ma to swoje odzwierciedlenie w zwiększającej się liczbie pracowników zajmujących się poradnictwem rodzinnym i psychologiczno - pedagogicznym,
- Miasto rozszerza ofertę programów wspomagających wychowawczą funkcję rodziny, których liczba wzrosła z 244 w 2008 roku do 358 w roku 2011. Rośnie również liczba rodziców zainteresowanych i korzystających z tego typu oferty, co świadczy o lepszym adresowaniu tej formy wsparcia,
- Prawie trzykrotnie wzrosło zainteresowanie rodziców szkołami, przy których funkcjonują „Szkoły dla rodziców”, a liczba takich szkół wzrosła z 18 w 2008 r. do 27 w roku 2011,
- Tendencję spadkową wykazuje liczba dzieci korzystających ze wsparcia. Wzrasta liczba rodzin wymagających wsparcia,
- W 2011 roku w Białymstoku funkcjonowało dwóch wykwalifikowanych asystentów rodziny, z pomocy których korzystało 18 rodzin,
- W badanym okresie nieznacznie (z 5 do 6 mieszkań w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców), wzrasta liczba mieszkań oddanych do użytkowania, o przeciętnej powierzchni użytkowej 60 m²,
- W okresie minionych czterech lat znacząco wzrosła liczba mieszkań socjalnych.

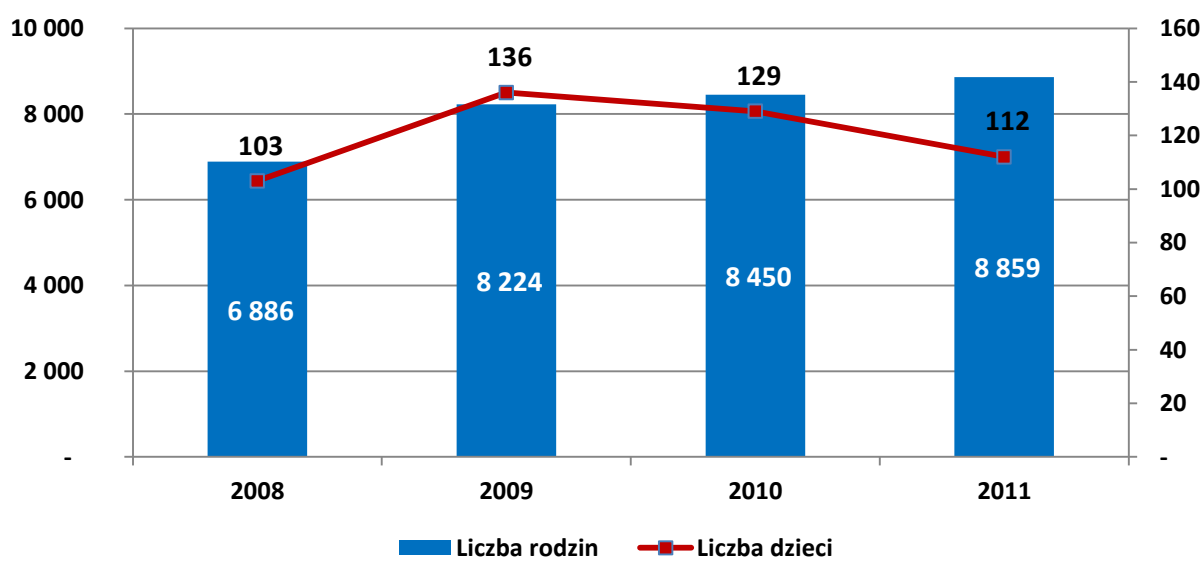

Wykres 19 Liczba mieszkań socjalnych w Białymstoku

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Zarząd Mienia Komunalnego

Wykres 20 Liczba rodzin i dzieci korzystających ze wsparcia

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, MOPR

B.6. WSPOMAGANIE POSTAW PROZDROWOTNYCH I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

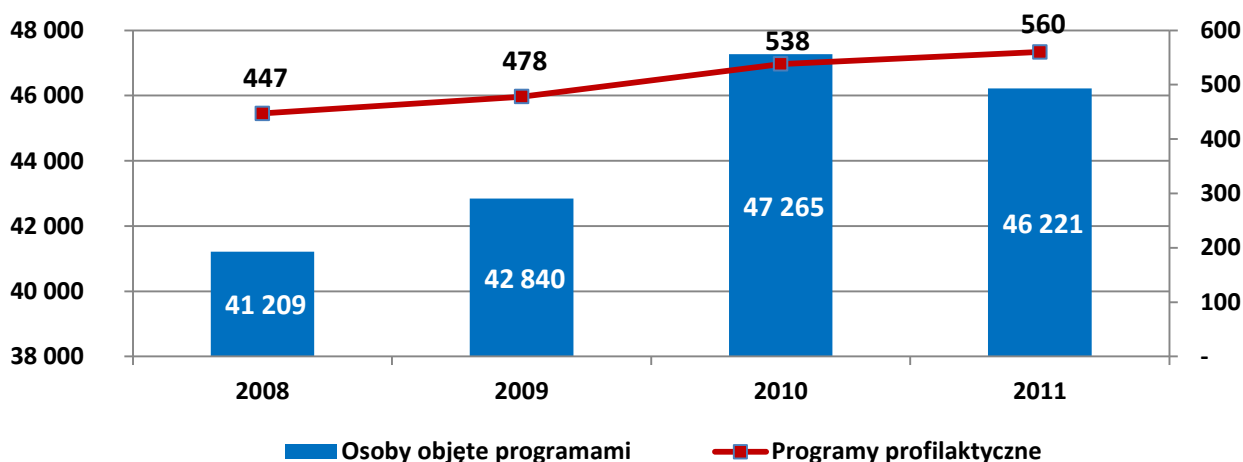
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Kontynuacja działań prozdrowotnych i profilaktycznych,
- Inicjowanie rozwiązań adekwatnych do zmian demograficznych.

Można zaobserwować następujące trendy:

- Pozytywnym zjawiskiem jest spadek wskaźnika umieralności niemowląt z 7% w 2008 roku do 4% w roku 2011,
- Wzrastała liczba programów profilaktycznych oraz liczba osób korzystająca z takich programów. W 2011 roku nastąpił niewielki spadek osób objętych programami profilaktycznymi,
- Liczba lekarzy i kadry medycznej ogółem pozostaje na zbliżonym poziomie - 49 lekarzy w 2010 roku i 153 pracowników medycznych w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców w 2011 roku. Zmianie nie uległa liczba porad udzielonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Wykres 21 Liczba programów profilaktycznych oraz osoby objęte programami profilaktycznymi w Mieście Białystok

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Edukacji

B.7. POPRAWA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI

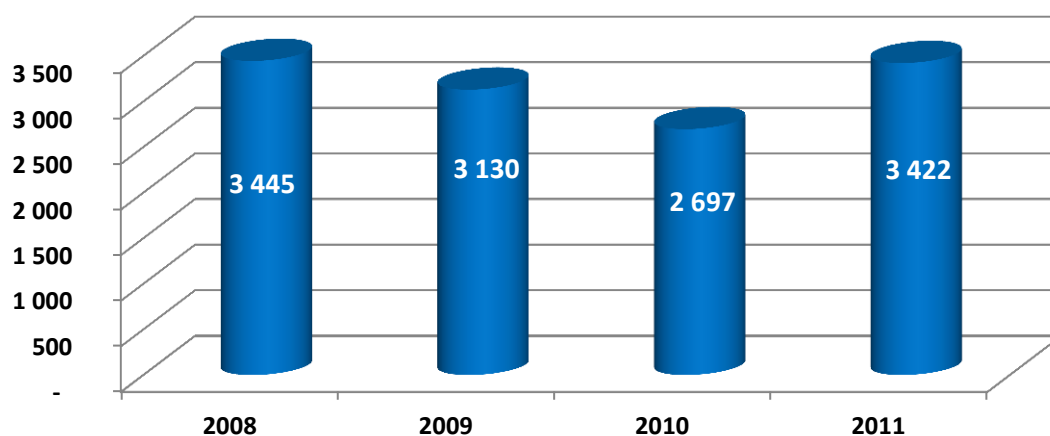
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Zwiększenie efektywności działania pomocy społecznej,
- Stworzenie systemu wczesnej interwencji w zakresie rehabilitacji zdrowotnej, społecznej, zawodowej i edukacji,
- Utworzenie systemu informacji o osobach szczególnej troski, propagowanie wrażliwości społecznej i tolerancji,
- Rozwijanie systemu wsparcia osób w sytuacji kryzysowej i doświadczających przemocy.

Można zaobserwować następujące trendy:

- Miasto w coraz większym stopniu współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie specjalistycznych zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej. Liczba zaangażowanych w powyższe organizacje pozarządowych wzrosła z 2 w 2008 roku do 8 w roku 2011,
- Od 2008 roku niezmiennie funkcjonują w Mieście 3 programy wsparcia osób niepełnosprawnych, z których w 2011 roku skorzystały 3422 osoby,
- Wzrosła liczba projektów i kampanii z zakresu integracji społecznej, przyczyniając się do upowszechniania pozytywnych wzorców zachowań.

Wykres 22 Liczba osób niepełnosprawnych objętych programami wsparcia

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Spraw Społecznych

Infrastruktura społeczna i kapitał ludzki

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
1.	Liczba miejsc w żłobkach	miejsca/1000 dzieci w wieku od 0 do 2 lat	65	72	78	86	BDL	
2.	Liczba miejsc w przedszkolach	miejsca/1000 dzieci w wieku od 3 do 6 lat	781	816	824	777	BDL	
3.	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	%	102	103	105	108	BDL	
4.	Współczynnik skolaryzacji brutto w gimnazjach	%	107	106	105	106	BDL	
5.	Liczba studentów	osoby/1000 mieszkańców	157	160	154	144	BDL	
6.	Liczba lekarzy	osoby/10 tysięcy mieszkańców	48	49	49	BD	BDL	
7.	Kadra medyczna ogółem	osoby/10 tysięcy mieszkańców	149	152	153	153	BDL	Wskaźnik obejmuje: lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarki i położne wg podstawowego miejsca pracy.
8.	Liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	jednostki/10 tys. mieszkańców	1	1	1	0,3	BDL	
9.	Liczba porad ogółem udzielonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	jednostki/mieszkańca	5	5	5	5	BDL	
10.	Liczba łóżek w szpitalach	jednostki/10 tys. mieszkańców	87	87	86	79	BDL	
11.	Liczba mieszkańców placówek przypadająca na jedno miejsce placówki stacjonarnej pomocy społecznej	osoby/miejsce	1	1	1	1	BDL	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
12.	Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji	jednostki/10 tys. mieszkańców	29	30	32	34	BDL	
13.	Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonym postępowaniu przygotowawczym	jednostki/10 tys. mieszkańców	240	248	230	244	BDL	
14.	Wzrost liczby mieszkań rok do roku	%	1	1	1	BD	BDL	
15.	Mieszkania oddane do użytku	szt.	1 574	1 533	1 630	1 711	BDL	
16.	Mieszkania oddane do użytkowania	jednostki/1000 mieszkańców	5	5	6	6	BDL	
17.	Zasoby mieszkaniowe ogółem na 1000 mieszkańców	jednostki/1000 mieszkańców	391	396	400	BD	BDL	
18.	Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania	m ²	59	60	60	60	BDL	
B.1. WSPIERANIE ROZWOJU TOŻSAMOŚCI I AKTYWNOŚCI LOKALNEJ								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
1.	Liczba centrów aktywności lokalnej	jednostka	1	1	1	1	DSP	
2.	Liczba wspólnych inicjatyw, umów, działań promocyjnych	jednostka	BD	BD	BD	BD	UM	
3.	Liczba funkcjonujących rad osiedli	jednostka	W Białymstoku nie funkcjonują rady osiedli, chociaż statut Miasta przewiduje taką możliwość				BRM	

B.2. ROZWÓJ OSOBOWY I ZAWODOWY MIESZKAŃCÓW								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
4.	Liczba dzieci i młodzieży objętych systemem edukacji w stosunku do ogólnej liczby dzieci i młodzieży	%	99,55	99,67	99,91	99,95	EDU ¹	
5.	Liczba dzieci, którym zorganizowano zespoły wczesnego wspomagania dziecka	jednostka	42	66	92	134	EDU	Nazwa wskaźnika została zmieniona: Liczba miejsc w funkcjonujących zespołach wczesnego wspomagania dziecka.
6.	Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną w stosunku do ogółu dzieci w wieku od 3 do 6 lat	%	87,80	89,50	88,00	91,50	EDU	
7.	Średni wynik osiągnięty przez białostockie szkoły ze sprawdzianu dla uczniów klas szóstych w porównaniu do średniej krajowej	%	107,69	112,28	111,48	109,52	EDU	
8.	Średni wynik osiągnięty przez białostockie szkoły z egzaminów gimnazjalnych, w porównaniu do średniej krajowej	%	107,76	104,20	109,13	110,00	EDU	
9.	Średni wynik matur osiągnięty przez białostockie szkoły w porównaniu do średniej krajowej	%	97,53	92,86	98,78	93,21	EDU	
10.	Średni wynik osiągnięty przez białostockie szkoły z egzaminów zawodowych, w porównaniu do średniej krajowej	%	98,81	96,67	103,92	105,92	EDU	
11.	Liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych w stosunku do ogółu uczniów	%	49,38	48,15	55,09	54,46	EDU	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
12.	Liczba olimpijczyków i laureatów olimpiad i turniejów na szczeblu ogólnokrajowym	osoba	259	361	425	549	EDU	
13.	Liczba przyznanych stypendiów dzieciom i młodzieży uzdolnionej naukowo, artystycznie, sportowo, za innowacyjną myśl techniczną	jednostka	172	246	281	277	EDU	
14.	Liczba uczniów objętych stypendiami motywacyjnymi	osoba	1 130	1 025	1 143	1 127	EDU	
15.	Liczba uczniów objętych programem socjoterapeutycznym	osoba	1 340	1 344	1 458	1 683	EDU/ DSP	
16.	Liczba uczniów niepełnosprawnych korzystających z zajęć pozalekcyjnych adresowanych do nich w stosunku do ogółu uczniów niepełnosprawnych	%	54,69	56,80	63,56	66,56	EDU	
17.	Liczba uczniów objętych programami pomocy socjalnej	osoba	2 794	2 776	3 730	2 358	MOPR	Wykazano liczbę dzieci objętych pomocą w ramach "Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce" oraz otrzymujących posiłki w ramach programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".
18.	Liczba uczniów przedwcześnie przerywających edukację w stosunku do ogółu uczniów	osoba	845	805	817	760	EDU	Zmieniona jednostka z % na osobę.
19.	Liczba ofert centrum kształcenia zawodowego	jednostka	160	175	170	172	EDU	
20.	Liczba osób przekwalifikowanych	osoba					UM	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
21.	Wysokość środków finansowych na wyposażenie bazy techno-dydaktycznej szkół	zł	693612,8	1128210,89	1773217,7	1801245,6	EDU	
22.	Liczba nauczycieli uczestniczących w formach kursowych	osoba	18 547	23 627	22 167	24 992	EDU/ WPOW	W tym Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego szkolący nauczycieli nie tylko z terenu Miasta Białystok, który w roku 2008 przeszkolił 15064 nauczycieli, 2009 - 19839, 2010 - 18032, 2011 - 20735.
23.	Liczba przeszkolonych nauczycieli do prowadzenia godzin wychowawczych	osoba	2 939	2 985	2 834	2 880	EDU	
24.	Liczba przeszkolonych nauczycieli do pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz mającymi trudności w nauce i zachowaniu	osoba	2 551	3 246	2 945	5 849	EDU	W tym Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego szkolący nauczycieli nie tylko z terenu Miasta Białystok, który w roku 2008 przeszkolił 657 nauczycieli, 2009 - 1237, 2010 - 958, 2011 - 3569.
25.	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali wyższy stopień awansu zawodowego	osoba	1 022	1 147	1 204	981	EDU/ WPOW	
26.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach z przygotowania do życia w rodzinie w stosunku do ogółu uczniów	%	33,08	32,66	32,34	32,90	EDU	W odniesieniu do wszystkich uczniów realizujących obowiązek szkolny (bez przedszkoli).

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
27.	Liczba uczniów gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych objętych doradztwem i preorientacją zawodową w stosunku do ogółu uczniów	%	58,31	58,80	58,34	63,30	EDU	
B.3. WZROST JAKOŚCI I INNOWACYJNOŚCI KSZTAŁCENIA								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
28.	Liczba sal multimedialnych i pracowni symulacyjnych do kształcenia zawodowego i specjalistycznego	jednostka	137	158	187	219	EDU	
29.	Liczba przeszkolonych nauczycieli w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych ze środków Miasta	osoba	973	983	1 284	1 374	EDU	W tym Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego szkolący nauczycieli nie tylko z terenu Miasta Białostok, który w roku 2008 przeszkolił 212 nauczycieli, 2009 - 287, 2010 - 345, 2011 - 390.
30.	Liczba przeszkolonych osób kadry administracyjno-obługowej w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych ze środków Miasta	osoba	121	109	142	166	EDU	
31.	Liczba kadry nauczycielskiej i administracyjno-obługowej Miasta w etatach przeliczeniowych	etat	8 326	8 376	8 406	8 358	EDU/ WPOW	
32.	Liczba realizowanych umów oraz porozumień o współpracy z pracodawcami i uczelniami	jednostka	1 100	1 227	1 168	1 158	EDU/ WPOW	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
33.	Liczba uczniów objętych stażami i praktykami w przedsiębiorstwach i na uczelniach	osoba	3 220	3 224	3 431	3 013	EDU	
34.	Liczba nauczycieli objętych stażami i praktykami w przedsiębiorstwach i na uczelniach	osoba	Brak danych				UM	
35.	Liczba wdrożonych modułowych programów kształcenia	jednostka	43	43	49	47	EDU	
36.	Liczba autorskich programów kształcenia	jednostka	190	226	245	241	EDU	
37.	Liczba wprowadzonych innowacji pedagogicznych	jednostka	38	67	135	156	EDU	Zmieniona jednostka z "osoba" na "jednostka".
B.4. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
38.	Liczba katastrof i sytuacji kryzysowych	jednostka	1	-	2	2	BZK	
39.	Liczba dzieci, młodzieży i dorosłych uczestniczących w różnego rodzaju programach profilaktycznych	osoba	42 250	44 576	49 937	49 109	EDU/ WPOW	Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie, Program "Wychowawca podwórkowy".
B.5. WSPIERANIE RODZIN								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
40.	Liczba pracowników poradnictwa rodzinnego i psychologiczno-pedagogicznego zajmujących się poradnictwem	osoba	223	243	256	252	EDU/ WPOW	
41.	Liczba rodziców korzystających z Internetowego Forum Wsparcia Wychowawczego Rodziców	osoba	Brak danych				EDU	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
42.	Liczba programów wspomagających wychowawczą funkcję rodziny	jednostka	244	259	265	358	EDU/ DSP/ WPOW	
43.	Liczba rodziców korzystających z programów wspomagających wychowawczą funkcję rodziny	osoba	9 763	11 072	11 102	10 016	EDU/ DSP/ WPOW	
44.	Liczba szkół, przy których funkcjonują „Skoły dla Rodziców”	jednostka	18	23	26	27	EDU	
45.	Liczba rodziców uczestniczących w „Skołach dla Rodziców”	osoba	543	1 092	1 094	1 365	EDU	
46.	Liczba rodziców włączających się w działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą skoły	osoba	12 425	12 493	12 103	12 854	EDU	
47.	Liczba rodziców deklarujących uczestnictwo ich dzieci w zajęciach z wychowania do życia w rodzinie w stosunku do ogółu rodziców	%	32,89	32,10	32,00	32,17	EDU	
48.	Liczba nauczycieli z kwalifikacjami z zakresu przygotowania do życia w rodzinie	osoba	161	169	167	166	EDU/ WPOW	
49.	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia	osoba	103	136	129	112	WPOW	W szczególności dotyczy wsparcia: psychicznego, psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego, prawnego, rodzinnego, socjalnego i materialnego, m.in w ramach Zespołu Pomocy Dziecku i Rodzinie.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
50.	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia	rodzina	6 886	8 224	8 450	8 859	MOPR/ WPOW	W szczególności dotyczy wsparcia: psychicznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, rodzinnego, socjalnego i materialnego, m.in w ramach Zespołu Pomocy Dziecku i Rodzinie.
51.	Liczba osób objętych programami prorodzinnymi	osoba	32	26	31	25	WPOW	
52.	Liczba placówek pobytu dziennego	jednostka	6	6	6	7	DSP/ WPOW	Placówki wsparcia dziennego.
53.	Liczba osób objętych dziennym pobytem	osoba	187	203	215	271	DSP/ MOPR/ WPOW	
54.	Liczba wykwalifikowanych asystentów rodziny	osoba	BD	2	2	2	DSP	
55.	Liczba rodzin korzystających z instytucji asystenta rodziny	rodzina	BD	17	17	18	DSP	
56.	Liczba mieszkań socjalnych	jednostka	395	447	543	639	ZMK	
B.6. WSPOMAGANIE POSTAW PROZDROWOTNYCH I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
57.	Wskaźnik zachorowalności na nowotwory	osoba/10 tys. mieszkańców	BD				DSP	
58.	Wskaźnik zachorowalności na choroby płuc	osoba/10 tys. mieszkańców	BD				DSP	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
59.	Wskaźnik zachorowalności na choroby układu krążenia	osoba/10 tys. mieszkańców	BD				DSP	
60.	Wskaźnik umieralności niemowląt	%	7	5		4	BDL	
61.	Liczba łóżek opieki długoterminowej na 10 tys. mieszkańców	jednostka/10 tys. mieszkańców	BD				DSP	
62.	Liczba programów profilaktycznych	jednostka	447	478	538	560	EDU	
63.	Liczba osób objętych programami profilaktycznymi	osoba	41 209	42 840	47 265	46 221	EDU	
64.	Liczba programów profilaktycznych zdrowotnych skierowanych do dorosłej populacji (grypa, HCV, mammografia)	jednostka	3	3	3	4	DSP	Wskaźnik dotyczy jedynie programów zdrowotnych.
65.	Liczba osób objętych programami profilaktycznymi zdrowotnymi skierowanymi do dorosłej populacji	osoba	3 675	7 764	5 026	9 997	DSP	Wskaźnik dotyczy jedynie programów zdrowotnych.
B.7. POPRAWA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI								
WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE								
66.	Liczba organizacji pozarządowych realizujących specjalistyczne zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej	jednostka	2	3	5	8	DSP	
67.	Stworzenie systemu wczesnej interwencji (liczba programów)	jednostka					UM	
68.	Liczba osób objętych systemem wczesnej interwencji	osoba					UM	

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
69.	Liczba programów wsparcia osób niepełnosprawnych ²	jednostka	3	3	3	3	DSP/ MOPR	
70.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych programami wsparcia ³	osoba	3 445	3 130	2 697	3 422	MOPR	
71.	Liczba projektów i kampanii z zakresu integracji społecznej	jednostka	5	5	6	8	MOPR	

¹ Dane Departamentu Edukacji dotyczące wskaźników ilościowych uzyskane zostały na podstawie ankiet skierowanych do przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, których organem prowadzącym jest Miasto Białystok. Na ankietę odpowiedziało 98% ankietowanych.

² Do 2008 r. obowiązywał Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2003-2008 (uchwała Nr XIII/122/03 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 września 2003 r.). Od 2009 r. obowiązuje Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015 (uchwała Nr XXXIX/496/09 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 marca 2009 r.). Oba programy przewidują realizację zadań powiatu z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON:

- dofinansowanie: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

³ Wskazana liczba jest liczbą złożonych wniosków o dofinansowanie wniosków osób prawnych i jednostek organizacyjnych, w tym: 2008 r. - 40 wniosków, 2009 r. - 49 wniosków, 2010 r. - 43 wnioski, 2011 r. - 40 wniosków.

CEL STRATEGICZNY C

DŁUGOFALOWY WZROST GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY I W KONSEKWENCJI WIĘKSZA LICZBA JAKOŚCIOWO LEPSZYCH MIEJSC PRACY

W zakresie priorytetów przyjętych do tego celu strategicznego wyróżnia się:

C.1. WZMOCNIENIE PONADLOKALNEJ KONKURENCYJNOŚCI FIRM SEKTORA MSP

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Rozwój systemu usług wsparcia MSP,
- Stworzenie i wdrożenie strategii rozwoju oraz wspieranie konkurencyjności wiodących i najbardziej innowacyjnych sektorów gospodarki Miasta,
- Rozwój lokalnych instytucji finansowych,
- Promocja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, w szczególności wśród młodzieży.

C.2. ROZWÓJ INNOWACYJNEJ GOSPODARKI

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wsparcie innowacyjności,
- Tworzenie warunków do większego zaangażowania uczelni wyższych w procesy innowacyjne w gospodarce,
- Usprawnienie administracji publicznej poprzez informatyzację,
- System finansowania innowacji.

C.3. POZYSKANIE INWESTORÓW ZEWNĘTRZNYCH KRAJOWYCH ORAZ ZAGRANICZNYCH

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Kompleksowe przygotowanie i oferowanie na korzystnych dla inwestorów warunkach terenów inwestycyjnych,
- Współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi oraz instytucjami rynku pracy w kierunku dostosowania działalności edukacyjnej pod kątem potrzeb inwestorów,
- Rozwój Podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Białymstoku,
- Pozyskiwanie inwestorów na podstawie szerokiej, wspólnej oferty kształtowanej na bazie aglomeracji białostockiej oraz zapewnienie kompleksowej obsługi inwestorów w ramach Biura Obsługi Inwestora,
- Rozwój SIP/GIS (System Informacji Przestrzennej).

C.4. ROZWÓJ POWIĄZAŃ GOSPODARCZYCH ZE WSCHODNIMI SĄSIADAMI POLSKI I UE – BIAŁYSTOK LIDEREM WSPÓŁPRACY WSCHODNIEJ

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

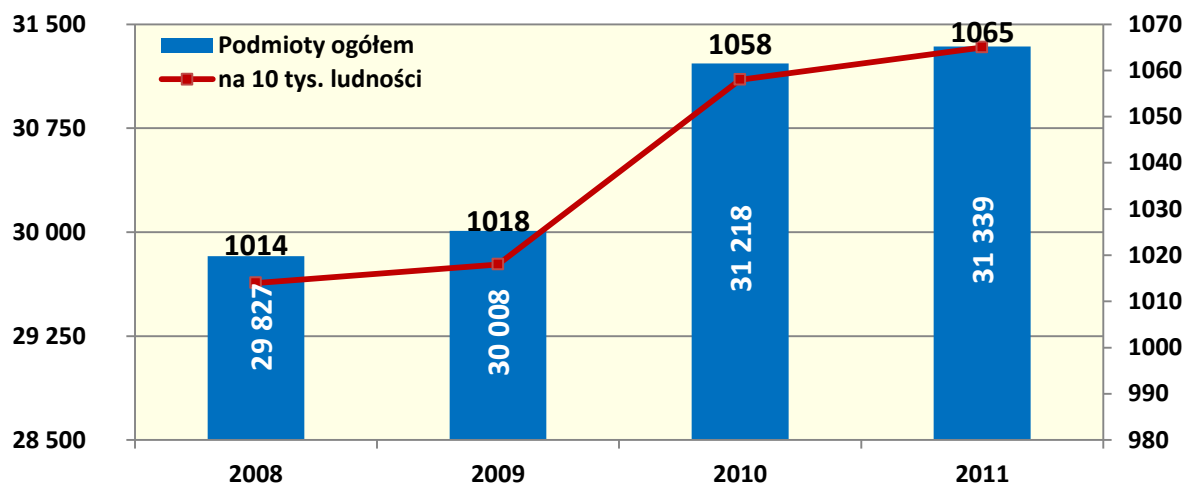
- Rozwój współpracy partnerskiej z miastami ze Wschodu,
- Rozwój współpracy gospodarczej, naukowo – technologicznej oraz kapitałowej w układzie Wschód – Zachód,
- Wsparcie wchodzenia przedsiębiorstw na rynki wschodnie.

Można zaobserwować następujące trendy:

- Udział wydatków budżetu Miasta Białegostoku na inwestycje w wydatkach ogółem w latach 2008 – 2011 rósł nieprzerwanie do roku 2010. Miało to przełożenie na wzrost kwoty wydatków na nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca do poziomu 1 169,98 zł w 2010 roku. W 2011 roku nastąpił gwałtowny spadek do poziomu zaledwie 872,73 zł (spadek około 25%). Powyższy spadek jest wynikiem tego, iż w 2010 roku Miasto realizowało wiele znaczących i kosztownych inwestycji drogowych m.in. z udziałem środków zewnętrznych, tj. modernizacja ul. Antoniuk Fabryczny, ul. Antoniukowskiej oraz ulic: Knyszyńskiej, Owsianej, Głowackiego i Narewskiej w ramach „Poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego miasta Białegostoku” - Etap II”, przebudowa ul. Gen. St. Maczka, przebudowa ulic w centrum miasta Białegostoku - I etap, budowa ulic obsługujących Park Naukowo - Technologiczny, przebudowa Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego. Znaczna część inwestycji została zakończona bądź stopień zaawansowania robót był wysoki. Natomiast w roku 2011 terminy rozpoczęcia kolejnych dużych inwestycji (ul. Gen. Wł. Andersa) zostały przesunięte, w związku z czym wydatki inwestycyjne były mniejsze,
- W 2011 roku uwidocznił się spadkowy trend środków z budżetu UE przeznaczonych na inwestycje w przeliczeniu na jednego mieszkańca,
- Od 2009 r. systematycznie spada produkcja sprzedana przemysłu w cenach bieżących oraz w przeliczeniu na jednego zatrudnionego,
- Według danych rejestru REGON w 2011 roku na terenie Białegostoku zarejestrowanych było 31 339 podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu ze stanem na koniec 2008 r. liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 1 512 (wzrost o 5%),
- W badanym okresie na terenie Miasta Białystok stale wzrastało średnie miesięczne wynagrodzenie brutto. W 2011 r. wyniosło 3 360,36 zł i było o 3,7% wyższe niż rok wcześniej.

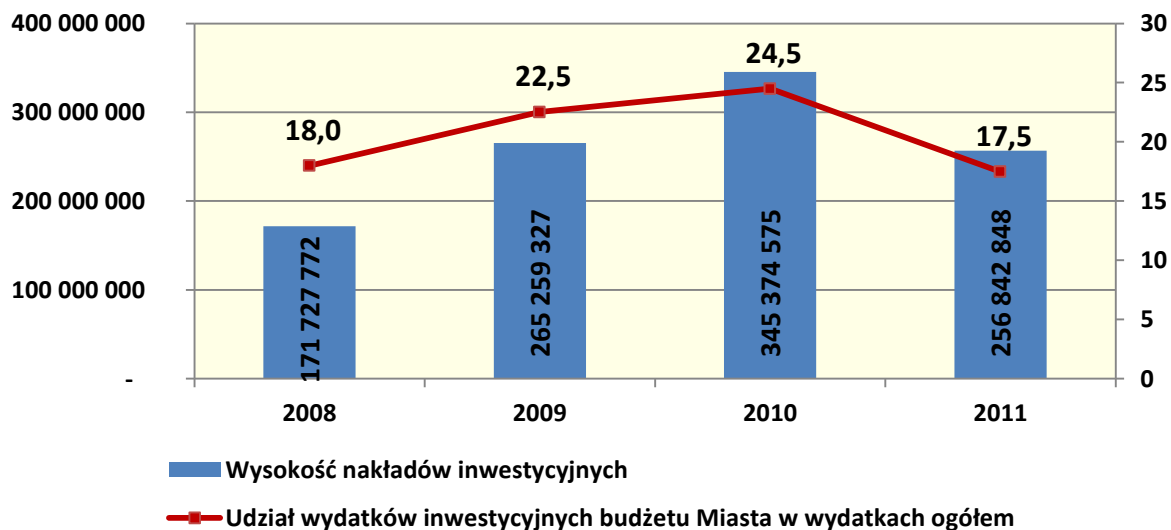

Wykres 23 Liczba podmiotów gospodarczych według rejestru REGON ogółem oraz na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 24 Wysokość nakładów inwestycyjnych (w zł) oraz udział wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta w wydatkach ogółem (w %)

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Finansów Miasta

Rozwój gospodarczy

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
1.	Wysokość nakładów inwestycyjnych*	zł	171 727 772	265 259 327	345 374 575	256 842 848	DFN	
2.	Wysokość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca*	zł/ mieszkańca	583,80	900,15	1 169,98	872,73	DFN	
3.	Produkcja sprzedana przemysłu w cenach bieżących	tys. zł	3 611 408	3 799 470	3 572 570	3 294 539	GUS	
4.	Produkcja sprzedana przemysłu w cenach stałych (rok poprzedni = 100)	%	113	102	97	96	GUS	
5.	Produkcja sprzedana przemysłu w cenach bieżących na jednego zatrudnionego	zł	230 968	263 834	261 306	258 172	GUS	
6.	Liczba podmiotów gospodarczych wg rejestru REGON ogółem	jednostka	29 827	30 008	31 218	31 339	GUS	
7.	Nakłady na działalność B+R**	mln zł	75	66	104	140	BDL	
8.	Zatrudnieni w działalności B+R (ogółem)**	EPC***	1 567	1 555	1 534	1764	BDL	
9.	Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (przedsiębiorstwach przemysłowych)**	tys. zł	445 458	290 955	BD ¹	311 232	BDL	
10.	Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto	zł	2 994	3 144,6	3 241,41	3 360,36	GUS	
11.	Udział wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta w wydatkach ogółem	%	17,99	22,52	24,49	17,48	DFN	
12.	Środki z budżetu UE przeznaczone na inwestycje	zł/ mieszkańca	3,17	353,94	552,12	342,57	DFN	

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
13.	Liczba terenów inwestycyjnych w Mieście z dostępną infrastrukturą		BD	BD	BD	BD	UM	Nie ma możliwości wyliczenia danych
14.	Jakość życia w Mieście	Badania mieszkańców						W trakcie ewaluacji Strategii.
15.	Innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw	Badania przedsiębiorców						

* Wydatki inwestycyjne z budżetu Miasta Białystok.

** Województwo podlaskie. Dotyczy podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

***Ekwiwalent pełnego wymiaru czasu pracy.

¹ Dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.

CEL STRATEGICZNY D
ATRAKCYJNOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ OFERTY KULTURALNEJ, SPORTOWEJ, TURYSTYCZNEJ
I REKREACYJNEJ

W zakresie priorytetów przyjętych do tego celu strategicznego wyróżnia się:

D.1. WSPIERANIE ŚRODOWISK TWÓRCZYCH W MIEŚCIE I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Stwarzanie warunków do aktywizacji społeczności Miasta w sferze kultury i wzrostu jej uczestnictwa w kulturze,
- Wspieranie środowisk twórczych i promocja dokonań lokalnych twórców,
- Wykorzystanie potencjału szkolnictwa artystycznego i środowiska akademickiego do rozwoju funkcji kulturalnych Miasta,
- Konsolidacja środowisk twórczych oraz inspirowanie powstania struktur sieciowych i klastrowych w sferze kultury,
- Budowa i adaptacja nowych obiektów na cele kultury, poprawa stanu istniejącej infrastruktury oraz powiększenie zbiorów i powierzchni wystawienniczej,
- Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego,
- Edukacja kulturalna mieszkańców,
- Rozwój infrastruktury dla imprez masowych.

D.2. KREOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ KULTURALNYCH O PRESTIŻOWYM ZNACZENIU KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wspólne kreowanie nowych projektów artystycznych i imprez kulturalnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym przez środowiska kulturalne Miasta,
- Umacnianie marki i promocja wiodących środowisk twórczych i imprez kulturalnych w Mieście,
- Promocja młodych środowisk twórczych i wykorzystanie ich potencjału w tworzeniu prestiżowych przedsięwzięć kulturalnych,
- Budowa i umacnianie marki Białegostoku jako wielokulturowego Miasta kresów Unii Europejskiej w oparciu o prestiżowe przedsięwzięcia kulturalne,
- Wykorzystanie projektów zewnętrznych do wykreowania imprezy kulturalnej o znaczeniu międzynarodowym.

D.3. TWORZENIE REGIONALNEGO CENTRUM TURYSTYCZNEGO

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wsparcie rozwoju kluczowych kierunków turystyki w Mieście: kulturowej, przyrodniczej, kongresowej, sportowej i leczniczej,
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturalnych otoczenia dla rozwoju funkcji Miasta jako zaplecza turystycznego regionu,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Poprawa estetyki Miasta i dostosowanie jego przestrzeni do potrzeb turystyki,
- Promocja Miasta przez mieszkańców i wśród jego mieszkańców oraz poprzez gości je odwiedzających,
- Konsolidacja środowisk związanych z turystyką poprzez współpracę władz Miasta z przedsiębiorstwami i środowiskami akademickimi,
- Poprawa jakości usług turystycznych, w tym opracowanie koszyka markowych produktów turystycznych.

D.4. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W SFERZE TURYSTYKI I DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Stwarzanie warunków dla rozwoju przemysłów kultury w Mieście,
- Inspirowanie działań na rzecz utworzenia lokalnej organizacji turystycznej,
- Konsolidacja przedsięwzięć turystycznych i kulturalnych w Mieście,
- Wsparcie organizacyjne, szkoleniowe i promocyjne (dobre praktyki) dla przedsiębiorstw turystycznych i organizacji z zakresu kultury,
- Promocja i rozwój produktów regionalnych oraz proekologicznych form turystyki.

D.5. PROMOWANIE AKTYWNYCH STYLÓW ŻYCIA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy rekreacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem osiedli mieszkaniowych,
- Rozwój funkcji wypoczynkowej Miasta,
- Promocja zdrowych stylów życia,
- Rozwój infrastruktury oraz imprez rekreacyjnych dla turystyki rowerowej oraz innych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

D.6. TWORZENIE SPORTOWEGO CENTRUM O ZNACZENIU PONADREGIONALNYM

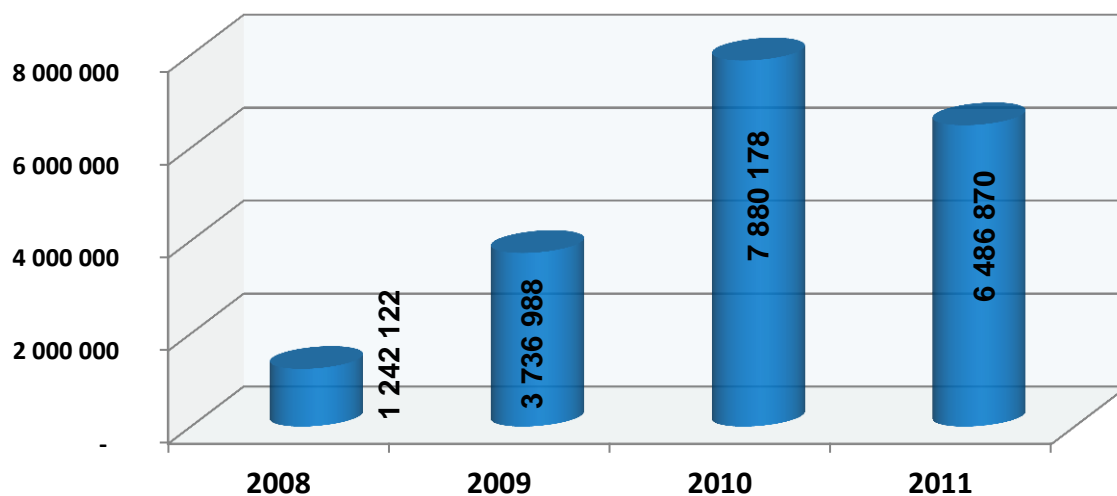
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Kreacja wizerunku sportowego Miasta,
- Promocja i rozwój sportu wyczynowego, sportu masowego oraz aktywności sportowej osób niepełnosprawnych,
- Wykreowanie imprezy sportowej o prestiżowym znaczeniu w kraju,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy sportowej w Mieście, w tym bazy sportowej szkół,
- Podnoszenie poziomu kwalifikacji kadry sportowej,
- Rozwój kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży oraz bazy sportowej szkół.

Można zaobserwować następujące trendy:

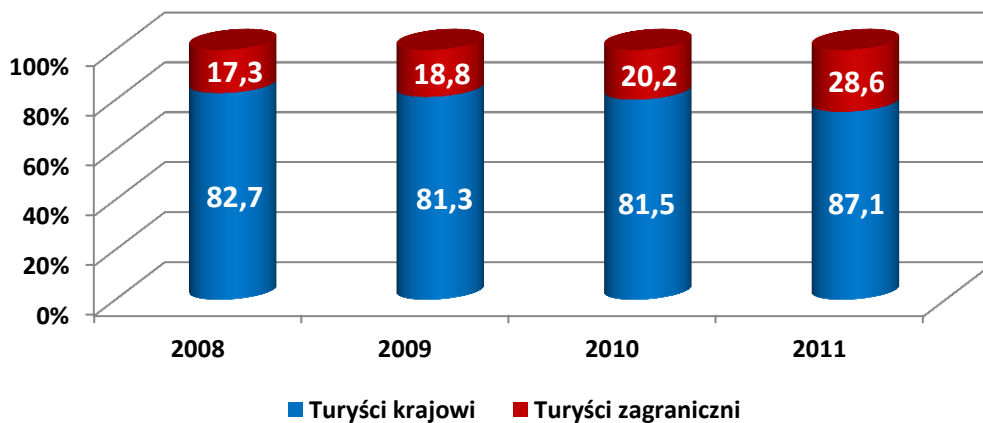
- W analizowanym okresie można zaobserwować wzrost liczby turystów krajowych korzystających z noclegów w Mieście oraz wzrost turystów zagranicznych odwiedzających Białystok,
- Liczba miejsc noclegowych w roku 2011 wzrosła do 7 miejsc w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wobec oferowanych 5 miejsc w roku 2008,
- Liczba szlaków i tras turystycznych w Mieście utrzymuje tendencję wzrostową. W 2011 roku funkcjonowało 9 szlaków i tras turystycznych, podczas gdy w momencie tworzenia Strategii funkcjonował zaledwie jeden szlak,
- Począwszy od 2008 roku systematycznie wzrastały dotacje na rzecz podmiotów realizujących zadania w sferze kultury. Pierwszy, 9% spadek dotacji wystąpił w 2011 r.,
- Wzrosła liczba osób zwiedzających muzea, przy jednoczesnym wzroście liczby wystaw i ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki,
- W latach 2008-2011 ponad dwukrotnie wzrosła liczba imprez oświatowych zorganizowanych w muzeach i galeriach sztuki. Trzykrotnie wzrosła również liczba festiwali, zorganizowanych w Mieście, w tym o zasięgu krajowym,
- Kwoty środków wydatkowanych na rewitalizację i ochronę zabytków osiągnęły wartość kulminacyjną w 2010 roku. W 2011 roku wystąpił spadek o około 18%,
- W roku 2011 w porównaniu do 2008 wielkość środków pozyskanych na cele kulturalne spadła o 1,4%,
- W analizowanym okresie liczba przyszkolnych obiektów sportowych utrzymuje się na tym samym poziomie (86 obiektów),
- W Mieście prowadzone są działania zachęcające do prowadzenia zdrowego trybu życia. W analizowanych latach dwukrotnie wzrosła liczba zorganizowanych w Mieście imprez rekreacyjnych, wzrosła liczba imprez sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży, systematycznie powiększa się grono osób ćwiczących w klubach sportowych,
- Wzrasta liczba sportowców reprezentujących Miasto na imprezach międzynarodowych, szczytujących się stale rosnącą liczbą trofeów.

Wykres 25 Wydatki na rewitalizację i ochronę zabytków (w zł)

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Finansów Miasta

Wykres 26 Struktura turystów odwiedzających Miasto Białystok (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Kultura, sport i turystyka

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
1.	Liczba czytelników	osoby/1000 mieszkańców	148	153	152	144	BDL	
2.	Wypożyczenia księgozbioru	wolumen/czytelnika	16	16	16	18	BDL	
3.	Liczba widzów ogółem w kinach	osoby	467 396	655 628	662 774	716 924	BDL	
4.	Liczba zwiedzających muzea	osoby	50 449	33 714	45 741	66 082	BDL	
5.	Liczba towarzystw i stowarzyszeń o charakterze kulturalno-oświatowym, związków twórczych i chórów	jednostka	85	10	8	10	ORN	Od 2009 r. wskaźnik nie obejmuje związków twórczych i chórów. Nie ma możliwości pozyskania takich danych ze względu na brak obowiązku rejestracji przez te podmioty. Proponuje się zmianę wskaźnika na: "Liczba stowarzyszeń i fundacji zarejestrowanych i działających w obszarze kultury".
6.	Liczba muzeów	jednostka	7	4	6	5	BDL	
7.	Liczba galerii i salonów sztuki	jednostka	4	4	4	3	BDL	
8.	Liczba domów kultury i klubów osiedlowych	jednostka	19	16	BD	15	BDL	Statystyki sporządzane co dwa lata.
9.	Księgozbiór bibliotek	wolumen/1000 mieszkańców	3 173	3 262	3 357	3 463	BDL	Dane wg stanu na 2011 r.
10.	Liczba wystaw i ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki	jednostka	78	66	73	104	BDL	
11.	Imprezy oświatowe w muzeach i galeriach sztuki	jednostka	320	293	664	795	BDL	
12.	Imprezy i festiwale kulturalne zorganizowane w Mieście	jednostka	45	209	107	140	BKO	

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
13.	Wyróżnienia i nagrody ogólnopolskie pozyskane przez twórców wywodzących się z Miasta	jednostka	2	1	-	-	BKO	Nie gromadzi się takich danych. Twórcy otrzymują nagrody również w innych miastach i nie mają obowiązku informowania o ich otrzymaniu lub nie chcą tego robić. Podane informacje są niewiarygodne.
14.	Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w Mieście	osoby	133 510	131 167	131 453	140 505	BDL	
15.	Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w Mieście	osoby	27 852	30 356	32 596	46 224	BDL	
16.	Liczba miejsc noclegowych	jednostka/1000 mieszkańców	5	6	6	7	BDL	
17.	Liczba hoteli	jednostka	8	8	9	9	BDL	
18.	Liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania o standardzie poniżej standardu hotelowego	jednostka	12	17	17	18	BDL	
19.	Liczba podmiotów gospodarczych w sferze usług turystycznych i hotelowych w stosunku do liczby podmiotów GN ogółem	%	2	2	2	2	BDL	
20.	Liczba podmiotów działających w ramach przemysłów kultury w stosunku do liczby podmiotów GN ogółem	%	2	2	2	2	BDL	
21.	Długość dróg rowerowych	km	34	42	48	67	ZDI	Przyjęto dane wg stanu na 2011 rok.
22.	Liczba klubów sportowych	jednostka	91	BD	89	BD	BDL	Statystyki sporządzane co dwa lata.
23.	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	osoby	7 283	BD	8 937	BD	BDL	
24.	Liczba klubów sportowych uczestniczących w rozgrywkach ligowych najwyższego szczebla	jednostka	4	4	3	3	BSR	

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
25.	Liczba stadionów	jednostka	2	2	2	2	BDL	
26.	Liczba boisk	jednostka	4	5	6	6	BDL	
27.	Liczba hal sportowych	jednostka	4	4	4	4	BDL	
28.	Liczba pływalni	jednostka	4	4	4	4	BDL	
29.	Inne obiekty sportowe	jednostka	9	10	10	10	BDL	
30.	Liczba trenerów prowadzących zajęcia sportowe	osoby	166	BD	199	BD	BDL	Statystyki sporządzane co dwa lata.

Dodatkowe wskaźniki monitorowania w obszarze kultury, sportu i turystyki

1.	Wysokość dotacji udzielonych przez Miasto na rzecz podmiotów realizujących zadania w sferze kultury	zł	1 115 000	1 581 000	2 179 000	1 981 000	BKO	
2.	Wydatki na rewitalizację i ochronę zabytków	zł	1 242 122	3 736 988	7 880 178	6 486 870	DFN	
3.	Wielkość środków z funduszy strukturalnych i innych źródeł pozyskanych na cele kulturalne	zł	717 091	519 772	898 019	706 796	BKO	Nie pozyskano środków z funduszy strukturalnych. Wskaźnik uwzględnia środki pozyskane przez miejskie instytucje kultury i Miasto Białystok z krajowych źródeł.
4.	Liczba projektów kulturalnych zrealizowanych w ramach partnerstwa	jednostka	-	-	-	-	BKO	Partnerstwo rozumiane jest jako partnerstwo publiczno - prawne.
5.	Liczba szlaków i tras turystycznych w Mieście	jednostka	1	4	5	9	PRO	

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło	Uwagi
6.	Liczba inicjatyw na rzecz tworzenia markowych produktów turystycznych	jednostka	1	1	-	1	PRO	
7.	Liczba markowych produktów turystycznych	jednostka	1	1	2	3	PRO	
8.	Wysokość wsparcia inicjatyw podmiotów prywatnych i społecznych z zakresu turystyki ze strony Miasta	zł	72 800	90 300	94 000	82 900	PRO	Dotyczy głównie członkostwa w Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, prowadzenia informacji turystycznej na dworcu PKP oraz pojedynczych działań mających na celu rozwój turystyki w Białymstoku.
9.	Liczba zorganizowanych imprez rekreacyjnych	jednostka	34	59	52	68	BSR	
10.	Wydatki Miasta na działalność edukacyjną w sferze rekreacji	zł					UM	Brak możliwości wyodrębnienia wskazanej kwoty.
11.	Funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Turystycznej	jednostka	1	-	-	-	PRO	
12.	Liczba ogólnopolskich i międzynarodowych trofeów uzyskanych przez sportowców trenujących w Mieście	jednostka	495	515	507	508	BSR	Ze względu na szacunkowość danych proponuje się zmianę wskaźnika na np. "Liczba medali zdobytych przez sportowców trenujących w Mieście w oficjalnych zawodach: Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Europy, Mistrzostwa Świata".
13.	Sportowcy uczestniczący w imprezach międzynarodowych	osoby	19	26	22	25	BSR	
14.	Liczba przyszkolnych obiektów sportowych	jednostka	86	86	86	86	EDU	
15.	Liczba imprez sportowych skierowanych do dzieci i młodzieży	jednostka	39	46	50	79	BSR	

CEL STRATEGICZNY E

ROZWÓJ POWIĄZAŃ BIAŁEGOSTOKU Z BLIŻSZYM I DALSZYM OTOCZENIEM

W zakresie priorytetów przyjętych do tego celu strategicznego wyróżnia się:

E.1. INTEGRACJA PLANISTYCZNA OBSZARU METROPOLITALNEGO

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Instytucjonalizacja współpracy samorządów Białostockiego Obszaru Metropolitalnego,
- Opracowywanie dokumentów planistycznych dla obszaru metropolii,
- Tworzenie metropolitalnych baz danych: o terenach inwestycyjnych, możliwościach kooperacji itp.,
- Współpraca władz samorządowych i innych podmiotów w zakresie promocji obszaru metropolitalnego, jego walorów, firm, produktów, imprez itd.

E.2. USPRAWNIENIE POWIĄZAŃ INFRASTRUKTURALNYCH OBSZARU METROPOLITALNEGO

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wsparcie kształtowania układów komunikacyjnych, sprzyjających rozwojowi społecznemu i gospodarczemu obszaru metropolitalnego,
- Wspieranie działań na rzecz rozwoju sieci informatycznych (w tym Internetu szerokopasmowego) oraz integracja sieci w gminach z systemem sieci miejskiej,
- Tworzenie nowoczesnego, zintegrowanego systemu gospodarki odpadami.

E.3. WZROST DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG SFERY SPOŁECZNEJ W OBSZARZE METROPOLITALNYM

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Utworzenie instytucji integrujących rozwój kultury i turystyki w obszarze metropolitalnym,
- Budowa zainteresowania korzystaniem z usług społecznych Białegostoku przez mieszkańców obszaru metropolitalnego,
- Wspieranie integracji społecznej i rozwoju tożsamości lokalnej,
- Metropolitalna koordynacja działań w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego.

E.4. TWORZENIE WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ OBSZARU METROPOLITALNEGO

W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Wsparcie kooperacji firm oraz integracja systemów innowacji w obszarze metropolitalnym,
- Wspólne podejmowanie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku regionu wśród inwestorów oraz jego popularyzacji, a także tworzenia dobrego klimatu dla inwestycji,
- Wyznaczenie najkorzystniejszych, optymalnych stref lokalizacji (terenów inwestycyjnych) w skali metropolii białostockiej.

E.5. ROZWÓJ ZEWNĘTRZNYCH POWIĄZAŃ OBSZARU METROPOLITALNEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM BIAŁEGOSTOKU

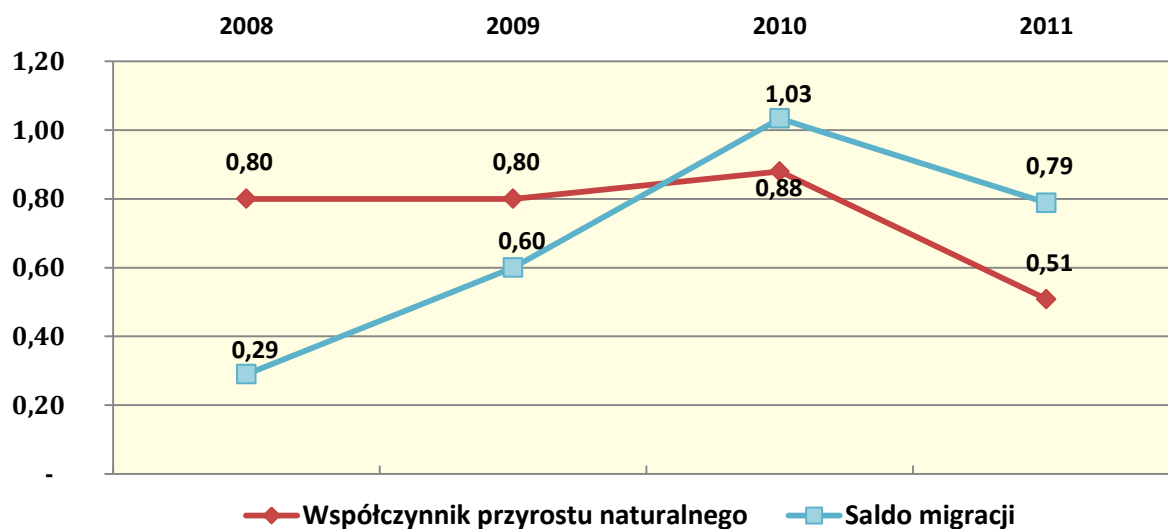
W zakresie powyższego priorytetu wyróżnia się następujące kierunki działań:

- Przełamywanie peryferyjności Białegostoku poprzez rozwój powiązań transportowych,
- Działania na rzecz poszukiwania strategicznych inwestorów,
- Rozwój powiązań informacyjno-promocyjnych z metropoliami kraju i Europy.

Można zaobserwować następujące trendy:

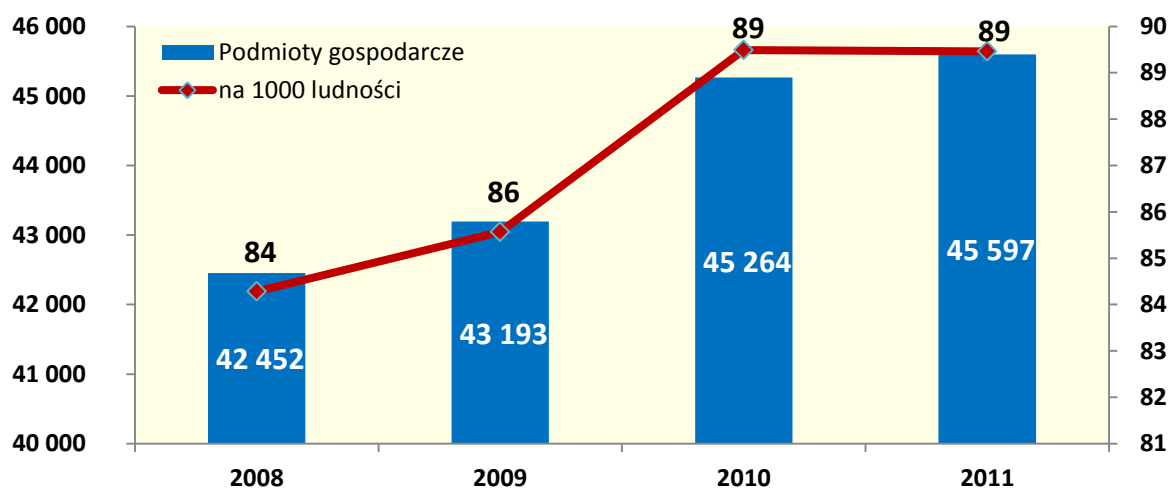
- Systematycznie wzrasta liczba ludności. W skali badanego okresu jest to wzrost rzędu 1,2%,
- Stale wzrasta liczba nowo utworzonych podmiotów gospodarczych. W 2011 roku funkcjonowało prawie 7,5% podmiotów więcej niż w roku 2008,
- W analizowanym okresie obserwuje się wzrost bezrobocia. W 2011 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 14,2%,
- Niewielkiej poprawie uległa emisja zanieczyszczeń pyłowych. Ich poziom utrzymuje się na poziomie 0,04 t/km². Nie dostrzega się natomiast poprawy w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych,
- Polityka w zakresie gospodarowania odpadami mająca na celu stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej przyczyniła się do systematycznego wzrostu odpadów poddanych odzyskowi. W badanym okresie był to wzrost rzędu 14%,
- Obserwuje się wzrost turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających Białostocki Obszar Metropolitalny.

Wykres 27 Przyrost naturalny i migracje ludności na pobyt stały w Białostockim Obszarze Metropolitalnym

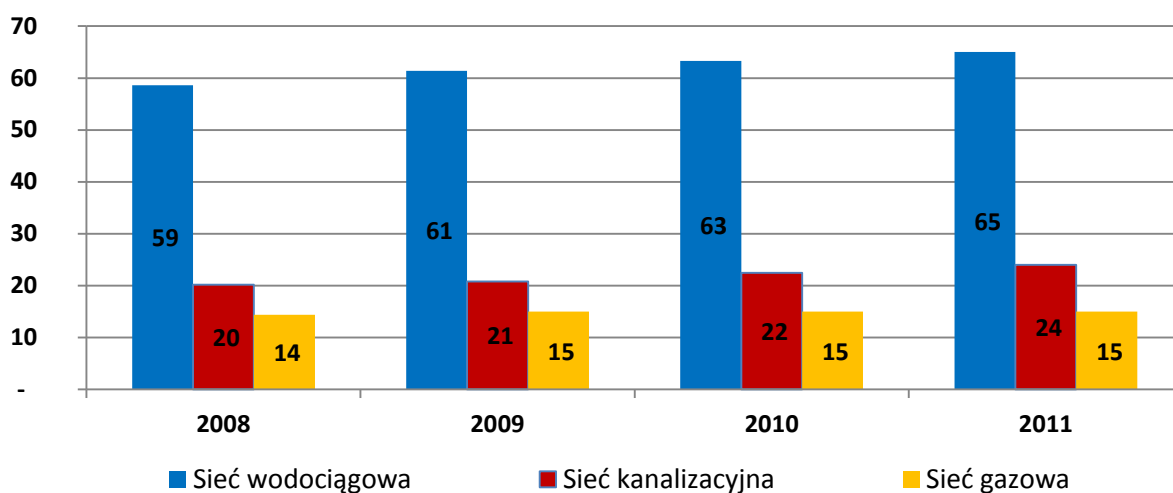
Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 28 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

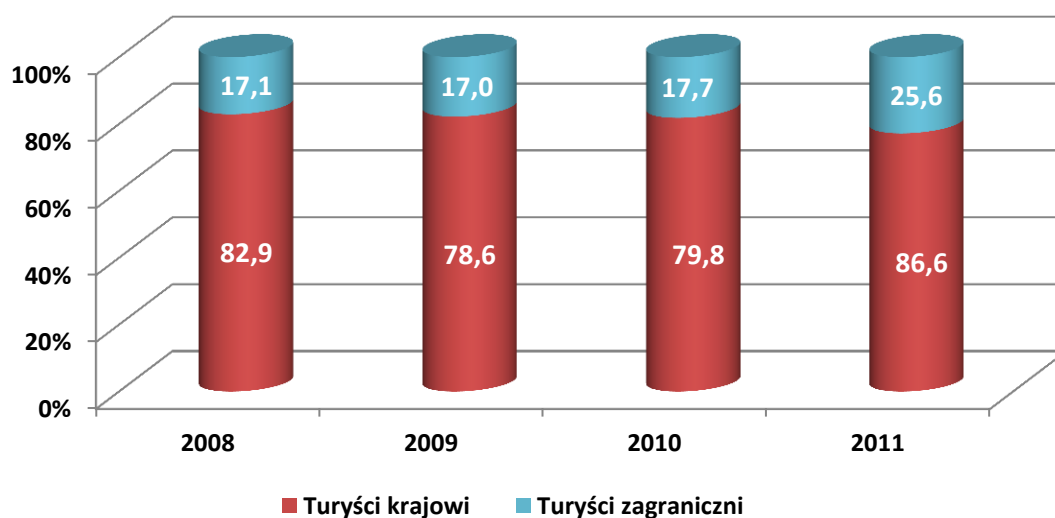
Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 29 Długość sieci rozdzielczych (na 100 km²)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 30 Struktura turystów odwiedzających Białostocki Obszar Metropolitalny (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Metropolia

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło
1.	Powierzchnia	km ²	5 132	5 132	5 132	5 132	BDL
2.	Liczba ludności	osoby	503 690	504 784	505 810	509 677	BDL
3.	Gęstość zaludnienia	osoby/km ²	98	98	99	99	BDL
4.	Przyrost naturalny	osoby/1000 mieszkańców	0,80	0,80	0,88	0,51	BDL
5.	Saldo migracji	osoby/1000 mieszkańców	0,29	0,60	1,03	0,79	BDL
6.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	9,3	13,2	14,1	14,2	BDL
7.	Liczba podmiotów gospodarczych wg rejestru REGON ogółem	jedn.	42 452	43 193	45 264	45 597	BDL
8.	Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto	zł	2 882	3 024	3 130	3 255	BDL
9.	Obszary prawnie chronione w stosunku do powierzchni ogółem	%	30	30	30	30	BDL
10.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	t na km ²	0,06	0,06	0,04	0,04	BDL
11.	Emisja zanieczyszczeń gazowych	t na km ²	175	168	166	183	BDL
12.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	t na km ²	6	5	5	7	BDL
13.	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	t na km ²	0,12	0,09	0,13	0,14	BDL
14.	Odpady wytworzone poddane odzyskowi jako % odpadów wytworzonych ogółem	%	73	80	69	87	BDL

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	2008	2009	2010	2011	Źródło
15.	Sieć rozdzielcza wodociągowa	/100 km ²	59	61	63	65	BDL
16.	Sieć rozdzielcza kanalizacyjna	/100 km ²	20	21	22	24	BDL
17.	Sieć rozdzielcza gazowa	/100 km ²	14	15	15	15	BDL
18.	Korzystający z wodociągu	%	91	91	91	91	BDL
19.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	76	76	76	77	BDL
20.	Korzystający z sieci gazowej	%	56	57	57	57	BDL
21.	Liczba miejsc w żłobkach	miejsca/1000 dzieci w wieku od 0 do 2 lat	44	49	58	57	BDL
22.	Liczba miejsc w przedszkolach	miejsca/1000 dzieci w wieku od 3 do 6 lat	598	633	684	617	BDL
23.	Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonym postępowaniu przygotowawczym	jednostki/10 tys. mieszkańców	218	216	199	212	BDL
24.	Imprezy oświatowe w muzeach	jednostka	813	576	969	1 211	BDL
25.	Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w BOM	osoby	180 097	170 786	173 435	188 113	BDL
26.	Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w BOM	osoby	37 118	36 950	38 515	55 558	BDL

Podsumowanie działań podejmowanych w 2011 roku w Mieście Białystok

A. PRZESTRZEŃ MIASTA – ZHAROMONIZOWANE PRZYJAZNE ŚRODOWISKO DO ŻYCIA I ROZWOJU

A.1. KREOWANIE PRAWDŁOWEJ I RACJONALNEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM WARTOŚCI KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.1. KSZTAŁTOWANIE JEDNOSTEK I ZESPOŁÓW URBANISTYCZNYCH O WYSOKICH WALORACH FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM WARTOŚCI KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH

Programy zrealizowane

- Przyjęcie projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku,
- „Inwentaryzacja fauny płazów, gadów oraz motyli dziennych na obszarze Miasta Białegostoku”,
- „Inwentaryzacja awifauny na obszarze Miasta Białegostoku”

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Uchwała Nr LIII/618/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.2. POPRAWA POZIOMU ŁADU PRZESTRZENNEGO, W TYM ZWARTOŚCI I DISCYPLINY ZABUDOWY ORAZ ELIMINACJA KONFLIKTÓW FUNKCJONALNYCH W DRODZE PLANOWEGO STEROWANIA PROCESAMI ROZWOJOWYMI MIASTA

Programy zrealizowane

- Przyjęcie projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku,

- Uchwała Nr VI/36/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 17 stycznia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Białostoczek w Białymstoku (rejon ulic Kombatantów i I Armii Wojska Polskiego),
- Uchwała Nr VI/37/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 17 stycznia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Piasta I i Skorupy w Białymstoku (rejon ulic Piastowskiej i Ciołkowskiego),
- Uchwała Nr VII/53/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Piaski w Białymstoku (rejon ulic Mazowieckiej i Żelaznej),
- Uchwała Nr VII/54/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Skorupy w Białymstoku (rejon ulic Zaściańskiej i Nowowarszawskiej),
- Uchwała Nr IX/72/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Wygoda w Białymstoku (rejon ulic Wasilkowskiej i Traugutta),
- Uchwała Nr XI/81/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Przydworcowe w Białymstoku (rejon ulic Kard. St. Wyszyńskiego i Kopernika),
- Uchwała Nr XII/94/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części doliny rzeki Białej (odcinek od ul. Jana Pawła II do ul. Antoniukowskiej),
- Uchwała Nr XIII/114/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum w Białymstoku (rejon ulic J. H. Dąbrowskiego i Botanicznej),
- Uchwała Nr XII/95/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla (rejon ulic M. Skłodowskiej - Curie i Akademickiej),
- Uchwała Nr XVII/149/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 24 października 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Wygoda w Białymstoku (rejon ulic J.K. Kluka, Nowakowskiego),
- Uchwała Nr XXVIII/176/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Wygoda w Białymstoku (rejon ul. Chmielowej).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Uchwały intencyjne zgodnie z harmonogramem realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

- Uchwała Nr LIII/618/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.3. UWZGLĘDNIENIE MATERIALNEGO DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO MIASTA, JAKO ELEMENTU TOŻSAMOŚCI PRZESTRZENNEJ

Programy zrealizowane

- Opracowanie „Studium historyczno-urbanistycznego”, mającego za zadanie w części historycznej wyodrębnić zasadniczych faz rozwoju Białegostoku, a w części konserwatorskiej ewidencję i waloryzację zachowanej substancji zabytkowej i wyznaczenie dla całego obszaru Miasta stref ochrony, uwzględniających także wartości krajobrazu kulturowego i naturalnego.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Przyjęcie uchwałą Rady Miejskiej Białegostoku Nr LVII/731/10 z dnia 24 czerwca 2010 r. gminnego programu opieki nad zabytkami, którego celem jest prezentacja dziedzictwa kulturowego Miasta i systemu działań służących jego zachowaniu, poprzez wskazanie warunków organizacyjnych i finansowych, w zakresie leżącym w kompetencjach samorządu miejskiego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.4. TWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH SŁUŻĄCYCH WZMACNIANIU FUNKCJI METROPOLITALNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach prac w Unii Metropolii Polskich udział w opiniowaniu Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.5 TWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH DLA ROZWOJU MIESZKALNICTWA ORAZ PODNOSZENIA JAKOŚCI ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

Programy zrealizowane

- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Białystok na lata 2007-2011 (uchwała Nr XIX/198/07 Rady Miejskiej Białegostoku z 26 listopada 2007 r., zmieniona uchwałą Nr XLI/511/09 Rady Miejskiej Białegostoku z 27 kwietnia 2009 r.).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Podjęcie działań umożliwiających wspólnotom mieszkaniowym nabycie terenów przyległych do budynków wspólnot w celu zabezpieczenia potrzeb ich mieszkańców (dojazd i dojście do budynku, ustawienie śmietnika itp.).

Programy nowo utworzone

- Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Białystok na lata 2012-2016 (uchwała Nr XXX/324/12 Rady Miejskiej Białegostoku z 25 czerwca 2012 r.). Program ma służyć za podstawę do optymalnego planowania, realizacji i modernizacji zasobu komunalnego Gminy oraz być pomocny do zwiększenia efektywności gospodarowania nieruchomościami. Ma on również stanowić narzędzie służące przy rozstrzyganiu o kierunku prowadzenia polityki sprzedaży zasobów komunalnych, ustalaniu wysokości środków budżetowych potrzebnych do realizacji założonych celów, a także do prowadzenia zaplanowanej polityki czynszowej.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.6. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Programy zrealizowane

Opracowanie:

- Koncepcji przebudowy Alei Bluesa w Białymstoku obejmującej zmianę nawierzchni, wymianę oświetlenia oraz zagospodarowanie istniejącej zieleni,
- Koncepcji przebudowy otoczenia pomnika poświęconego Polskim Siłom Zbrojnym na Zachodzie,
- Koncepcji przebudowy ul. Warszawskiej dotyczącej przebudowy układu drogowego wraz z elementami małej architektury oraz zagospodarowania zieleni,
- Koncepcji wielopoziomowego parkingu miejskiego do 400 miejsc postojowych w rejonie ulic Lipowej, Suraskiej i Liniarskiego, która zakłada powstanie następujących usług: parkingu otwartego na samochody, szaletu publicznego, posterunku straży miejskiej, obsługi parkingu, punktu opłat za parkowanie. Koncepcja zawiera również propozycje zagospodarowania terenu zielonego na dachu.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Koncepcja zagospodarowania śródmiejskiego bulwaru nad rzeką Białą jako miejsca spotkań mieszkańców służącego odpoczynkowi i rekreacji, z siecią ścieżek spacerowych, tras dla rowerów, boisk oraz parku rekreacyjnego,
- Koncepcja modernizacji skweru przed Cerkwią Św. Mikołaja, zakładająca stworzenie w centrum Miasta eleganckiej wielofunkcyjnej przestrzeni wypoczynkowej, która stanowić będzie

uzupełnienie otoczenia zabytkowego budynku Cerkwi. Jednym z założeń koncepcji było odsłonięcie bryły zabytkowego budynku Cerkwi. Zdecydowano się na usunięcie 2 starych brzoź i 1 świerku, które zasłaniały budynek z ul. Lipowej i Malmeda, uzyskano tym samym widok na budynek z tych dwóch ulic. Drugim założeniem było stworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni placu z zielenią. Trzecim założeniem było stworzenie miejsca wypoczynku biernego dla mieszkańców Białegostoku i częściowe zachowanie zieleni wysokiej na tym terenie.

Programy niezrealizowane

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Białegostoku przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Nr LVII/747/10 z dnia 24 czerwca 2010 r. W okresie finansowania 2007-2013 w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego w priorytecie „Wzrost innowacyjności i wspieranie przedsiębiorczości w regionie” w Działaniu 1.1. „Tworzenie warunków dla rozwoju innowacyjności” wpisano jako rodzaj projektu rewitalizację i renowację obiektów przemysłowych i powojennych, prowadzącą do udostępniania tych obiektów pod parki, inkubatory, centra. Program nie został zrealizowany ze względu na brak środków.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.7. LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Likwidacja barier architektonicznych oraz przystosowywanie gminnych budynków i lokali użytkowych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.8. KREOWANIE WIELKOMIEJSKIEGO CHARAKTERU CENTRUM MIASTA

Programy zrealizowane

- Zmiana sposobu zagospodarowania przestrzeni miejskiej w centrum, zakładająca wzbogacenie funkcjonującego dotychczas ściśle handlowego zakresu działalności gospodarczej o działalność kulturotwórczą.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wynajmowanie lokali użytkowych w centrum Miasta w sposób dający możliwość wyboru atrakcyjnej oferty,
- Udostępnianie terenów miejskich w centrum na imprezy kulturalne, sportowe, widowiskowe i inne,

- Uchwała Nr VII/55/11 z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum (rejon ulic Lipowej i Nowy Świat) w Białymstoku,
- Uchwała Nr VII/56/11 z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum (rejon ulic Lipowej i Waryńskiego) w Białymstoku,
- Uchwała Nr VII/57/11 z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum (rejon ulic Rynek Kościuszki i Nowy Świat) w Białymstoku,
- Uchwała Nr XII/93/11 z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Centrum i Przydworcowe (rejon ulic Św. Rocha i Sukiennej) w Białymstoku,
- Uchwała Nr XV/136/11 z dnia 19 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Centrum i Przydworcowe (rejon ulic Młynowej i Cieszyńskiej) w Białymstoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.9. AKTYWNA ROLA SAMORZĄDU W GOSPODARCE GRUNTAMI, W TYM W PRZYGOTOWANIU TERENÓW INWESTYCYJNYCH, JAKO NARZĘDZIE DO STYMULOWANIA POŻĄDANYCH PROCESÓW PRZESTRZENNYCH I FUNKCJONALNYCH ORAZ ZABEZPIECZENIA STRATEGICZNYCH INTERESÓW MIASTA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Tworzenie ogólnej polityki gospodarowania zasobem nieruchomości, poprzez realizację zapisów art. 25 ust. 1 i 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i przygotowywaniu planu wykorzystania nieruchomości Gminy Białystok. Obecnie obowiązuje plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Białystok na lata 2011–2013 przyjęty Zarządzeniem Nr 1022/11 Prezydenta Miasta Białegostoku z 7 lipca 2011 r.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.1.10. ZAPEWNIENIE PRIORYTETU W SPORZĄDZANIU OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH DLA OBSZARÓW: KONFLIKTÓW FUNKCJONALNYCH, ZAGROŻONYCH NARUSZENIAMI ŁADU PRZESTRZENNEGO, WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, KLUCZOWYCH INWESTYCJI ORAZ ZWIĄZANYCH Z WAŻNYMI PRZESTRZENIAMI PUBLICZNYMI, A TAKŻE WYPRZEDZAJĄCA KOORDYNACJA PRZYGOTOWANIA TYCH OPRACOWAŃ Z REALIZACJĄ INWESTYCJI LINIOWYCH

Programy zrealizowane

- Uchwała Nr XII/95/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla (rejon ulic M. Skłodowskiej - Curie i Akademickiej).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Uchwała Nr XV/137/11 z dnia 19 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne (obszar systemu przyrodniczego Miasta) w Białymstoku,
- Uchwała Nr XV/148/11 z dnia 24 października 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Skorupy (rejon ulic K. Ciołkowskiego i Obrębowej) w Białymstoku.

A.2. TWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA Z DUŻYM UDZIAŁEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO ORAZ RUCHU ROWEROWEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.1. ROZBUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO W CELU ZWIĘKSZENIA PRZEPUSTOWOŚCI, PŁYNNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBWODNIC MIEJSKICH, PRZEJAZDÓW PRZEZ TORY KOLEJOWE ORAZ RUCHLIWYCH ARTERII KOMUNIKACYJNYCH

Programy zrealizowane

- Budowa ul. Św. Ojca Pio oraz budowa odcinka obwodnicy śródmiejskiej.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach programów „Zintegrowany plan rozwoju transportu Miasta Białegostoku do roku 2015” oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku” zrealizowano działania inwestycyjne:
  - zakończono przebudowę ul. Gen. St. Maczka, stanowiącą element północnej obwodnicy Miasta tzw. Trasy Generalskiej. Wykonano następujące prace: 3.776 mb ul. Gen. St. Maczka,

drogi serwisowe - 4.296 mb, drogi boczne - 1.542 mb, ścieżka rowerowa - 4.045 mb, 6 obiektów inżynierskich,

- w ramach projektu „Przebudowa ulic w centrum - Etap I” zostały zrealizowane ulice: Kaczorowskiego, Wiejska, Wesoła, Kard. St. Wyszyńskiego, Kalinowskiego, Krakowska, Młynowa, Kijowska, Marjańskiego, Odeska, Cieszyńska, Piękna. Parametry dróg zostały dostosowane do aktualnych przepisów, jak również rozwiązań komunikacyjnych (wprowadzenie bus-pasów na ulicach Wiejskiej i Kaczorowskiego). Zakres obejmował budowę i przebudowę nawierzchni jezdni ww. ulic, modernizację wlotów ulic bocznych, budowę nawierzchni wjazdów, parkingów, ścieżki rowerowej, chodników oraz chodników o konstrukcji wzmocnionej, urządzenie zieleńców oraz wykonanie nasadzeń zieleni w granicach pasa drogowego. Łączna długość ulic 6,5 km,
- zrealizowano również inne znaczące dla Miasta ciągi komunikacyjne o łącznej długości 8,2 km: Al. 1000-lecia Państwa Polskiego (odc. od ul. Gen. St. Maczka do granic Miasta), Lodowa, Branickiego, Świętojańska, 27 Lipca, Produkcyjna (od oczyszczalni ścieków do granic Miasta) oraz 5,5 km ścieżek rowerowych przy głównych ciągach komunikacyjnych. W ramach budowy ulic obsługujących BPN-T w 2011 r. zakończono budowę ul. Św. Proroka Eliasza, ul. Borsuczej, ul. Suchowolca, ul. Zabłudowskiej i ul. Plażowej wraz z infrastrukturą (długość - 4.928 mb).

- Inwestycje w trakcie realizacji:

- Trwają kolejne etapy budowy północnej obwodnicy Miasta tzw. Trasy Generalskiej:
  - „Budowa przedłużenia ul. Piastowskiej (odc. od ul. Mieszka I do ul. Wysockiego)”. Prace budowlane rozpoczęto w październiku 2010 r. Do 2011 roku wykonano 69% prac,
  - „Budowa przedłużenia ul. Gen. Wł. Andersa (odc. od ul. Wasilkowskiej do ul. Baranowickiej). Prace budowlane rozpoczęto w listopadzie 2011 r. Do końca roku wykonano 6%. Zakończenie prac planowane jest na czerwiec 2013 r.,
  - „Przebudowa ul. Gen. Wł. Andersa” - opracowano dokumentację techniczną oraz rozstrzygnięto przetarg na budowę.
- „Poprawa jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego Miasta Białegostoku” - Etap III. „Przebudowa Al. J. Piłsudskiego (odc. od Placu A. Lussy do Placu R. Dmowskiego) wraz ze skrzyżowaniem ul. Sienkiewicza z Al. J. Piłsudskiego” - opracowana dokumentacja techniczna.

- Budowa centrów przesiadkowych.

Programy nowo utworzone

- Budowa centrum zarządzania ruchem.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.2 DOSKONALENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA I STEROWANIA RUCHEM POPRZECZ STOSOWANIE ROZWIĄZAŃ OPARTYCH O INTELIGENTNE SYSTEMY TRANSPORTOWE

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach Programu „Zintegrowany plan rozwoju transportu Miasta Białegostoku do roku 2015”:
  - zrealizowano 6 sygnalizacji świetlnych, wyposażonych w Inteligentne Systemy Transportowe,
  - „Poprawa jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego Miasta Białegostoku”- Etap III, w ramach którego opracowano program funkcjonalno-użytkowy „Budowa centrum sterowania ruchem”. Realizacja inwestycji wpłynie na poprawę warunków ruchu w Mieście (ze szczególnym uwzględnieniem transportu zbiorowego) poprzez zaawansowane, zależne od ruchu strategie sterowania sygnalizacjami świetlnymi. Dodatkowo operatorzy systemu z poziomu centrum sterowania ruchem będą mogli na bieżąco reagować na awaryjne sytuacje (wypadki, utrudnienia ruchu, zatory) wykorzystując różne elementy systemu (sygnalizacje świetlne, znaki zmiennej treści itp.).

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.3. PODNOSZENIE ATRAKCYJNOŚCI OFERTY USŁUG TRANSPORTU ZBIOROWEGO, W TYM Z WYKORZYSTANIEM ZAAWANSOWANYCH SYSTEMÓW TELEMATYCZNYCH

Programy zrealizowane

- W ramach projektu „Rozwój transportu publicznego - przebudowa i rozbudowa zajezdni autobusowej oraz zakup autobusów przez KPK Sp. z o.o. w Białymstoku” współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013:
  - zakupiono 8 nowoczesnych autobusów przegubowych wyposażonych w elektroniczne tablice informacyjne z planem tras komunikacji miejskiej,
  - unowocześniono stronę internetową m.in. na potrzeby osób niepełnosprawnych, niewidomych i niedowidzących,
  - zakupiono urządzenia mające na celu poprawę łączności radiowej w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Zakupiono systemy informatyczne wspomagające organizację pracy kierowców oraz zarządzanie flotą pojazdów: PIXEL, OPK, Microsoft Dynamics NAVISION.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach poprawy jakości funkcjonowania systemu transportu zbiorowego w Białymstoku w 2011 roku zakupiono 35 szt. z planowanych 70 szt. taboru autobusowego,
- Kontynuacja wdrażania i rozwój Białostockiej Karty Miejskiej,

- W związku ze zmianą przepisów prawnych stała modernizacja systemów informatycznych: PIXEL, OPK, Microsoft Dynamics NAVISION oraz sukcesywne wprowadzanie nowych rozwiązań ułatwiających pracę i efektywne zarządzanie kierowcami i flotą pojazdów.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.4. ROZBUDOWA SYSTEMU KORYTARZY AUTOBUSOWYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI

Programy zrealizowane

- W ramach poprawy warunków efektywności funkcjonowania transportu zbiorowego w Białymstoku w 2011 roku wybudowano ok. 3300 m buspasów na ulicach Kaczorowskiego i Wiejskiej (w obu kierunkach).

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.5 WPROWADZENIE ROZWIĄZAŃ WSPIERAJĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO RUCHU PIESZEGO ORAZ ROWEROWEGO, W TYM W POSTACI STREF RUCHU USPOKOJONEGO

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach programów „Zintegrowany plan rozwoju transportu Miasta Białegostoku do roku 2015” oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku”:
  - budowany jest spójny układ dróg rowerowych. W 2011 roku wykonano 16,5 km ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-jezdnych (Gen. St. Maczka, Al. 1000-lecia PP, Produkcyjna, 27 Lipca, Oliwkowa, Ks. St. Suchowolca, Zabłudowska, Plażowa, Kalinowskiego, Waszyngtona, Kard. Wyszyńskiego, Kawaleryjska, Wiejska, Kaczorowskiego, Lodowa),
  - sukcesywnie realizowane jest zmniejszanie i uspokojenie ruchu w ścisłym centrum Miasta. W latach ubiegłych nastąpiło całkowite zamknięcie ruchu ul. Rynek Kościuszki, natomiast obecnie jest przebudowywana ul. Lipowa. Jezdnia ulicy zostanie zwężona, a chodniki poszerzone. Powyższe ma na celu zmniejszenie ruchu pojazdów na korzyść ruchu pieszego i rowerowego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.6 USPRAWNIENIE SYSTEMU PARKINGOWEGO W ZGODZIE Z PRIORYTETAMI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I TRANSPORTOWEJ MIASTA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach realizacji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białegostoku” mającym na celu usprawnienie i uporządkowanie systemu parkingowego

w Mieście oraz wyeliminowanie parkowania w miejscach niewyznaczonych i zakazanych zostały zrealizowane następujące działania:

- budowa nowych miejsc parkingowych - 401 miejsc,
- wyznaczanie miejsc parkingowych poprzez zmianę organizacji ruchu w Mieście.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.7 MODERNIZACJA I ROZWÓJ UZUPEŁNIAJĄCEGO UKŁADU ULICZNEGO W KOORDYNACJI Z ROZWOJEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Zakończono realizację 12 ulic w zabudowie jednorodzinnej wraz z infrastrukturą techniczną o łącznej długości 6,2 km (ulice: Dojlidy Górne, Halicka, Meksykańska, Niewodnicka, Oliwkowa, Niska, Kasztanowa, Wielkopolska, Jaśminowa, Słowicza).

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.8 WPROWADZANIE ROZWIĄZAŃ SŁUŻĄCYCH OGRANICZANIU HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Przebudowa ul. Gen. F. Kleeberga w Białymstoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.2.9 WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ MIASTA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Miasto Białystok – partnerem projektu „Rail Baltica Growth Corridor”, którego celem jest wykonanie opracowań dotyczących budowy i rozwoju infrastruktury transportowej w obrębie korytarza kolejowego Rail Baltica. Zgodnie z koncepcją fragment międzynarodowej trasy w obrębie obszaru województwa podlaskiego będzie przebiegał przez Białystok - Ełk - Olecko - Suwałki w kierunku Trakiszek i granicy państwa z Litwą,
- Przebudowa ul. Gen. F. Kleeberga w Białymstoku.

A.3. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI NOWOCZESNYCH, EFEKTYWNYCH I NIEZAWODNYCH SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.3.1 ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ Z ZASTOSOWANIEM NAJNOWSZEJ TECHNOLOGII I SYSTEMÓW W KIERUNKU UZYSKANIA ZGODNOŚCI Z NOWOCZESNYMI STANDARDAMI UŻYTKOWYMI I ŚRODOWISKOWYMI

Programy zrealizowane

- Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w latach 2007-2011 będących w posiadaniu „Wodociągów Białostockich” Spółka z o.o. w Białymstoku (uchwała Nr XXVI/295/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 31 marca 2008 r.). Plan obejmował najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne Spółki w zakresie ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków. W roku 2011 priorytetem były zadania dotyczące usprawnienia dystrybucji wody i odbioru ścieków podyktowane rozbudową i stanem technicznym sieci. W ramach Planu, od roku 2008, realizowany był Projekt „Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo – kanalizacyjnego w Białymstoku i gminie Wasilków” współfinansowany ze środków Funduszu Spójności. Zakres zrealizowanych zadań w roku 2011 obejmował:
  - budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenach nowych osiedli i terenach, na których nie funkcjonował system wodociągowo – kanalizacyjny,
  - modernizację istniejących sieci wodociągowych na odcinkach o wysokiej awaryjności i wymagających częstych płukań sieci z uwagi na pogorszenie jakości wody,
  - modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych na odcinkach o wysokiej awaryjności i w złym stanie technicznym z uwagi na zastosowany materiał i wiek sieci,
  - uzupełnienie opomiarowania sieci wodociągowych.

Celem realizacji powyższych zadań było: zapewnienie szerszego dostępu do infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, zwiększenie niezawodności działania systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, zmniejszenie awaryjności sieci poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci, zmniejszenie ryzyka wtórnego zanieczyszczenia wody wodociągowej związanego z występowaniem w Mieście odcinków wyeksploatowanej sieci o złym stanie technicznym (awarie) i z materiałów nie odpowiadających aktualnym standardom (np. rury azbesto-cementowe), poprawę szczelności istniejącej kanalizacji sanitarnej, zmniejszenie wód infiltracyjnych, zmniejszenie poziomu niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntów i wód powierzchniowych poprzez budowę nowych systemów kanalizacji sanitarnej a w konsekwencji likwidację szamb.

Nakłady na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej w ramach realizowanego Planu w roku 2011 wynosiły 56,6 mln zł.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu „Wodociągów Białostockich” Spółka z o.o. w Białymstoku w latach 2012 – 2015 (uchwała Nr XXIII/215/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 27 lutego 2012 r.), który przewiduje kontynuację najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz obejmuje głównie zadania rozwojowo – modernizacyjne na sieci i obiektach technologicznych Spółki. Celem planowanych prac jest zwiększenie niezawodności działania systemu wodociągowo-kanalizacyjnego poprzez poprawę jego szczelności i wymianę odcinków najbardziej wyeksploatowanych oraz zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do infrastruktury technicznej. Realizacja zadań objętych Planem zapewni prawidłową eksploatację urządzeń technologicznych i w konsekwencji stabilność parametrów uzdatnionej wody i oczyszczonych ścieków zgodnie z wymogami określonymi w pozwoleniach wodno - prawnych i obowiązujących przepisach. Zadania realizowane przez Spółkę finansowane są z własnych środków oraz współfinansowane z Funduszu Spójności. Nakłady na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej w ramach realizowanego Planu w latach 2012 – 2015 przewiduje się na poziomie 150 mln zł,
- Budowa i modernizacja sieci ciepłej wysokotemperaturowej. Nowe budynki mieszkalne i obiekty użyteczności publicznej są przyłączane do systemu ciepłowniczego za pomocą rur preizolowanych. W celu zmniejszenia strat ciepła na przesyle realizowany jest program modernizacji istniejącej podziemnej sieci kanałowej na sieć ciepłą preizolowaną,
- Budowa i modernizacja węzłów ciepłych w celu poprawienia sprawności dostawy i oszczędności ciepła u odbiorców. Dostawa ciepła do budynków mieszkalnych i innych odbiorców jest realizowana przy pomocy kompaktowych węzłów ciepłych wyposażonych w nowoczesne urządzenia regulacyjno-pomiarowe. Istniejące węzły ciepłe są modernizowane poprzez zastosowanie płytowych wymienników ciepła, naczynia wzbiornicze przeponowe, pogodową regulację temperatury, regulowane pompy obiegowe i elektroniczne liczniki ciepła,
- Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w latach 2007-2011 będących w posiadaniu „Wodociągów Białostockich” Spółka z o.o. w Białymstoku (uchwała Nr XXVI/295/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 31 marca 2008 r.). W roku 2011 priorytetem były zadania dotyczące usprawnienia dystrybucji wody i odbioru ścieków podyktowane rozbudową i stanem technicznym sieci,
- W ramach powyższego Planu realizowany był od roku 2008 Projekt „Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo - kanalizacyjnego w Białymstoku i gminie Wasilków” współfinansowany ze środków Funduszu Spójności. Zakres zrealizowanych zadań w roku 2011 obejmował:
  - budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenach nowych osiedli i terenach, na których nie funkcjonował system wodociągowo - kanalizacyjny,

- modernizację istniejących sieci wodociągowych na odcinkach o wysokiej awaryjności i wymagających częstych płukań sieci z uwagi na pogorszenie jakości wody,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych na odcinkach o wysokiej awaryjności i w złym stanie technicznym z uwagi na zastosowany materiał i wiek sieci,
- uzupełnienie opomiarowania sieci wodociągowych.

Nakłady na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej w ramach realizowanego Planu w roku 2011 wynosiły 56,6 mln zł.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.3.2. ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ POPRZEC FINANSOWANIE POZABUDŻETOWE

Programy zrealizowane

- W ramach projektu „Rozwój transportu publicznego - przebudowa i rozbudowa zajezdni autobusowej oraz zakup autobusów przez KPK Sp. z o.o. w Białymstoku” współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013:
  - zakupiono 8 nowoczesnych autobusów przegubowych wyposażonych w elektroniczne tablice informacyjne z planem tras komunikacji miejskiej,
  - wyremontowano nawierzchnię placu postojowego przy ul. Składowej 11 o pow. 11.813 m² - wykonano podbudowę oraz ułożono warstwę bitumiczną na całej nawierzchni placu wraz z infrastrukturą: instalacja wodna, kanalizacja sanitarna i deszczowa pod powierzchnią placu, budowa osadników i separatorów substancji ropopochodnych przy wylocie do miejskiej kanalizacji deszczowej,
  - wybudowano nowy budynek obsługi zajezdni przy ul. Składowej 7, w którym mieści się: nowoczesny warsztat naprawczy autobusów z magazynem części zamiennych, stanowisko napraw lakierniczych oraz stanowisko przygotowawcze do napraw lakierniczych wyposażone w nowoczesne, bezpieczne wyciągi szkodliwych substancji. W budynku mieści się również nowoczesne zaplecze socjalne dla pracowników warsztatu z szatniami, łazienkami, aneksem kuchennym z jadalnią,
  - zakupiono wyposażenie warsztatu znajdującego się w budynku obsługi zajezdni,
  - wyremontowano nawierzchnię placu postojowego przy ul. Składowej 7 o pow. ok. 13.078 m² wraz z infrastrukturą: nowa instalacja wodna, kanalizacja sanitarna i deszczowa, budowa osadników, separatorów,
  - wybudowano 30 stanowisk postojowych autobusów przy ul. Składowej 7,
  - wyremontowano istniejący budynek obsługi zajezdni w zakresie: docieplenia całego budynku, wymiany obróbek blacharskich, remontu i przebudowy wejścia,
  - zakupiono urządzenia mające na celu poprawę łączności radiowej w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

- Budowa magistralnej sieci ciepłej 2 Dn 500/710 mm L= 355 mb w ul. Rzymowskiego w Białymstoku, oraz sieci ciepłej magistralnej 2 Dn 400/560 mm L= 611 mb w ul. Sławińskiego w Białymstoku. Budowa magistralnej sieci ciepłej 2 Dn 400/560 mm L= 1479,0 mb w ul. Ciołkowskiego w Białymstoku. Realizacja tych sieci umożliwiła dostawę ciepła do jednostki wojskowej przy ul. Kawaleryjskiej (dzielnica Nowe Miasto).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Budowa magistralnej sieci ciepłej 2 Dn 400/560 mm L= 295 mb w ul. Ciołkowskiego w Białymstoku. Odcinek tej magistrali umożliwi dostawę ciepła do Kampusu Akademickiego budowanego przy ul. Ciołkowskiego oraz innych odbiorców w dzielnicy Dojlidy (Białostocki Park Naukowo - Technologiczny, Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Białystok),
- Przebudowa sieci ciepłej magistralnej 2Dn 400/560 mm L= 267 mb oraz 2 Dn 350/500 mm L= 101 m w ul. Chrobrego w Białymstoku, oraz sieci ciepłej magistralnej 2 Dn 250/400 mm L= 85 mb w ul. Skorupskiej w Białymstoku. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do zmniejszenia strat ciepła na przesyle oraz zapewni bezpieczeństwo ciągłości dostaw ciepła odbiorcom,
- Planowane finansowanie z dotacji NFOŚ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 w ramach opracowanego przez MPEC tzw. programu 5 zadań sieciowych „Przebudowa sieci ciepłowniczej w Białymstoku w celu zmniejszenia strat energii”. Wniosek znajduje się na etapie weryfikacji do tzw. oceny merytorycznej stopnia II.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.3.3. STWORZENIE KOMPLEKSOWEGO, NOWOCZESNEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI Z DUŻYM UDZIAŁEM SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW I MAKSYMALIZACJĄ EFEKTU ODZYSKU

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Uchwałą nr LVII/678/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 maja 2006 r. przyjęto „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Białystok”. Zgodnie z § 28 Regulaminu, odpady komunalne odebrane przez firmy wywozowe powinny być przekazywane do ZUOK w Hryniewiczach. W listopadzie 2000 r. P.U.H.P. „LECH” Sp. z o.o. w Białymstoku rozpoczęła administrowanie Składowiskiem Miejskim w Hryniewiczach koło Białegostoku. W 2001 roku oddano do użytku Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych, który przejął pola składowe odpadów oraz nowe instalacje sortowni i kompostowni. Uruchomiony Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych jest zarządzany zgodnie z polityką środowiskową Spółki „LECH”. Podstawową usługą świadczoną przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach względem Miasta Białegostoku jest przyjmowanie do zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych, komunalno - podobnych oraz przemysłowych innych niż niebezpieczne. Obecnie trwają prace aktualizacyjne nad Regulaminem,
- Uchwalono „Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Białegostoku na lata 2004-2015” uchwałą Nr XXVII/253/04 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 czerwca 2004 r., który był zmieniany

dwoma uchwałami: uchwałą Nr XLI/518/09 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 27 kwietnia 2009 r. oraz uchwałą Nr XVIII/177/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 listopada 2011 r.,

- W dniu 22 lutego 2010 roku Rada Miejska Białegostoku podjęła uchwałę w sprawie powierzenia Przedsiębiorstwu Usługowo - Handlowo - Produkcyjnemu „LECH” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białymstoku zadań własnych Gminy Białystok z zakresu odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Przedmiotowa uchwała została zmieniona 31 maja 2010 roku Uchwałą Nr LVI/729/10 w sprawie powierzenia Przedsiębiorstwu Usługowo – Handlowo - Produkcyjnemu „LECH” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białymstoku zadań własnych Gminy Białystok z zakresu odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i ustanowiła, że Spółka „LECH” przygotowuje i zrealizuje zadania wchodzące w zakres projektu pn. „Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej” oraz będzie zarządzać wytworzonym w wyniku realizacji inwestycji majątkiem i go eksploatować. W ramach programu podjęto następujące działania:
  - rozbudowano składowiska odpadów - połączenie pól składowych - ZUOK w Hryniewiczach - połączenie istniejących pól składowych nr 1 i 3 (tzw. „wąwóz”) oraz zagospodarowanie powierzchni pomiędzy polami składowymi nr 1 i 2 (tzw. „trójkąt”),
  - trwa rozbudowa ZUOK w Hryniewiczach, w tym m.in.:
    - budowa nowej kwatery składowania odpadów przeznaczonej do składowania odpadów poprocesowych wraz z niezbędną infrastrukturą pomocniczą,
    - zamknięcie i rekultywacja istniejących pól składowych 1 i 2 oraz dodatkowej powierzchni przy kwaterach nr 1 i 2 (tzw. „trójkąt”),
    - rekultywacja istniejącego pola składowego nr 3 oraz „wąwozu”,
  - modernizację kompostowni odpadów ulegających biodegradacji (zmniejszenie wydajności do 4 000 Mg/rok),
  - budowę węzła demontażu odpadów wielkogabarytowych o wydajności 2 500 Mg/rok,
  - budowę magazynu małych ilości odpadów niebezpiecznych o wydajności 2 000 Mg/rok,
  - budowę magazynu czasowego gromadzenia odpadów poakcyjnych,
  - budowa ZUOK w Białymstoku - budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych (120 000 Mg/rok).
- Budowa instalacji do sortowania odpadów materiałowych o wydajności ok. 60 000 Mg/rok oraz mobilną stację kruszenia i odzysku odpadów budowlanych o wydajności 22 000 Mg/rok.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.3.4. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO BUDOWY POWSZECHNIE DOSTĘPNYCH SZEROKOPASMOWYCH SIECI TELEINFORMATYCZNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Budowa miejskiej sieci światłowodowej – pilotaż.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Podczas opracowywania dokumentacji technicznych budowy lub przebudowy ulic w miarę możliwości stosowane są najnowsze standardy projektowe przy tworzeniu nowych elementów infrastruktury, a także podejmowane są działania w celu ograniczenia terenochołności przez elementy już istniejące.

A.4. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO PRZY WZROŚCIE UDZIAŁU URZĄDZONYCH TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ

Programy zrealizowane

- Realizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białegostoku na lata 2004-2015 została przyjęta uchwałą Nr XXVII/253/04 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białegostoku na lata 2004-2015, który był zmieniany innymi uchwałami,
- Akcja „Czysty Białystok”, która miała za zadanie poinformowanie mieszkańców o potrzebie dbania o czystość w ich otoczeniu. Przebiegała pod hasłem: „Jeden spacer – kupa wstydu. Oszczędź sobie wstydu i mandatu w wysokości 500 zł, oraz „Za dokarmianie gołębie dziękują nam z góry”. Celem powyższej akcji było uświadomienie mieszkańcom Miasta Białegostoku konsekwencji nie sprzątnięcia po czworonogach oraz skutków niekontrolowanego dokarmiania gołębi.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Od 2010 roku obowiązuje Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Miasta Białegostoku, którego celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm. Dokument jest wykorzystywany przede wszystkim podczas realizacji inwestycji drogowych, ponieważ odnosi się głównie do hałasu drogowego,
- „Plan ochrony przed szkodliwością azbestu i Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Białystok na lata 2006 – 2032”, przyjęty uchwałą Nr LXII/772/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 października 2006 r. zawiera m.in. informacje dotyczące ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Białegostoku, wskazuje także właścicieli/zarządców nieruchomości, na których znajdują się wyroby zawierające azbest oraz określa ich lokalizacje,

- Od 2005 roku kontynuowany jest konkurs „Działaj czysto”, polegający na zbiórce zużytych baterii w białostockich placówkach oświatowych. Akcja promuje wśród dzieci i młodzieży potrzebę wyodrębnienia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Dzięki tej akcji nie trafiają one na składowisko odpadów, ale zostają poddane procesom odzysku. Miasto otrzymało dwukrotnie wyróżnienie za zbiórkę baterii w ogólnopolskim konkursie o Puchar Recyklingu w roku 2010 i 2011,
- W uzgodnieniu z Podlaskim Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym Miasto w ramach akcji „Przeterminowane leki przynieś do apteki” począwszy od 2008 r. odbiera przekazane przez mieszkańców przeterminowane leki z kilkunastu aptek na terenie Miasta. Rocznie zbieranych jest kilka ton przeterminowanych leków,
- Organizacja punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – aktualnie zawarte są porozumienia z 3 firmami wywozowymi na nieodpłatny odbiór tego rodzaju odpadów z gospodarstw domowych,
- Realizacja „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Białystok”, przyjętego uchwałą nr LVII/678/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 maja 2006 r., w oparciu o który realizowane są zadania i akcje:
  - odpady komunalne odebrane przez przedsiębiorców świadczących usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości kierowane są do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach, w którym prowadzone jest sortowanie odpadów, kompostowanie wysortowanej frakcji organicznej, a także składowanie frakcji balastowej po sortowaniu na kwaterach składowych znajdujących się w Zakładzie,
  - „Sprzątanie Świata” – międzynarodowa akcja związana z promocją ochrony środowiska, polegająca na sprzątaniu lasów, poboczy dróg oraz parków,
  - zlecanie oczyszczania terenów służących do użytku publicznego w tym: ulic, chodników, strefy płatnego parkowania, ścieżek rowerowych, przystanków komunikacji miejskiej, śmietniczek, trawników w pasach drogowych oraz na niezagospodarowanych działkach gminnych,
- Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białegostoku na lata 2004-2015, wskazującego najpilniejsze kierunki działań, zarówno krótko jak i długookresowych, jakie należy podjąć m.in. w celu ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody,
- Realizacja programu przeciwdziałania bezdomności zwierząt domowych na terenie Miasta Białegostoku, przyjętego uchwałą Nr LII/675/10 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 22 lutego 2010 r., którego celem jest zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym oraz wolno żyjącym, ograniczenie oraz zapobieganie bezdomności i nadpopulacji zwierząt domowych na terenie Miasta Białegostoku. W ramach ww. programu prowadzone są różne działania, w tym m.in.:
  - akcja sterylizacji i kastracji wolno żyjących kotów w ramach umów zawieranych przez Miasto,
  - opieka nad zwierzętami odebranymi właścicielom na podstawie ustawy o ochronie zwierząt,
  - dokarmianie kotów wolno żyjących,
  - odławianie zwierząt bezdomnych i zapewnienie opieki w schronisku dla zwierząt,

- sterylizacje i kastracje zwierząt schroniskowych,
- promocyjne znakowanie psów z terenu Miasta Białegostoku,
- akcje adopcyjne organizowane przez „Schronisko dla Zwierząt” w Białymstoku,
- Opracowanie i aktualizacja „Koncepcji selektywnej zbiórki odpadów na terenie Białegostoku na lata 2012-2020” wdrażanej w ramach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Białegostoku. Dokumenty opracowane zostały celem wypracowania optymalnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z zasadami gospodarowania odpadami oraz wymaganiami prawnymi, z uwzględnieniem uwarunkowań dotyczących Białegostoku. Projektowany system będzie efektywny ekonomicznie, przyjazny dla środowiska i akceptowalny przez mieszkańców. Ponadto zagwarantuje ograniczenie ilości składowanych odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, poprzez osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami poszczególnych grup odpadów,
- Projekt koncepcji zarządzania systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Białegostoku, którego celem jest przedstawienie modelu gospodarowania odpadami zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przekazującą gminom władztwo nad odpadami. W opracowaniu zostały zidentyfikowane nowe obowiązki w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminie Białystok, uwzględniające specyfikę Miasta, ilość mieszkańców, charakter zabudowy oraz istniejące i planowane instalacje służące do zagospodarowania odpadów,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017 /WPGO/, zakładający współpracę z Marszałkiem Województwa Podlaskiego w zakresie wyznaczenia regionów gospodarki odpadami komunalnymi, określenia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w ramach opiniowania WPGO na podstawie art. 14b ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.),
- Opracowano „Program rozwoju systemu ciepłowniczego MPEC Spółka z o. o. w Białymstoku w zakresie zabezpieczenia w ciepło w latach 2010-2015 z prognozą do 2020 r.” Program bilansuje moce produkcyjne źródeł ciepła, zdolności przesyłowe sieci ciepłych, prognozuje wzrost zapotrzebowania mocy i energii cieplnej w perspektywie roku 2015 i ocenia niezbędne inwestycje związane z rozbudową i modernizacją systemu ciepłowniczego. W opracowanym planie rozwoju systemu ciepłowniczego MPEC Spółka z o.o. w Białymstoku w zakresie zabezpieczenia w ciepło w latach 2010-2015 z prognozą do roku 2020 przedstawiono planowane zapotrzebowanie na moc zamówioną dla m.s.c. – przyjęto II wariant (zrównoważony rozwój, w którym zakłada się 60% wykorzystanie terenów i zamierzeń inwestycyjnych). Z analizy do 2020 roku wynika ok. 5% wzrost mocy dla systemu, co oznacza przyrost w wysokości ok. 30 MW,
- Plan rozbudowy i modernizacji systemu w zakresie sieci ciepłych, obejmujący:
  - 1) Kontynuację budowy magistrali od ul. Rzymowskiego do ul. Borsuczej w Dojlidach:
    - Etap III inwestycji - budowa odcinka od ul. Wiosennej do projektowanej ulicy wjazdowej na teren Kampusu Akademickiego przy ul. Ciołkowskiego,

- Etap IV budowy - odcinek od ul. Ciołkowskiego do ul. Mickiewicza w rejonie ul. Borsuczej dla zasilania obiektów podłączonych obecnie do stacji wymiennikowej para-woda. Nowymi odbiorcami będą planowane w ramach SSSE obiekty przemysłowo-usługowe, Białostocki Park Naukowo - Technologiczny, Budynki ZMK, KAN, BISON-BIAL, Wojewódzki Szpital Zakaźny, Szkoła Podstawowa oraz inne istniejące obiekty magazynowo-składowe przy ul. Wiewiórczej,
  - Połączenie magistrali z Ciepłowni Zachód w rejonie ul. Gen. Władysława Sikorskiego z siecią magistralną z EC w rejonie Al. Jana Pawła II - ul. Hetmańskiej. Połączenie to tworzy układ pierścieniowy łączący system ciepłowniczy zasilany z ECB z systemem ciepłowni Zachód,
  - Budowa sieci do wyprowadzenia ciepła ze Spalarni Odpadów do systemu ciepłowniczego,
  - Rozbudowa sieci ciepłowniczej w rejonie ulic Przędzalnianej i Produkcyjnej,
  - Budowa sieci rozdzielczych, przyłączy i węzłów cieplnych do nowo realizowanych obiektów.
- 2) Realizację programu modernizacji źródła wytwórczego Ciepłowni Zachód w celu zmniejszenia emisji, zwiększenia sprawności i efektywności energetycznej MPEC Białystok Spółka z o.o. w zakresie: ograniczanie emisji spalin, wzrostu efektywności, racjonalizacji zużycia paliw i energii, ograniczenie strat ciepła.

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.4.2. STWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU ZAGOSPODAROWANIA WÓD OPADOWYCH

Programy zrealizowane

- Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w latach 2007-2011 będących w posiadaniu „Wodociągów Białostockich” Spółka z o.o. w Białymstoku (uchwała Nr XXVI/295/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 31 marca 2008 r.), przewidujący stopniową likwidację odcinków kanalizacji ogólnospławnej w ramach realizowanego Projektu „Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo – kanalizacyjnego w Białymstoku i gminie Wasilków”.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Wodociągów Białostockich Spółka z o.o. w Białymstoku w latach 2012 – 2015 (uchwała Nr XXIII/215/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 27 lutego 2012 r.), obejmujący kontynuację rozdziału kanalizacji ogólnospławnej w ramach realizowanego Projektu „Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo – kanalizacyjnego w Białymstoku i gminie Wasilków”. Zlikwidowanych zostanie 10 km kanalizacji ogólnospławnej,
- Opracowanie „Programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej Miasta Białegostoku”, w którym wskazane zostały węzły kanalizacji deszczowej wymagające przebudowy oraz rozmieszczenie zbiorników retencyjnych, rowów wsiąkowych i odparowników,

których zadaniem jest przejęcie wód opadowych, przeznaczonych do dalszego wykorzystania, np. do nawadniania drzew, trawników itp. (rozwiązania korzystne ekonomiczne i ekologiczne).

KIERUNEK DZIAŁAŃ A.4.3. ROZWÓJ TERENÓW ZIELENI URZĄDZONEJ PRZY POSZANOWANIU UNIKALNYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH.

W ramach ww. kierunku działań planowana jest realizacja Programu Rozwoju Terenów Zieleni Białegostoku. Opracowanie Programu Rozwoju Terenów Zieleni Białegostoku zostało zainicjowane w 2009 roku. Podczas prac nad Strategią Rozwoju Miasta Białegostoku trwające już prace nad Programem zostały wstrzymane do chwili zakończenia prac nad Strategią. Mimo zakończenia prac i uchwalenia Strategii prace nad Programem do chwili obecnej nie zostały wznowione.

Programy zrealizowane

- Utworzenie nowego skweru przy ul. Św. Mikołaja w Białymstoku (powierzchnia skweru - 0,22 ha),
- Wybudowanie placu zabaw dla dzieci wraz z zagospodarowaniem zielenią jego otoczenia zgodnie z Projektem Rewaloryzacji Zabytkowego Parku Planty w Białymstoku i w ramach prowadzonej etapowo rewaloryzacji obiektu,
- Wykonanie i opracowanie wyników badań archeologicznych na terenie Parku Branickich, które mają stanowić podstawę dalszych prac projektowych związanych z planowaną etapową rewaloryzacją obiektu,
- Objęcie opieką zrewaloryzowanego salonu ogrodowego Ogrodu Branickich.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Rewaloryzacja Parku Planty,
- Rewaloryzacja Ogrodu Branickich.

Programy niezrealizowane

- Rewaloryzacje i modernizacje parków i skwerów zgodnie z dokumentami opracowanymi przed 2011 r.

Programy nowo utworzone

- Została opracowana dokumentacja Modernizacji Parku Centralnego w Białymstoku.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Akcja edukacyjna „Ratujmy Kasztany”, polegająca na corocznym systematycznym grabieniu i sprzątaniu opadających liści kasztanowców, wewnątrz których zimują osłonięte kokonem poczwarki szrotówka kasztanowcowiaczka. Powyższe przedsięwzięcie ma istotne znaczenie dla poprawy kondycji zdrowotnej kasztanowców w Mieście Białystok poprzez eliminację szkodników, jednocześnie podnosząc świadomość proekologiczną społeczeństwa i pełniąc funkcję edukacyjną,
- Konserwacja i odtwarzanie rowów odwadniających, cieków wodnych i rzeki Białej w celu zachowania ciągłości systemu przyrodniczego Miasta Białegostoku. Prowadzenie nadzoru nad stanem rowów melioracyjnych, powierzchniowych wód płynących, zbiorników wodnych poprzez:
  - monitorowanie stanu grobli oraz budowli piętrzących pod względem ich szczelności i stabilności na zbiornikach wodnych oraz wykonywanie obiektów budowlanych w ich pobliżu,
  - monitorowanie nielegalnego zasypywania rowów melioracyjnych,
  - monitorowanie przepustowości rzek, cieków i rowów melioracyjnych.
- Na terenie osiedla Dojlidy Górne w rejonie ul. Ks. St. Suchowolca odbudowany został rów o długości ok. 140 mb. W kolejnych latach planowana jest odbudowa urządzeń w rejonie Dojlid i Zagórek.

Programy niezrealizowane

- Nie zrealizowano Planu Ochrony Rezerwatu „Las Zwierzyniecki”. Zastosowano tymczasowe rozwiązania w postaci ustanowienia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dwuletniego planu zadań ochronnych dla rezerwatu „Las Zwierzyniecki”. Obecny plan zadań ochronnych obowiązuje do kwietnia 2013 r. Zadanie objęcia Planem Ochrony Rezerwatu „Las Zwierzyniecki” leży w kompetencji RDOŚ, który w wyniku braku środków finansowych nie został zrealizowany.

B. WYSOKA JAKOŚĆ KAPITAŁU LUDZKIEGO I BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW

Uchwalenie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020”, która wpisuje się w szereg priorytetów i kierunków działań wynikających ze „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus” (<http://mopr.bialystok.pl/sprawozdania.html>)

B.1. WSPIERANIE ROZWOJU TOŻSAMOŚCI I AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1.1. WSPIERANIE I PROMOWANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH I DZIAŁAŃ RAD OSIEDLI

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Prowadzenie ośrodka wsparcia merytorycznego i infrastrukturalnego dla podmiotów trzeciego sektora pod nazwą Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych,
- Konkurs Prezydenta Miasta Białegostoku pt.: „Społeczna Dusza”, adresowany do pracowników administracji publicznej Miasta Białegostoku zaangażowanych w działania społeczne na rzecz mieszkańców Miasta. Dotychczas odbyły się 4 edycje Konkursu,
- Białostocka edycja ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „8 Wspaniałych”. W 2012 roku odbyła się XVII edycja białostocka XVIII ogólnopolskiego Konkursu. Konkurs jest adresowany do młodzieży w wieku 10-19 lat aktywnej społecznie w charakterze wolontariuszy na rzecz środowiska lokalnego,
- Zlecanie zadań publicznych gminy w ramach konkursu ofert w zakresie polityki społecznej bądź w trybie małych grantów pod nazwą: „Prowadzenie działań aktywizujących społeczność lokalną na terenie Miasta Białegostoku”,
- Coroczne tworzenie rocznego Programu współpracy Miasta Białegostoku z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie pożytku publicznego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1.2. KSZTAŁTOWANIE LOKALNEJ TOŻSAMOŚCI W RAMACH WSPÓŁPRACY MIĘDZY ADMINISTRACJĄ, PRZEDSIĘBIORCAMI, INSTYTUCJAMI NON-PROFIT, UCZELNIAMI

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Prowadzenie ciała inicjatywno – doradczego pod nazwą Zespół Konsultacyjny Organizacji Pozarządowych. Zespół składa się z przedstawicieli trzeciego sektora oraz przedstawicieli samorządu miejskiego, działa przy Prezydencie Miasta Białegostoku i zajmuje się rozwijaniem kontaktów między pierwszym a trzecim sektorem w Białymstoku,

- Rada Ekspertów ds. Gospodarczych przy Prezydencie Miasta Białegostoku mająca na celu aktywny udział przedstawicieli środowiska gospodarczego oraz akademickiego w kształtowaniu polityki gospodarczej Miasta Białegostoku. Do podstawowych zadań Rady należy przedstawianie stanowisk w sprawach dotyczących:
  - projektów dokumentów programowych Miasta Białegostoku, w tym związanych z realizacją Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus,
  - inicjatyw podejmowanych przez organy Miasta Białegostoku, przedsiębiorców oraz środowiska naukowe,
  - warunków i możliwości rozwoju gospodarczego Miasta.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1.3. WSPIERANIE MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

Programy zrealizowane

- Miejskie instytucje kultury (Centrum im. L. Zamenhofs, Galeria Arsenał) realizują inicjatywy kulturalne (wystawy, programy pobytowe, panele dyskusyjne), które sprzyjają rozwojowi turystyki oraz mogą być wykorzystane jako produkt turystyki kulturowej,
- Wsparcie finansowe Olimpiady Prawosławnej Wiedzy Religijnej zorganizowanej przez Katedrę Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku. Podczas Olimpiady na nośnikach informacyjnych i promocyjnych zostało zamieszczone logo Wschodzący Białystok oraz informacje o Mieście. Ponadto uczestnicy Olimpiady otrzymali materiały promocyjne dotyczące Białegostoku.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Zgodnie z art. 13 Ustawy o systemie oświaty, szkoła i placówka publiczna umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury. W wykonywaniu tych zadań, organy prowadzące szkoły i placówki oraz dyrektorzy szkół i placówek współdziałają z organizacjami mniejszości narodowych lub grup etnicznych. W szkołach prowadzonych przez Miasto Białystok przywiązuje się dużą wagę do zagadnienia wielokulturowości. Szkoły są wspierane przez organ prowadzący w różnorodnych działaniach w tym obszarze:
  - mniejszość narodowa białoruska; Wsparciem w białostockich przedszkolach i szkołach objęte są dzieci białoruskie, którym na wniosek rodziców finansowane są lekcje języka białoruskiego. Nauka języka mniejszości organizowana jest na zasadzie prowadzenia nauki w dwóch językach: polskim oraz białoruskim. Do Przedszkola Samorządowego Nr 14 w Białymstoku w roku szkolnym 2010/2011 do 3 oddziałów uczęszczało 87 dzieci mniejszości białoruskiej:
    - 5-6 latki - zajęcia w jęz. białoruskim prowadzone były w wymiarze około 8 godz. dziennie,
    - 4-5 latki - zajęcia w jęz. białoruskim prowadzone były w wymiarze około 8 godz. dziennie,
    - 3 latki (oddział mieszany) - zajęcia w jęz. białoruskim prowadzone były w wymiarze około 5 godz. dziennie.

W roku szkolnym 2010/2011 Szkole Podstawowej Nr 4 przyznano 18 godzin języka białoruskiego (w zajęciach uczestniczyło 68 osób), Publicznemu Gimnazjum Nr 7 przyznano 9 godzin języka białoruskiego (w zajęciach uczestniczyło 21 osób), III Liceum Ogólnokształcącemu przyznano 9 godzin języka białoruskiego,

W roku szkolnym 2011/2012 do 3 oddziałów Przedszkola Samorządowego Nr 14 w Białymstoku uczęszczało 83 dzieci mniejszości białoruskiej. W roku szkolnym 2011/2012 Szkole Podstawowej Nr 4 przyznano 18 godzin języka białoruskiego (w zajęciach uczestniczyło 66 osób), Publicznemu Gimnazjum Nr 7 przyznano 9 godzin języka białoruskiego (w zajęciach uczestniczyło 20 osób), III Liceum Ogólnokształcącemu przyznano 6 godzin języka białoruskiego.

- mniejszość narodowa ukraińska; Z inicjatywy nauczycielki języka ukraińskiego zorganizowane zostały zajęcia nauki języka ukraińskiego dla uczniów mniejszości ukraińskiej w Szkole Podstawowej Nr 12. W roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012 przyznano 9 godzin dydaktycznych tygodniowo. W zajęciach uczestniczyło 12 osób,
- Miasto przekazuje dotację dla Niepublicznej Szkoły Podstawowej św. św. Cyryla i Metodego, gdzie dzieci uczą się języków białoruskiego i ukraińskiego,
- mniejszość etniczna romska; Dzieci romskie uczestniczą na terenie szkół w różnorodnych zajęciach: dydaktyczno – wyrównawczych, kołach przedmiotowych, zespołach korekcyjno – kompensacyjnych, gimnastyce korekcyjnej, kołach komputerowych, SKS, zajęciach rekreacyjnych, zajęciach dydaktyczno – wyrównawczych, terapii pedagogicznej. Odbywa się to na wniosek rodziców lub z inicjatywy nauczycieli,
- mniejszość etniczna tatarska; Na wniosek Przewodniczącej Gminy Wyznaniowej Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej co roku przyznawane są godziny na naukę religii islamskiej. W roku szkolnym 2010/2011 przyznano 10 godzin. W zajęciach uczestniczyło około 49 uczniów. W roku szkolnym 2011/2012 – 4 godziny. W zajęciach uczestniczyło około 51 uczniów białostockich szkół (wśród nich dzieci pochodzenia tatarskiego, ale i muzułmanów nie należących do tej mniejszości etnicznej). Zajęcia odbywały się w Szkole Podstawowej Nr 28,
- religia muzułmańska; Szkole Podstawowej Nr 15 na rok szkolny 2010/2011 przyznano 5 godzin tygodniowo na realizację zajęć z religii muzułmańskiej, w której uczestniczyło kilkanaścioro dzieci. Na rok szkolny 2011/2012 przyznano 4 godziny tygodniowo, w których również uczestniczyło kilkanaścioro dzieci.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.1.4. BIAŁYSTOK JAKO POMOST MIĘDZY WSCHODEM A ZACHODEM

Programy zrealizowane

- Udział w targach turystycznych w Berlinie, Katowicach, Warszawie, Gdańsku, Białymstoku. Podczas targów turystycznych kolportowane są informatory turystyczne Miasta, przewodniki, mapy, foldery o miejskich szlakach turystycznych. Pracownicy Biura Promocji służą wiedzą osobom odwiedzającym stoisko Miasta Białystok,
- Organizacja Dnia Białostockiego podczas Podlaskich Targów Turystycznych w Białymstoku, w ramach którego oprócz promocji twórczości białostockich artystów, odbyła się także promocja szlaków turystycznych (konkurs wiedzy): Szlaku Rodu Branickich, Szlaku Białostockich Fabrykantów, Szlaku Białostockich Świątyń oraz Szlaku Architektury Drewnianej.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Udział w targach turystycznych krajowych i zagranicznych.

B.2. ROZWÓJ OSOBOWY I ZAWODOWY MIESZKAŃCÓW

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.2.1. ZWIĘKSZANIE SZANS EDUKACYJNYCH, W TYM PODEJMOWANIE SZCZEGÓLNEJ TROSKI O PROCES WYCHOWANIA ORAZ KSZTAŁCENIA I POPRAWY NAUKI DZIECI I MŁODZIEŻY UZDOLNIONEJ, NIEPEŁNOSPRAWNEJ ORAZ WYRÓWNYWANIE SZANS ZANIEDBANYCH WYCHOWAWCZO

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Program „Współpracujmy - razem łatwiej” wdrażany jest poprzez przekazanie szkołom i placówkom oświatowym środków finansowych na zajęcia pozalekcyjne. W roku 2011 było to 970 tys. zł przekazane szkołom Miasta Białegostoku, w tym w ramach grantów 340 tys. zł,
- Realizacja programów wychowawczych i profilaktycznych. W latach 2006 - 2011, w ramach Forum Szkół, przekazano 82 500 zł. W 2011 roku organizacjom pozarządowym przekazano 200 000 zł,
- Przyznanie godzin na dodatkowe zajęcia z języków obcych (86 godz. w roku 2011/2012),
- Funkcjonowanie klas dwujęzycznych: z językiem francuskim, angielskim i hiszpańskim - PG 6, PG 32, III LO, VI LO,
- Przygotowanie szkół (dzieci, rodziców, nauczycieli, bazy) do planowanego obniżenia wieku dzieci rozpoczynających obowiązki szkolny: wydanie informatora o oddziałach dla dzieci 5 i 6 - letnich w szkołach podstawowych Miasta Białegostoku, w którym to białostockie placówki zaprezentowały swoją bogatą ofertę,

- W ramach programu rządowego „Radosna szkoła” w roku 2011 Miasto Białystok otrzymało z budżetu państwa dofinansowanie w kwocie 853 083 zł, w tym:
  - na zwrot kosztów budowy i modernizacji szkolnych placów zabaw - 841 083 zł w 13 szkołach podstawowych, tj.: SP Nr 1, 2, 3, 4, 5, 15, 31, 35, 37, 43, 45, 49, 50,
  - na pomoce dydaktyczne do miejsca zabaw w Szkole Podstawowej Nr 52 - 12 000 zł,
- Na dofinansowanie zakupu podręczników w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna” w roku 2010 wydano 165 101 zł, a w roku 2011 - 179 147 zł,
- Przekazanie środków finansowych na wypoczynek dzieci i młodzieży: w roku 2010 - 468 tys. zł, w roku 2011 - 470 tys. zł,
- Rozwój samorządności uczniowskiej:
  - w ramach projektu „Współpracujemy - razem łatwiej” zorganizowano debaty Samorządów Uczniowskich - III LO, PG 9,
  - program „Śpiewająca Polska” - 25 chórów,
  - Chór Miasta Białegostoku - 60 osób,
  - Młodzieżowa Orkiestra Dęta - 40 osób.
- Udział w projektach zagranicznych i krajowych: Comenius - 23 szkoły, Grundtvig - 1, Leonadro da Vinci - 3, POKL - 25, RPOWP - 9, PEFRON - 8, „Poławiacze Pereł” - 3,
- Zróżnicowanie godzin pracy białostockich przedszkoli, w zależności od potrzeb rodziców. Jedno przedszkole jest czynne do godziny 18:30, 15 przedszkoli do 18:00, 25 przedszkoli pracuje do 17:30, 9 przedszkoli pracuje do 17:00, 6 przedszkoli pracuje do 16:30,
- Miasto Białystok wspiera finansowo i organizacyjnie szkoły, które stosują rozwiązania dydaktyczno - organizacyjne mające na celu podniesienie jakości kształcenia cudzoziemców, w tym m.in.: dodatkowe zajęcia z języka polskiego, zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze i korekcyjno - kompensacyjne, indywidualne zajęcia i konsultacje prowadzone przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów w celu wyrównywania braków w nauce, zajęcia pozalekcyjne realizowane przez wychowawców świetlicy zgodnie z planem pracy świetlicy szkolnej, pomoc koleżeńską, pomoc pedagoga szkolnego, szczególny nadzór wychowawcy klasy, wolontariat studencki, zajęcia z logopedą, projekty mające na celu zbliżanie kultury polskiej i czecheńskiej,
- Organ prowadzący w roku 2011 przyznał Szkole Podstawowej Nr 26 pięć godzin na zajęcia muzyczne, plastyczne i informatyczne, w ramach wspomagania procesu edukacyjnego uczniów cudzoziemców. W Szkole Podstawowej Nr 47 od czterech lat funkcjonuje zerówka dla dzieci czecheńskich,
- W odpowiedzi na wnioski dyrektorów szkół, w 2011 roku organ prowadzący na realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych przyznał 736 godzin tygodniowo (ok. 41 etatów). W ramach ww. godzin uczniowie mogli uczestniczyć w dodatkowych zajęciach z języków obcych, informatyki, rysunku, zajęciach sportowych, a także rozszerzonym programie zajęć wiedzy o społeczeństwie, realizowanym pn. „Kształcenie obywatelskie w szkole samorządowej”,
- Ogłoszenie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych w zakresie programów wychowawczych i edukacyjnych dla uczniów/słuchaczy na 2011 rok, którego rezultatem było podpisanie 19 umów na kwotę 183 008 zł,

- W celu zapewnienia właściwej realizacji zaleceń poradni psychologiczno - pedagogicznych określonych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, a także w celu świadczenia pomocy psychologiczno - pedagogicznej innym potrzebującym jej uczniom, w przedszkolach i szkołach Miasta Białegostoku zatrudnieni są specjaliści, którzy w roku 2011 przeprowadzili zajęcia specjalistyczne w łącznym wymiarze 1636 godzin tygodniowo,
- W 2011 roku za innowacyjną myśl techniczną przyznano stypendia 40 osobom na kwotę 39 830 zł, w tym dla: 14 uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych CKP, 6 uczniów Zespołu Szkół Budowlano - Geodezyjnych, 6 uczniów Zespołu Szkół Elektrycznych, 6 uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku, 3 uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, 2 uczniów Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, 2 uczniów VI Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku i 1 ucznia Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.2.2. DOSKONALENIE WARUNKÓW DO KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO, USTAWICZNEGO I SPECJALNEGO DOSTOSOWANEGO DO RYNKU PRACY

Programy zrealizowane

- Doinwestowanie ze środków Miasta doposażenia CKP, CKU oraz pracowni szkolnych. Podjęto intensywne działania wspierające kadrę kierowniczą białostockiej oświaty w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych,
- Zakup wyposażenia i remont pomieszczeń ZST w Białymstoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.2.3. TWORZENIE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU I UZUPEŁNIANIA KWALIFIKACJI KADRY PEDAGOGICZNEJ, ADMINISTRACYJNO-OBSŁUGOWEJ, SOCJALNEJ, TERAPEUTYCZNEJ I NAUKOWEJ

Działania rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Doskonalenie kadry w ramach wyjazdów dyrektorów, kadry pedagogicznej, uczniów na spotkania umożliwiające wymianę doświadczeń; organizacja imprez międzynarodowych,
- Wyjazdy zagraniczne w ramach współpracy z Litwą, Łotwą, Rosją, Niemcami, Austrią, Belgią, Holandią,
- Poszerzenie oferty Miasta Białegostoku. W 2011 roku siłami kadry pedagogicznej białostockiej oświaty oraz doradców i konsultantów Miejskiego Ośrodka Doskonalenia Metodycznego podjęto następujące działania preferujące: pomoc przedmiotowo-metodyczną nauczycielom edukacji wczesnoszkolnej w związku z obniżeniem progu szkolnego, pomoc nauczycielom edukacji wczesnoszkolnej w dostosowaniu programów kształcenia do zmieniającej się podstawy programowej, pomoc specjalistyczną nauczycielom pracującym z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych zwłaszcza na wczesnym etapie kształcenia, pomoc nauczycielom przedmiotów ogólnokształcących w dostosowaniu programów kształcenia do zmieniającej się

podstawy programowej, kształcenie i doskonalenie umiejętności wychowawczych szczególnie u nauczycieli młodych stażem, wzmocnienie wychowawczej funkcji szkoły oraz wspomaganie nauczycieli w kształceniu postaw patriotycznych i obywatelskich uczniów, profilaktykę i przeciwdziałanie problemom dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, przemocy i przestępczości, stosowanie e-learningu w szkoleniach ułatwiającego szerszy dostęp do systematycznego doskonalenia zawodowego, doskonalenie dyrektorów i nauczycieli w zakresie planowania i organizowania ewaluacji w placówce oświatowej służącej podnoszeniu efektów kształcenia, pomoc przedmiotowo - metodyczną nauczycielom pracującym z uczniem zdolnym i uzdolnionym, wspomaganie nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie wdrażania atrakcyjnych form zajęć sportowych w celu wzrostu aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, pomoc przedmiotowo-metodyczną nauczycielom przedmiotów zawodowych w opracowaniu programów modułowych, upowszechnienie i promowanie innowacyjnych programów nauczania i metod pracy nauczycieli,

- Szkolenia kadry pracowników oświaty w zakresie zarządzania oświatą, prawa pracy, obowiązków pracodawcy w celu podnoszenia kwalifikacji,
- Warsztaty, kursy, konferencje organizowane pod patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku związane z:
  - zapewnieniem wysokiej jakości nauczania i wychowania w każdej placówce,
  - przygotowaniem do mobilności w międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej i na międzynarodowym rynku pracy,
  - wspieraniem rodziny w jej funkcjach wychowawczych i opiekuńczych, w tym wychowania dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo w celu wyrównywania szans edukacyjnych, przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji,
  - doskonaleniem jakości kształcenia zawodowego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.2.4. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI KLUCZOWYCH UKIERUNKOWANYCH NA PRZYSTOSOWANIE ABSOLWENTA SZKOŁY DO ŻYCIA ZAWODOWEGO I OSOBISTEGO

Programy zrealizowane

- Szeroka oferta z zakresu doradztwa zawodowego realizowanego siłami LCDZ przy Centrum Kształcenia Ustawicznego na wsparcie w zakresie świadomego i bardziej skutecznego wspierania dziecka/ucznia w wyborze ścieżki kariery edukacyjnej i zawodowej, łącznie 475 osób, tj.:
  - 325 rodziców, głównie uczniów szkół gimnazjalnych,
  - 150 nauczycieli, wychowawców, pedagogów, itp. różnych typów szkół.
- Zainaugurowanie działań na rzecz wspomagania uczniów niepełnosprawnych i ich rodziców w wyborze szkoły poprzez spotkania szkoleniowe i zajęcia warsztatowe oraz spotkania informacyjne dla rodziców,

- Zorganizowanie Konferencji pod patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku pt. „Integracja edukacyjno - zawodowa osób niepełnosprawnych w środowisku szansą na rozwój osobisty i społeczny w świetle przepisów prawa i dobrych praktyk” z inicjatywy CKU w dniach 20-21 października 2010 r. z udziałem ok. 150 uczestników:
  - przedstawiciele trzech ministerstw (MEN, MNiSW, MPiPS),
  - Pełnomocników Rektorów uczelni wyższych Miasta Białegostoku,
  - przedstawiciele wielu placówek, instytucji, organizacji pozarządowych.
- Współdziałanie w obszarze wychowania i nauczania z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów było myślą przewodnią Konferencji „Razem na rzecz ucznia” w ramach projektu „Doradztwo kariery a kształtowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej klientów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – niepełnosprawnych i szczególnie uzdolnionych”, która odbyła się w dniach 16 i 17 listopada 2011 roku. Konferencja stanowiła podsumowanie działań projektowych, realizowanych w ramach III Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery (OTK),
- Współorganizowanie II edycji programu ogólnopolskiego „Czyste powietrze wokół nas”, realizowanego przez WSSE (Sanepid), w której udział wzięło 962 rodziców,
- Przeprowadzono:
  - próbny egzamin zawodowy: uczestniczyło 682 uczniów i słuchaczy z 8 szkół Białegostoku,
  - warsztaty o różnorodnej tematyce, w ramach Letniej Akademii Kariery, realizowane we współpracy z Biurem Karier Uniwersytetu w Białymstoku - ogółem dla 112 osób,
- Promowanie kształcenia zawodowego poprzez organizację VIII edycji Konferencji Zawodowej i VI edycji Targów Zawodowych,
- Upowszechnianie informacji o nowych kierunkach kształcenia: bieżąca informacja na stronie www.bialystok.pl/edukacja, wydanie „Informatora o szkołach Ponadgimnazjalnych Miasta Białystok”,
- Umożliwianie dostępu do informacji o miejscach pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- Wdrażanie w szkołach systemu doradztwa zawodowego zaowocowało objęciem działaniami podstawowymi łącznie 4635 uczniów,
- Zorganizowanie warsztatów, kursów, konferencji metodycznych przez doradców metodycznych, promotorów zmiany w kształceniu zawodowym oraz ekspertów kształcenia zawodowego.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wymienione powyżej.

B.3. WZROST JAKOŚCI I INNOWACYJNOŚCI KSZTAŁCENIA

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.3.1 DOPOSAŻANIE SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W NOWOCZESNY SPRZĘT I INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach Programu Rozwoju Edukacji Miasta Białegostoku 2008-2013 przeprowadzono działania inwestycyjne:
  - sukcesywnie realizowany jest plan termomodernizacji obiektów oświatowych. W 2011 roku zakończono termomodernizację 4 obiektów oświatowych (przedszkola samorządowe),
  - w trakcie realizacji jest rozbudowa, remont i adaptacja istniejącego budynku szkoły na potrzeby dydaktyczne Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z oddziałami integracyjnymi im. Stanisława Staszica przy ul. Sienkiewicza 57. Zakończenie planowane jest na październik 2012 r.,
- W ramach programu rządowego „Radosna szkoła” w roku 2011 Miasto Białystok otrzymało z budżetu państwa dofinansowanie w kwocie 853 083 zł, w tym:
  - na zwrot kosztów budowy i modernizacji szkolnych placów zabaw – 841 083 zł w 13 szkołach podstawowych, tj: SP Nr 1, 2, 3, 4, 5, 15, 31, 35, 37, 43, 45, 49, 50,
  - na pomoce dydaktyczne do miejsca zabaw w Szkole Podstawowej Nr 52 - 12 000 zł,
- Poprawa, w ostatnich latach, bazy lokalowej wszystkich placówek specjalnych i dostosowanie jej do potrzeb uczniów niepełnosprawnych ruchowo. W Zespole Szkół Nr 12 i Nr 13 oraz Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym zamontowano dźwig dla komunikacji osób niepełnosprawnych. Wykonano termomodernizację budynków w Zespołach Szkół Nr 11, Nr 12, Nr 13 oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym,
- Dążenie do wyposażenia w nowoczesny sprzęt bazy dydaktyczno – naukowej, w ramach działań podjętych przez Zespół Szkół Rolniczych, Zespół Szkół Mechanicznych, Zespół Szkół Elektrycznych, Zespół Szkół Zawodowych Nr 2, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Zespół Szkół Budowlano - Geodezyjnych, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2, Centrum Kształcenia Ustawicznego. W 2011 r. ze środków Miasta wydano ok. 500 000 zł, a ze środków EFS – 446 000 zł.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.3.2. DOSKONALENIE WSPÓŁDZIAŁANIA PRACODAWCÓW, UCZELNI ORAZ SZKÓŁ

Programy zrealizowane

- Promowanie kształcenia zawodowego poprzez organizację VII edycji konferencji zawodowej i V edycji Targów Zawodowych,

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Białystok w ramach realizowanych projektów unijnych współpracują z krajami Unii Europejskiej takimi jak: Dania, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Islandia, Luksemburg, Litwa, Łotwa, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania i Włochy,
- Program współpracy z uczelniami wyższymi oraz szkołami w zakresie odbywania praktyk podejmują głównie szkoły zawodowe Miasta Białegostoku,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej realizuje, na miarę możliwości program zatrudniania studentów wyższych uczelni w celu odbycia praktyki/stażu zawodowego. W jej trakcie uczestnicy zapoznają się z zadaniami spółki, organizacją wewnętrzną, zasadami funkcjonowania dużych podmiotów gospodarczych. Mogą również zweryfikować swoją wiedzę teoretyczną w zderzeniu z praktycznymi zagadnieniami które pojawiają się w funkcjonowaniu firmy. W poszczególnych latach liczba praktykantów/stażystów układała się w sposób następujący: 2009-14, 2010-11, 2011-3.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.3.3. MODYFIKACJA KSZTAŁCENIA TRADYCYJNEGO NA RZECZ KSZTAŁCENIA INNOWACYJNEGO I KREATYWNEGO

Programy zrealizowane

- Innowacją pedagogiczną, prowadzoną w publicznych szkołach i placówkach są nowatorskie rozwiązania programowe, organizacyjne lub metodyczne, mające na celu poprawę jakości pracy szkoły. Innowacje lub eksperymenty, wymagające przyznania szkole dodatkowych środków budżetowych, mogą być podjęte po wyrażeniu przez organ prowadzący szkołę pisemnej zgody na finansowanie planowanych działań.
- Innowacje pedagogiczne w przedszkolach i szkołach, których organem prowadzącym jest Miasto Białystok w roku 2010/2011:
  - „Mali mistrzowie szachów”,
  - „Innowacja programowo - organizacyjna opracowana w oparciu o koncepcję pedagogiczną Marii Montessori”,
  - „Razem z lwem, bajkoterapia”,

- „Angielski sztuką nauczany” - wykorzystanie różnorodnych technik plastycznych w procesie nauczania języka angielskiego,
- „Umiem się uczyć”. Innowacyjny program edukacji wczesnoszkolnej w kl. I-III szkoły podstawowej,
- „Na przerwach się nie nudzę”,
- „Nasze spotkania z kulturą” - edukacja kulturalna, animacja i upowszechnianie kultury w szkole,
- „Poznajmy język naszych sąsiadów” - zajęcia pozalekcyjne z języka niemieckiego,
- „Flażolet - przygoda z mosiężną piszczałką”. Pozalekcyjne zajęcia artystyczne dla uczniów w młodszym wieku szkolnym - śpiew, taniec i gra na instrumentach,
- „Jestem bezpieczny w szkole i w domu”,
- „ Chcę poznać polską kulturę i język”. Mali obcokrajowcy poznają nasze obyczaje,
- „Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” - opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów,
- „Oczami wyobraźni”,
- „More English - better students”- więcej angielskiego - lepsi uczniowie,
- Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- „Autorski program nauczania informatyki w gimnazjum na bazie pracowni internetowej komputerów MACINTOSH”,
- Utworzenie oddziału taneczno - muzycznego,
- „Utworzenie oddziału Teatralnego - Artystycznego ze zwiększoną ilością godzin języka polskiego i plastyki”,
- Program adaptacyjno - integracyjny dla uczniów klas I,
- „Rozszerzony program języka angielskiego”,
- „DSD II - zajęcia z języka niemieckiego”,
- „Wokół psychologii”,
- „Klasa prawnicza”,
- „Bliżej architektury”,
- „Zajęcia artystyczne”,
- „Język angielski z elementami prawa”,
- „Elementy fizyki komputerowej”,
- „Zarządzanie finansami”,
- „Elementarna matematyka finansowa i statystyka opisowa”,
- „Nauczanie biologii wspomagane technologią informacyjną”,
- „Kultura i cywilizacja Francji i krajów frankońskich”,
- „Profilaktyka zdrowotna. Lepiej zapobiegać niż leczyć - procesy biochemiczne w komórce a profilaktyka”,
- „Łacińska terminologia prawnicza”,
- „Rysunek odręczny”,

- „Algorytmika i programowanie”,
- „Blended learning w naszej szkole”,
- „Biologia w języku angielskim dla uczniów klas medycznych”,
- „Rysunek odręczny i grafika komputerowa - interdyscyplinarny język wypowiedzi”,
- „Wspomaganie edukacji stacjonarnej z elementami e-learningowymi”,
- „Archeologia”,
- „Psychologia”,
- „Rysunek”,
- „Politologia”,
- „Zajęcia aktorskie w klasie teatralnej”,
- „Historia sztuki”,
- „E-learning na lekcji wiedzy o kulturze”,
- „Historia architektury na lekcji wiedzy o kulturze”,
- „Klasa kosmetyczna”,
- „Klasa filmowa”,
- „E-fakultet dla maturzysty”,
- „Uczeń niepełnosprawny z fizyką za pan brat”,
- „Wspieranie wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli w dobie reformy programowej”,
- „Kultura Wschodniosłowiańska”,
- „Realioznawstwo”,
- „Klasa filmowa”,
- „Klasa artystyczna”,
- „Klasa obrony cywilnej i turystyki regionalnej”,
- „Klasa humanistyczno - dziennikarska”,
- „E-learning pomocą w nauce przedmiotu obsługa konsumenta, w zawodzie technik organizacji usług gastronomicznych”,
- „E-learning pomocą w kształtowaniu umiejętności dekorowania ciast i tortów okolicznościowych”,
- „Doskonalenie wiedzy i umiejętności w zawodzie kucharz małej gastronomii w zakresie przedmiotu zajęcia praktyczne: Obróbka wstępna surowca przy użyciu nowych technik komputerowych i metod aktywizujących”,
- „Teoria praktyką silna”,
- „Szkoła wykorzystanych szans - multimedialna energoelektronika”,
- „Wizaż i kreowanie wizerunku jako marketing własnej osoby”,
- „Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”,
- „Innowacyjny program nauczania języka polskiego”,
- „Koło Maniaczek Sobótkowych”,
- „Autorski program z przedmiotu „Środki transportu” dla zawodu technik spedytor,
- „Urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne - TMC w zawodzie technik mechanik (specjalizacja)”,

- „Wdrożenie komputerowych systemów wspomagania projektowania do przedmiotów zawodowych”,
- „Korelacja zajęć z matematyki i fizyki z przedmiotami zawodowymi”,
- „Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasach szkoły ponadgimnazjalnej”,
- „Dekorator stołu okolicznościowego”,
- „Projektowanie i stylizacja ubioru”,
- „Edukacja kierunkowa z elementami projektowania i stylizacji ubioru”,
- „Umiejętność ratowania życia korzyścią dla nas wszystkich”,
- Innowacje pedagogiczne w przedszkolach i szkołach, których organem prowadzącym jest Miasto Białystok w roku 2011/2012:
  - „Mali mistrzowie szachów”,
  - „Dzieci z Janem Pawłem II wprowadzenie dziecka w świat wartości moralnych”,
  - „Matematyka - kluczem do sukcesu”,
  - „Raz, dwa, trzy - rymuj i Ty”- doskonalenie wymowy angielskiej poprzez tradycyjne rymowanki,
  - „Mikroobserwacje”,
  - „Mali aktorzy na deskach teatru”,
  - „Rytmiczne krzeselka”,
  - „Interaktywne lekcje języka angielskiego”,
  - „Młody programista”,
  - „Z siatkówką po zdrowko”,
  - „Rozszerzony program języka angielskiego”,
  - „Zajęcia warsztatowe oparte na technikach socjoterapeutycznych dla uczniów przejawiających zachowania agresywne lub mających problemy z akceptacją w grupie”,
  - „Uczeń asystentem nauczyciela”,
  - „Regionalizacja, czyli regionalne podejście do zagadnień z zakresu geografii fizycznej oraz społeczno - ekonomicznej z wykorzystaniem technik audiowizualnych”,
  - „Business English/angielski biznesowy”,
  - „Nauczanie elementów historii krajów anglojęzycznych w języku angielskim”,
  - „Różne historie Holocaustu - piórem ucznia opisane, uchwycone w obiektywie”,
  - „Analiza matematyczna w nauczaniu modułowym”,
  - „Innowacyjne nauczanie geografii wspomagane technologią informacyjną ze szczególnym wykorzystaniem tablicy interaktywnej”,
  - „Diagnostyka i wybrane zagadnienia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka”,
  - „Łacińska terminologia prawnicza”,
  - „Rysunek odręczny”,
  - „Algorytmika i programowanie”,
  - „Język łaciński dla prawników”,
  - „Biologia w języku angielskim dla uczniów klas medycznych”,

- „Elementy cywilizacji i terminologii ekonomiczno - gospodarczej na zajęciach z języka francuskiego”,
  - „Język rosyjski otwiera drzwi sportu”,
  - „Zaakceptować siebie, zrozumieć innych, czyli przez literaturę rosyjską poznajemy naszych przodków”,
  - „Dajmy szansę absolwentom na pracę, czyli kurs zawodowy z podstaw sieci komputerowych dla uczniów”,
  - „Narysuj swoją przyszłość”,
  - „Archeologia”,
  - „Psychologia”,
  - „Rysunek”,
  - „Profil dziennikarski”,
  - „Zajęcia z zakresu prawa i praw człowieka w klasie o profilu historyczno - prawnym”,
  - „Zajęcia kulturoznawcze w klasie o profilu kulturoznawczym”,
  - „Zajęcia aktorskie w klasie teatralnej”,
  - „Historia architektury”,
  - „Kultura Wschodniosłowiańska”,
  - „Realioznawstwo”,
  - Uczeń - technik geodeta - geodeta uprawniony sam decyduje o swojej przyszłości,
  - Technologia informacyjna w korelacji przedmiotów zawodowych,
  - Przedmiot specjalizacyjny - barman, w zawodzie kelner,
  - „Innowacyjny program nauczania języka polskiego”,
  - Szkoła praktycznej ekonomii - „Młodzieżowe mini - przedsiębiorstwo”,
  - „Środki transportu” dla zawodu technik spedytor,
  - „Urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne - TMC w zawodzie technik mechanik (specjalizacja)”,
  - „Metaloplastyka użytkowa” - modułowy program nauczania w zawodzie technik mechanik,
  - „Alternatywne instalacje grzewcze” w zawodzie technik mechanik modułowy program nauczania,
  - „Dekorator stołu okolicznościowego”,
  - „Projektowanie elementów dekoracyjnych do fryzur”,
  - „Projektowanie i stylizacja ubioru”,
  - „Edukacja kierunkowa z elementami projektowania i stylizacji ubioru”,
  - „Mechanika, motoryzacja i nie tylko...”
- W ramach działań Miejskiego Ośrodka Doradztwa Metodycznego w Białymstoku zrealizowano takie programy jak:
    - „Uwarunkowania wyników sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych” (forma - projekt badawczy) „Jak szkoła może podnieść efekty kształcenia? Uwarunkowania wyników sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych - analiza kontekstowa” (forma - szkolenia rad pedagogicznych),

- III Białostocka Debata: Uczyć, Wychowywać, Oceniać - Wielokulturowość (forma - publikacja),
- Style uczenia się a indywidualizacja w szkole podstawowej - konferencja,
- Style uczenia się a indywidualizacja w gimnazjum - konferencja,
- Tacy sami czy różni? - Indywidualizacja procesu nauczania w związku ze specyficznymi potrzebami uczniów - warsztaty,
- Która metoda? - Nowoczesne metody i techniki nauczania i uczenia się w świetle nowych przepisów - warsztaty,
- Nacobezu, czyli ocenianie kształtujące na lekcjach matematyki i nie tylko... - warsztaty,
- Typy inteligencji wg Howarda Gardnera a indywidualizacja procesu nauczania - warsztaty,
- Jak pracować z uczniami, czyli o pasji i metodach pracy - warsztaty,
- Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w świetle nowych przepisów - warsztaty,
- „Projekt edukacyjny - twórczy uczeń” - kurs e-learningowo - stacjonarny,
- Nacobezu, czyli ocenianie kształtujące - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Style uczenia się i style nauczania - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Mapy myśli w praktyce szkolnej - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Motywowanie uczniów do pracy - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Praca z uczniem zdolnym - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Praca z uczniem mającym trudności w nauce - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Projekt jako narzędzie integracji międzyprzedmiotowej - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Nauczyciel przedmiotu – wychowawca - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Współpraca z rodzicami, „trudni” rodzice - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Style uczenia się i style nauczania oraz wielorakie inteligencje, czyli pomóż dziecku i rodzicom (*zgodnie z nową organizacją ppp*) - szkolenie Rady Pedagogicznej,
- Projekt interdyscyplinarny „100-lecie Nagrody Nobla dla Polki” (konferencja, konkurs międzyszkolny, sesja popularno - naukowa),
- „Projekt edukacyjny - twórczy uczeń” (publikacja zwarta, zeszyt metodyczny, MODM),
- Porusz zmysły czyli MatOrigami (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM) - publikacja,
- Jak uczyć dzieci uczenia się (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM) - publikacja,
- Nauka - klucz do sukcesu (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM) - publikacja,
- konferencja dla dyrektorów, w ramach projektu: „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół” - ORE - doskonalenie własne,
- wdrażanie do praktyki edukacyjnej metody projektu jako strategii dydaktycznej wspomagającej realizację podstawy programowej - ORE - doskonalenie własne,
- Wyzwania indywidualizacji procesu nauczania i uczenia się dla metodyków. Wprowadzenie do pracy z nauczycielami. Punctum Pracownia Oświatowo – Wydawnicza, Warszawa - doskonalenie własne,
- Miejski Konkurs matematyczno - plastyczny „Barwy Matematyki”,
- Miejski konkurs plastyczno - literacki „Nasz czysty Białystok”,
- Międzyszkolny Konkurs graficzno - plastyczny „Podwójna Noblistka Maria Skłodowska-Curie”,

- promowanie wśród nauczycieli dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań w zakresie nauczania „wychowania do życia w rodzinie”, m.in. prowadzenie warsztatów i zespołów samokształceniowych: „Jak prowadzić ciekawe lekcje wychowania do życia w rodzinie?”, „Przegląd najnowszych programów i pomocy dydaktycznych”, „Realizacja programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów”,
- promowanie wiedzy na temat rodziny i kształtowanie wśród młodzieży pozytywnej postawy wobec małżeństwa, rodziny i rodzicielstwa poprzez organizację II Miejskiego Konkursu Wiedzy o Rodzinie - etap gimnazjalny i etap ponadgimnazjalny,
- prowadzenie działań profilaktycznych wśród młodzieży w zakresie kształtowania postaw wobec substancji psychoaktywnych i zachowań seksualnych poprzez:
  - realizację i monitorowanie działań w zakresie programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag skarbów”,
  - opracowanie i realizację Programu edukacyjno - profilaktycznego „Życie z FAS” (miejska konferencja, szkolenia nauczycieli, koordynowanie zajęć profilaktycznych prowadzonych z młodzieżą w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, opracowanie i wydanie publikacji z materiałami metodycznymi dla nauczycieli „Płodowy Zespół Alkoholowy FAS - działania profilaktyczne w pracy z młodzieżą”),
- doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela w aspekcie indywidualizacji procesu nauczania i wychowania, zapoznanie nauczycieli z metodami pracy do wykorzystania w procesie indywidualizacji w tym z ocenianiem kształtującym, wspierającym indywidualny proces rozwoju ucznia poprzez:
  - organizację Konferencji „Zrozumieć i pomóc cz. II - indywidualizacja w praktyce - od metody do oceniania”,
  - Zespół samokształceniowy pedagoga szkolnego - dobre praktyki pracy pedagoga szkolnego,
- inspirowanie nauczycieli do poszukiwania nowych, twórczych i efektywnych rozwiązań w realizowaniu programów współpracy szkoły z rodzicami i podniesienie standardu współpracy z rodzicami w placówkach edukacyjnych na różnych poziomach nauczania,
- organizacja Konkursu „Efektywny Program Współpracy z Rodzicami” adresowanego do placówek Miasta Białegostoku na 3 poziomach nauczania,
- prowadzenie warsztatów dla rodziców na terenie przedszkola na temat: „Sposoby wspierania rodziców w skutecznym i świadomym stymulowaniu rozwoju dziecka” - prezentacja zabaw edukacyjnych z dzieckiem do przeprowadzenia w domu,
- wymiana doświadczeń między nauczycielami z Polski, Litwy i Białorusi:
  - seminarium warsztatowe prowadzone z nauczycielami Grodzieńszczyzny uczącymi w języku polskim - prezentacja metod i form pracy z dzieckiem w polskim systemie edukacyjnym,
  - seminarium warsztatowe prowadzone z nauczycielami przedszkola w Wilnie z oddziałami z polskim językiem nauczania - prezentacja metod i form pracy z dzieckiem w polskim systemie edukacyjnym,

- wizyta wybranych nauczycieli przedszkoli z Białegostoku w przedszkolu z oddziałami z polskim językiem nauczania w Wilnie w celu poznania metod i form pracy w litewskim systemie edukacyjnym,
- zainicjowanie cyklu „Pogotowie metodyczne”, polegającego na wzorcowym prowadzeniu zajęć z dziećmi w przedszkolach, przez doradców metodycznych z poszczególnych rodzajów aktywności (wynikających z diagnozy potrzeb) w zamian za tradycyjne warsztaty metodyczne,
- Metoda projektu w edukacji wczesnoszkolnej. Opracowanie projektu „Rodzina zawsze najważniejsza - Kartki z rodzinnego kalendarza” - warsztaty,
- „O tym, co najważniejsze w rodzinie i w szkole”... czyli jak uczyć o wartościach w myśl nowej podstawy programowej? - warsztaty,
- Jak indywidualizować pracę z dziećmi na zajęciach edukacyjnych w klasie I? - zajęcia otwarte oraz zespół samokształceniowy,
- Indywidualizacja pracy z uczniem jako sposób na usprawnianie procesu nauczania - konferencja,
- Procesy indywidualizacji w świetle pomocy psychologiczno - pedagogicznej - konferencja,
- Rozwijanie inteligencji muzycznej pierwszaków - nauka gry na flażolecie - zespół samokształceniowy,
- Metody i formy pracy z młodszymi dziećmi na zajęciach języka obcego - zajęcia otwarte oraz zespół samokształceniowy,
- BHP w procesie nauczania chemii i fizyki w szkole - kurs e-learningowy,
- Obowiązkowe doświadczenia uczniów na lekcjach chemii w nowej podstawie programowej - kurs e-learningowo - stacjonarny,
- Skuteczne nauczanie chemii w obliczu zmian podstawy programowej i nowych wyzwań wobec nauczyciela - uczeń asystentem nauczyciela - innowacja pedagogiczna,
- Egzamin gimnazjalny wg nowej podstawy programowej - kurs e-learningowy,
- Praca z uczniem szczególnie zdolnym - uczeń asystentem nauczyciela - innowacja pedagogiczna,
- Współorganizacja z UwB Kółka Olimpijskiego dla maturzystów przygotowującego do matury,
- Przygotowanie uczniów do konkursu chemicznego - kurs e-learningowy,
- Warsztaty - Digital Natives - how to teach a new generation of students,
- Konferencja - „Europejskie Portfolio Językowe”,
- Warsztaty metodyczne: *PBL, 21st Century Skills*,
- powołanie Międzyszkolnej Sieci Współpracy Nauczycieli Przedmiotów Humanistycznych,
- Projektowanie i realizacja projektu edukacyjnego na różnych etapach edukacyjnych - szkolenie,
- Tworzenie programu nauczania zgodnie z nową podstawą programową dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczniów - szkolenie,
- Rozpoznawanie profilu kształcenia ucznia jako pierwszy krok ku indywidualizacji - szkolenie,
- Typy inteligencji i różne systemy reprezentacji zmysłowej (WAK) - szkolenie,
- Kurs Profilaktyka przez sztukę - szkolenie,

- Praca z portalem Scholaris - wykorzystanie TIK na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych - szkolenie,
- Ocena zamiast krytyki - metody wspierającego oceniania uczniów - szkolenie,
- Innowacje pedagogiczne - szkolenie,
- Konferencja pedagogiczna „Zajęcia pozalekcyjne jako forma dydaktyczna, wychowawcza i profilaktyczna”,
- Konferencja pedagogiczna „Profilaktyka przez sztukę”,
- przygotowanie i uruchomienie dla nauczycieli Biblioteki Materiałów Dydaktycznych,
- Ogólnopolski Konkurs na Najciekawszy Program Zajęć Pozalekcyjnych,
- Przegląd Teatrów Szkolnych „Teatr i świat wartości”,
- Miejski Program Edukacyjny „Profilaktyka przez sztukę”,
- warsztaty „Wykorzystanie innowacyjnych środków dydaktycznych na lekcjach religii w szkole podstawowej i gimnazjum” - prezentacja ,
- warsztaty „Twórcze rozwiązania w pracy katechetycznej” - projektowanie ozdób wielkanocnych na zajęciach pozalekcyjnych,
- warsztaty „Projekt edukacyjny w gimnazjum - wielokulturowość Podlasia”,
- warsztaty „Prawosławne cerkwie Białegostoku i okolic” - wirtualna wycieczka,
- warsztaty „Prezentacje multimedialne i ich wykorzystanie na lekcjach religii prawosławnej”,
- „O nowych zarządzeniach MEN dotyczących nauczania gimnazjalnego” - konferencja,
- „Fizyka w szkołach ponadgimnazjalnych w obliczu zbliżającej się reformy” - konferencja,
- „Monitoring MEN narzędziem oceny wdrażania podstawy programowej” - konferencja,
- „Mobilność w międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej - przegląd międzynarodowych programów edukacyjnych” - warsztaty,
- „Innowacja pedagogiczna w szkole” - warsztaty,
- „Bibliografia załącznikowa w uczniowskich projektach z fizyki” - warsztaty,
- „Pomysł na doświadczenie interaktywne z fizyki” - warsztaty,
- kurs e-learningowo - stacjonarny „BHP w procesie nauczania chemii i fizyki w szkole”,
- kurs e-learningowo - stacjonarny „Obowiązkowe doświadczenia uczniów na lekcjach fizyki”,
- kurs e-learningowo - stacjonarny „Przygotowanie ucznia do konkursu fizycznego”,
- kurs e-learningowo - stacjonarny „Projekt edukacyjny - twórczy uczeń”,
- „Projekt edukacyjny - twórczy uczeń” (publikacja zwarta, zeszyt metodyczny, MODM),
- „Uczenie się fizyki przez odkrywanie” (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM),
- „Multimedia w edukacji” (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM),
- „Web 2.0 wkracza do biblioteki, czyli marzenia do spełnienia...” (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM),
- Miejski konkurs plastyczno - literacki „Nasz czysty Białystok”,
- Międzyszkolny Konkurs graficzno - plastyczny „Podwójna Noblistka Maria Skłodowska-Curie”,
- „Nowa formuła egzaminu zewnętrznego w gimnazjum z przedmiotów przyrodniczych” - konferencja,

- „Sposób na nową podstawę programową czyli transformacja w nauczaniu fizyki” - konferencja,
- „Reforma programowa a organizacja pracy w szkole ponadgimnazjalnej” - warsztaty,
- „O ocenianiu kształtującym na lekcjach fizyki” - warsztaty,
- „Pytania kluczowe na lekcjach fizyki” - warsztaty,
- Kurs e-learningowo - stacjonarny „Przygotowanie ucznia do konkursu fizycznego”,
- „Innowacyjność w oświacie, w szkole i na lekcjach fizyki” (artykuł, Zeszyty Metodyczne MODM),
- Polonista wobec wymogów reformy programowej w szkole ponadgimnazjalnej - szkolenie,
- Nauczyciel klasy I wobec wymagań reformy programowej - szkolenie,
- Nowości wydawnicze w pracy polonisty - szkolenie,
- Problemy polonistycznego oceniania wiadomości i umiejętności uczniów - szkolenie,
- Groteska literacka - jej funkcje w poezji i prozie - szkolenie,
- Jak efektywnie przygotować uczniów do pisanie w języku obcym na egzaminie maturalnym,
- Routines and procedures in teaching,
- Planowanie i konspekt lekcji - wskazówki i porady,
- Zespół Samokształceniowy - Teaching Young Learners (materiały aktywizujące - numbers, colours, my classroom, action verbs),
- Students' learning styles,
- Teaching with realia,
- Kształcenie umiejętności pisanie krótkich form użytkowych,
- Nursery rhymes in teaching Young Learners.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Współpraca (wieloletnia) z Centrum Upowszechniania Matematyki „Signum”- Politechnika Białostocka przy organizacji zajęć popularnonaukowych i wystaw z matematyki i origami dla uczniów i nauczycieli podczas „Dni Matematyki w Białymstoku” - (Praca w Komitecie Organizacyjnym Dni Matematyki) - zajęcia z uczniami, warsztaty dla nauczycieli,
- Współpraca z Dziecięcym Szpitalem Klinicznym i Uniwersyteckim Szpitalem Klinicznym (wolontariat na oddziale onkologii) i innymi: „Matematyka i origami” - zajęcia z uczniami/pacjentami szpitala,
- Promowanie wśród nauczycieli dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań w zakresie nauczania „wychowania do życia w rodzinie”, m.in. przez prowadzenie warsztatów i zespołów samokształceniowych: „Jak prowadzić ciekawe lekcje wychowania do życia w rodzinie?”, „Przegląd najnowszych programów i pomocy dydaktycznych”, „Realizacja programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów”,
- Promowanie wiedzy na temat rodziny i kształtowanie wśród młodzieży pozytywnej postawy wobec małżeństwa, rodziny i rodzicielstwa poprzez organizację II Miejskiego Konkursu Wiedzy o Rodzinie - etap gimnazjalny i etap ponadgimnazjalny - konkurs dla uczniów,

- Prowadzenia działań profilaktycznych wśród młodzieży w zakresie kształtowania postaw wobec substancji psychoaktywnych i zachowań seksualnych poprzez:
  - wdrażanie realizacji i monitorowanie działań w zakresie programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag skarbów” - warsztaty,
  - realizację Programu edukacyjno - profilaktycznego „Życie z FAS” (miejska konferencja, szkolenia nauczycieli, koordynowanie zajęć profilaktycznych prowadzonych z młodzieżą w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, opracowanie i wydanie publikacji z materiałami metodycznymi dla nauczycieli „Płodowy Zespół Alkoholowy FAS - działania profilaktyczne w pracy z młodzieżą”),
- Doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela w aspekcie indywidualizacji procesu nauczania i wychowania, zapoznanie nauczycieli z metodami pracy do wykorzystania w procesie indywidualizacji w tym z ocenianiem kształtującym wspierającym indywidualny proces rozwoju ucznia poprzez:
  - organizację Konferencji „Zrozumieć i pomóc cz. II - indywidualizacja w praktyce - od metody do oceniania”,
  - Zespół samokształceniowy pedagoga szkolnego - dobre praktyki pracy pedagoga szkolnego ,
- Ogólnopolski projekt edukacyjny „Grupa Szkół Rozwijających się”- konkurs „Szkoła Rozwijająca się”, „Szkoła ekspercka”, w trakcie trwania „Szkoła mentorska” - konkurs,
- Przeprowadzenie pierwszej edycji konkursu biblijnego, obejmującego przygotowanie przez uczniów prezentacji multimedialnej, dotyczącej wybranego miejsca biblijnego z Ewangelii św. Mateusza - konkurs.
- Współpraca przy organizacji pokazów popularnonaukowych z fizyki dla uczniów i nauczycieli w Instytucie Fizyki w Białymstoku - pokazy i warsztaty dla uczniów i nauczycieli,
- Redagowanie programów zajęć uzupełniających zgodnych z wymogami reformy programowej w szkole ponadgimnazjalnej - warsztaty,
- Ocenianie - blaski i cienie. Testy, sprawdziany a wymagania przedstawiane uczniom,
- Poeci XXI wieku: Ewa Lipska, T. Różycki - warsztaty,
- Informatyczne szkolenia e-learningowe:
  - podstawy obsługi i wykorzystania programu Gimp,
  - grafika wektorowa w bezpłatnym programie Inkscape. Podstawy obsługi programu,
  - zapis i obróbka dźwięku w bezpłatnym programie Audacity. Podstawy obsługi programu,
  - Adobe Photoshop - podstawy obsługi i wykorzystania programu.

Programy niezrealizowane

- Międzyszkolny projekt „Młodzi odkrywcy” w ramach konkursu na realizację zajęć pozalekcyjnych „Ku mądrej i atrakcyjnej szkole”.

Programy nowo utworzone

- Realizacja projektu pt.: „Troper - twórczy trop nauczyciela do efektywnej nauki ucznia”. Projekt otrzymał pierwsze miejsce w konkursie zorganizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Polsce, do którego został zgłoszony przez „Fundację na Rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny” z siedzibą w Białymstoku. Projekt jest finansowany przez MSZ w Polsce. Metodyczną realizacją projektu w całości zajmuje się Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Białymstoku, a w szczególności Dyrektor MODM, doradcy metodyczni wychowania przedszkolnego i historii,
- Metoda projektu w edukacji wczesnoszkolnej. Opracowanie projektu „Rodzina zawsze najważniejsza - Kartki z rodzinnego kalendarza” - warsztaty,
- Kurs „Gry dydaktyczne w nauczaniu religii prawosławnej” - opracowanie i przygotowanie projektów gier w szkołach podstawowych i gimnazjach - kurs doskonalący,
- O nowej formule matury zewnętrznej 2015 - warsztaty,
- Praca polonisty w klasie I liceum z nowymi podręcznikami - warsztaty.

B.4. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.4.1. WZROST RACJONALNOŚCI WYKORZYSTANIA ZASOBÓW KOMUNALNYCH I SOCJALNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wprowadzenie stałego monitoringu pustostanów w zasobie gminy.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.4.2. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM, KATASTROFOM I SYTUACJOM KRYZYSOWYM

Programy zrealizowane

W ramach realizacji poszczególnych segmentów „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku”:

- Projekt „Nasze osiedle” realizowany we współpracy z Policją, którego celem jest promowanie strategii współdziałania służb i instytucji ze społeczeństwem w tym zaktywizowanie środowiska lokalnego w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa,
- Impreza profilaktyczno-edukacyjna „Bezpieczne Wakacje 2011”, mająca na celu propagowanie wśród dzieci i młodzieży bezpiecznych zasad zachowania podczas letniego wypoczynku,

- Ogólnopolski Konkurs plastyczny organizowany przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej „Powódź, pożar, dniem czy nocą - straż przychodzi ci z pomocą”, propagujący wśród dzieci i młodzieży wiedzę na temat pracy strażaka, który nie tylko gasi pożary i niesie pomoc, ale także ratuje ludzi poszkodowanych w wypadkach drogowych, podczas klęsk żywiołowych, usuwa skutki katastrof chemicznych i ekologicznych,
- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, którego celem jest podniesienie kultury społeczeństwa i działanie na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego w tym bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej, poprzez popularyzowanie przepisów i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach,
- Program „Chwila nieuwagi konsekwencje do końca życia” realizowany we współpracy z Wyższą Szkołą Administracji Publicznej, którego celem jest zapewnienie bezpiecznego wypoczynku letniego,
- Akcja „Bezpieczne place zabaw” polegająca na sprawdzeniu stanu technicznego urządzeń. Ponadto zwracana była uwaga na: wyprowadzanie psów i innych zwierząt do piaskownic na terenie placów zabaw, stosowanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierząt, osoby spożywające alkohol w miejscach zabaw dzieci,
- Akcja „Bezpieczna droga do szkoły”, w ramach której przedmiotem kontroli były w szczególności braki w infrastrukturze drogowej i czytelność znaków drogowych poziomych i pionowych. Funkcjonariusze sprawdzali także, czy przejścia dla pieszych są prawidłowo oznakowane oraz stan sygnalizatorów świetlnych w obrębie skrzyżowań. Celem akcji było zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom komunikacyjnym w rejonie placówek oświatowych,
- Akcja „Bezpieczny przejazd rowerem” mająca na celu promowanie bezpiecznej jazdy zgodnie z zasadami ruchu drogowego, jak również zdrowego rozsądku i wyobraźni oraz uświadomienie rowerzystom, że ich bezpieczeństwo w dużej mierze zależy od nich samych. Funkcjonariusze przypominali także o kaskach ochronnych i elementach odblaskowych zapewniających bezpieczeństwo poruszającym się jednośladem,
- Akcja „Bezpieczny przewoźnik”, której celem są działania prewencyjne ukierunkowane na przeciwdziałanie popełnianiu przestępstw i wykroczeń na terenie Miasta poprzez natychmiastową reakcję na zgłoszenia przekazywane przez kierowców korporacji taksówkarskich oraz autobusów komunikacji miejskiej,
- Akcja STOP 18 zapobiegająca dostępowi nieletnich do wyrobów tytoniowych i uświadamiająca sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży papierosów nieletnim,
- Akcja „Stop bezmyślności” realizowana we współpracy z policją, mająca na celu ukazanie społeczeństwu rzeczywistych przyczyn niebezpiecznych zdarzeń z udziałem psów, a także uświadomienie ich właścicielom obowiązków wynikających z faktu posiadania czworonogów,
- Akcja „Zimowy Ratownik”, której celem jest zapobieżenie jak największej liczbie tragedii związanej z zamarznięciem osób bezdomnych oraz informowanie o miejscach, w których mogą uzyskać pomoc prawną, materialną i medyczną oraz przewożenie osób do noclegowni, ogrzewalni lub izby wytrzeźwień,

- Konkurs plastyczny „Moje bezpieczne wakacje” realizowany w Szkole Podstawowej nr 21, której celem jest podniesienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas spędzania wolnego czasu oraz uświadomienie zagrożeń związanych z podróżą i wypoczynkiem,
- Akcja „Hiena cmentarna” miała na celu kontrolę cmentarzy w zakresie zdarzeń związanych z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego oraz naruszania innych przepisów porządkowych (spożywania alkoholu, dewastacja nagrobków, itp.),
- Konkurs „Bezpieczni na drodze – mini karta rowerowa” w Przedszkolu Samorządowym nr 82, mająca na celu kształtowanie umiejętności bezpiecznego i kulturalnego uczestnictwa w ruchu drogowym dzieci w wieku przedszkolnym,
- II edycja konkursu „Jestem odblaskowy” organizowanego przez Straż Miejską, którego celem jest propagowanie wśród dzieci noszenia elementów odblaskowych oraz kształtowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa,
- Kampania informacyjna dotycząca pomocy osobom bezdomnym,
- Akcja „Nie bądźmy obojętni” mająca na celu kontrolę ogródków działkowych pod kątem ujawnienia kradzieży jak też dotarcia do miejsc przebywania osób bezdomnych,
- Akcja informacyjna na temat obowiązków właścicieli posesji,
- Program „Bezpieczeństwo publiczne – bezdomność, zagrożenie, profilaktyka” realizowany we współpracy z Wyższą Szkołą Administracji Publicznej.

Inne programy i działania:

- Udział w zespole doradczym Wojewody Podlaskiego koordynującego na terenie województwa podlaskiego działania służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- „Spotkanie z ciekawymi zawodami” - spotkanie z uczniami klas szóstych białostockich szkół podstawowych zorganizowane przez Centrum Kształcenia Ustawicznego. Przedsięwzięcie służy wspieraniu rozwoju młodzieży w aspekcie wyboru właściwej ścieżki edukacyjnej oraz kariery zawodowej poprzez wspieranie wśród młodzieży wiedzy z zakresu zawodoznawstwa oraz wyobraźni i kreatywności w procesie odkrywania pasji, zdolności, zainteresowań i predyspozycji,
- VIII edycja konkursu „Na drodze mojego życia” realizowanej przez Przedszkole Samorządowe Nr 68, której celem jest kształtowanie u dzieci czynnej postawy wobec zdrowia i bezpieczeństwa oraz integracja placówek propagujących zdrowy styl życia,
- Konferencja „Bezpieczeństwo wschodniego regionu Polski, jako granicy Unii Europejskiej i NATO”,
- Udział w projekcie „Kampanie społeczne promujące bezpieczne zachowanie wśród uczestników ruchu drogowego”, organizowanym przez Ministerstwo Infrastruktury przy współpracy z Centrami Handlowymi „Auchan”,
- Konkurs „Strażnik Miejski w oczach dziecka” realizowany w Przedszkolu Samorządowym nr 25, którego celem jest rozwijanie dziecięcych talentów oraz wrażliwości estetycznej, a także nabywanie zaufania do osób w mundurach,

- Certyfikaty Straży Miejskiej „Przyjazny dzieciom” oraz „Ekspert od bezpieczeństwa” służące kształtowaniu wiedzy i umiejętności związanych z zasadami szeroko pojętego bezpieczeństwa, uświadamianiu znaczenia korzystania ze zdobytych umiejętności,
- Realizacja programów profilaktycznych:
  - „Zwierzęta w mieście” mający na celu zapoznanie dzieci z gatunkami dzikich zwierząt, które możemy spotkać w naszym Mieście, uświadomienie zagrożeń, jakie mogą nas spotkać z ich strony,
  - „Pies w służbie człowieka”, którego celem jest przedstawienie dzieciom jak wiele różnych i ważnych zadań powierza się psom, próby wyjaśnienia dlaczego psy są niezastąpionym towarzyszem człowieka,
  - „Pies, kot, lis , łось... znamy, dbamy, szanujemy” służący propagowaniu bezpiecznych zachowań w kontaktach dzieci ze zwierzętami domowymi i dzikimi, przedstawieniu dzieciom różnych gatunków dzikich zwierząt, które coraz częściej możemy spotkać w Mieście i podczas wakacyjnych wędrówek po lasach, a także ukształtowaniu pozytywnych zachowań w stosunku do zwierząt,
  - „Zanim poprosisz rodziców” - zajęcia mające na celu: uświadomienie dzieciom, że pies to nie zabawka, a posiadanie zwierzęcia w domu to nie tylko przyjemności, ale przede wszystkim obowiązki, przekazanie podstawowych zasad postępowania z własnym psem, co należy zrobić, aby pies był posłuszny – pies wychowany, to pies bezpieczny,
  - „Ostrożnie z fajerwerkami” akcja realizowana w okresie świąteczno - noworocznym mająca na celu zapewnienie używania fajerwerków w sposób odpowiedzialny i bezpieczny,
- Wychowanie komunikacyjne z wykorzystaniem mobilnego miasteczka ruchu drogowego mające na celu przygotowanie dzieci do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym w charakterze pieszych, pasażerów i rowerzystów oraz zapoznanie z podstawowymi zasadami postępowania w ruchu drogowym. W mobilnym miasteczku ruchu drogowego dzieci, w praktyce poprzez zabawę i ćwiczenia nabywają umiejętności bezpiecznego poruszania się po drodze. Jest to również doskonałe przygotowanie do egzaminów na kartę rowerową,
- Trening zastępowania agresji dla dzieci klas IV-VI,
- Program profilaktyczny dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym „Nie rób drugiemu co Tobie nie miłe”,
- Program dydaktyczny dla dzieci w wieku 4 – 7 lat „Znam policjanta – Jestem bezpieczny”,
- Wychowawca podwórkowy – organizowanie dzieciom i młodzieży zajęć podczas czasu wolnego – 34 wychowawców na 22 osiedlach,
- Telebimy – wyświetlanie ostrzeżeń o zagrożeniach,
- Błysk – pełnienie nadzoru przy przejściach dla pieszych,
- Pieszy – reagowanie na wykroczenia popełniane przez pieszych,
- Prędkość – kontrola prędkości,
- Pasy – kontrola zapinania pasów,
- Trzeźwość – kontrola stanu trzeźwości kierowców,

- Elka – kontrola prawidłowości prowadzonego szkolenia,
- Bus – kontrola pojazdów wykonujących zorganizowane wyjazdy,
- Zimowy Ratownik – ochrona i pomoc bezdomnym, kontrola miejsc,
- Bezpieczny senior – akcja ulotkowa na Mieście, spotkania, informacja do organizacji,
- Bezpieczeństwo na drodze – edukacja młodzieży o zasadach bezpieczeństwa,
- Uwaga na obcych – zagrożenia przez osoby nieznane,
- Uzależnienia – edukacja młodzieży o zagrożeniach: papierosy, alkohol, narkotyki,
- Odpowiedzialność prawna nieletnich – konsekwencje czynów karalnych,
- Cyberprzemoc – zagrożenia internetowe, konsekwencje,
- Bezpieczne ferie – edukacja o zasadach bezpieczeństwa,
- Bezpieczne wakacje – zagrożenia podczas różnych form wypoczynku
- Sam w domu – edukacja o właściwych zasadach zachowania się i postępowania,
- Dzieciństwo bez przemocy, Pies na mojej drodze, Patrol szkolny, Znakowanie mienia
- Bezpieczny przedszkolak, Razem przeciwko agresji, Przemoc w rodzinie,
- Przeprowadzono i udzielono różne porady dla ponad 3200 pokrzywdzonych osób,
- Udzielono pomocy dla ponad 6 000 rodzin: bezdomni, bezrobotni, ubodzy, niepełnosprawni, przemoc, sieroctwo, alkoholizm, narkomania,
- Opracowano i rozkolportowano materiały edukacyjne, m.in.:
  - poradnik dla mieszkańców pn. „Zwierzęta w mieście” - zasady postępowania i zachowania się w sytuacji zetknięcia się z dzikimi zwierzętami, obowiązki właścicieli czworonogów,
  - poradnik dla rowerzystów pn. „Bezpieczeństwo na rowerze”- dot. zasad bezpiecznej jazdy oraz praw i obowiązków rowerzysty jako uczestnika ruchu drogowego,
  - poradnik „Zadbaj o swoje bezpieczeństwo na wakacjach”,
  - poradnik dla mieszkańców dot. anomalii pogodowych (burze, nawałnice, huraganowe wiatry) - zasady zachowania się podczas niekorzystnych warunków pogodowych,
- Wybudowano 16,3 km ścieżek rowerowych,
- Wybudowano 27,9 km nowych dróg ogólnomiejских,
- Wybudowano 6,1 km nowych dróg osiedlowych,
- Wyremontowano 28,8 km dróg,
- Wykonano 16 progów wyspowych,
- Zamontowano 25 progów zwalniających,
- Zamontowano 14 nowych sygnalizacji świetlnych na skrzyżowaniach,
- Wprowadzono 62 zmiany w organizacji ruchu.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji :

W ramach realizacji poszczególnych segmentów „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku”:

- Projekt „Nasze osiedle” realizowany we współpracy z Policją polegający na sprawdzeniu wiedzy i wybranych umiejętności dotyczących szeroko pojętego bezpieczeństwa,
- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym,
- Impreza profilaktyczno - edukacyjna „Bezpieczne Wakacje”, mająca na celu propagowanie wśród dzieci i młodzieży bezpiecznych zasad zachowania podczas letniego wypoczynku,
- Ogólnopolski Konkurs plastyczny organizowany przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej, propagujący wśród dzieci i młodzieży wiedzę na temat działalności Straży Pożarnej i pracy strażaka,
- „Chwila nieuwagi konsekwencje do końca życia” - współpraca z Wyższą Szkołą Administracji Publicznej,
- Akcja „Bezpieczne place zabaw”,
- Akcja „Bezpieczna droga do szkoły”,
- „Bezpieczny przewoźnik”,
- STOP 18,
- „Stop bezmyślności”,
- „Zimowy Ratownik”,
- Udział w zespole doradczym Wojewody Podlaskiego koordynującego na terenie województwa podlaskiego działania służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- Konkurs plastyczny „Moje bezpieczne wakacje” – Szkoła Podstawowa nr 21,
- Konkurs „Strażnik Miejski w oczach dziecka” – Przedszkole Samorządowe nr 25,
- III edycja konkursu „Jestem odblaskowy” – organizator Straż Miejska,
- Wychowanie komunikacyjne z wykorzystaniem mobilnego miasteczka ruchu drogowego,
- Programy profilaktyczne:
  - „Bezpieczeństwo na drodze”, którego celem jest uświadomienie dzieciom, jakie sytuacje i zachowania mogą stanowić zagrożenie dla ich zdrowia i życia, przekazanie podstawowych zasad bezpiecznego poruszania się po drodze, utrwalenie poprzez zabawę i ćwiczenia wiedzy dotyczącej przechodzenia przez jezdnię,
  - „Uwaga na obcych” mający na celu: uświadomienie dzieciom na jakie zagrożenia ze strony osób nieznajomych mogą być narażone, w jaki sposób można rozpoznać kto jest niebezpieczny, ukształtowanie prawidłowego zachowania podczas spotkania z nieznajomym - jak uniknąć kłopotów i groźnych sytuacji, przedstawienie podstawowych zasad bezpieczeństwa, ukształtowanie nawyków zapewniających bezpieczeństwo,
  - „Rola i zadania Straży Miejskiej”, którego celem jest zaprezentowanie straży jako umundurowanej formacji dbającej o porządek publiczny, zapoznanie z pracą Strażnika

Miejskiego, przedstawienie munduru służbowego, zapoznanie z numerem alarmowym Straży Miejskiej,

- „Bezpieczne spotkanie” – prelekcja mająca na celu naukę odczytywania „psiej mowy”, reagowania na sygnały wysyłane przez psy w celu uniknięcia przez dzieci konfliktu na linii dziecko – pies. Nauka dzieci sposobów zachowania w sytuacji, gdy na ich drodze pojawi się obcy pies,
- „Agresja i przemoc rówieśnicza” – celem zajęć jest uwrażliwienie młodego człowieka na otaczające go zło, ukształtowanie właściwych postaw dotyczących stosunków interpersonalnych, zarówno w grupie rówieśniczej jak i z osobami dorosłymi, ukształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, ukształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji wywołujących agresję, zapoznanie z formami agresji i konsekwencjami ich stosowania, przedstawienie uczniom niektórych sposobów pomocy ofiarom przemocy oraz sposobów postępowania w sytuacji, gdy uczeń stanie się obiektem ataków ze strony innych, przeciwdziałanie nieprzystosowaniu społecznemu nieletnich i kreowanie wśród młodzieży zachowań asertywnych,
- „Cyberprzemoc” mający na celu zaprezentowanie uczniom zjawiska cyberprzemocy oraz uwrażliwienie ich na specyfikę problemu związaną przede wszystkim z konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ich ofiar jak i sprawców, przygotowanie uczniów do świadomego korzystania z nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacyjnych, uświadomienie uczniom zagrożeń i konsekwencji płynących z niewłaściwego korzystania z technik informacyjnych, zapoznanie uczniów z formami i sposobami ochrony przed cyberprzemocą,
- „Odpowiedzialność prawna nieletnich” – celem zajęć jest uświadomienie uczniom pojęcia prawa oraz odpowiedzialności i konsekwencji wynikających z jego naruszenia, a także przeciwdziałanie nieprzystosowaniu społecznemu nieletnich oraz kreowanie wśród młodzieży zachowań asertywnych,
- „Nikotyna – legalny narkotyk” służący poruszeniu problemu palenia papierosów przez nieletnich. W programie podjęto próbę określenia motywów skłaniających młodych ludzi do palenia, przedstawiono informacje o szkodliwości tytoniu, zaprezentowano skutki palenia poprzez wypowiedzi osób, które osobiście ich doświadczyły,
- „Alkohol i narkotyki – pomyśl zanim będzie za późno” poruszający problem podejmowania przez młodych ludzi decyzji o sięganiu po alkohol i tzw. „miękkie” narkotyki oraz temat sposobów młodych ludzi na rozwiązywanie konfliktów. Program ma ukazać mechanizm nacisku grupowego, jaki wywierany jest przez środowisko rówieśnicze na jednostkę,
- „Bezpieczna droga do szkoły”, program przypominający wraz z początkiem roku szkolnego o podstawowych zasadach bezpieczeństwa z uwzględnieniem wieku uczniów,
- „Bezpieczne ferie” mający na celu zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo podczas zimowych zabaw, uświadomienie dzieciom jakie sytuacje i zachowania mogą stanowić zagrożenie dla ich zdrowia i życia,

- „Bezpieczne wakacje” zwracający uwagę na bezpieczeństwo podczas wakacyjnych zabaw, uświadamiający dzieciom niebezpieczeństwa mogące ich spotkać w czasie wakacji i omawiający sposoby unikania niebezpiecznych sytuacji,
- „Sam w domu” mający na celu: wyposażenie ucznia w wiadomości i umiejętności, które pozwolą mu czuć się bezpiecznie, kształtowanie nawyku unikania sytuacji stwarzających zagrożenie, nabywanie umiejętności podejmowania właściwych decyzji w sytuacjach niebezpiecznych,
- Straż Miejska w 2011 r., podjęła 28 382 interwencje,
- Pracownicy Straży Miejskiej obsługujący Centrum Obsługi Monitoringu Miasta odnotowali 3 273 zdarzenia,
- Odnotowano 1 010 zdarzeń związanych z zanieczyszczeniem miejsc dostępnych dla publiczności,
- Strażnicy podjęli 16 029 interwencji związanych z wykroczeniami przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji,
- Program zajęć rozwijających empatię z elementami socjoterapii dla dzieci w wieku gimnazjalnym,
- Corocznie realizowany „Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku” przyjętego Uchwałą Nr XXII/231/07 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 17 grudnia 2007 r., mający na celu poprawę stanu szeroko pojętego poczucia i rzeczywistego bezpieczeństwa w Mieście Białymstoku. Przeprowadzono ok. 350 zadań, przedsięwzięć i programów prewencyjno - profilaktycznych, edukacyjnych, szkoleń, konferencji, warsztatów o tematyce bezpieczeństwa, w których udział wzięło ok. 80 tys. mieszkańców,
- Projekt „Nasze Osiedle” promujący strategię współdziałania służb i instytucji ze społeczeństwem, w tym zaktywizowanie środowiska lokalnego w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa oraz realizowanie przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie informacji o sposobach zapobiegania przestępczości oraz zachowania się w sytuacji zagrożenia. W ramach programu na osiedlach Bema i Starosielce zaliczonych do najbardziej zagrożonych przestępczością przeprowadzono następujące działania:
  - prowadzono rozpoznanie rodzajów, miejsc i przyczyn zagrożeń,
  - rozdysponowano materiały informacyjne o tematyce bezpieczeństwa,
  - mieszkańcy spotkali się z przedstawicielami służb, inspekcji i instytucji,
  - omawiano zasady postępowania w różnych sytuacjach zagrożeń,
  - przeprowadzono akcję zabezpieczenia mienia poprzez jego znakowanie,
  - przy udziale dzieci i młodzieży przeprowadzono akcje promowania noszenia elementów odblaskowych pod hasłem „Nasze osiedle ... dobrze widoczne”. Celem akcji było zwrócenie uwagi społeczeństwa na wzrost zagrożenia pieszych na drogach w okresie jesienno-zimowym, przede wszystkim w związku z ograniczoną widocznością spowodowaną pogorszeniem warunków atmosferycznych i wcześniej zapadającym zmrokiem,
- Zorganizowanie w kinie Forum imprezy profilaktyczno – edukacyjnej „Bezpieczne wakacje 2011r” dla uczniów klas I-III szkół podstawowych z Miasta Białegostoku. Celem imprezy było upowszechnienie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. W spotkaniu udział wzięło ok. 400 uczniów i nauczycieli,

- Na bieżąco wykonywano doświetlenia miejsc przejść dla pieszych.

Programy nowo utworzone

- Włączenie się do projektu „Groźba czy służba społeczeństwu – poznajemy misję służb mundurowych” realizowanego przez Zespół Szkół Handlowo - Ekonomicznych w Białymstoku, mający na celu zapoznanie uczniów z pracą funkcjonariuszy służb mundurowych, zapoznanie z przepisami prawa, konsekwencjami jego nieprzestrzegania oraz utrwalenie postaw i zachowań w przypadku znalezienia się w sytuacji zagrażającej zdrowiu lub życiu,
- Włączenie się do programu realizowanego przez Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Białymstoku „Odświeżamy nasze Miasto”, którego głównym celem jest wzmocnienie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

KIERUNEK	DZIAŁAŃ	B.4.3.	BUDOWA	ZINTEGROWANEGO	SYSTEMU	ZARZĄDZANIA
BEZPIECZEŃSTWEM W MIEŚCIE						

Programy zrealizowane

- Funkcjonowanie całodobowego Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w strukturach Biura Zarządzania Kryzysowego mającego za zadanie zapewnienie sprawnego przepływu informacji oraz skuteczne kierowanie i koordynowanie działaniami w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, przygotowanie do podejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowanie w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych oraz odtwarzanie infrastruktury,
- Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (MZZK) powołanego zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku, który prowadzi ocenę występujących i potencjalnych zagrożeń, przygotowuje propozycje działań, opiniuje plany i programy dotyczących bezpieczeństwa oraz organizuje informowanie społeczeństwa o zagrożeniach. W skład MZZK wchodzi przedstawiciele służb, inspekcji, straży, pracownicy UM oraz spółek miejskich. W ciągu roku członkowie zespołu uczestniczą w 4 planowanych posiedzeniach oraz dodatkowo na polecenie Prezydenta w sytuacji wystąpienia zdarzenia bądź zagrożenia wymagającego działań MZZK,
- Opracowano Plan zarządzania kryzysowego Białegostoku, przedstawiający zagrożenia oraz procedury postępowania i reagowania dla wszystkich potencjalnych zagrożeń,
- Realizowano uzgodnienie w sprawie wykazu zdarzeń podlegających zgłoszeniu przez służbę dyżurną Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku do Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego UM w Białymstoku zawarte w dniu 18.06.2010 r. pomiędzy Zastępcą Komendanta Miejskiej Policji a Dyrektorem BZK UM w Białymstoku,
- Realizowano porozumienie w sprawie przekazywania komunikatów ostrzegawczych i alarmowania społeczności Miasta Białegostoku oraz działaniach podczas klęsk żywiołowych,

katastrof i innych poważnych zagrożeniach zawarte w dniu 13.05.2010 r. pomiędzy Prezydentem Miasta Białegostoku a Dyrektorem Oddziału Telewizji Polskiej S.A. w Białymstoku,

- Realizowano porozumienie w sprawie przekazywania komunikatów ostrzegawczych i alarmowania społeczności Miasta Białegostoku oraz działaniach podczas klęsk żywiołowych, katastrof i innych poważnych zagrożeniach zawarte w dniu 13.05.2010 r. pomiędzy Prezydentem Miasta Białegostoku a Prezesem Zarządu, Redaktorem Naczelnym „Radia Białystok” S.A. w Białymstoku,
- Realizowano porozumienie o współdziałaniu podpisane w dniu 13.08.2011 r. pomiędzy Prezydentem Miasta Białegostoku i Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Białymstoku w sprawie ustalenia procedury współdziałania w przypadku wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność niezwłocznego działania w przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej lub innego zdarzenia powodującego, że obiekty budowlane stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, środowiska lub bezpieczeństwa mienia,
- Realizowano procedurę podejmowania działań na terenie Białegostoku w zakresie ratowania i ochrony zwierząt: bezdomnych, chorych, rannych, dzikich, które uległy wypadkowi, są zagrożone, stanowią zagrożenie, wymagają odłowienia z dnia 16.07.2009 r.,
- Realizowano procedurę MPn-4 dotyczącą usuwania odpadów wykazujących właściwości niebezpieczne na terenie Miasta Białegostoku z dnia 05.06.2009 r.,
- Realizowano procedurę Tr-P/3 uruchamiania transportu osób poszkodowanych z dnia 28.05.2009 r.,
- Realizowano procedurę postępowania w przypadku zapewnienia lokalu zastępczego osobom potrzebującym pomocy z dnia 03.12.2008 r.,
- Opracowano procedurę współdziałania dotyczącą zimowego oczyszczania Miasta,
- Opracowano procedurę współdziałania dotyczącą udzielania pomocy w okresie zimowym osobom starszym, niepełnym oraz bezdomnym,
- Opracowano procedurę dotyczącą współdziałania w zakresie funkcjonowania sygnalizacji świetlnej w sytuacji wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych grożących paraliżem Miasta lub innych zagrożeń, podczas których zachodzi konieczność włączenia – wyłączenia sygnalizacji świetlnej,
- Systematycznie rozbudowywana jest baza danych dotycząca katalogu zagrożeń, prognoz skutków zdarzeń, organizacji działań i zabezpieczenia logistycznego prowadzonych działań oraz usuwania skutków zdarzeń,
- Opracowano i wdrożono Zarządzenia Nr 1042/11 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 09.07.2011 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania oraz systemu wykrywania i alarmowania na terenie Miasta Białegostoku. W zarządzeniu określone zostały zasady, zadania, obowiązki wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za wykrywanie zagrożeń oraz ostrzeganie i alarmowanie ludności,
- Prowadzona jest rozbudowa monitoringu wizyjnego Miasta w rejonach o potencjalnie największych zagrożeniach dla bezpieczeństwa ludzi oraz ochrony szczególnych obiektów, miejsc

pamięci oraz innych miejsc o zwiększonym zagrożeniu. Na terenie Białegostoku zainstalowane są 103 kamery. W 2012 r. planuje się zainstalowanie dodatkowych 7,

- Autobusy komunikacji miejskiej wyposażono w system monitorujący – rejestr obrazu oraz łączność radiową umożliwiającą natychmiastowe zgłaszanie do Policji lub Straży Miejskiej zauważonych zagrożeń oraz naruszania zasad bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- Zakupiono 2 syreny do rozbudowy systemu alarmowego miasta (98 w całym systemie); Rozbudowa systemu umożliwia przekazywanie komunikatów słownych dla mieszkańców na większym terenie miasta,
- Przeprowadzono remonty 7 schronów,
- Zakupiono urządzenia i sprzęt do prowadzenia działań ratowniczych podczas zdarzeń masowych – namioty, sprzęt oświetleniowy, urządzenia do wykonywania przejść i dojść do osób uwięzionych, kabinę do dekontaminacji,
- Miasto dofinansowało Komendę Miejską Policji i Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej, w zakresie zakupu pojazdów specjalistycznych, systemów teleinformatycznych, sprzętu i urządzeń łączności bezprzewodowej, odzieży ochronnej i specjalistycznej, urządzeń kontrolno – pomiarowych, pomocy dydaktycznych do szkoleń specjalistycznych a także przeprowadzenia remontów i modernizacji bazy lokalowej, w tym stanowisk kierowania,
- Realizacja przedsięwzięć w celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas 160 imprez masowych i zgromadzeń, wypracowanie i wdrożenie rozwiązań bezpiecznego przebiegu, a także kontrola i lustracja miejsc ich organizacji,
- Realizacja programu „Szkoła bez przemocy”. Zainteresowanie szkół szkoleniami w ramach ww. programu z roku na rok wyraźnie wzrasta: w roku 2008/2009 do programu zgłosiło się 20, a w roku 2011/2012 – 43 placówki,
- Zapewnienie szczególnej opieki dzieciom nie tylko podczas trwania roku szkolnego, ale także podczas wakacji. Dyrektorzy szkół na początku września składają sprawozdania dotyczące zapewnienia bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży wypoczywających na koloniach i półkoloniach podczas wakacji organizowanych przez placówki i szkoły Miasta Białegostoku,
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych mających na celu promocję zdrowego stylu życia, co z pewnością wpływa na zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. W roku 2009 szkołom na ten cel zostało przekazanych 919 850,96 zł, w 2010 r. 894 558,00 zł, a w 2011 r. 889 368,47 zł. W planie na rok 2012 kwota ta wynosi 970 000,00 zł. Z tych właśnie środków finansowany jest m.in. program „Archipelag Skarbów” Fundacji Homo Homini im. Karola de Foucauld. Program „Archipelag Skarbów” powstał na bazie programu profilaktyki zintegrowanej „Wyspa Skarbów” rekomendowanego przez CMPPP dla młodzieży gimnazjalnej i szkół średnich w latach 2003-2006. Program został pomyślany jako uzupełnienie i wzmocnienie szkolnego programu profilaktycznego i wychowawczego,
- W obecnym roku szkolnym Miasto Białystok po raz kolejny przystąpiło do programu Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych pt. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Jednym z jego najważniejszych celów jest promowanie konstruktywnych postaw zdrowego stylu życia oraz

atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań społecznych jako alternatywy wielu zagrożeń, a w szczególności picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy,

- Stała poprawa bezpieczeństwa w podległych Miastu placówkach. Obecnie monitoring wizyjny funkcjonuje w 75 (na 76) budynkach szkół i zespołów szkół prowadzonych przez Miasto. Wpływa on w dużym stopniu na poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach, umożliwia zabezpieczenie budynków szkolnych przed wandalizmem i dewastacją.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Kontynuacja rozpoczętych programów.

B.5. WSPIERANIE RODZIN

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.5.1. WSPIERANIE RODZINY W JEJ ROZWOJU I FUNKCJACH SPOŁECZNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Szeroka oferta poradnictwa rodzinnego realizowana przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- Z roku na rok coraz więcej dzieci i młodzieży zostaje objętych zajęciami socjoterapeutycznymi,
- Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie działający w Pogotowiu Opiekuńczym w 2011 r. prowadził następujące formy zajęć: terapię pedagogiczną, terapię psychologiczną, terapię logopedyczną. Ogółem Zespół otaczał opieką 52 dzieci z terenu Miasta Białegostoku i 5 dzieci z Pogotowia Opiekuńczego oraz stale współpracował z ich rodzinami. Terapia prowadzona była według indywidualnych programów stworzonych na potrzeby każdego dziecka. Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie świadczył pomoc terapeutyczną rodzinom z lokalnego środowiska. Na konsultacje do psychologa zgłaszali się rodzice w trudnych sytuacjach życiowych, kryzysach, z problemami w relacjach z dziećmi. Rodziny uzyskiwały wsparcie psychologiczne, a także długoterminową pomoc terapeutyczną (terapia rodzin). W ramach zajęć logopedycznych odbywało się: diagnozowanie mowy, terapia wad wymowy, stymulowanie opóźnionego rozwoju mowy,
- Program pracy z rodziną biologiczną, obejmujący indywidualne spotkania o tematyce związanej m.in. z umiejętnością radzenia sobie w sytuacjach trudnych, nauką radzenia z trudnymi emocjami, umiejętnością rozwiązywania konfliktów, sposobami spędzania wolnego czasu z dzieckiem. Spotkania prowadzone były przez pedagoga i psychologów placówki bądź też pracowników Punktu Poradnictwa Rodzinnego. Program jest modyfikowany i dostosowywany na bieżąco do potrzeb rodzin których dzieci aktualnie znajdują się w placówce.

Programy nowo utworzone

- Inicjatywa "Białystok rodzinie - wspólna troska" zapoczątkowana została cyklem konferencji w sprawie wychowania oraz odbywającej się corocznie imprezie „Forum Szkół”. Cele inicjatywy to: wspomaganie rodziny w jej rozwoju i funkcjach społecznych, wzmacnianie i doskonalenie współpracy szkoły ze środowiskiem rodzinnym i społecznym, rozwijanie systemu profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną oraz konsolidacja środowisk. Działania w ramach inicjatywy to: konferencja „Białystok rodzinie - wspólna troska”, Akademia Rodziny, badania świadomości wychowawczej rodziny, ramowy program wychowawczy Miasta Białegostoku, kampania społeczna.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.5.2. WZMACNIANIE I DOSKONALENIE WSPÓŁPRACY SZKOŁY ZE ŚRODOWISKIEM RODZINNYM I SPOŁECZNYM

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Funkcjonowanie Forum Rodziców w ramach Forum Szkół,
- Zwiększenie liczby szkół objętych programem „Szkoła dla Rodziców” oraz liczby rodziców uczestniczących w tej inicjatywie,
- Od 2009 roku w ramach programu „Ku mądrej i atrakcyjnej szkole” organizowane są:
  - Drzwi Otwarte w szkołach i przedszkolach,
  - Festyn Edukacyjny,
  - „Szkoła Moich Marzeń” z udziałem 37 szkół ponadgimnazjalnych publicznych i niepublicznych,
  - Turniej Wiedzy o Zawodach,
  - Planer kariery.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.5.3. ROZWIJANIE SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIEĆMI I RODZINĄ

Programy zrealizowane

- Wsparcie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych poprzez doposażenie w niezbędny sprzęt domowy. Realizacja zadania pozwoliła na doposażenie mieszkań rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem w sprzęt AGD, zestawy mebli, komputer z drukarką, co umożliwiło podniesienie standardu życia niespokrewnionych wychowanków umieszczonych w tych rodzinach zastępczych,
- Program interwencyjno - edukacyjno - profilaktyczny dotyczący nieletnich osób nadużywających alkoholu „Małolat”. Program obejmował zajęcia z młodzieżą oraz zajęcia z rodzicami. Poruszana

tematyka dotyczyła następujących zagadnień: mity alkoholowe, używanie i nadużywanie alkoholu, pułapka uzależnienia, współuzależnienie - rodzina a alkohol,

- Grupowe warsztaty psychologiczne „Nasze dziewczęce sprawy” skierowane do dziewcząt przebywających w placówce MOPR. Dostarczyły podstawową wiedzę na temat rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, z zakresu fizjologii dziewcząt i młodych kobiet, mitów z zakresu seksualności funkcjonujących w społeczeństwie, uczyły rozumieć swoje potrzeby emocjonalne, umiejętnie je wyrażać i zaspokajać,
- Zajęcia z psychoterapii tańcem i ruchem przeznaczone dla dzieci młodszych, służące odreagowaniu napięć poprzez taką formę ekspresji jaką jest ruch i taniec,
- Warsztaty psychoedukacyjne „Nie pruj się”, których celem było kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- Poznajemy uczucia: rozpoznawanie, nazywanie i odtwarzanie podstawowych stanów uczuciowych - praca z 5 - latkami,
- Program terapeutycznych zajęć indywidualnych „Podróż w nieznane”,
- Program grupowych zajęć stymulująco - terapeutycznych dla dzieci w wieku przedszkolnym „Czerpię radość z zabawy”,
- Program grupowych zajęć korekcyjnych z dziećmi nadpobudliwymi,
- Zwiększenie liczby programów profilaktycznych realizowanych w szkołach.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Realizacja programów rządowych oraz tworzenie i realizacja lokalnych programów z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej,
- Lokalny program pomocy społecznej „Wychowawca podwórkowy”, realizowany przez Pogotowie Opiekuńcze, mający na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz zapobieganie społecznie nieakceptowanym zachowaniom dzieci i młodzieży poprzez organizowanie im czasu wolnego oraz rozwijanie ich zainteresowań. Średnia ilość osób korzystających z zajęć w miesiącu to ok. 565. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły dzieci w przedziale 6-12 lat. Wychowawcy podwórkowi w zakresie swoich działań mieli m.in.:
  - organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z białostockich osiedli mieszkaniowych w godzinach popołudniowych w ciągu tygodnia,
  - oferowanie ciekawych form spędzania tego czasu - różnorodnych zajęć profilaktycznych, rekreacyjnych, sportowych czy gier zespołowych, wspólnych wyjść (do kina, teatru, na basen, na wystawy, na wycieczki), zajęć plastycznych, spotkań z ciekawymi ludźmi,
  - pomoc w rozwiązywaniu doraźnych trudności i problemów dzieci, zarówno szkolnych, socjalnych, rodzinnych, jak i psychologicznych,
  - wypracowanie optymalnego, dostosowanego do różnorodnych warunków modelu pracy profilaktyczno - wychowawczej w środowisku otwartym - na ulicy, podwórku, boisku i w innych miejscach spotkań dzieci i młodzieży,

- kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości oraz buduje obraz własnej osoby.
- Program przygotowania wychowanków do usamodzielnienia realizowany od stycznia 2009 roku, ze zmianami dostosowywanymi do potrzeb wychowanków usamodzielniających się w poszczególnych latach. Program ma pomóc w wyeliminowaniu u wychowanków obaw związanych z opuszczeniem placówki i rozpoczęciem samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz wyposażyć w umiejętności praktyczne przydatne w codziennym życiu,
- Program przeciwdziałania dyskryminacji: „Różni, jednak równi” celem programu jest przeciwdziałanie popularyzacji ideologii neonazizmu, faszyzmu i rasizmu a także otwieranie dzieci i młodzieży na innych ludzi, różniących się kolorem skóry, narodowością, religią. Program obejmuje zajęcia poznawcze i twórcze, warsztaty psychologiczne. Uczestnicy programu biorą udział w projekcie Centrum Ludwika Zamenhofs - Żywa Biblioteka,
- Program zajęć rozwojowo - edukacyjnych dla dzieci w młodszym wieku szkolnym z wykorzystaniem technik treningu twórczości,
- Program diagnostyczno - terapeutycznych zajęć indywidualnych dla dzieci w młodszym wieku szkolnym,
- Program przygotowania się wychowanków do procesu usamodzielniania,
- Program zajęć wychowawczych w grupie usamodzielnienia,
- Program profilaktyki „Ciało niedoskonałe, umysł zawodny, wyobrażenia znakomita”,
- Program profilaktyki „Zdrowa ciąża, macierzyństwo, rodzicielstwo, rodzina”,
- Program „Wczesnego wspomagania rozwoju dziecka” obejmujący dzieci z różnymi dysfunkcjami w wieku 0-3 lat,
- Program indywidualnych zajęć stymulująco - terapeutycznych dla dzieci w wieku poniemowlęcym,
- Program pracy terapeutyczno - wspierającej z dziećmi w wieku przedszkolnym,
- Lokalny program pomocy społecznej „Wychowawca Podwórkowy” na lata 2012-2015.

Programy nowo utworzone

- Program przygotowania wychowanków do usamodzielnienia,
- Program przeciwdziałania dyskryminacji: „Różni, jednak równi”.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.5.5. WYPRACOWANIE I WSPIERANIE SYSTEMU BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO

Programy zrealizowane

- Powiększanie zasobu mieszkaniowego i poprawa racjonalności jego wykorzystania. W latach 2010 – 2012 wybudowano 187 gminnych lokali mieszkalnych, z czego 100 lokali przy ul. Armii Krajowej

31 zostało zasiedlonych w I kwartale 2011 r. Inwestycja powiększyła komunalny zasób mieszkaniowy oraz poprawiła racjonalność jego wykorzystania stosownie do potrzeb mieszkaniowych rodzin oraz możliwości finansowych utrzymania mieszkania.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Rozpoczęto działania związane z budową osiedla mieszkaniowego przy ul. Gen. Józefa Bema, w którym przewiduje się około 1 000 lokali mieszkalnych,
- Rozpoczęto prace nad zmianą przepisów prawa miejscowego dotyczących zasad wynajmowania gminnych lokali mieszkalnych, w tym w szczególności przepisów dotyczących wprowadzenia zasady najmu gminnych lokali na czas oznaczony, co umożliwi częstszą weryfikację uprawnień do uzyskania pomocy w otrzymaniu mieszkania jak również zapewni lepsze wykorzystanie zasobu mieszkaniowego,
- Rozpoczęto budowę 3 budynków wielorodzinnych przy ul. Klepackiej z przeznaczeniem na lokale socjalne (łącznie 60 lokali),
- Sukcesywnie zwiększa się liczbę lokali socjalnych, przekształcając na lokale socjalne lokale mieszkalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- Adaptowano na lokale socjalne pomieszczenia pełniące dotychczas inne funkcje, np. pomieszczenia w budynku hotelowym przy ul. Antoniuk Fabryczny 40/48,
- Prowadzony jest najem lokali mieszkalnych od innych podmiotów i ich podnajmowanie z przeznaczeniem na lokale socjalne,
- Udzielanie zniżek czynszu najemcom gminnych lokali mieszkalnych o niskich dochodach. Ich wysokość jest zróżnicowana (55%, 35% lub 25%) i zależy od dochodu i powierzchni zajmowanego lokalu mieszkalnego. Zniżki przyznawane są na rok z możliwością przedłużenia tego okresu w przypadku utrzymywania się niskiego dochodu. Z obniżki czynszu korzysta około 38% mieszkańców gminnego zasobu mieszkaniowego,
- Wdrożenie Programu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym eksmisją umożliwiającego ułatwienie spłaty zadłużenia mieszkańcom komunalnego zasobu mieszkaniowego, którzy z różnych przyczyn życiowych znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i w związku z tym zaprzestali opłacania czynszu za najem lokali mieszkalnych. Dzięki programowi można uzyskać pomoc w spłacie zadłużenia poprzez: odroczenie terminu płatności, rozłożenie spłaty na raty lub umorzenie części zadłużenia. Do programu przystąpiło ponad 1 300 osób, przy czym nie wszystkie osoby dotrzymały warunków zawartego w ramach programu porozumienia, tj. terminowego regulowania bieżących należności, przez co utraciły prawo do skorzystania z przewidzianych form pomocy.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.6.1 KONTYNUACJA ZADAŃ PROZDROWOTNYCH I PROFILAKTYCZNYCH

Programy zrealizowane

Organizacja imprez, które wpisują się również w **kierunek działań B.7.2.**, z których skorzystały 674 osoby:

- „Choinka” zorganizowana przez Zespół Szkół Nr 12 w Białymstoku - 20 stycznia,
- „Choinka” zorganizowana przez ks. Piotra Pietkiewicza - 7 stycznia,
- Wyjazd na kręgle i bilard do Klubu Bilardowego „Hula - Kula” organizowany przez Zespół Szkół Nr 12 w Białymstoku, ul. Krakowska - 21 stycznia,
- Udział w regionalnych eliminacjach „Albertiana” grupy teatralnej „Co nie co” z przedstawieniem „Ślepcy” - Zgierz 28 stycznia,
- Zabawa choinkowa - 31 stycznia,
- VI Wojewódzki Przegląd Kolęd i Pastorałek Osób Niepełnosprawnych w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku, organizowanym przez Wyższe Seminarium Duchowne oraz MOPR w Białymstoku - 2 lutego,
- Wyjście do Białostockiego Teatru Lalek na spektakl „I królik mieszka na księżycu” zorganizowane przez Zespół Szkół Nr 12 w Białymstoku - 9 lutego,
- Wyjazd do Teatru „Arkadia” - zorganizowany przez Zespół szkół Nr 12 w Białymstoku - 12 lutego,
- „Walentynki” - 15 lutego,
- Bal Karnawałowo - Walentynkowy - w Zespole Szkół Nr 12, ul. Krakowska - 17 lutego
- Spotkanie integracyjne „Dzień z Czeczenią” w Zespole Szkół Nr 12 w Białymstoku, ul. Krakowska - 24 lutego,
- X Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych, pt. „Obyczaje i obrzędy karnawałowe w Polsce i na Litwie” organizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przystań” przy DPS w Nowej Wsi Ełckiej - 7-8 marca,
- Ogólnopolski Festiwal Twórczości Teatralno - Muzycznej Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Albertiana 2011” w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie zorganizowany przez Fundację im. Brata Alberta i Fundację „Mimo Wszystko” - 14 marca,
- Obóz przygotowawczy do Światowych Igrzysk Olimpijskich organizowany przez Olimpiady Specjalne w Spale, 4-8 kwietnia,
- IX Wojewódzki Przegląd Grup Teatralnych Szkolnictwa Specjalnego „I Ty Możesz Zostać Aktorem” zorganizowany przez Zespół Szkół Nr 13 w Białymstoku - 7 kwietnia,
- Wyjazd do Terespolu oraz na Św. Górę Grabarka zorganizowany przez ks. Piotra Pietkiewicza - 11 kwietnia,

- IX Marsz Godności Osób Niepełnosprawnych oraz cykl imprez integracyjnych Białystok 2011 zorganizowany przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelktualnie „Aktywni” w Białymstoku - 6 maja,
- XVIII Międzynarodowy Przegląd Zespołów Artystycznych Domów Pomocy Społecznej zorganizowany przez nasz DPS - 9-10 maja,
- Światowy Dzień Inwalidy w Klubie „Fama” zorganizowany przez Polski Związek Emerytów i Rencistów Zarząd Okręgowy w Białymstoku - 12 maja,
- X Podlaski Turniej Piłki Nożnej Drużyn 5-osobowych w Augustowie - zorganizowany przez Olimpiady Specjalne - 17 maja,
- II Międzynarodowy Przegląd Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej „PUMA 2011” w Dąbrowie Górniczej zorganizowany przez DPS w Dąbrowie Górniczej - 18-20 maja,
- V Integracyjny Turniej Sportowy „Zdrowo i Wesoło” w Łomży zorganizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie „Pomocna Dłoń” przy DPS w Łomży - 19 maja,
- „Piknik rodzinny” w tutejszym DPS organizowany przez Zespół Nr II - 22 maja,
- II Turniej Sportowo - Rekreacyjny „Sport dla wszystkich” zorganizowany przez nasz DPS - 25 maja,
- Święto Matki w tut. DPS zorganizowane przez Zespół Nr VII - 26 maja,
- VIII Ogólnopolski Dzień Treningowy Programu Treningu Aktywności Motorycznej w Gdańsku zorganizowany przez Olimpiady Specjalne - 27- 29 maja,
- I turnus rehabilitacyjny w Krynicy Morskiej w Ośrodku „Bałtyk” zorganizowany przez tutejszy DPS w dniach 27 maj - 10 czerwca,
- X Majówka Integracyjna 2011 w Parku Zwierzynieckim zorganizowana przez Zespół Szkół Nr 12 w Białymstoku, ul. Krakowska - 29 maja,
- Dzień Dziecka w tutejszym DPS - 1 czerwca,
- VI Międzynarodowa Spartakiada Domów Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej zorganizowana przez DPS w Nowej Wsi Elckiej, 2-3 czerwca,
- Międzynarodowy Konkurs Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Nuty przyjaźni” w Hajnówce zorganizowany przez Hajnowski Dom Kultury, 4-5 czerwca,
- Spotkanie integracyjne z okazji Dnia Dziecka w Augustowie zorganizowane przez DPS dla Dzieci i Młodzieży Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie - 7 czerwca,
- VII Ogólnopolski Mityng w Trójboju Siłowym i VII Ogólnopolski Mityng Jazdy Konnej w Bydgoszczy zorganizowany przez Olimpiady Specjalne - 9-12 czerwca,
- Spotkanie integracyjno-rodzinne w tut. DPS zorganizowane przez Zespół V - 12 czerwca,
- II turnus rehabilitacyjny w Krynicy Morskiej w ośrodku „Bałtyk” zorganizowany przez nasz DPS 10-24 czerwca,
- „Spotkania wrześnie” w Łomży zorganizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie „Pomocna Dłoń” - 8 września,
- Wyjście do kina Helios w Galerii Biała na seans filmowy pt. „Król Lew” - 15 września,

- Wycieczka do Hajnówki zorganizowana przez Zespół Nr III - 20 września,
- Wyjazd edukacyjny do Białowieży, pt. „Poznajemy folklor i walory przyrodnicze Puszczy Białowieskiej” zorganizowane przez szkołę Nr 35 w Białymstoku - 23 września,
- Wycieczka do Orzeszkowa zorganizowana przez Zespół Nr II - 24 września,
- IV Letnie Podlaskie Igrzyska w Bocce i w Pływaniu w tutejszym DPS zorganizowane przez Olimpiady Specjalne, 27-28 września,
- Wyjście do „Węglówki” na spektakl, pt. „Stacja” przygotowany przez Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych ALPI - 4 października,
- Wyjście do Białostockiego Teatru Lalek na spektakl, pt. „Raz, dwa, trzy Baba Jaga patrzy” - 14 października,
- V Wojewódzki Przegląd Piosenki Biesiadnej „Po ten kwiat...” w Klubie Garnizonowym w Białymstoku zorganizowany przez MOPR - 20 października,
- Otwarcie wystawy „Przyroda, Integracja, Sztuka” w Centrum im. Ludwika Zamenhofa organizowany przez Stowarzyszenie „NIKE” - 21 października,
- III Integracyjny Przegląd Artystyczny „Przygoda z teatrem” w Giżyckim Centrum Kultury zorganizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Jana Brzechwy w Giżycku - 26 października,
- X Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej - Łomża 2011 zorganizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie „Pomocna Dłoń”, 17 listopada,
- VII Turniej Hokeja Halowego w Bielsku Podlaskim organizowany przez Olimpiady Specjalne - 23 listopada,
- Wyjście do Białostockiego Teatru Lalek na spektakl, pt. „Montecchi i Capuleti” - 23 listopada,
- „Andrzejki” zorganizowane przez tutejszy DPS, Zespół Szkół Nr 12, Zespół Szkół Nr 16 w Białymstoku - 24 listopada,
- „Andrzejki” w filii naszego DPS w Bobrowej - 30 listopada,
- VIII Integracyjny Międzyplacówkowy Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Ks. Jana Twardowskiego, pod hasłem „Kochać - to nie tylko dawać, ale i przyjmować” zorganizowany przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą „Jedynka” w Białymstoku - 3 grudnia,
- Przedstawienie, pt. „Rzepka” w tutejszym DPS w wykonaniu grupy teatralnej ze Stowarzyszenia Pomocy Niestężącym „MIG-IEM” - 4 grudnia,
- Wyjście do WOAK „Spodki” w Białymstoku w związku z prezentacją artystyczną zorganizowaną w ramach projektu „Tożsamość Miasta - bez Wykluczenia” zorganizowane przez Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych „ALPI” - 7 grudnia,
- Spotkanie Opłatkowe w filii tutejszym Domu w Bobrowej - 14 grudnia,
- Spotkanie Opłatkowe w Domu - 19 grudnia,
- Spotkanie Opłatkowe zorganizowane przez Zespół Szkół Nr 12 w Białymstoku - 20 grudnia,
- Program edukacyjny Mleko z klasą,

- Działania zmierzające do zmniejszenia szkodliwości palenia tytoniu wśród mieszkańców Miasta Białystok, w tym: prowadzenie Bezpłatnego Punktu Poradnictwa Antynikotynowego, prowadzenie programu „Rzuć palenie razem z nami” (m.in.: programy edukacji antynikotynowej - Czyste powietrze wokół nas, Nie pal przy mnie proszę, Znajdź właściwe rozwiązanie), przeprowadzenie Przeglądu Dziecięcej Twórczości Teatralnej „Bądź Zdrow”,
- Program edukacyjny dotyczący prewencji nowotworowej Różowa Wstążeczka,
- Program nauki i pomocy przedmedycznej Ratuj życie,
- Program edukacyjny Stres pod kontrolą,
- Program edukacyjny Na ratunek outsiderom,
- Program edukacyjny Bezpieczny Przedszkolak,
- Program edukacyjny Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży,
- Program profilaktyki wad cewy nerwowej „Już dziś możesz zadbać o zdrowie swojego przyszłego dziecka”,
- Program edukacyjny „Wolność oddechu - zapobiegaj astmie”,
- Program edukacyjny „Trzymaj formę”,
- Szkoła Dobrego Wyboru,
- Żłobkowa Akademia Rodzica,
- Terapia przez sztukę,
- Ryzykowne zachowania młodzieży w aspekcie HIV/AIDS,
- Jak dbać o zdrowie,
- Powiedz nie trądzikowi,
- Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w szkołach,
- Realizacja zajęć w ramach Akademii Rodzica,
- Organizowanie prozdrowotnych festynów profilaktycznych,
- Promowanie postaw prozdrowotnych i sieci placówek pomocowych za pośrednictwem lokalnych mediów.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z chorobą Alzheimera, niezamieszkujących w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku. Działania te umożliwiają osobom przewlekle chorym jak najlepsze funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym. W 2011 r. z usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera w DPS skorzystało 15 osób.

Programy nowo utworzone

- Jak dbać o zdrowie,
- Powiedz nie trądzikowi.

Programy zrealizowane

- Program profilaktycznych szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców Miasta Białegostoku powyżej 65 roku życia,
- Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie stacjonarnej opieki paliatywnej,
- Zakup badań mammograficznych dla mieszkanki Miasta w wieku 40 – 49 lat,
- Zakup usg piersi,
- Program profilaktyki zakażeń HCV i podniesienia poziomu diagnostyki zakażeń HCV w Białymstoku.

Programy nowo utworzone

- Program profilaktyki zakażeń HCV i podniesienia poziomu diagnostyki zakażeń HCV w Białymstoku.

B.7. POPRAWA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mający na celu likwidację zjawiska niedożywienia wśród dzieci i młodzieży, a także osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej realizowany z dotacji z budżetu państwa z udziałem własnym gminy. Programem objęci są uczniowie prawie wszystkich szkół na terenie Miasta, którzy otrzymują pełny obiad oraz dzieci w żłobkach i przedszkolach otrzymujące całodzienne wyżywienie. Dzieci i młodzież otrzymują posiłki na mocy decyzji administracyjnych, w ramach porozumień zawartych z placówkami edukacyjnymi. Dodatkowo, w ramach programu, otrzymują również posiłek dzieci i młodzież zgłoszone przez dyrektorów placówek – bez potrzeby ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. W okresie wakacyjnym z programu finansowane są posiłki dzieciom w trakcie pobytu na koloniach, obozach, półkoloniach itp. Pomocą materialną z programu w postaci zasiłku na zakup żywności objęte są również rodziny pozostające w trudnej sytuacji materialnej,
- „Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020”.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Objęcie zajęciami z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju coraz to większej liczby dzieci,
- Coraz większy odsetek dzieci niepełnosprawnych uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych,
- Realizacja projektu systemowego „Aktywność kluczem do sukcesu” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Priorytet VII - Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt skierowany jest do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym - mieszkańców Białegostoku korzystających z pomocy MOPR w Białymstoku, w wieku aktywności zawodowej, będących osobami bezrobotnymi, w tym długotrwale bezrobotnymi lub osobami nieaktywnymi zawodowo. Działania przewidziane w projekcie, mają na celu doprowadzenie do przywrócenia uczestników na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem. W ramach projektu wykorzystywane są instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej,
- Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015 przyjęty uchwałą Nr XXXIX/496/09 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 marca 2009 r.,
- Realizacja zadań powiatu wynikających z art. 35a ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.):
  - dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
  - dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Powyższe zadania są finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

- Działania informacyjne, upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych (tablice informacyjne, strona internetowa, broszury, udzielanie informacji osobom zgłaszającym się, udział w spotkaniach),
- Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce, którego celem jest doprowadzenie do pełnego uczestnictwa Romów w życiu społeczeństwa obywatelskiego i zniwelowanie różnic dzielących

tę grupę od reszty społeczeństwa, w szczególności w zakresie edukacji, zatrudnienia, zdrowia, higieny, warunków lokalowych, umiejętności społecznego funkcjonowania. W ramach programu:

- zakupiono bilety komunikacji miejskiej dzieciom i młodzieży szkolnej romskiej dojeżdżającym do szkół lub na kurs językowy,
- zrealizowano kurs języka angielskiego dla dzieci romskich,
- zakupiono podręczniki i przybory szkolne dzieciom i młodzieży romskiej.
- Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2011-2013, którego celem jest wskazanie działań ograniczających zjawisko marginalizacji społecznej poprzez udostępnienie osobom i rodzinom potrzebującym pomocy wszelkich instrumentów wspierających ich w podejmowaniu wysiłków zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. Program nakierowany na wsparcie niżej wymienionych grup i środowisk:
  - rodzin i osób dotkniętych i zagrożonych niekorzystnymi zjawiskami społecznymi,
  - dzieci i młodzieży wymagającej pomocy wychowawczej i społecznej,
  - osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekłe chorych,
  - osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach programu:

- przyznano pomoc osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych,
- kontynuowano realizację programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku,
- prowadzono działania aktywizacyjne i reintegracyjne osób i rodzin,
- wspierano osoby długotrwale lub ciężko chore, niepełnosprawne, osoby starsze i samotne,
- udzielano pomocy rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi poprzez pracę z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub rodzinach zastępczych oraz wspierano te rodziny we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania,
- wspierano rozwój różnych form rodzicielstwa zastępczego.
- Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku, którego celem jest pomoc finansowa adresowana do mieszkańców Miasta Białegostoku: osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku (ukończone 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę), osób przewlekłe chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza. W ramach programu udzielono pomocy 1265 rodzinom, w tym 1361 osobom uprawnionym. Kwota pomocy wypłaconej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach Programu osłonowego wyniosła 419 987,49 zł i stanowiła 88,82% kwoty udokumentowanych wydatków na leki poniesionych przez osoby uprawnione,
- Miejski Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015,
- Program „Asystent osoby niepełnosprawnej”,

- Ośrodek dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim,
- Ośrodek rehabilitacyjno - edukacyjny dla dzieci z porażeniem mózgowym.

Programy nowo utworzone

- Mieszkanie chronione - treningowe dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.
- Dzienny ośrodek dla dorosłych osób z autyzmem.

KIERUNEK DZIAŁAŃ B.7.4. ROZWIJANIE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB W SYTUACJI KRYZYSOWEJ I DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. MOPR w Białymstoku wraz z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej (OIK) prowadzi poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udziela pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym tym problemem, udziela schronienia osobom doświadczającym przemocy, prowadzi działania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc. Z poradnictwa psychologicznego, prawnego i rodzinnego skorzystały 484 osoby, a schronienia udzielono 60 osobom. W ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy były realizowane programy pracy grupowej: grupy korekcyjno - edukacyjnej dla osób stosujących przemoc, z którego skorzystało 50 osób oraz grupy wsparcia i terapeutycznej dla osób doświadczających przemocy z której skorzystały 53 osoby. W 2011 roku w ramach Programu Ośłonowego MPiPS „Wspieranie jednostek samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” realizowano projekt „Razem przeciw przemocy”. Miał on na celu uwrażliwienie mieszkańców Miasta na zjawisko przemocy poprzez akcję informacyjną oraz integrację środowisk powołanych do niesienia pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy poprzez zorganizowanie konferencji i warsztatów, w których uczestniczyły 173 osoby.

C. DŁUGOFALOWY WZROST GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY I W KONSEKWENCJI WIĘKSZA LICZBA JAKOŚCIOWO LEPSZYCH MIEJSC PRACY

C.1. WZMOCNIENIE PONADLOKALNEJ KONKURENCYJNOŚCI FIRM SEKTORA MSP

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.1.1. ROZWÓJ SYSTEMU USŁUG WSPARCIA MSP

Programy zrealizowane

- Projekt „Startuj w Biznesie” w ramach Działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowany w partnerstwie z Uniwersytetem w Białymstoku. Celem projektu było podniesienie wiedzy w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców województwa podlaskiego oraz pomoc w uruchomieniu 64 nowych przedsiębiorstw, tym samym wsparcie samozatrudnienia. W ramach projektu 140 Uczestników projektu otrzymało wsparcie merytoryczne poprzez: indywidualne doradztwo zawodowe, warsztaty interpersonalne z elementami przedsiębiorczości, warsztaty prowadzenia działalności gospodarczej, sesje mentoringowe z doświadczonymi praktykami biznesu. Po zakończeniu etapu szkoleniowo - doradczego 64 Beneficjentów Ostatecznych otrzymało wsparcie finansowe w formie bezzwrotnej pomocy finansowej na rozpoczęcie działalności gospodarczej: jednorazową dotację inwestycyjną dla 64 osób wyłonionych po ocenie biznes planów sporządzonych po przebyciu warsztatów szkoleniowych z tego zakresu, w wysokości do 40.000 zł brutto; podstawowe wsparcie pomostowe dla 61 Beneficjentów Ostatecznych, którzy zarejestrowali działalność gospodarczą, po 1250 zł brutto przez okres 6 miesięcy; przedłużone wsparcie pomostowe dla 16 Beneficjentów Ostatecznych, którzy założyli działalność gospodarczą i wykazali potrzebę dalszego wsparcia w celu utrzymania płynności finansowej, po 1250 zł brutto przez okres kolejnych 6 miesięcy. Oprócz wsparcia finansowego osoby, które założyły działalność korzystały również ze specjalistycznych szkoleń (m.in. kadry, negocjacje w biznesie, reklama w Internecie) oraz indywidualnego doradztwa, w tym dostępnego on-line (dane uzyskane z PFRR),
- Fundamentalnym celem projektu EURESP (Europejska Platforma Regionalnych Usług Środowiskowych) była pomoc regionalnym mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom w zakresie działań związanych z ochroną środowiska naturalnego. Przedsiębiorstwa otrzymały pomoc w postaci konsultacji, warsztatów i seminariów związanych z tematyką środowiskową co pozwoliło im zminimalizować negatywny wpływ na środowisko i tym samym zaoszczędzić pieniądze. Drugim celem było wsparcie i działania koordynujące skierowane do sektora usług związanych z ochroną środowiska, które doprowadziło do zwiększenia jakości usług oraz zainteresowania nimi w poszczególnych regionach krajów biorących udział w projekcie. Projekt skupiał się na trzech kluczowych sektorach województwa podlaskiego: zarządzanie odpadami (waste management), przemysł spożywczy, produkcja materiałów budowlanych. EURESP

to przede wszystkim platforma internetowa, zawierająca bazę danych instytucji z regionów uczestniczących w projekcie, w tym województwa podlaskiego, które świadczą usługi środowiskowe takie jak: audyty energetyczne, oceny oddziaływania na środowisko, audyty środowiskowe, EMAS, ekspertyzy itp. Dzięki platformie wszystkie informacje o dostawcach tego typu usług zostały zebrane w jednym miejscu. Przedsiębiorstwa z trzech wybranych sektorów miały możliwość otrzymania częściowego dofinansowania do powyższych usług. Ponadto w ramach projektu organizowane były warsztaty, seminaria i szkolenia poświęcone tematyce technologii proekologicznych, norm obowiązujących w UE, zmian w prawie, zalet stosowania rozwiązań prośrodowiskowych również w zakresie zarządzania (dane uzyskane z PFRR),

- Projekt „Kobieta pracująca” zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie, 8.1.1. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw. Celem projektu, realizowanego przez RCS Sp. z o.o. w Białymstoku, było przeszkolenie 255 pracujących kobiet, mieszanek województwa podlaskiego, które ukończyły 45 rok życia i z własnej inicjatywy były zainteresowane podniesieniem kwalifikacji w zakresie obsługi komputera oraz znajomości języka angielskiego. Projekt miał na celu pobudzenie kobiet do działania, ich aktywizację i zachęcenie do przełamania bierności i stereotypów. Każda z kobiet uczestniczyła w:
  - warsztatach interpersonalnych z zakresu komunikacji, asertywności, sposobów radzenia sobie ze stresem,
  - kursie komputerowo – językowym z zastosowaniem metody komunikatywnej,
  - warsztatach z autoprezentacji, wizażu, savoir-vivre,
  - doradztwie zawodowym w celu wypracowania IPD, identyfikacji mocnych stron i obszarów rozwoju.

Kursy kompetencyjne umożliwiły zdobycie przydatnych kwalifikacji, seminaria z autoprezentacji i komunikacji zmotywowały kobiety do czynnego udziału w życiu społecznym i zawodowym, zaś spotkania z doradcą zawodowym umożliwiły poznanie mocnych stron i wskazówek do dalszego rozwoju. Podsumowaniem projektu była publikacja „Zainwestuj w doświadczenie. Zarządzanie wiekiem – szansa dla przedsiębiorcy, korzyść dla pracownika”, w której przedstawiono wnioski dotyczące potencjału osób 45+ oraz wskazówki dla przedsiębiorców dotyczące zarządzania wiekiem w firmach. Projekt realizowany był w okresie od 1 października 2009 r. do 31 marca 2011 r. (dane uzyskane z PFRR).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Sieć Enterprise Europe Network. W ramach sieci funkcjonują punkty kompleksowej obsługi MŚP, w których przedsiębiorcy mogą skorzystać z szerokiego wachlarza usług świadczonych przez wyspecjalizowane jednostki w całej Europie oraz wielu państwach trzecich – usługi dotyczące współpracy gospodarczej i technologicznej, pozyskanie informacji i doradztwa, udział w spotkaniach i imprezach kooperacyjnych. Sieć zrzesza ponad 500 organizacji w 55 krajach, w tym izby handlowe, regionalne agencje rozwoju i uniwersyteckie ośrodki technologiczne,

w których pracuje około 4000 doświadczonych specjalistów. Jest największą tego typu siecią na świecie. Od stycznia 2011 do czerwca 2012 roku, oddział sieci funkcjonujący przy PFRR zorganizował kilkadziesiąt seminariów i konferencji oraz misji gospodarczych, w których udział wzięło ponad 900 uczestników; udzielono odpowiedzi na prawie 700 zapytań, przeprowadzono 44 audyty technologiczne i biznesowe, zorganizowano misje gospodarcze i spotkania kooperacyjne, w których udział wzięło 26 przedsiębiorców uczestnicząc w 136 spotkaniach; opracowano 83 zapytania gospodarcze i profile technologiczne, które są dystrybuowane w całej sieci. Wszystkie oferowane usługi wpływają na wzmocnienie ponadlokalnej konkurencyjności firm sektora MSP. Oddział sieci EEN zapewnia wyspecjalizowane doradztwo w zakresie prowadzenia działalności eksportowej oraz rynku unijnego. Dzięki sieci kontaktów mamy dostęp do aktualnych i istotnych z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej informacji o całej Europie i krajach trzecich należących do sieci. Istniejące bazy danych i instrumenty informatyczne pozwalają na sprawne i szybkie dostarczanie usług do zainteresowanych przedsiębiorców (dane uzyskane z PFRR),

- EURESP+ (Europejska Platforma Regionalnych Usług Środowiskowych) jest projektem współfinansowanym przez Komisję Europejską w ramach sieci Enterprise Europe Network. EURESP+ zapewnia wsparcie dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w zakresie działań na rzecz środowiska naturalnego. Projekt oferuje również wsparcie branży usług środowiskowych poprzez ich promocję wśród przedsiębiorstw w regionach partnerskich. Projekt skierowany jest do przedsiębiorstw z wiodących i najbardziej innowacyjnych sektorów gospodarki województwa podlaskiego tj. branży metalowej, elektrycznej i elektronicznej oraz tekstylnej. Usługi środowiskowe skierowane do przedsiębiorstw z sektora MSP realizowane w ramach projektu: analiza regionalna obejmująca dostępne programy pomocowe, lista dostawców usług środowiskowych jak również potrzeby przedsiębiorstw w zakresie ochrony środowiska; audyty efektywności użytkowania energii, wody, odpadów itp.; wdrożenie środowiskowych systemów zarządzania; umowy o współpracy z lokalnymi dostawcami usług środowiskowych; organizacja bezpłatnych warsztatów i seminariów informacyjnych; pomoc w nawiązaniu współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a podmiotami świadczącymi usługi środowiskowe (dane uzyskane z PFRR),
- Wspieranie aktywności gospodarczej poprzez informowanie firm o możliwościach udziału w targach branżowych i misjach gospodarczych organizowanych dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej:
  - Międzynarodowe Targi Mebli M.O.W. 2011 w Barntrup, Niemcy,
  - Spotkanie match-makingowe przedsiębiorców z Polski Wschodniej z przedsiębiorcami z Izraela (branża IT/ICT) w Warszawie,
  - Wyjazd przedsiębiorców sektora spożywczego z Polski Wschodniej na międzynarodowe targi spożywcze ANGUA 2011,
  - Wyjazd łączący targi spożywcze SIAL 2011 w Szanghaju z misją gospodarczą,
  - XXI Międzynarodowa wystawa sprzętu, technologii dla produkcji rolnej i przetwórstwa artykułów rolnych „BELAGRO 2011” dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej,

- Targi PLM'S World of Private Label w Amsterdamie,
- Targi Salon de Gourmets w Madrycie dla przedsiębiorców sektora spożywczego oraz produktów delikatesowych,
- Międzynarodowe Targi Bielizny Mode City 2011 w Paryżu dla producentów bielizny z Polski Wschodniej,
- Międzynarodowe Targi Jachtowe HANSEBOT 2011 w Hamburgu dla producentów łódek, jachtów, motorówek oraz innych jednostek pływających,
- Misja przyjazdowa dealerów i dziennikarzy branżowych z sektora jachtowego (Skandynawia, Hiszpania, Francja) w Giżycku,
- Spotkanie promocyjne dotyczące możliwości współpracy w poszczególnych dziedzinach, wymiana doświadczeń oraz nawiązanie kontaktów pomiędzy polskimi i azerbejdżańskimi przedsiębiorcami,
- Konferencja World BPO/ITO Forum w New Jersey, USA dla przedstawicieli sektora BPO z Polski Wschodniej,
- Misja gospodarcza sektora biotechnologicznego i hi-tech do Francji dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej,
- Wyjazd przedsiębiorców sektora spożywczego do Korei/Wietnamu,
- Targi PLMA's World of Private Label w Chicago USA dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej,
- Międzynarodowe targi mebli dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej w Kolonii (Niemcy),
- ArtMebel Targi CeBit 2012 w Hannoverze dla przedsiębiorców z Polski Wschodniej,
- Misja gospodarcza producentów mebli z Polski Wschodniej do Włoch,
- Misja spożywcza do Danii i Szwecji dla firm z Polski Wschodniej,
- Misja gospodarcza w związku z targami GULFOOD 2012 dla przedsiębiorców sektora spożywczego Polski Wschodniej,
- Targi WIRE 2012 w Dusseldorfie.

Programy nowo utworzone

- Projekt „Kobieta pracująca 2” - zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie, 8.1.1. Wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw. Celem projektu, realizowanego przez RCS Sp. z o.o. w Białymstoku, był rozwój umiejętności zawodowych i społecznych 336 pracujących kobiet, mieszanek województwa podlaskiego, które ukończyły 50 rok życia jako odpowiedź na ich potrzeby oraz lokalnego rynku pracy. W odpowiedzi na problem odchodzenia osób 50+ z rynku pracy postawiono sobie za cel zwiększenie atrakcyjności zawodowej kobiet 50+ na rynku pracy, poprzez wyposażenie ich w niezbędne do pracy umiejętności społeczne oraz wiedzę z zakresu ITC oraz języka angielskiego i tym samym wzbudzenie w nich motywacji do pozostawania na rynku pracy i aktywności zawodowej. Każda z kobiet uczestniczyła w:

- warsztatach interpersonalnych z zakresu komunikacji, asertywności, sposobów radzenia sobie ze stresem,
- kursie komputerowym lub językowym z zastosowaniem metody komunikatywnej,
- warsztacie z zakresu autoprezentacji i kreowania własnego wizerunku,
- doradztwie zawodowym, mającym na celu podniesienie świadomości własnego potencjału i identyfikację mocnych stron i obszarów rozwoju oraz wypracowanie IPD.

Projekt przyczynił się do zwiększenia dostępu do szkoleń kobiet 50+ poprzez bezpłatne kursy dostosowane do zidentyfikowanych wcześniej potrzeb. Pozwolił również na wzrost umiejętności i kwalifikacji kobiet po 50 roku życia i uświadomił konieczność ustawicznego kształcenia w kontekście utrzymania, jak najdłużej, aktywności zawodowej. Projekt realizowany był w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2012 r. (dane uzyskane z PFRR).

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.1.2. STWORZENIE I WDROŻENIE STRATEGII ROZWOJU ORAZ WSPIERANIE KONKURENCYJNOŚCI WIODĄCYCH I NAJBARDZIEJ INNOWACYJNYCH SEKTORÓW GOSPODARKI MIASTA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W 2009 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Białymstoku dołączyło do programu Ciepło Systemowe. Ciepło Systemowe to marka produktu, a jednocześnie nazwa programu promocyjnego, który ma kształtować pozytywny wizerunek i niezawodność systemów centralnego ogrzewania w Polsce oraz ma na celu podnoszenie standardów dostaw energii ciepłej i obsługi klienta. Ciepło Systemowe to produkt zapewniający ogrzewanie i ciepłą wodę w budynkach na terenie aglomeracji miejskich poprzez infrastrukturę ciepłowniczą. To najbardziej powszechny, ekologiczny, bezpieczny i wygodny sposób ogrzewania, dostępny przez cały rok. Obecnie wokół marki Ciepło Systemowe skupiło się już około 100 największych firm ciepłowniczych, m.in. Dalkia, Tauron, SPEC oraz długa lista PEC-ów. Ciepło Systemowe dostarczają firmy, które zaakceptowały i stosują ujednolicone, wysokie standardy w zakresie obsługi klientów indywidualnych i biznesowych w obszarze technicznym i marketingowym oraz edukacji na rzecz efektywnego zarządzania energią. Program ma na celu konsolidację firm z branży ciepłowniczej oraz branż pokrewnych, w celu wspólnej promocji marki produktowej na rynku działania oraz w skali ogólnopolskiej. W ramach realizacji programu podjęto następujące działania:
  1. promocja Ciepła Systemowego w mediach ogólnopolskich: kampanie reklamowe w ogólnopolskich radiach i telewizjach,
  2. organizacja promocji Ciepła Systemowego poprzez konkursy i akcje w portalach społecznościowych, np. Facebook (konkursy promujące nowoczesne i racjonalne sposoby korzystania z Ciepła Systemowego),

3. możliwość wykorzystywania powyższych konkursów i narzędzi na rynku lokalnym. Są one dostępne na stronie www.mpec.bialystok.pl,
4. ogólnopolski Magazyn Ciepła Systemowego docierający do Odbiorców energii także MPEC Białystok - administratorów i części wspólnot mieszkaniowych,
5. od września 2012 r. MPEC wydaje lokalną wersję Magazynu Ciepło Systemowe dla Białegostoku, który trafił do 10 000 tysięcy mieszkańców Białegostoku korzystających z Ciepła Systemowego,
6. wykorzystywanie na wszelkich materiałach promocyjnych MPEC marki produktowej Ciepło Systemowe z dopiskiem "dla Białegostoku".

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.1.3. ROZWÓJ LOKALNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Fundusz Pożyczkowy - finansowe wsparcie dla przedsiębiorców Miasta Białystok; udzielono 18 pożyczek na kwotę 2 733 000 PLN w 2011 roku,
- Fundusz Poręczeń Kredytowych - finansowe wsparcie dla przedsiębiorców Miasta Białystok; udzielono 52 poręczenia kredytowe na kwotę 14 200 980 PLN w 2011 roku (dane dotyczące Funduszy pochodzą z PFRR).

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.1.4. PROMOCJA POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI WŚRÓD MŁODZIEŻY

Programy zrealizowane

- Organizacja I inaugurującej konferencji w ramach projektu „Białostocki Park Naukowo - Technologiczny” pt. „NAUKA – KOMERCJALIZACJA – BIZNES” (24.11.2011 r.), której głównym celem było przedstawienie możliwości wykorzystania infrastruktury zrealizowanej w ramach Projektu, w szczególności prezentacja oferty obiektów Parku i wyposażenia pomieszczeń, w tym specjalistycznych laboratoriów, z uwzględnieniem oferty uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Podczas konferencji omawiano kwestie dotyczące perspektyw i możliwości współpracy środowiska biznesowego z naukowym w oparciu o wykorzystanie infrastruktury Białostockiego Parku Naukowo – Technologicznego. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Radni Rady Miasta Białegostoku, członkowie Rady Programowej Białostockiego Parku Naukowo – Technologicznego, rektorzy, dziekani, pracownicy naukowcy białostockich uczelni wyższych, przedsiębiorcy, przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu oraz organizacji zrzeszających przedsiębiorców i pracodawców, a także studenci (głównie Politechniki Białostockiej),

- Promocja oferty BPN-T i informowanie społeczeństwa o projekcie w mediach lokalnych (Kurier Poranny, Gazeta Wyborcza) i ponadregionalnych (Newsweek) oraz za pośrednictwem organizatorów wydarzeń branżowych, prezentacja oferty w publikacjach np.: „The Report Poland 2011”, „Investors Guidebook to Poland”, „Investment Review of Poland”, „Polish Business Magazine – Poland 2011. Gold Towns and Regions”) oraz na stronach internetowych (np. www.urbact.eu, www.konferencje.pl, www.bialystok.pl, www.forumbiznesu.pl, www.paiz.gov.pl, itp.).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W odpowiedzi na informacje płynące z rynku o tym, że system kształcenia odbiega od faktycznego zapotrzebowania pracodawców na określonych specjalistów, PFRR postanowiła wdrożyć projekt "Młodzieżowa Akademia Planowania Kariery - MAPKA", którego celem jest oprócz promocji przedsiębiorczości, aktywizacja zawodowa młodzieży oraz prezentacja szerokiego wachlarza możliwości zawodowych po zakończeniu edukacji. Projekt wdraża działania szkoleniowe, warsztatowe, indywidualne doradztwo i poradnictwo zawodowe jako podstawy modyfikacji programu nauczania w szkołach. Dodatkowo projekt oferuje wizyty studyjne w różnych firmach - od jednoosobowej działalności gospodarczej, poprzez małe i średnie przedsiębiorstwa po olbrzymie zakłady produkcyjne. Wizyty mają na celu pokazanie różnych możliwości rozwoju i obrania własnej ścieżki kariery. Młodzież uczestniczy również w spotkaniach na uczelniach wyższych, czy w Akademickich Inkubatorach Przedsiębiorczości, które kierują swoje usługi właśnie do nich. Dodatkowym atutem projektu są spotkania mentoringowe z przedsiębiorcami i ludźmi sukcesu, którzy na podstawie swoich własnych doświadczeń kierują młodzież na właściwe ścieżki kariery. W projekcie biorą udział 4 białostockie szkoły średnie. Czynny udział w projekcie wzięło w sumie 120 uczniów, dla których zorganizowano prawie 200 godzin szkoleń i warsztatów, 360 godzin doradztwa i poradnictwa indywidualnego, 8 wizyt studyjnych, 4 spotkania mentoringowe (dane uzyskane z PFRR),
- Fundusz Kapitałowy (venture capital) – przeprowadzono jedną inwestycję kapitałową o wartości 1 mln złotych (dane z PFRR),
- Realizacja II konferencji pt. „Białystok - nowa przestrzeń technologii, nauki i talentu”. Konferencja odbyła się w dniu 26.10.2012 r. (realizacja w ramach projektu „Białostocki Park Naukowo - Technologiczny”). Głównymi celami konferencji była:
  - prezentacja strategii i planów rozwojowych Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego,
  - wzmocnienie wizerunku Białegostoku jako ośrodka wspierającego rozwój nauki i nowoczesnych technologii,
  - prezentacja osiągnięć Białegostoku jako ośrodka akademickiego (Uniwersytet Medyczny ośrodkiem wiodącym w projekcie KNOW, projekt INNO-EKO-TECH Politechniki Białostockiej),
  - zwiększenie zainteresowania problematyką kapitału intelektualnego Polski jako czynnika rozwoju nauki i nowoczesnych technologii,

- przeprowadzenie debaty na temat roli uczelni, samorządów, przedsiębiorców i parków naukowo-technologicznych w rozwoju kapitału intelektualnego Białegostoku oraz jego wykorzystania w procesach gospodarczych.

C.2. ROZWÓJ INNOWACYJNEJ GOSPODARKI

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.2.1 WSPARCIE INNOWACYJNOŚCI

Programy zrealizowane

- Wykonanie infrastruktury w ramach projektu „Białostocki Park Naukowo-Technologiczny”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. W ramach części zakresu projektu „Białostocki Park Naukowo-Technologiczny” została zrealizowana niezbędna infrastruktura drogowa i techniczna, zapewniająca dostępność komunikacyjną do obiektów Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz nastąpiło uzbrojenie terenów inwestycyjnych BPN-T o łącznej powierzchni około 23 ha pod zabudowę przemysłową, produkcyjną i usługową, z przeznaczeniem pod działalność innowacyjną,
- Uczestnictwo, w roli partnera w projekcie „REDIS”- Restructuring Districts Into Science Quarters, który był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu URBACT II Priorytet 1. Miasta motory wzrostu i miejsc pracy, Działanie 2. Rozwój gospodarki opartej na innowacjach i wiedzy. Projekt był realizowany w okresie od maja 2008 r. do kwietnia 2011 r. Liderem i pomysłodawcą projektu było miasto Magdeburg w Niemczech, a partnerami - poza Białymstokiem - następujące miasta: Aarhus (Dania), Halle/Saale (Niemcy), Wiedeń (Austria), Pireus (Grecja), Manresa (Hiszpania), Newcastle (Wielka Brytania). Projekt dotyczył wymiany doświadczeń na temat restrukturyzacji obszarów miejskich w dzielnicę nauki, koncentrował się na rozwoju miast poprzez promocję nauki i przedsiębiorczości. Celem przedmiotowej sieci współpracy było wypracowanie modelu bardziej efektywnego wykorzystywania wiedzy i innowacji w miastach oraz tworzenia lepszych warunków do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Każde z miast partnerów projektu tworzyło lub rozwijało dzielnicę nauki. W przypadku Białegostoku projekt dotyczył Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego. W ramach Projektu odbyły się wizyty studyjne w miastach, które są zaawansowane w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy i mogą przekazać dobre praktyki w tym zakresie. W trakcie projektu partnerzy mieli możliwość odwiedzenia Tampere w Finlandii i Aachen w Niemczech. Wizyty studyjne pozwoliły poznać zasady działania miast będących liderami w tworzeniu innowacji i budowaniu współpracy na płaszczyźnie biznes - nauka.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Budowa ulic obsługujących Białostocki Park Naukowo – Technologiczny. W 2010 r. zakończono budowę ul. J. Kuronia, ul. Myśliwskiej na odcinku od ul. Borsuczej do wjazdu do browaru, ul. F. Karpińskiego wraz z infrastrukturą techniczną (długość - 1.719 mb). W 2011 r. zakończono budowę ul. Św. Proroka Eliasza, ul. Borsuczej, ul. Suchowolca, ul. Zabłudowskiej i ul. Plażowej wraz z infrastrukturą (długość - 4.928 mb). We wrześniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę ul. Myśliwskiej na odc. od ul. Wiewiórczej do ul. Ks. St. Suchowolca wraz ze skrzyżowaniem ulic: Dojlidy Fabryczne, Ks. St. Suchowolca i Myśliwskiej. Na koniec 2011 roku wykonano 47% prac,
- W maju 2011 r. rozpoczęto roboty budowlane obiektów Parku Naukowo–Technologicznego,
- Projekt „Białostocki Park Naukowo-Technologiczny” zakłada zagospodarowanie terenów o powierzchni około 3 ha poprzez wybudowanie 2 obiektów o łącznej powierzchni około 13 000 m², tj. Inkubatora Technologicznego i Administracji BPN-T oraz Centrum Technologicznego. Aktualnie trwają prace budowlane związane z realizacją tych obiektów,
- Sieć Enterprise Europe Network. W ramach sieci funkcjonują punkty kompleksowej obsługi MSP, w których przedsiębiorcy mogą skorzystać z szerokiego wachlarza usług świadczonych przez wyspecjalizowane jednostki w całej Europie oraz wielu państwach trzecich - usługi dotyczące współpracy gospodarczej i technologicznej, pozyskanie informacji i doradztwa, udział w spotkaniach i imprezach kooperacyjnych. Sieć zrzesza ponad 500 organizacji w 55 krajach, w tym izby handlowe, regionalne agencje rozwoju i uniwersyteckie ośrodki technologiczne, w których pracuje około 4000 doświadczonych specjalistów. Jest największą tego typu siecią na świecie. Od stycznia 2011 do czerwca 2012 roku, oddział sieci funkcjonujący przy PFRR zorganizował kilkadziesiąt seminariów i konferencji oraz misji gospodarczych, w których udział wzięło ponad 900 uczestników; udzielono odpowiedzi na prawie 700 zapytań, przeprowadzono 44 audyty technologiczne i biznesowe, zorganizowano misje gospodarcze i spotkania kooperacyjne, w których udział wzięło 26 przedsiębiorców uczestnicząc w 136 spotkaniach; opracowano 83 zapytania gospodarcze i profile technologiczne, które są dystrybuowane w całej sieci. Wszystkie usługi wpływają na wzmocnienie ponadlokalnej konkurencyjności firm sektora MSP. Dostęp do technologii oferowanych przez partnerów sieci oraz możliwość oferowania własnej technologii wpływa na poprawę i rozwój innowacyjności w regionie. Oferowane usługi innowacyjne uzupełnią tworzoną infrastrukturę techniczną i technologiczną oraz system wspierania innowacji (dane uzyskane z PFRR),

Programy nowo utworzone

- Powołanie jednostki budżetowej Białostocki Park Naukowo - Technologiczny, która rozpoczęła działalność z dniem 1 lipca 2011 r. Została ona powołana na mocy uchwały nr XI/78/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Białostocki Park Naukowo-Technologiczny oraz nadania Statutu (Dziennik Urzędowy Woj. Podlaskiego Nr 136, poz. 1575). Zarządza ona wytworzoną w ramach projektu „Białostocki Park

Naukowo-Technologiczny” infrastrukturą, ustala zasady i koordynuje proces naboru lokatorów Parku oraz świadczy usługi na rzecz przedsiębiorców. Zgodnie ze statutem przedmiotem działania BPN-T jest realizacja zadań związanych z rozwojem przedsięwzięć innowacyjnych na terenie Białegostoku. Zakres działania BPN-T obejmuje w szczególności:

- zapewnienie korzystnych warunków do powstawania lub rozwoju przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną,
  - zapewnienie warunków do świadczenia usług badawczo - rozwojowych,
  - działania na rzecz zwiększania absorpcji innowacji wiedzy w przedsiębiorstwach,
  - inkubowanie nowopowstających firm technologicznych i zapewnienie usług wsparcia dla firm innowacyjnych,
  - rozwój gospodarki opartej na wiedzy m.in. poprzez tworzenie efektywnych powiązań pomiędzy nauką i biznesem,
  - kreowanie i stymulowanie współpracy klastrowej,
  - współpracę z partnerami lokalnymi, regionalnymi oraz międzynarodowymi w zakresie rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych,
  - promocja postaw innowacyjnych i przedsiębiorczości,
  - działania informacyjne, szkoleniowe i doradcze w zakresie promocji innowacyjności i transferu technologii,
  - zarządzanie budynkami BPN-T poprzez wynajem lokali dla firm i instytucji naukowo - badawczych oraz instytucji otoczenia biznesu,
  - obsługę techniczną i administracyjną obiektów, lokali, infrastruktury, wyposażenia i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby przedsięwzięć innowacyjnych,
  - opracowywanie projektów planów rzeczowo - finansowych w zakresie prowadzonej działalności,
  - wnioskowanie do organów Miasta, co do wielkości środków finansowych na realizację zadań,
  - pozyskiwanie środków zewnętrznych na prowadzenie działalności statutowej,
- Powołanie, z inicjatywy Prezydenta Miasta Białegostoku, w dniu 6 września 2011 r. (na mocy Zarządzenia nr 1344/11 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 6 września 2011 r.) Rady Programowej Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego. Do uczestnictwa w pracach Rady zaproszony został zespół ekspercki, składający się z przedstawicieli środowiska naukowego, reprezentujący uznane w kraju i za granicą białostockie uczelnie wyższe, tj. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Politechnikę Białostocką oraz Uniwersytet w Białymstoku. W skład Rady weszli także przedstawiciele środowiska biznesowego, reprezentujący zrzeszenia lokalnych przedsiębiorców oraz przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu. Zgodnie z zarządzeniem Rada wyraża swoje stanowiska oraz opinie w zakresie zasad funkcjonowania i kierunków rozwoju Parku, w tym dotyczących:
    - 1) tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju podmiotów prowadzących działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną,
    - 2) kreowania efektywnych powiązań pomiędzy nauką i biznesem,
    - 3) zasad i regulacji dotyczących naboru użytkowników Parku,

- 4) wniosków aplikacyjnych składanych przez potencjalnych użytkowników Parku,
- 5) określania zakresu specjalistycznych usług doradczych i okołobiznesowych dla przedsiębiorców,
- 6) zakresu świadczenia usług badawczo – rozwojowych w Parku,
- 7) zasad funkcjonowania laboratoriów Parku oraz doboru sprzętu specjalistycznego.

Dotychczas odbyło się 6 posiedzeń Rady Programowej BPN-T: 2 posiedzenia (27 października, 17 listopada), w roku 2011 oraz 4 posiedzenia (9 lutego, 14 czerwca, 20 września i 27 listopada) w roku 2012.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.2.2. TWORZENIE WARUNKÓW DO WIĘKSZEGO ZAANGAŻOWANIA UCZELNI WYŻSZYCH W PROCESY INNOWACYJNE W GOSPODARCE

Programy zrealizowane

- Organizacja konferencji promocyjno-informacyjnej Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego np.: Nauka - Komercjalizacja - Biznes, która odbyła się 24 listopada 2011 r. Głównym celem konferencji było omówienie perspektyw i możliwości współpracy środowiska biznesowego z naukowym w oparciu o wykorzystanie infrastruktury Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego. Ponadto została zaprezentowana oferta specjalistycznych laboratoriów badawczych, planowanych do uruchomienia w Parku. W ramach podsumowania konferencji została przeprowadzona debata pod hasłem „Co z tą komercjalizacją?” z udziałem przedstawicieli świata nauki, biznesu oraz brokera technologii. Ponadto zostały wstępnie określone profile specjalistycznych laboratoriów planowanych do uruchomienia w Białostockim Parku Naukowo – Technologicznym:
  - Laboratorium Badania Kompatybilności Elektromagnetycznej,
  - Laboratorium Obrazowania Medycznego,
  - Laboratorium Analizy Fizykochemicznej Materiałów i Wytrobów,
  - Laboratorium Grafiki Komputerowej i Sztuki Interaktywnej.
- Zainicjowanie współpracy z uczelniami wyższymi w kontekście utworzenia i funkcjonowania specjalistycznych laboratoriów BPN-T. W roku 2011 podpisane zostały listy intencyjne i przedłożona deklaracja o współpracy w zakresie Laboratorium Obrazowania Medycznego (Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Politechnika Białostocka) oraz Laboratorium Badania Kompatybilności Elektromagnetycznej (Politechnika Białostocka),

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Powołanie Rady Ekspertów ds. Gospodarczych przy Prezydencie Miasta Białegostoku. Działalność Rady przyczynia się do aktywnego udziału przedstawicieli środowiska gospodarczego oraz wyższych uczelni w kształtowaniu polityki gospodarczej Miasta Białegostoku.

Programy zrealizowane

- Wdrożenie kompleksowego systemu informatycznego do prowadzenia zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- Wdrożenie Internetowego Systemu Informacji Przestrzennej opartego na danych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- Udział w realizacji projektu „Białostocka Akademia Samorządowa”. Projekt ten, realizowany we współpracy z Uniwersytetem w Białymstoku miał na celu określenie rejonów, w których należało w pierwszej kolejności podjąć działania zmierzające do podniesienia poziomu funkcjonowania Urzędu. Wyznacznikiem w każdej z 10 sfer działalności były opinie mieszkańców Białegostoku, zebrane w ramach ankietowego badania ich satysfakcji ze sposobu pracy Urzędu. Po przeanalizowaniu wyników ustalono potrzebę podjęcia działań mających na celu:
  - skrócenie czasu oczekiwania w kolejkach,
  - zwiększenie dostępności i kompletności informacji,
  - podniesienie poziomu zaangażowania i kultury osobistej pracowników,
  - podniesienie poziomu kompetencji pracowników,
  - informatyzację funkcjonowania Urzędu.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego część II – Administracja Samorządowa.

Programy zrealizowane

- Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego, znając potrzeby przedsiębiorców oraz ich faktyczne możliwości, wdrożyła w życie projekt pod chwytliwym akronimem „InnoBoost”, który w skrócie oznacza szybki rozwój poziomu innowacji w sektorze MSP. Projekt polegał na szczegółowym przeanalizowaniu możliwości wsparcia finansowego i merytorycznego innowacyjności w MSP w 4 regionach Polski północno-wschodniej i centralnej, możliwości skorzystania ze wsparcia instytucji otoczenia biznesu w zakresie innowacji oraz instytucji świadczących usługi innowacyjne dla biznesu. Tak pierwszy krok pozwolił na szczegółowe ustalenie priorytetów i potrzeb sektora MSP i mikroprzedsiębiorców. Znając stan obecny zostały zaprezentowane możliwości wsparcia finansowego i merytorycznego innowacji oraz wnioski płynące z poprzednio przeprowadzonej analizy podczas sześciu Dni Innowacji organizowanych w Lublinie, Olsztynie, Białymstoku i Warszawie. Informacje o możliwościach wspierania innowacyjności znalazły się w jednym

miejscu – publikacji dostępnej nieodpłatnie dla każdego przedsiębiorcy. Projekt wsparła bezpośrednio Komisja Europejska w ramach SPA InnoDays oraz Ministerstwo Gospodarki. Z jednej strony pozwoliło to na bardzo skrupulatną i szczegółową analizę, a z drugiej strony zmotywowało do precyzyjnego i sprawnego działania. W projekt zaangażowane były oprócz PFRR - Warmińsko - Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (dane uzyskane z PFRR),

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W 2011 roku Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego jako Regionalna Instytucja Finansująca realizowała zadania związane z wdrażaniem 6 działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka:

Działanie 1.4 - 4.1 - Wsparcie na prace B+R oraz wdrożenie wyników tych prac

Działanie 4.2 - Wsparcie inwestycji B+R w przedsiębiorstwach

Działanie 4.4 - Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym

Działanie 6.1 - Paszport do eksportu

Działanie 8.1 - Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej

Działanie 8.2 - Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B

Kluczową rolą Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka jest wsparcie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw oraz konkurencyjności gospodarki. W ramach PO IG dotowane są projekty innowacyjne w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym.

Zadaniem programu jest ułatwienie dostępu do finansowania innowacyjnych przedsięwzięć podejmowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa. W ramach PO IG realizowane są także działania promocyjne na rzecz gospodarki oraz eksportu.

W 2011 r. PFRR prowadziła działania informacyjne dotyczące POIG, przyjmowała i oceniała wnioski o dofinansowanie w ramach 9 konkursów projektów, prowadziła działania związane z nadzorem nad prawidłową realizacją dofinansowanych projektów, przyjmowała i weryfikowała wnioski płatnicze składane przez beneficjentów. W 2011 roku wspieranych było 38 projektów realizowanych na terenie Miasta Białegostoku (dane wg lokalizacji projektu – nie siedziby beneficjenta). Łączna wartość wsparcia tych projektów wynosiła 59 341 941,57 zł, a wartość wydatków kwalifikowanych 96 516 649,54 zł. W ramach tej liczby:

- 11 projektów o wartości wydatków kwalifikowanych 2 822 381,50 zł zostało zakończonych w 2011 r.,
- 11 projektów o wartości wydatków kwalifikowanych 78 112 820,81 zł było w trakcie realizacji (rozpoczęte przed rokiem 2011),
- 16 projektów o wartości wydatków kwalifikowanych 15 581 447,23 zł zostało rozpoczętych w 2011 r. (dane uzyskane z PFRR),

C.3. POZYSKANIE INWESTORÓW ZEWNĘTRZNYCH KRAJOWYCH ORAZ ZAGRANICZNYCH

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.3.1. KOMPLEKSOWE PRZYGOTOWANIE I OFEROWANIE NA KORZYSTNYCH DLA INWESTORÓW WARUNKACH TERENÓW INWESTYCYJNYCH

Programy zrealizowane

- W ramach projektu „Białostocki Park Naukowo-Technologiczny” została zrealizowana niezbędna infrastruktura drogowa i techniczna, zapewniająca dostępność komunikacyjną do obiektów Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz nastąpiło uzbrojenie terenów inwestycyjnych BPN-T o łącznej powierzchni około 23 ha pod zabudowę przemysłową, produkcyjną i usługową, z przeznaczeniem pod działalność innowacyjną,
- Obsługa, przez Biuro Obsługi Inwestorów, podmiotów zainteresowanych ulokowaniem działalności w Podstrefie Białystok – spotkania. Udzielono informacji o możliwościach i warunkach inwestowania i funkcjonowania w specjalnej strefie ekonomicznej, m.in. firmom: Jones Lang La Salle, Bianor Sp. z o.o., KAN Sp. z o.o., Masterpress S.A., Rosti Polska S.A., oraz COI Podlaskie, Podlaski Klaster Bielizny,
- Przygotowanie działań promocyjno – informacyjnych, mających na celu zainteresowanie potencjalnych inwestorów ofertą Miasta Białystok oraz dotyczących przetargu na tereny w Podstrefie Białystok. Wykorzystano: reklamę w mediach lokalnych, emisję billboardu na stronie głównej portali internetowych, publikacje reklamowe w związku z promocją terenów SSSE Podstrefa Białystok w Gazecie Wyborczej Białystok, Kurierze Porannym i Gazecie Współczesnej,
- Działania promocyjne związane z postępowaniem przetargowym na działki „E” i „J” Podstrefy Białystok SSSE. Zaangażowane media: www.forbes.pl, www.biznes.onet.pl, www.pb.pl, www.money.pl, TVP Białystok, Radio Białystok, billboard w formacie gif na www.wrotapodlasia.pl,
- Aktualizacja folderu informacyjno – promocyjnego nt. Podstrefy Białystok Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zamówienie folderów na potrzeby promocji terenów inwestycyjnych obszaru Podstrefy Białystok SSSE podczas spotkań z potencjalnymi inwestorami w trakcie misji gospodarczych oraz targów.
- Promocja gospodarcza Miasta ze wskazaniem na tereny i możliwości inwestycyjne w Białymstoku, m.in. w:
  - „The Report Poland 2011”, „Investor’s Guidebook to Poland” oraz prezentacja profilu Miasta w wersji internetowej CEO World Magazine,
  - „Investment Review of Poland”, poświęconemu specyfice polskich regionów gospodarczych,
  - „Forum PPP. Magazyn inwestycji publicznych”, dystrybuowanego na forach, konferencjach i targach inwestycyjnych,
  - „City Invest Polska” - corocznej publikacji nt. miast polskich. Publikacja jest przewodnikiem dla dużych zagranicznych inwestorów i przeznaczona jest do dystrybucji w środowisku

biznesowym podczas wielu międzynarodowych konferencji min. Expo Real, MIPIM, AIM Dubai,

- „Polish Business Magazine – Poland 2011. Gold Towns and Regions”, magazyn skierowany do korporacji, inwestorów oraz do wydziałów dyplomatyczno – handlowych polskich placówek za granicą.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.3.2. WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI I UCZELNIAMI WYŻSZYMI ORAZ INSTYTUCJAMI RYNKU PRACY W KIERUNKU DOSTOSOWANIA DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ POD KĄTEM POTRZEB INWESTORÓW

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Realizacja porozumienia dotyczącego współpracy na rzecz edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego pomiędzy białostockimi uczelniami, Podlaskim Forum Gospodarczym oraz Izbą Rzemieślniczą i Przedsiębiorczości. Inicjatywa ta ma na celu szukanie najlepszych rozwiązań, zacieśniania współpracy pomiędzy szkołami Miasta Białegostoku, a pracodawcami i uczelniami. Współpraca ze strony Urzędu obejmuje m.in:
  - promowanie ośrodków akademickich i pracodawców współpracujących ze szkołami poprzez organizowanie konferencji, sympozjów, debat, targów edukacyjnych oraz spotkań branżowych z osobami odpowiedzialnymi za kształt oświaty,
  - badanie potrzeb aktualnego rynku pracy i wprowadzanie ścieżek kształcenia zgodnych zarówno z preferencjami gimnazjalistów i ich rodziców, jak i zaspokajających oczekiwania pracodawców,
  - wspieranie działań służących wychowaniu i nauczaniu dzieci i młodzieży oraz integracji środowisk akademickich, gospodarczych i samorządowych,
  - udzielania wsparcia finansowego w formach przewidzianych we właściwych przepisach na realizację programów edukacyjnych,
  - wspieranie inicjatyw w zakresie wzmacniania więzi ze wspólnotą lokalną, krajową i europejską poprzez inicjowanie projektów uczniowskich dotyczących problemów Miasta, kraju i Europy.

Uczelnie zobowiązały się m.in. do uczestniczenia w identyfikowaniu ważnych problemów edukacyjnych i wypracowywania sposobów ich rozwiązywania, prowadzenia cyklicznych wykładów, opiekę naukową, udostępnianie laboratoriów, umożliwianie udziału w kołach naukowych, cykliczne organizowanie wspólnych seminariów nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych i nauczycieli akademickich w celu prezentacji możliwości edukacyjnych szkół i zakresu realizowanych treści programowych oraz oczekiwań uczelni w zakresie poziomu wiedzy kandydatów na studia.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Funkcjonowanie Podstrefy Białystok Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej dysponującej atrakcyjnymi, uzbrojonymi terenami inwestycyjnymi o łącznej powierzchni około 30 ha oferującej preferencyjne warunki do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Podmiotom funkcjonującym w Podstrefie Białystok przysługują ulgi w podatku dochodowym w przypadku kosztów nowej inwestycji, ulgi w podatku dochodowym z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy a także inne możliwe zachęty – indywidualne ulgi w podatkach lokalnych. W roku 2011 zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Podstrefy Białystok otrzymało trzech inwestorów z następujących branż: producent etykiet i opakowań, producent nowoczesnych, wodnych i grzewczych systemów instalacyjnych oraz producent obudów z tworzyw sztucznych do narzędzi elektrycznych i sprzętu gospodarstwa domowego. Przedstawiciele firm reprezentujących wymienione powyżej branże zadeklarowali przeprowadzenie inwestycji według zezwolenia na łączną kwotę 60 357 050 PLN oraz utworzenie 165 miejsc pracy. Według stanu na dzień 30 września 2012 r. zrealizowali inwestycje na łączną kwotę 37 850 373 PLN i utworzyli 292 nowe miejsca pracy. Działalnością w Podstrefie interesują się ponadto przedsiębiorcy działający w takich branżach jak: kosmetyczna, tekstylna, elektromechaniczna, przemysł optoelektroniczny, produkcja podzespołów do budowy elektrowni wiatrowych, produkcja podzespołów stosowanych w przemyśle motoryzacyjnym, produkcja materiałów precyzyjnych, wyposażenia medycznego oraz produkcja szkła. Nieruchomości Podstrefy położone są w bezpośrednim sąsiedztwie Białostockiego Parku Naukowo - Technologicznego, który skoncentruje potencjał innowacyjny i technologiczny, cenny dla rozwoju Miasta i regionu. Daje to dobrą prognozę na sprawne, efektywne funkcjonowanie i rozwój firm, które decydują się tutaj inwestować. Oferta skierowana jest zarówno do firm polskich jak i zagranicznych,
- Realizacja postanowień porozumienia z 4 października 2010 r. zawartego pomiędzy Miastem Białystok a Suwalską Specjalną Strefą Ekonomiczną w szczególności w zakresie wyceny i przygotowania prawnego nieruchomości do przetargów polegającego na sporządzeniu wykazów, o którym mowa w art. 35 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami celem wywieszenia oraz publikacji,
- Realizacja Projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej „Tworzenie i rozwój sieci współpracy centrów obsługi inwestora”. Miasto Białystok jest jednym z siedmiu partnerów Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. z siedzibą w Warszawie obok: Województwa Podlaskiego, Województwa Lubelskiego, Województwa Świętokrzyskiego, Miasta Kielce, Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Rzeszowie i Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Olsztynie, realizującym w latach 2009-2015 projekt „Tworzenie i rozwój sieci współpracy centrów obsługi inwestora” w ramach

Działania 1.4 Promocja Gospodarcza Polski Wschodniej Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Projekt przewiduje wspólną promocję w kraju i za granicą pięciu województw Polski Wschodniej poprzez prezentację ich potencjału gospodarczego. Głównym celem projektu jest spowodowanie wzrostu zainteresowania ofertą gospodarczą pięciu województw, a tym samym przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Główne założenia projektu obejmują:

- zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do makroregionu,
- zainteresowanie polskich firm inwestycjami w Polsce Wschodniej,
- pobudzenie eksportu produktów oraz usług z Polski Wschodniej,
- rozwój turystyki biznesowej w makroregionie.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.3.4. POZYSKIWANIE INWESTORÓW NA PODSTAWIE SZEROKIEJ, WSPÓLNEJ OFERTY KSZTAŁTOWANEJ NA BAZIE AGLOMERACJI BIAŁOSTOCKIEJ ORAZ ZAPEWNIENIE KOMPLEKSOWEJ OBSŁUGI INWESTORÓW W RAMACH BIURA OBSŁUGI INWESTORA

Programy zrealizowane

- Organizacja konferencji „Prospects in Poland”, w której uczestniczyli przedstawiciele firm, instytucji otoczenia biznesowego oraz przedstawiciele samorządu. Celem spotkania było przedstawienie potencjału inwestycyjnego Miasta Białostok oraz dyskusja w trakcie paneli na temat kluczowych branż oraz szans ich rozwoju w Białymstoku,
- Organizacja konferencji we współpracy z Roadshow Polska Sp. z o.o. pod nazwą „Regionalne Forum Biznesowe” w Białymstoku, mającej na celu wspieranie rozwoju regionalnego, rozwoju Miasta, a także lokalnych przedsiębiorców. „Regionalne Forum Biznesowe” to platforma do dyskusji o wsparciu rozwoju regionalnego, szansach i barierach lokalnej przedsiębiorczości, a także pozyskiwaniu środków finansowania dla przedsięwzięć regionalnych. W Forum udział wzięli przedsiębiorcy oraz przedstawiciele Miasta Białostok, Krajowej Izby Gospodarczej, Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku, Podlaskiej Fundacji Rozwoju Regionalnego, Banku Millenium oraz Białostockiego Parku Naukowo – Technologicznego,
- Współpraca z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w kwestii aktualizacji Bazy Regionalnych Projektów Kooperacyjnych. W Bazie podmioty zainteresowane pozyskaniem inwestora zagranicznego mają możliwość zamieszczenia ofert, a inwestorzy zagraniczni mają możliwość otrzymania informacji o polskich przedsiębiorcach pozyskujących partnera zagranicznego do wspólnej realizacji przedsięwzięcia.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Funkcjonowanie Biura Obsługi Inwestorów (BOI), będącego miejscem pierwszego kontaktu dla zainteresowanych inwestowaniem na terenie Miasta. Pracownicy BOI dysponują specjalistyczną wiedzą z zakresu aktualnych ofert inwestycyjnych, a dzięki ścisłej współpracy z instytucjami

samorządowymi i dobrej znajomości lokalnych realiów udzielają szybkiej i fachowej pomocy przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Do zadań Biura należy:

- kreowanie wizerunku Miasta poprzez aktywną promocję gospodarczo – inwestycyjną,
- generowanie informacji o terenach i możliwościach inwestycyjnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi, a w szczególności z Departamentem Urbanistyki,
- podejmowanie działań w zakresie współpracy z instytucjami rządowymi oraz pozarządowymi w celu pozyskiwania inwestorów strategicznych,
- współpraca z inwestorami, analiza składanych ofert oraz informowanie o możliwościach i warunkach realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie Miasta,
- organizacja udziału przedstawicieli Miasta w prezentacjach, targach i misjach gospodarczych w zakresie promocji gospodarczej i inwestycyjnej,
- prowadzenie elektronicznej bazy danych ofert inwestycyjnych Miasta,
- podejmowanie działań w zakresie promocji gospodarczo - inwestycyjnej Miasta, w tym międzynarodowej.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.3.5. ROZWÓJ SIP/GIS (SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ)

Programy zrealizowane

- Rozszerzenie mapy na obszarze metropolitalnym.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Aktualizacja systemu GIS i serwerów,
- Wdrożenie kompleksowego systemu informatycznego do prowadzenia zasobu geodezyjnego i kartograficznego zawierającego mechanizmy wymiany danych umożliwiające eksport danych do systemów GIS.

C.4. ROZWÓJ POWIĄZAŃ GOSPODARCZYCH ZE WSCHODNIMI SĄSIADAMI POLSKI I UE – BIAŁYSTOK LIDEREM WSPÓŁPRACY WSCHODNIEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.4.1. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY PARTNERSKIEJ Z MIASTAMI ZE WSCHODU

Programy zrealizowane

- Projekt BSR InnoReg - Strengthening Innovation Governance in Baltic Nonmetropolitan Regions through Transnational Cooperation (Międzynarodowa Współpraca na Rzecz Wzmocnienia Innowacyjności Regionów) realizowany we współpracy z regionami i miastami na Wschodzie (m.in. Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia) miał na celu wzmocnić międzynarodowe strategiczne podejście do promocji innowacyjności, zbudować kompetencje kluczowych instytucji regionalnych systemów innowacji, pobudzić i rozwinąć współpracę pomiędzy partnerami, władzami lokalnymi i organizacjami otoczenia biznesu w regionach partnerskich. Aktywny udział Urzędu Miejskiego umożliwił przygotowanie rekomendacji odnośnie celów projektu oraz dał możliwość na rozwijanie współpracy pomiędzy regionami i miastami. W ramach projektu przeszkolono pracowników urzędu oraz organizacji otoczenia biznesu z zakresu innowacyjności, kreatywności, form współpracy organizacyjnej i gospodarczej. Stworzono warunki do współpracy samorządów i organizacji międzynarodowych (dane uzyskane z PFRR),
- Coroczny udział przedstawicieli Miasta Białystok w organizowanych Międzynarodowych Forach Innowacyjnych (Technologie dla Medycyny ITMED): mających na celu promowanie przedsięwzięć innowacyjnych, wykorzystujących wyniki badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie medycyny. Współpraca z krajami Europy Wschodniej jest jednym z priorytetów strategii rozwoju województwa podlaskiego. W oparciu o istniejący potencjał wewnętrzny regionu, podlaskich przedsiębiorców, uczelni wyższych oraz zaangażowanie środowisk eksperckich, w województwie podlaskim zorganizowane zostały już cztery edycje międzynarodowego Forum ITMED. Kolejna edycja Forum ITMED 2012, zaplanowana w dniach 21-23 listopada 2012 r. i odbyła się w Białymstoku,
- Udział w „III Forum Rynków Wschodnich - Warmia i Mazury partnerem gospodarczym Europy Wschodniej”. Celem konferencji było wykazanie znaczenia współpracy pomiędzy UE i krajami Europy Wschodniej oraz zaprezentowanie województw Polski Wschodniej jako naturalnego partnera gospodarczego dla krajów Europy Wschodniej. W czasie trwania konferencji przedstawione zostały możliwości rozwoju międzynarodowej współpracy gospodarczej i wymiany handlowej, które ma za zadanie ożywienie powiązań gospodarczych z rynkami wschodnimi, a także umożliwienie nawiązania bezpośrednich kontaktów gospodarczych i inwestycyjnych Partnerów projektu z zagranicznymi podmiotami z Rosji, Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi, Ukrainy, Gruzji, Azerbejdżanu, Kazachstanu i Armenii,
- Udział w Międzynarodowym Forum Inwestycyjnym Polska – Ukraina. Jest to wydarzenie cykliczne, którego celem jest stworzenie platformy współpracy oraz wymiana doświadczeń pomiędzy województwami Polski Wschodniej a Ukrainą, a także zaprezentowania województw Polski

Wschodniej jako potencjalnego Partnera gospodarczego. Podczas Forum zaprezentowane zostały możliwości międzynarodowej współpracy gospodarczej. Forum umożliwiło nawiązanie bezpośrednich kontaktów gospodarczych Partnerów Projektu z przedsiębiorcami z Ukrainy,

- Udział przedstawicieli Miasta Białystok w misji informacyjno - promocyjnej do Gusiewa, zorganizowanej przez Suwalską Specjalną Strefę Ekonomiczną. W spotkaniu udział wzięli przedsiębiorcy z obszaru Obwodu Kaliningradzkiego oraz reprezentanci Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Wyjazd przedstawiciela Miasta na forum inwestycyjne w Grodnie pt. „Grodno – miasto na skrzyżowaniu granic”,
- Wzajemne wizyty mające na celu nawiązywanie i zacieśnianie wzajemnej współpracy w ramach organizowanych Dni Miasta w: Kownie na Litwie, Grodnie na Białorusi, Pskowie w Rosji, Łucku na Ukrainie oraz Kaliningradzie w Obwodzie Kaliningradzkim,
- Rozwój współpracy kulturalnej poprzez wzajemne wizyty przedstawicieli władz miasta. Wizyta Prezydenta Miasta Białegostoku w Irkucku pozwoliła na pozyskanie materiału ikonograficznego na potrzeby wystaw i zajęć edukacyjnych organizowanych przez Muzeum Wojska. Utrzymywana jest współpraca z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym w Tomsku. Pracownicy Muzeum Wojska uczestniczyli w konferencji naukowej i prezentowali założenia budowy w naszym Mieście Muzeum Pamięci Sybiru. Kontakty te są również następstwem podpisania listu intencyjnego z Tomskiem.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.4.2. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ, NAUKOWO-TECHNOLOGICZNEJ ORAZ KAPITAŁOWEJ W UKŁADZIE WSCHÓD – ZACHÓD

Programy zrealizowane

- Umowa o współpracy pomiędzy Miastem Białystok a Miastem Grodno z dnia 16 grudnia 2009 r. Główne kierunki współpracy:
  - w dziedzinie gospodarczej: inicjowanie i wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy m.in. Izbami Przemysłowo-Handlowymi oraz innymi organizacjami i podmiotami gospodarczymi z Białegostoku i Grodna, wzajemne wspieranie się w procesie kształtowania współpracy gospodarczej, podejmowanie działań na rzecz organizacji wystaw (tematycznych i handlowych),
  - w zakresie wymiany informacji: wspieranie współpracy mediów działających w obu miastach,
  - w zakresie kultury, sztuki, oświaty, nauki, sportu i turystyki oraz wymiany młodzieży inicjowanie i wspieranie współpracy,
  - w dziedzinie sportu: wymiana doświadczeń oraz wsparcie wzajemnych kontaktów między klubami, stowarzyszeniami i instytucjami sportowymi, organizacja wydarzeń sportowych takich, jak: mecze towarzyskie, zgrupowania sportowe, zawody międzynarodowe oraz konferencje szkoleniowe dla trenerów,

- wzajemna wymiana doświadczeń w zakresie funkcjonowania: administracji publicznej, działalności samorządu terytorialnego, ochrony środowiska i przyrody, gospodarki komunalnej, transportu miejskiego, opieki socjalnej.

KIERUNEK DZIAŁAŃ C.4.3 WSPARCIE WCHODZENIA PRZEDSIĘBIORSTW NA RYNKI WSCHODNIE

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Sieć Enterprise Europe Network – W ramach sieci funkcjonują punkty kompleksowej obsługi MSP, w których przedsiębiorcy mogą skorzystać z szerokiego wachlarza usług świadczonych przez wyspecjalizowane jednostki w całej Europie oraz wielu państwach trzecich – usługi dotyczące współpracy gospodarczej i technologicznej, pozyskanie informacji i doradztwa, udział w spotkaniach i imprezach kooperacyjnych. Sieć zrzesza ponad 500 organizacji w 55 krajach, w tym izby handlowe, regionalne agencje rozwoju i uniwersyteckie ośrodki technologiczne, w których pracuje około 4000 doświadczonych specjalistów. Jest największą tego typu siecią na świecie. Od stycznia 2011 do czerwca 2012 roku, oddział sieci funkcjonujący przy PFRR zorganizował kilkadziesiąt seminariów i konferencji oraz misji gospodarczych, w których udział wzięło ponad 900 uczestników; udzielono odpowiedzi na prawie 700 zapytań, przeprowadzono 44 audyty technologiczne i biznesowe, zorganizowano misje gospodarcze i spotkania kooperacyjne, w których udział wzięło 26 przedsiębiorców uczestnicząc w 136 spotkaniach; opracowano 83 zapytania gospodarcze i profile technologiczne, które są dystrybuowane w całej sieci. Wszystkie usługi wpływają na wzmocnienie ponadlokalnej konkurencyjności firm sektora MSP. Stała współpraca z partnerami ze wschodu pozwala na coroczne organizowanie misji i spotkań kooperacyjnych oraz zachęca przedsiębiorców do wymiany ofert współpracy gospodarczej i technologicznej. Sieć kontaktów na wschodzie daje możliwość uzyskania informacji o rynkach, sektorach gospodarki i oczekiwanej współpracy. Organizowane od wielu lat wspólnie z partnerami ze wschodu misje handlowe, fora gospodarcze, konferencje i inne przedsięwzięcia pozwalają na nawiązywanie i umacnianie kontaktów gospodarczych (dane uzyskane z PFRR).

D. ATRAKCYJNOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ OFERTY KULTURALNEJ, SPORTOWEJ, TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ

D.1. WSPIERANIE ŚRODOWISK TWÓRCZYCH W MIEŚCIE I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.1.1. STWARZANIE WARUNKÓW DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI MIASTA W SFERZE KULTURY I WZROSTU JEJ UCZESTNICTWA W KULTURZE

Programy zrealizowane

- Realizacja konkursu fotograficznego „Białystok – Moje Miasto” mającego na celu promocję Białegostoku poprzez pokazanie za pomocą fotografii piękna i walorów Miasta. Konkurs zwieńczony warsztatami fotograficznymi oraz pokonkursową wystawą fotografii laureatów konkursu (w konkursie udział mogli wziąć wszyscy chętni),
- Program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok. W ramach programu organizacje pozarządowe zorganizowały przy wsparciu finansowym z budżetu Miasta wiele imprez dostępnych nieodpłatnie dla mieszkańców, m.in. POMPA 2011 Międzynarodowy Przegląd Cherleaderek, Mażorettek i Tamburmajerek na Rynku Kościuszki, cykl koncertów Muzyka Mistrzów Baroku w Auli Magna Pałacu Branickich, cykl koncertów Muzyka w Starym Kościele, cykl wydarzeń kulturalnych (koncerty, wykłady) pn. XXIX Dni Kultury Chrześcijańskiej, prezentacja muzyki ambientowej w Parku Planty, IV Festiwal Kultury Żydowskiej ZACHOR Kolor i Dźwięk odbywający się na Rynku Kościuszki, cykl koncertów „XI Koncerty przed Hejnałem” na Rynku Kościuszki, VIII Podlaski Festiwal Wielkanocny dedykowany Stefanowi Kardynałowi Wyszyńskiemu w 30 rocznicę śmierci, XXIII Festiwal Pieśni Liturgicznej i Piosenki Religijnej na stadionie lekkoatletycznym MOSiR, Święto Kultury Białoruskiej w Parku Zwierzynieckim, "Trzeci doroczny koncert ekumeniczny" w Operze i Filharmonii Podlaskiej,
- Program rozwoju aktywności w sferze kultury. Siedem miejskich instytucji kultury, w ramach zadań statutowych, na rok 2011 przygotowało bogatą i zróżnicowaną ofertę kulturalną dla mieszkańców – zarówno w swoich siedzibach, jak i w przestrzeni publicznej (łącznie prawie 1 000 działań kulturalnych).

Programy zrealizowane

- Prezentacja twórczości fotograficznej Pana Piotra Sawickiego i Pana Andrzeja Sokólskiego. Wystawa fotograficzna poświęcona XX rocznicy wizyty Papieża Jana Pawła II w Białymstoku prezentowana na Rynku Kościuszki,
- Program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok. W ramach programu zrealizowano spektakle, festiwale, przeglądy konkursy i imprezy, promujące nieinstytucjonalne środowiska teatralne, taneczne, muzyczne oraz indywidualnych twórców, m.in.
  - Festiwal „Kalejdoskop” prezentujący twórców z dziedziny tańca współczesnego,
  - konkursy: V Międzynarodowy Konkurs Duetów Fortepianowych, II Ogólnopolski Konkurs Młodych Organistów im. Franciszka Karpińskiego,
  - Festiwal Muzyki Kościelnej Archidiecezji Białostockiej,
  - cykle koncertów: Muzyka Mistrzów Baroku, Muzyka w Starym Kościele, Imieniny Izabeli Branickiej,
  - Festiwal Sztuk Dawnych, prezentujący białostockich muzyków: filharmoników i solistów,
  - wydano płytę „Harmonijkowy Białystok” (Fundacja M.I.A.S.T.O),
  - Białysztuk - XI Międzynarodowy Przegląd Inicjatyw Teatralnych prezentujący dokonania środowisk teatralnych,
  - zrealizowano spektakle: „Krwawa Jątka” Fundacji Coincidentia, „Medium Rzeczypospolitych” Stowarzyszenia Avis, „Głośniej” – Teatru Malabar Hotel, „4.48 Psychosis” Stowarzyszenia Teatralne Dom na Młynowej „Teatr Trzyrzecze”, „Poczekalnia” spektakl taneczno-muzyczny Podlaskiego Stowarzyszenia Tańca, Opera „Wesele Figara” Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Muzycznego w Białymstoku,
- W ramach programu rozwoju aktywności w sferze kultury:
  - Działają:
    - ❖ Białostocki Ośrodek Kultury - w instytucji jest organizowany cykl pn. „Białostockie Koncerty Młodych Gwiazd - Premiery” oraz działa Mała Galeria BOK, w ramach której prezentowano prace białostockich twórców, m.in. fotografie Piotra Sawickiego,
    - ❖ Dom Kultury Śródmieście - w instytucji działają Zespoły muzyki dawnej „Cantio Polonica” i „Capella Antiqua Bialostociensis”, które co roku występują na ogólnopolskich festiwalach,
    - ❖ Galeria Arsenał - instytucja przygotowała wystawy prezentujące twórczość lokalnych artystów, w tym: Janusza Debisa, Pawła Matuszewskiego, Aleksandry Czerniawskiej. Galeria na stałe współpracuje z artystami, takimi jak: Andrzej Dworakowski, Małgorzata Niedzielko, Wiesław Jurkowski, Leon Tarasewicz, Marzanna Morozewicz. Galeria promuje ich twórczość w kraju i w miarę możliwości także za granicą (np. Izabela Tarasewicz). Galeria współpracuje

także z młodymi twórcami, pochodzącymi z Białegostoku, którzy ukończyli krajowe uczelnie artystyczne. W starej elektrowni Galeria zorganizowała m.in. wystawę „Protoplazma”, prezentującą prace absolwentów ASP w Poznaniu,

- ❖ Galeria im. Sleńdzińskich - w dodatkowej przestrzeni wystawienniczej - salonie przy ul. Legionowej 2, prezentowano dokonania lokalnego środowiska artystycznego. Wystawiono prace następujących artystów: Doroty Łabanowskiej, Ryszarda Kuzyszyna, Ewy Chocianowskiej, Piotra Sawickiego, Tadeusza i Olgi Nieścierów, Macieja Dakowicza,
- ❖ Centrum im. Ludwika Zamenhofs - instytucja wspiera i inicjuje różne formy aktywności twórczej i wzajemnego ich oddziaływania m.in. w zakresie plastyki, udostępniając swoje sale wystawowe zarówno na projekty stypendystów Prezydenta Miasta Białegostoku (m.in. „Miłość ziemską i niebiańską” Izabeli Roguckiej, „JaWyJak - bezwzględnie poszukiwane” Pawła Łyjaka), jak również młodych artystów wywodzących się z Białegostoku i Podlasia (m.in. wystawy: „Przewrót” Aleksandry Czerniawskiej i Anny Panek, „To nie my To nie tu” Małgorzaty Józefowicz),

➤ Utworzono artystyczne programy stypendialne Prezydenta Miasta Białegostoku:

- ❖ Twórcy Profesjonalni - program stypendialny realizowany od 2010 r. Dotychczas przyznano 9 stypendiów na łączną kwotę 75 000 zł. Wśród stypendystów są m.in. Anna Moniuszko, Zbigniew Popielski, Bożena Bojaryn-Przybyła, Jerzy Tomzik.
- ❖ Młodzi Twórcy - program stypendialny realizowany od 2007 r. Dotychczas przyznano 106 stypendiów na łączną kwotę 501 500 zł. Wśród stypendystów są m.in. Dagmara Sowa, Paweł Chomczyk, Izabela Tarasewicz, Paweł Matyszewski, Karolina Cicha, Wiesław Wróbel, Marta Mariańska, Milena Korolczuk, Tomasz Adamski,

➤ Przyznano nagrody Prezydenta Miasta Białegostoku:

- ❖ Nagroda Artystyczna Prezydenta Miasta Białegostoku w dziedzinie tworzenia i upowszechniania kultury za 2011 rok. Laureaci:
  - w kategorii artystycznej: Bożenna Sawicka za całokształt dotychczasowej działalności oraz Barbara Muszyńska - Piecka za całokształt dotychczasowej działalności, z uwzględnieniem roli w spektaklu „Księżniczka Angina”,
  - w kategorii organizatorskiej: Jędrzej Dondziło - „za to, że pomysłów ma więcej, niż jego ciało i mózg mogą zmieścić”,
  - w kategorii ochrony dziedzictwa: Joanna Tomalska - za całokształt dotychczasowej działalności.
- ❖ Nagroda Literacka im. Wiesława Kazaneckiego za najlepszą książkę 2011 roku. Laureaci: Michał Androsiuk - autor książki „Biały koń” - za magiczną przypowieść o miasteczku, dzięki której mieszkańcy Podlasia zyskują imię i pamięć i Jan Kamiński - autor powieści „Książka Meldunkowa” - za znakomity pomysł na własną, a zarazem wielowątkową opowieść o prowincji,

- ❖ Nagroda Przewodniczącego Rady Miejskiej Białegostoku dla Nauczycieli - Animatorów Kultury za działalność kulturalną prowadzoną w jednostkach oświatowych w roku szkolnym 2010/2011. Laureaci:

W kategorii szkół podstawowych i gimnazjów nagrodę otrzymali:

- a) Maria Martyna Szpakowska - nauczyciel muzyki w Szkole Podstawowej nr 47 im. Jana Klemensa Branickiego, za całokształt dotychczasowej działalności,
- b) Edyta Izabela Danowska - nauczyciel wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Samorządowym Nr 3, za działalność w roku szkolnym 2010/2011,
- c) Anna Michalewicz - nauczyciel muzyki, zajęć artystycznych i wychowania fizycznego w Zespole Szkół Sportowych nr 1 im. Synów Pułku, za całokształt dotychczasowej działalności.

W kategorii szkół ogólnokształcących, zawodowych i artystycznych:

- a) Grażyna Dawidowicz - nauczyciel języka polskiego w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Kazimierza Wielkiego, za osiągnięcia w roku szkolnym 2010/2011,
- b) Anna Olszewska - wychowawca świetlicy, Dyrygent Żeńskiego Chóru X Liceum Ogólnokształcącego, za całokształt dotychczasowej działalności,
- c) Anna Kołosow - Ostapczuk - nauczyciel historii, historii tańca, elementów choreografii oraz warsztatów teatralnych w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania, za całokształt dotychczasowej działalności.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.1.3. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SZKOLNICTWA ARTYSTYCZNEGO I ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO DO ROZWOJU FUNKCJI KULTURALNYCH MIASTA

Programy zrealizowane

- Promocja Miasta Białegostoku podczas Olimpiady Prawosławnej Wiedzy Religijnej zorganizowanej przez Katedrę Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, polegająca na umieszczeniu na nośnikach informacyjnych i promocyjnych logo Wschodzący Białystok oraz informacji o Mieście, a także dystrybucji materiałów promocyjnych przekazanych przez Biuro Promocji,
- Promocja Miasta Białegostoku podczas Konferencji Naukowej pn.: „Wpływ dorobku II-iej Rzeczypospolitej na urbanistykę i architekturę powojenną” – podczas konferencji odbyły się prelekcje dotyczące promocji m.in. dziedzictwa kulturowego Białegostoku,
- Realizacja programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok. W Białymstoku funkcjonują: Szkoła Muzyczna I i II stopnia, Wydział Sztuk Lalkarskich Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie, Wydział Instrumentalno - Pedagogiczny Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie.

Absolwenci, wykładowcy, nauczyciele, studenci ww. uczelni współtworzą oraz uczestniczą w szeregu imprez organizowanych przez organizacje pozarządowe: cykl koncertów Muzyka Mistrzów Baroku, cykl koncertów Muzyka w Starym Kościele, V Międzynarodowy Konkurs Duetów Fortepianowych, Białystok - XI Międzynarodowy Przegląd Inicjatyw Teatralnych, XI Międzynarodowy Konkurs Moniuszkowski „Pieśń wieczorna”. Wyprodukowane spektakle „Krwawa Jątka” „Medium Rzeczypospolitych”, „Głośniej”, „4.48 Psychosis”, „Poczekalnia”, „Wesele Figara”,

- Program rozwoju aktywności w sferze kultur, w ramach którego realizowany jest program stypendialny Młodzi Twórcy. Dotychczas przyznano 106 stypendiów na łączną kwotę 501 500 zł. Wśród dotychczasowych stypendystów znaczną część stanowią studenci i absolwenci kierunków artystycznych: UMFC Wydziału Instrumentalno - Pedagogicznego w Białymstoku (Małgorzata Olechno, Anna Olszewska, Paweł Pecuszok, Krystyna Misiukiewicz, Jan Krutul), UMFC w Warszawie (Wojciech Świętoński), Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu (Jarosław Michał Papaj), Wydziału Sztuki Łalkarskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza z siedzibą w Białymstoku (Paweł Chomczyk, Dagmara Sowa, Paula Czarnecka, Marta Jasińska), Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie (Joanna Zubrycka), Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (Honorata Wincenciak - Zamostna, Paweł Grześ, Karol Radziszewski), Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (Izabela Tarasewicz, Paweł Matyszewski, Milena Karolczuk, Marta Mariańska, Izabela Rogucka, Marzena Rusiłowicz), Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (Anna Hordejuk, Dominika Czarny), Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu (Katarzyna Zabłocka).

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.1.4 KONSOLIDACJA ŚRODOWISK TWÓRCZYCH ORAZ INSPIROWANIE POWSTANIA STRUKTUR SIECOWYCH I KLASTROWYCH W SFERZE KULTURY

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wsparcie finansowe Miasta zapewnia realizację kluczowych projektów środowisk twórczych: teatralnego, muzycznego i tanecznego. W 2011 r. nie nastąpiło powołanie klastra ani innego podmiotu sieciowego, jednak środowiska zintegrowały się wokół wspólnie organizowanych projektów kulturalnych.

Programy zrealizowane

- Realizacja programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok, w ramach którego udzielono dotacji na zakup dzieł do kolekcji sztuki współczesnej „Kolekcja II” Podlaskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych oraz na uzupełnienie zbiorów biblioteki Białoruskiego Towarzystwa Historycznego,
- W ramach Program rozwoju infrastruktury w sferze kultury, w Białostockim Teatrze Lalek w 2011 r. w ramach modernizacji sceny dokonano zakupu urządzeń technologicznych mechaniki sceny (wartość zakupów 1 923 144,36 zł),
- W ramach programu rozwoju aktywności w sferze kultury:
  - Galeria Arsenał w 2011 r. dokonała zakupu dzieł sztuki na łączną kwotę 68 000 zł („Film o Kostuchu” P. Bosackiego, „Wesele” A. Czerniawskiej, „Białystość” M. Karolczuk, „Ćwiczenia na równowagę” K. Radziszewskiego). Instytucja otrzymała w darze 4 dzieła sztuki o łącznej wartości 109 000 zł: „Okno na palaczy” i „Owoc lęku” O. Dawickiego, „Neony” Z. Rogalskiego, „Forma” Z. Oksiuty,
  - Muzeum Wojska w 2011 r. powiększyło swoje zbiory o 236 obiektów (w tym realia, dokumenty, modele) na ogólną wartość 67 705 zł. Ponadto Muzeum otrzymało nieodpłatnie 390 obiektów muzealnych (realia, dokumenty), których wartość wyceniono na 51 575 zł,
  - W Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, współfinansowanej przez Miasto Białystok w 2011 r. wykonano projekt aranżacji wnętrza Filii Bibliotecznej Nr 9 przy ul. Gajowej 73 w Białymstoku oraz projekt modernizacji wejścia do tej filii z dostosowaniem dla osób na wózkach inwalidzkich.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W ramach programu rozwoju infrastruktury w sferze kultury:
  - W ramach adaptowania obiektów przemysłowych na cele kultury, w sierpniu 2011 r. Miasto pozyskało obiekt starej elektrowni położonej przy ul. Elektrycznej 13 w Białymstoku (o powierzchni 1.554,4 m² wraz z działką o powierzchni 0,17 ha) i przekazało w użytkowanie Galerii Arsenał. W 2011 r. wykonano inwentaryzację obiektu oraz ogłoszono konkurs architektoniczny na opracowanie koncepcji programowo - przestrzennej starej elektrowni,
  - Miasto Białystok rozpoczęło prace projektowe dotyczące adaptacji i rozbudowy obiektu przy ul. Węglowej 8 (obiekt nr 5) na cele instytucji muzealnej - Muzeum Pamięci Sybiru. Miasto

na ten cel otrzymało dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

- W 2010 r. Miasto przekazało Galerii im. Sleńdzińskich dodatkową przestrzeń wystawienniczą w postaci salonu przy ul. Legionowej 2. W lokalu tym prezentowane są wystawy lokalnego środowiska artystycznego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.1.6. OCHRONA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Programy zrealizowane

- Promocja Miasta Białegostoku podczas Konferencji Naukowej pn.: „Wpływ dorobku II-giej Rzeczypospolitej na urbanistykę i architekturę powojenną”. Podczas konferencji odbyły się prelekcje dotyczące promocji m.in. dziedzictwa kulturowego Białegostoku,
- Zamieszczenie artykułu promującego miejskie szlaki turystyczne w miesięczniku „Welcome to Warsaw & to Poland”, kolportowanego w instytucjach rządowych oraz w sieci hoteli na całym świecie,
- Udział w targach turystycznych w Berlinie, Katowicach, Warszawie, Gdańsku, Białymstoku. Na targach turystycznych kolportowane są informatory turystyczne Miasta, przewodniki, mapy, foldery o miejskich szlakach turystycznych. Pracownicy Biura Promocji służą pomocą i wiedzą osobom odwiedzającym stoisko Miasta Białystok,
- Organizacja Dnia Białostockiego podczas Podlaskich Targów Turystycznych w Białymstoku, w ramach którego odbyła się prezentacja oraz promocja twórczości białostockich artystów (tancerzy, muzyków, fotografów). Podczas wydarzenia odbyła się także promocja miejskich szlaków turystycznych w postaci przeprowadzonych konkursów wiedzy oraz prezentacji regionalnej kuchni – live cooking,
- Wystawa fotograficzna poświęcona XX rocznicy wizyty Papieża Jana Pawła II w Białymstoku prezentowana na Rynku Kościuszki,
- Promocja Miasta Białegostoku podczas XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru,
- Program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok. W ramach przyznanych dotacji wydano 8 publikacji poświęconych popularyzacji dziedzictwa kulturowego Białegostoku, tj.: Anna Oleńska: „Jan Klemens Branicki - Sarmata nowoczesny. Kreowanie wizerunku poprzez sztukę”, „Historia Białegostoku”, „Szlak Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku. Przewodnik historyczny” (wznowienie), przewodnik po Białostockim Szlaku Turystyczno – Pielgrzymkowym „Śladami Bł. Ks. Michała Sopoćki”, „Pałac Branickich w Białymstoku. Historia i wnętrza”, „Pomniki. Monumenty przeszłości”, Informator „Tatarzy - muzułmanie w Białymstoku”, Publikacja na temat kulturowego dziedzictwa PRL-u, kwartalnik „Goniec Kresowy”,
- Multimedialne Centrum Informacji Turystycznej z oznakowaniem szlaków turystycznych w Białymstoku.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Udział w targach turystycznych krajowych oraz zagranicznych,
- W ramach Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Białegostoku na lata 2010-2013 z budżetu Miasta przyznano 14 dotacji celowych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy 17 zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Miasta i nie stanowiących jego własności. Wykonano prace remontowo - konserwatorskie poprawiające stan techniczny 7 zabytków, będących własnością Miasta Białystok. Przeprowadzono szereg działań popularyzujących materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe Białegostoku, w tym:
  - wydano 6 publikacji („Europejskie Dni Dziedzictwa 2011 - Podlaskie Dni Dziedzictwa”, zestawy kartek okolicznościowych „Ogród Branickich w Białymstoku”, Bartłomiej Snarski „Zaginieni 1939-1945”. „Postępowania o uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu”, tom II - powiat białostocki, „Parki i ogrody zabytkowe - ochrona i konserwacja”. Materiały Międzynarodowej Konferencji. Pałac Branickich w Białymstoku, 8-9 września 2010 r., pocztówki okolicznościowe „Pawilon pod Orłem”, katalog wystawy „Białystok oczami kartografa”),
  - rozstrzygnięto konkurs na zaprojektowanie według historycznych przekazów i na jego podstawie wykonano rzeźbę św. Jana Nepomucena i ustawiono ją przy moście na ul. Świętojańskiej (odtworzenie tradycji kulturowych Miasta),
  - zorganizowano konferencję z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem „Kroki milowe”, poświęconą przełomom historycznym w rozwoju Miasta,
  - przygotowano 2 plenerowe wystawy okolicznościowe poświęcone historii Miasta „Białystok oczami kartografa” i „Józef Blicharski (1886-1941). Wspomnienie artysty”,
  - oznakowano kolejne zabytki wpisane do rejestru zabytków, m.in.: Park Lubomirskich i zespół 18 kamiennych rzeźb w salonie Ogrodu Branickich,
  - zrealizowano film o efektach rewaloryzacji Ogrodu Branickich w Białymstoku.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.1.7 EDUKACJA KULTURALNA MIESZKAŃCÓW

Programy zrealizowane

- W ramach programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok:
  - udzielono dotacji na warsztaty dla dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych, dorosłych „Pracownia aktywności twórczej”,
  - warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, Wyśpiewać podlaską tradycję - ze wsi do miasta,
  - Koło teatralne w języku białoruskim „Zabawa w teatr”, Teatrzyk Oczko - rehabilitacja przez sztukę dzieci niewidomych i słabowidzących z Miasta Białystok.

- W ramach programu rozwoju aktywności w sferze kultury, Instytucje kultury podjęły szereg działań:
  - Białostocki Ośrodek Kultury - „Akcja Zima” oraz „Akcja Lato” organizowane dla dzieci i młodzieży, w ramach których odbyły się projekcje filmowe, spektakle oraz warsztaty integracyjne. W ramach edukacji filmowej zorganizowano 130 działań (w tym m.in. odczyty, prelekcje, warsztaty),
  - Białostocki Teatr Lalek - zrealizowano cykliczne warsztaty teatralne dla dzieci - „Lato w teatrze” oraz „Małą Akademię Teatralną”, w ramach której dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym uczestniczyły w warsztatach tworzenia lalek, w spotkaniach z twórcami teatru, słuchając tekstów sztuk dla dzieci,
  - Dom Kultury Śródmieście - w instytucji prowadzone są ogniska: muzyczne, plastyczne, baletowe oraz działają: Zespoły muzyki dawnej („Cantio Polonica” i „Capella Antiqua Bialostociensis”), Dziecięcy Zespół Wokalny „Miniatura”, Chór Młodzieżowy, Grupa Bębniarzy „Dobosze”, Zespół Tańca Nowoczesnego „FLESZ”, grupa teatralna „Rupaki” oraz kabaret seniorów „Lumbago”. Instytucja zorganizowała również zajęcia dla dzieci podczas „Artystycznych Ferii Zimowych” oraz 4 kwartalne „Spotkania ze sztuką”,
  - Galeria Arsenał - zrealizowano liczne działania edukacyjne, w tym: 7 spotkań w ramach cyklu „Czy sztuka jest potrzebna?”, warsztaty z audiodeskrypcji dzieł sztuki w oparciu o Kolekcję II Galerii, warsztaty fotograficzne „MOST” I. Przybylskiego, warsztaty dźwiękowe „Deszczowy Las” K. Topolskiego, program edukacyjny „Plac Zabaw Arsenał” (8 warsztatów rodzinnych, cykl warsztatów multimedialnych „Co nas dzieli to nas łączy”), lekcje galeryjne skierowane do przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, liceów oraz osób z problemami mentalnymi,
  - Muzeum Wojska - zrealizowano 70 lekcji muzealnych, 4 konkursy i 3 wykłady/prelekcje oraz wprowadzono nowe interaktywne projekty edukacyjne: Muzealny Plac Zabaw, Rodzinna Niedziela, Wakacje z Historią, Wielkie Gry Wojenne oraz Wielką Grę Muzealną,
  - Galeria im. Sleńdzińskich - zrealizowano 233 lekcji muzealnych i 319 warsztatów plastycznych wg programu edukacyjnego Galerii dla grup szkolnych oraz grup dzieci indywidualnych, w których uczestniczyło 9580 osób,
  - Centrum im. Ludwika Zamenhofa - zrealizowano szereg działań o charakterze edukacyjnym w formie warsztatów, m.in.: „Religie Podlasia” (dotyczące wielowyznaniowości Podlasia, realizowane z grantu ze środków Muzeum Historii Polski), „Spotkania z Ludwikiem” i „Esperanto w akcji”, „Ferie z dobranockami”, „Żywa Biblioteka”, „(Nie)sablonowy Miłosz” oraz „Miłosz dla najmłodszych”. Łącznie z warsztatów edukacyjnych w 2011 r. skorzystało 717 osób. Zorganizowano także cykl wykładów pn. „Początki teatru w Białymstoku 1919–1930”.

Programy niezrealizowane

- Miasto od kilku lat planuje realizację hali widowiskowo - sportowej. W 2011 r. prowadzone były prace nad programem funkcjonalno - użytkowym hali oraz prace związane z przygotowaniem budżetu i wstępnym harmonogramem zadaniowym, związanym z konkursem architektonicznym na projekt hali widowiskowo - sportowej.

D.2. KREOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ KULTURALNYCH O PRESTIŻOWYM ZNACZENIU KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.2.1 WSPÓLNE KREOWANIE NOWYCH PROJEKTÓW ARTYSTYCZNYCH I IMPREZ KULTURALNYCH O ZNACZENIU KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM PRZEZ ŚRODOWISKA KULTURALNE MIASTA

Programy zrealizowane

- W ramach programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok udzielono dotacji na następujące, rozwijające się od kilku lat przedsięwzięcia kulturalne o znaczeniu regionalnym: Festiwal Kultury Żydowskiej ZACHOR Kolor i Dźwięk, Białystok Up To Date Festiwal, Dni Hiszpańskie w Białymstoku,
- W ramach programu rozwoju aktywności w sferze kultury zorganizowany został festiwal „Białystok Pozytywne Wibracje Festival” oparty na kompilacji muzycznej „Pozytywne Wibracje”, która uznana została za jedną z najciekawszych serii płytowych wydawanych w Polsce. Dwudniowe święto fanów dobrej muzyki z pogranicza jazzu, acid jazzu, soulu oraz funku odbyło się tradycyjnie w lipcu. W trzeciej edycji festiwalu na scenie pojawili się artyści polscy, a wśród nich najbardziej znani: Ewa Bem i Ania Rusowicz, oraz gwiazdy zagraniczne: Angie Stone, Omar i !DelaDap. Festiwal przyciągnął do Białegostoku fanów z całej Polski i zaznaczył swoją obecność na mapie letnich polskich festiwali. Wydarzenie było promowane w czołowych mediach ogólnopolskich.
- W 2011 r. Galeria Arsenał zrealizowała projekt pn. „Podróż na Wschód” (w ramach Krajowego Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji 2011, wspólnie z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Narodowym Instytutem Audiowizualnym), w którym uczestniczyli artyści z Białorusi, Ukrainy, Mołdawii, Azerbejdżanu, Armenii, Gruzji oraz Polski. Prace były prezentowane w siedzibie Galerii Arsenał, w budynku starej elektrowni oraz w 9 miejscach w przestrzeni publicznej.

Programy zrealizowane

- Promocja Miasta Białegostoku podczas koncertu „Z Życia do Życia”, organizowanego w rocznicę śmierci Papieża Jana Pawła II,
- Promocja Białegostoku jako tanecznej stolicy Polski podczas wydarzenia organizowanego wraz ze stacją telewizyjną TVN „You Can Dance - Po Prostu Tańcz”. Impreza z udziałem tancerzy pochodzących między innymi z Białegostoku,
- Wsparcie finansowe Międzynarodowego Konkursu Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego - jednego z nielicznych w skali kraju konkursów promujących młodych artystów, także białostockich,
- Udział Miasta Białystok w serialu telewizyjnym stacji TVN - promocja walorów Miasta (zaprezentowany został Rynek Kościuszki, Ogrody Branickich),
- W ramach realizacji programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok udzielono dotacji na następujące przedsięwzięcia kulturalne postrzegane jako „markowe”, jednocześnie stanowiące promocję lokalnego środowiska kulturalnego i organizowanych przez niego imprez: Festiwal "Kalejdoskop" - edycja 2011, XXVII Festiwal Piosenki Żeglarskiej „Kopyść 2011”, XXX Jubileuszowy Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej „Hajnówka 2011" w Białymstoku, V Międzynarodowy Konkurs Duetów Fortepianowych, Jubileuszowy Międzynarodowy Festiwal Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej, IV Festiwal Kultury Żydowskiej ZACHOR Kolor i Dźwięk, Białystok Up To Date Festiwal, Białystuk - XI Międzynarodowy Przegląd Inicjatyw Teatralnych,
- W ramach Programu rozwoju aktywności w sferze kultury Białostocki Teatr Lalek od kilku lat aktywnie zwiększa swoją aktywność na forum krajowym i zagranicznym, uczestnicząc w festiwalach i przeglądach, co służy promocji zarówno Teatru, jak i Miasta. W 2011 r. Białostocki Teatr Lalek (BTL) pokazał polskiej i zagranicznej publiczności 14 spektakli, podczas 22 tournée artystycznych. Zespół BTL, jako jedyny w Polsce teatr lalkowy, brał udział w programie Polskiej Prezydencji 2011. W ramach projektu „BTL: Jeden teatr – wiele oblicz” w czterech europejskich stolicach (Kijów, Madryt, Mińsk, Moskwa) zaprezentowano wybrane spektakle oraz multimedialną wystawę poświęconą Teatrowi. Instytucja była wielokrotnie nagradzana podczas festiwali – otrzymała 5 nagród i wyróżnień indywidualnych m.in. podczas XVIII Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek „Spotkania” w Toruniu, XXV Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów Lalek w Opolu, czy XV Międzynarodowego Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży „Korczak 2011”.

Programy zrealizowane

- Spektakl „Metropolish” – zgłoszenie do konkursu Podlaska Marka Roku. Spektakl promujący Miasto Białystok wśród mieszkańców ale także w 10 największych miastach w Polsce. W przedsięwzięciu wzięło udział kilkadziesiąt osób reprezentujących białostockie środowiska taneczne oraz muzyczne,
- Promocja Miasta Białystok podczas imprezy „Podlaskie w Fabryce Różnorodności” zorganizowanej wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. Podczas wydarzenia promocyjnego, które odbyło się w warszawskiej Fabryce Trzciny, kolportowano materiały informacyjne o Białymstoku i Podlaskiem, prezentowano filmy promocyjne i turystyczne oraz spektakl promocyjny „Metropolish”, promowano twórczość artystów wywodzących się z Białegostoku oraz z województwa podlaskiego: tancerzy, muzyków, projektantów mody, fotografów, malarzy i rzemieślników,
- Promocja Miasta Białystok podczas Mistrzostw Świata w Hip-Hopie w Austrii przez grupę taneczną „Szał Mini” z Akademii Tańca „SZAŁ” (ekspozycja logo Wschodzący Białystok na strojach grupy tanecznej, dystrybucja materiałów promocyjnych),
- W ramach Programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok udzielono dotacji na następujące projekty o prestiżowym znaczeniu w skali Miasta: Festiwal "Kalejdoskop" - edycja 2011 - tworzony przez grupę młodych tancerzy i choreografów, Białysztuk - XI Międzynarodowy Przegląd Inicjatyw Teatralnych - tworzony przez grupę aktorów, absolwentów Wydziału Sztuk Lalkarskich w Białymstoku, cykl koncertów Muzyka Mistrzów Baroku oraz V Międzynarodowy Konkurs Duetów Fortepianowych organizowany przez studentów oraz absolwentów Wydziału Instrumentalno - Pedagogicznego,
- W ramach Programu rozwoju aktywności w sferze kultury władze miejskie, pragnąc zachęcić twórców do działań w zakresie kultury na terenie Miasta, ustanowiły w 2006 r. stypendia młodym twórcom, którzy nie ukończyli 35 roku życia. Projekt cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodych białostoczan, absolwentów szkół artystycznych w wielu dziedzinach życia kulturalnego, w tym też plastyki. Dotychczas przyznano 106 stypendiów na łączną kwotę 501 500 zł. Wśród dotychczasowych stypendystów znaczną część stanowią studenci i absolwenci kierunków artystycznych, m.in.: UMFC Wydziału Instrumentalno-Pedagogicznego w Białymstoku, Wydziału Sztuki Lalkarskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza z siedzibą w Białymstoku, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, itd. W wielu przypadkach przyznane stypendium stanowiło nie tylko realną pomoc w realizacji planów młodych artystów, lecz również dało początek wielu nowym karierom (np. Paweł Chomczyk, Joanna Stelmaszuk - Troc, Rafał Konopka). Miasto utworzyło stronę internetową poświęconą młodym twórcom, na której prezentuje ich dorobek.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Organizacja cyklicznej imprezy promującej Miasto Białystok „Dni Miasta Białegostoku”.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.2.4 BUDOWA I UMACNIANIE MARKI BIAŁEGOSTOKU JAKO WIELOKULTUROWEGO MIASTA KRESÓW UNII EUROPEJSKIEJ W OPARCIU O PRESTIŻOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA KULTURALNE

Programy zrealizowane

- Promocja Miasta Białystok podczas konferencji pn. „Misja telewizji publicznej w społeczeństwie wielokulturowym” organizowanej przez Telewizję Polską Oddział w Białymstoku,
- Zgłoszenie Białostockiego szlaku kulinarnego do konkursu „Podlaska Marka Roku 2011” – szlak promuje kulinaria regionalne oraz rodzimych restauratorów i producentów produktów regionalnych,
- W ramach Programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok udzielno dotacji na prestiżowe przedsięwzięcia kulturalne: XXX Jubileuszowy Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej „Hajnówka 2011” w Białymstoku, Festiwal Kultury Żydowskiej ZACHOR Kolor i Dźwięk, konkurs Białoruskiego Towarzystwa Kulturalno - Społecznego pn. „Piosenka białoruska”,
- W ramach Programu rozwoju aktywności w sferze kultury:
  - Białostocki Ośrodek Kultury po raz piąty zorganizował Festiwal Kultur Podlasia „Inny wymiar – Sąsiedzi” dający możliwość zapoznania się z różnymi dziedzinami sztuki oraz wymiany poglądów w kontekście tożsamości, funkcjonowania społeczności zróżnicowanej narodowościowo i edukacji międzykulturowej,
  - Centrum im. Ludwika Zamenhafa ma ambicję stać się miejscem spotkania i dialogu dla wszystkich mieszkańców tygła kultur i narodów jakim jest Podlasie, a szerzej Kresy. W 2011 r. Centrum zaprezentowało wystawy poświęcone wielokulturowości (m.in. „Historia współczesnego Izraela” w ramach IV Festiwalu Kultury Żydowskiej „Zachor”). Ponadto w Centrum odbyły się liczne spotkania poświęcone wielokulturowości (m.in.: „Polowanie na Żydów 1942-45” - spotkanie z prof. B. Engelking i prof. J. Grabowskim z Centrum Badań nad Zagładą Żydów, „8 historii, które nie zmieniły świata. Podróż do krainy dzieciństwa polskich Żydów”. Instytucja zrealizowała cykl spotkań „Tacy inni tacy bliscy” z kulturą mniejszości narodowych i religijnych w formie wystaw (m.in. „Pahanstwa”, „Romowie wśród nas”), koncertów (Nekressi), spotkań. Ponadto, przygotowała warsztaty edukacyjne „Religie Podlasia”, mające na celu m.in. przekazanie w atrakcyjnej formie zasobu podstawowych informacji dotyczących religii, których przedstawiciele mieszkają lub w przeszłości zamieszkiwali licznie na Podlasiu, a także ukazanie wielowyznaniowego obrazu Podlasia jako

wartościowego dziedzictwa i potencjału kulturotwórczego oraz kształtowanie postawy otwartości i samodzielności intelektualnej, opartych na wiedzy i osobistym doświadczeniu,

- Organizacja 5 Międzynarodowego Festiwalu Muzyki, Sztuki i Folkloru „Podlaska Oktawa Kultur”.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.2.5 WYKORZYSTANIE PROJEKTÓW ZEWNĘTRZNYCH DO WYKREOWANIA IMPREZY KULTURALNEJ O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM

Programy niezrealizowane

- W 2011 r. Białystok nie aplikował o projekty zewnętrzne z ustaloną marką o znaczeniu międzynarodowym, które mogłyby być zrealizowane w Mieście i ze środków budżetowych Miasta.

D.3. TWORZENIE REGIONALNEGO CENTRUM TURYSTYCZNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.3.1. WSPARCIE ROZWOJU KLUCZOWYCH KIERUNKÓW TURYSTYKI W MIEŚCIE: KULTUROWEJ, PRZYRODNICZEJ, KONGRESOWEJ, SPORTOWEJ I LECZNICZEJ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Członkostwo Miasta Białystok w Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, polegające na finansowym wsparciu działań PROT-u.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.3.2 WYKORZYSTANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTURALNYCH OTOCZENIA DLA ROZWOJU FUNKCJI MIASTA JAKO ZAPLECZA TURYSTYCZNEGO REGIONU

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji:

- Rewaloryzacja Barokowego Ogrodu Branickich w Białymstoku:
  - w 2010 r. zakończono I etap rewaloryzacji Ogrodu Branickich - Działziniec Wstępny. Wykonano 2 fontanny, remont pomieszczeń Bramy Wielkiej, ukształtowanie terenu działzinca wstępnego, nawierzchnię dojazdu głównego do Pałacu Branickich, alejki spacerowe, nasadzenia szaty roślinnej oraz system automatycznego nawadniania zieleni,
  - w 2011 r. zakończono Salon Ogrodowy. Wykonano: 4 fontanny i budynek przepompowni z infrastrukturą technologiczną, Pawilon Pod Orłem, przebudowę dróg i alejek oraz nasadzenia szaty roślinnej Salonu Ogrodowego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.3.4. POPRAWA ESTETYKI MIASTA I DOSTOSOWANIE JEGO PRZESTRZENI DO POTRZEB TURYSTYKI

Programy zrealizowane

- Wdrożenie produktu turystycznego Białystok Wielu Kultur, w tym czterech miejskich szlaków turystycznych: Szlaku Rodu Branickich, Szlaku Białostockich Świątyń, Szlaku Białostockich Fabrykantów i Szlaku Architektury Drewnianej. Produkt turystyczny został zrealizowany wraz z oznakowaniem szlaków w postaci kartuszy, podświetlanych totemów oraz słupów kierunkujących (światowidów).

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.3.5. PROMOCJA MIASTA PRZEZ MIESZKAŃCÓW I WŚRÓD JEGO MIESZKAŃCÓW ORAZ POPRZEC GOŚCI JE ODWIEDZAJĄCYCH

Programy zrealizowane

- Udział Miasta Białystok w Podlaskich Targach Turystycznych w Białymstoku, będący okazją do promocji walorów Miasta, w tym miejskich szlaków turystycznych, wśród mieszkańców Miasta i regionu. Podczas trzydniowej imprezy turystycznej odbył się „Dzień Białostocki” podczas którego promowane były miejskie szlaki turystyczne oraz twórczość młodych artystów z dziedziny tańca i muzyki, pochodzących z Białegostoku,
- Zgłoszenie Białostockiego Szlaku Kulinarnego do konkursu „Podlaska Marka Roku 2011”. Szlak promuje kulinaria regionalne oraz rodzimych restauratorów i producentów produktów regionalnych,
- Zgłoszenie spektaklu „Metropolis” do konkursu „Podlaska Marka Roku 2011”. Spektakl zrealizowany na potrzeby zewnętrznej kampanii promocyjnej Miasta Białegostoku, w którym udział wzięło kilkudziesięciu tancerzy i muzyków głównie z Białegostoku i Podlasia (zwycięzca w kategorii: Podlaskie Przedsięwzięcie Roku 2010),
- Inauguracja sezonu turystycznego wraz z realizacją gry miejskiej. Podczas inauguracji na Rynku Kościuszki przygotowano stoisko z materiałami promocyjno - informacyjnymi dotyczącymi nowo powstałego produktu Białystok Wielu Kultur (w skład szlaku wchodziły cztery trasy turystyczne), ponadto osoby zainteresowane mogły otrzymać materiały dotyczące Białostockiego Szlaku Kulinarnego, obejrzeć film promocyjny Miasta Białystok, uzyskać informacje na temat atrakcji turystycznych. W restauracjach leżących na Białostockim Szlaku Kulinarzym zorganizowana została akcja „Mini Dania za 5 zł” promująca regionalne kulinaria. Inauguracji towarzyszyła gra miejska „Odkryj Białystok”, polegająca na przemierzaniu przez kilkudziesięciu uczestników nowopowstałych tras turystycznych oraz zdobywaniu punktów za prawidłowe odpowiedzi na pytania związane z trasami.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Zamówienie materiałów promocyjnych oraz materiałów informacyjnych Miasta Białystok, dystrybuowanych podczas targów turystycznych, wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, sportowych i edukacyjnych na terenie Miasta oraz na zewnątrz, przekazywanie materiałów na potrzeby promocyjne departamentów Urzędu Miejskiego, przekazywanie materiałów na potrzeby promocyjne zgłaszającym się w tym celu podmiotom,
- Wakacyjne kursy zabytkowym autobusem „Ogórkiem” z przewodnikiem PTTK. W każdy weekend wakacyjny mieszkańcy oraz turyści mogą skorzystać z bezpłatnych wycieczek obejmujących białostockie atrakcje turystyczne, prowadzone przez uprawnionego przewodnika turystycznego.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.3.7. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG TURYSTYCZNYCH, W TYM OPRACOWANIE KOSZYKA MARKOWYCH PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH

Programy zrealizowane

- Wdrożenie produktu turystycznego Białystok Wielu Kultur, w tym czterech miejskich szlaków turystycznych: Szlaku Rodu Branickich, Szlaku Białostockich Świątyń, Szlaku Białostockich Fabrykantów i Szlaku Architektury Drewnianej. Produkt turystyczny został zrealizowany wraz z oznakowaniem w postaci kartuszy, podświetlanych totemów oraz słupów kierunkujących (światowidów),
- Zgłoszenie do konkursu Róża Regionów 2011 przewodników „Smaki Białegostoku” i „Białystok Wielu Kultur” (przewodniki otrzymały specjalne wyróżnienie Złotej Róży Regionów 2011).

D.4. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W SFERZE TURYSTYKI I DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.4.3 KONSOLIDACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ TURYSTYCZNYCH I KULTURALNYCH W MIEŚCIE

Programy zrealizowane

- Dziedzictwo kulturowe Białegostoku, w tym dotyczące mniejszości narodowych i wyznaniowych w Mieście oraz kwestie kształtowania otwartości obywateli na problemy mniejszości, jest upowszechniane przez: miejskie instytucje kultury (m.in. warsztaty i wystawy w Centrum im. L. Zamenhofs i Galerii Arsenał, festiwale w Białostockim Ośrodku Kultury) oraz poprzez organizacje pozarządowe i podmioty kościelne wspierane finansowo przez samorząd miejski (publikacje, przeglądy twórczości, wystawy, filmy, spotkania, warsztaty).

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Współpraca z Punktem Informacji Turystycznej w Białymstoku na dworcu PKP, ze szczególnym uwzględnieniem promocji Miasta Białegostoku. W ramach współpracy świadczone są następujące usługi: udostępnianie informacji o Białymstoku oraz informacji turystyczno - kulturalnych oraz wszelkich przydatnych informacji z punktu widzenia turysty, dystrybucja materiałów promocyjnych i informacyjnych przekazywanych przez Biuro Promocji.

Programy zrealizowane

- Zgłoszenie do konkursu Róża Regionów 2011 przewodników „Smaki Białegostoku” i „Białystok Wielu Kultur” (przewodniki otrzymały specjalne wyróżnienie Złotej Róży Regionów 2011),
- Zgłoszenie Białostockiego Szlaku Kulinarnego do konkursu „Podlaska Marka Roku 2011”. Szlak promuje kulinaria regionalne oraz rodzimych restauratorów i producentów produktów regionalnych,
- Zamieszczenie informacji reklamowej (artykułu) w miesięczniku „Welcome to Warsaw & to Poland” mającym na celu promocję miejskich szlaków turystycznych,
- Zamieszczenie informacji reklamowej w dodatku do „Kuriera Porannego” oraz dziennika „Rzeczpospolita” pn. „Perły Podlasia i Mazur” promującej walory turystyczne Białegostoku,
- Udostępnienie materiałów informacyjnych oraz zdjęć dotyczących Białostockiego Szlaku Kulinarnego w celu zamieszczenia na stronach internetowych obsługiwanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego www.odkryjpodlaskie.pl i www.discoverpodlaskie.pl,
- Zgłoszenie Białostockiego Szlaku Kulinarnego do konkursu „Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Podlaskiego 2011 – Certyfikat POT” (szlak zajął II miejsce w konkursie),
- Plebiscyt na Najlepszy Produkt Regionalny przeprowadzony na stronie internetowej Białostockiego Szlaku Kulinarnego, promujący regionalne kulinaria,
- Akcja zniżkowa na Białostockim Szlaku Kulinarным zorganizowana z okazji Pozytywne Wibracje Festival 2011. W ramach promocji regionalnych kulinariów oraz szlaku, uczestnicy festiwalu po okazaniu biletu bądź opaski festiwalowej mogli skorzystać ze zniżek przygotowanych przez restauracje w czasie dwóch dni trwania imprezy,
- Organizacja cyklicznych warsztatów kulinarnych w ramach Białostockiego Szlaku Kulinarnego. Weekendowe spotkania organizowane w restauracjach leżących na szlaku, podczas których uczestnicy pod okiem szefa kuchni przygotowują regionalne potrawy.

D.5. PROMOWANIE AKTYWNYCH STYLÓW ŻYCIA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.5.3. PROMOCJA ZDROWYCH STYLÓW ŻYCIA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Piknik zdrowotny „Chodzę, biegam więc jestem”,
- Obchody Światowego Dnia Serca - piknik Białystok Biega,
- Płyn po zdrowie - amatorskie zawody w pływaniu,
- Płyn i skacz po zdrowie - triathlon na Dojlidach,
- Moto serce - Światowy Dzień Krwiodawstwa,
- Raciborski Rajd Rowerowy Środowisk Trzeźwościowych dookoła Polski,
- Olimpiady w ramach programu „Mleko z klasą”:
  - Lekkoatletyczna Olimpiada Mleczna dla klas I – III,
  - Olimpiada Mleczna na basenie,
  - Sportowa Olimpiada Mleczna małych szkół.

D.6. TWORZENIE SPORTOWEGO CENTRUM O ZNACZENIU PONADREGIONALNYM

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.1. KREACJA WIZERUNKU SPORTOWEGO MIASTA

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Budowa stadionu piłkarskiego w regionie północno - wschodniej Polski wraz z zapleczem treningowym, finansowana z funduszy własnych Miasta Białystok oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013. Nowy stadion będzie posiadał w całości zadaszoną widownię wyłącznie z miejscami siedzącymi w ilości 22,5 tys. Przewidziano miejsca dla osób niepełnosprawnych (obok każdego stanowiska dla wózka zapewnione miejsce siedzące dla pomocnika). W konstrukcji widowni zamontowane będzie oświetlenie o mocy nie mniej niż 2000 lux, nagłośnienie oraz nowoczesny system monitoringu. Oprócz meczy piłkarskich na stadionie będą mogły odbywać się koncerty, targi, wystawy itp. Planowany termin zakończenia inwestycji to 2014 rok,
- Promocja Miasta Białegostoku podczas organizowanych widowisk sportowych, imprez kulturalnych lub rekreacyjnych poprzez ekspozycję logo „Wschodzący Białystok” oraz udział zespołu w rozgrywkach ekstraklasy piłki siatkowej kobiet w Polsce, realizowana przez Jagiellonię Białystok Sportowa Spółka Akcyjna,
- Zamówienie działań promujących Miasto Białystok poprzez ekspozycję logo Wschodzący Białystok podczas rywalizacji drużynowej w najwyższej klasie rozgrywek w Polsce w sportach halowych,

realizowane przez Akademicki Związek Sportowy Klub Środowiskowy Piłki Siatkowej w Białymstoku,

- Promocja Miasta Białegostoku poprzez ekspozycję logo Wschodzący Białystok podczas rywalizacji w tenisie stołowym, realizowanej przez Polską Superligę Tenisa Stołowego Sp. z o.o.,
- Promocja Miasta Białegostoku podczas zawodów sportowych z udziałem zawodniczek Uczniowskiego Klubu Sportowego Tenisa Stołowego „Ósemka”.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.2. PROMOCJA I ROZWÓJ SPORTU WYCZYNOWEGO, SPORTU MASOWEGO ORAZ AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Wspieranie rozwoju sportu w Białymstoku, przyznawanie stypendiów sportowych, olimpijskich oraz nagród i wyróżnień za wysokie wyniki sportowe w oparciu o uchwałę Rada Miejska Białegostoku podjętą 8 listopada 2010 r. Zgodnie z zapisami ww. uchwały Miasto Białystok w trosce o rozwój sportu oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie, stwarza warunki organizacyjno - finansowe białostockim klubom sportowym, zawodnikom, trenerom oraz innym osobom wyróżniającym się osiągnięciami w działalności sportowej,
- Dotacje dla białostockich klubów sportowych, stypendia sportowe przyznawane zawodnikom, osiągającym wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym, nagrody i wyróżnienia przyznawane zawodnikom, trenerom oraz innym osobom wyróżniającym się osiągnięciami w działalności sportowej,
- Miasto Białystok, wspólnie z klubami sportowymi, podejmuje na terenie kraju oraz za granicą, przedsięwzięcia promocyjne na warunkach określanych każdorazowo w umowach,
- Dotacje dla organizacji pozarządowych, w tym klubów sportowych, przekazywane po przeprowadzeniu procedury konkursowej na następujące zadania: realizacja programów szkolenia sportowego oraz uczestnictwo w zorganizowanej rywalizacji sportowej, organizacja imprez sportowych dla dzieci i młodzieży, upowszechnianie sportu wśród mieszkańców Miasta Białegostoku poprzez organizację lub uczestniczenie w imprezach, zawodach, zajęciach sportowych, prowadzenie zajęć sportowych dla osób niepełnosprawnych, organizacja współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży z białostockich szkół podstawowych i gimnazjów.

Programy niezrealizowane

- Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015 (uchwała Nr XXXIX/496/09 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 marca 2009 r.) w zakresie dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (realizacja zadania powiatu wynikającego z art. 35a

ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.). Powyższe zadanie jest finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2011 r. zadanie nie było realizowane z uwagi na brak środków finansowych na ten cel.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.3. WYKREOWANIE IMPREZY SPORTOWEJ O PRESTIŻOWYM ZNACZENIU W KRAJU

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Organizacja w Białymstoku w 2011 i 2012 roku imprezy sportowej pn. "Ogólnopolski bieg uliczny – Białystok Biega", cieszącej się ogromną popularnością wśród mieszkańców Miasta ale i całego kraju. W imprezie uczestniczyło kilkaset osób, co może wskazywać, że będzie to wydarzenie realizowane cyklicznie i kojarzone z naszym Miastem.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.4 BUDOWA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA BAZY SPORTOWEJ W MIEŚCIE, W TYM BAZY SPORTOWEJ SZKÓŁ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- W latach 2009-2011 zrealizowano kilkanaście inwestycji sportowych zlokalizowanych w Mieście, w tym przy białostockich placówkach oświatowych. Rokrocznie w budżecie Miasta planowane są środki na modernizację czy budowę boisk sportowych. W Białymstoku zrealizowano od 2008 r.:
  - około 20 nowych boisk sportowych a kolejnych 6 zmodernizowano (sztuczna nawierzchnia, ogrodzenie, oświetlenie) zlokalizowanych przy placówkach oświatowych,
  - 2 boiska zrealizowane w ramach ogólnopolskiego programu „Moje boisko Orlik 2012”,
  - budowa Centrum Rekreacji z kompleksem boisk szkolnych ze sztuczną nawierzchnią przy Zespole Szkół Integracyjnych Nr 1,
  - budowa terenów rekreacyjno - sportowych przy ul. Zachodniej,
  - budowa 4 sal gimnastycznych przy szkołach,
  - miejski Skate Park w centrum Miasta.
- W trakcie realizacji jest budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 4 (Szkoła Podstawowa Nr 52 i Publiczne Gimnazjum Nr 31) ul. Dojlidy Górne 48,

- Budowa hali wielofunkcyjnej dla potrzeb Zespołu Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2. W trakcie przygotowania jest dokumentacja techniczna oraz przetarg na realizację.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.5. PODNOSZENIE POZIOMU KWALIFIKACJI KADRY SPORTOWEJ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Realizacja projektu „Ogólnopolski Program Kształcenia Kadr Sportowych”, w którym poprzez organizację różnorodnych form kształcenia wsparciem zostanie objętych ponad 5 tysięcy osób. Mogą oni bezpłatnie uczestniczyć w kursach instruktorskich, kursach trenerskich II stopnia oraz studiach podyplomowych. Aby umożliwić doksztalcenie się jak najszerzej grupie odbiorców, projekt realizowany jest w pięciu miastach: Płocku, Krakowie, Wrocławiu, Wałczu i Białymstoku. Szczegółowe cele programu to m.in.:
  - wdrożenie i realizacja jednolitego programu kształcenia kadry sportowej zgodnego ze standardami europejskimi w 5 Regionalnych Ośrodkach Szkoleniowych w Polsce, zapobiegającego sytuacji zróżnicowania kwalifikacji i umiejętności,
  - podwyższenie kwalifikacji i podniesienie poziomu kompetencji kadry sportowej poprzez otwarcie i realizację nowego kierunku menedżerskich studiów podyplomowych,
  - zwiększenie udziału szkolnictwa wyższego w kształceniu ustawicznym poprzez wdrożenie specjalistycznych kursów, których zakres przedmiotowy odzwierciedla zapotrzebowanie rynku pracy na specjalistów zajmujących się sportem.
- Optymalizacja warunków organizacyjno - finansowych mających na celu rozwój kadr sportowych dla potrzeb programu rządowego ORLIK 2012 oraz wykształcenie kadr trenerskich przygotowujących zawodników do udziału w igrzyskach olimpijskich i zawodach mistrzowskich m.in. EURO 2012.

KIERUNEK DZIAŁAŃ D.6.6. ROZWÓJ KULTURY FIZYCZNEJ WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ BAZY SPORTOWEJ SZKÓŁ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Systematyczne zwiększanie organizacji imprez sportowych dla dzieci i młodzieży. Współpraca z Komendą Miejską Policji w Białymstoku przy realizacji kampanii promocyjnej skierowanej do uczniów szkół gimnazjalnych programu „I Ja i Ty możesz zostać kibicem”. Podsumowaniem kampanii była organizacja turnieju piłki nożnej z udziałem młodzieży. Kampania organizowana była w latach 2009 – 2010,
- W trakcie realizacji jest budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 4,
- Budowa hali wielofunkcyjnej dla potrzeb Zespołu Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2.

E. OBSZAR METROPOLITALNY

E.1. INTEGRACJA PLANISTYCZNA OBSZARU METROPOLITALNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ E.1.1. INSTYTUCJONALIZACJA WSPÓŁPRACY SAMORZĄDÓW BIAŁOSTOCKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Deklaracja współpracy Gmin z terenu Powiatu Białostockiego, Sokólskiego oraz Miasta Białegostoku z dnia 28 kwietnia 2009 r., w której Wójtowie, Burmistrzowie i Prezydent Miasta Białegostoku wyrazili zainteresowanie dążeniami do rozwijania więzi społecznych, gospodarczych komunikacyjnych oraz wskazali na potrzebę wypracowania ram prawnych do utworzenia zintegrowanego obszaru metropolitalnego. Deklaracja współpracy zakładała powołanie Konwentu Białostockiego Obszaru Metropolitalnego, ciała niesformalizowanego, będącego platformą wspólnych spotkań i rozważań nad ewentualnymi obszarami i formami współpracy. W ramach współpracy powołano zespoły merytoryczne: Zespół ds. Rozwoju Gospodarczego, Zespół ds. Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami, Zespół ds. Społecznych i Bezpieczeństwa, Zespół ds. Edukacji, Zespół ds. Kultury, Promocji, Sportu i Turystyki,
- Zinstytucjonalizowaną formą współpracy samorządów stanowiących Białostocki Obszar Metropolitalny było kontynuowanie spotkań członków Konwentu, na których omawiano istotne problemy mające wpływ na sprawne funkcjonowanie metropolii. Omawiano m.in. zagadnienia związane z organizacją systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz dyskutowano nad wpływem funkcji metropolitalnych Białegostoku na rozwój całego obszaru zawartych w „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011 – 2020 plus.”

E.2. USPRAWNIENIE POWIĄZAŃ INFRASTRUKTURALNYCH OBSZARU METROPOLITALNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ E.2.2. WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ROZWOJU SIECI INFORMATYCZNYCH (W TYM INTERNETU SZEROKOPASMOWEGO) ORAZ INTEGRACJA SIECI W GMINACH Z SYSTEMEM SIECI MIEJSKIEJ

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Realizacja Porozumienia o współpracy w sprawie budowy sieci WIMAX powiatu białostockiego oraz sokólskiego,
- Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego część II – Administracja Samorządowa.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Realizacja projektu „Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej”. Projektowany system swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje Miasto Białystok, gminy miejsko – wiejskie: Czarna Białostocka, Choroszcz, Michałowo, Supraśl, Wasilków, Zabłudów oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Gródek, Juchnowiec Kościelny.

W tym celu Miasto Białystok podpisało dwustronne porozumienie z 9 gminami biorącymi udział w projekcie:

- w dniu 02.07.2010 r. z Gminą Gródek i Michałowo,
- w dniu 07.07.2010 r. z Gminą Zabłudów,
- w dniu 14.10.2010 r. z Gminą Choroszcz i Juchnowiec Kościelny,
- w dniu 02.11.2010 r. z Gminą Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Supraśl oraz Wasilków.

W świetle podpisanych porozumień ww. gminy zobowiązały się do kierowania ze swojego obszaru strumienia odpadów komunalnych do instalacji wchodzących w skład projektu, z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, przez cały okres trwania Porozumienia, począwszy od momentu przekazania do eksploatacji wszystkich instalacji wytworzonych w ramach projektu. Miasto Białystok zobowiązało się do przyjmowania odpadów komunalnych od ww. gmin w okresie obowiązywania niniejszych porozumień, począwszy od momentu przekazania do eksploatacji wszystkich instalacji wytworzonych w ramach projektu. W celu realizacji zadań przewidzianych w ramach projektu, Miasto Białystok zadeklarowało budowę i uruchomienie w terminie do 31 grudnia 2015 r. wszystkich instalacji w ramach projektu, przy wsparciu ze środków Funduszu Spójności w ramach POLiŚ 2007-2013. Niniejsze porozumienia zostały zawarte na okres 30 lat, licząc od dnia 1 stycznia roku następnego po roku przekazania wszystkich instalacji do eksploatacji. Dodatkowo, strony ustaliły, iż gminy będą uprawnione do występowania z Porozumienia, nie wcześniej niż 10 lat od przekazania wszystkich instalacji do eksploatacji.

E.3. WZROST DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG SFERY SPOŁECZNEJ W OBSZARZE METROPOLITALNYM

Programy zrealizowane

- Realizacja programu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2011 rok oraz programu rozwoju aktywności w sferze kultury. Oferta kulturalna miejskich instytucji kultury oraz organizacji

pozarządowych działających na terenie Miasta Białystok adresowana jest nie tylko do mieszkańców Białegostoku, ale także mieszkańców gmin ościennych, położonych w obszarze metropolitalnym. Ponadto organizacje pozarządowe, mające swoje siedziby na terenie obszaru metropolitalnego, otrzymały środki finansowe z budżetu Miasta na realizację projektów kulturalnych wzbogacających ofertę kulturalną Białegostoku.

E.4. TWORZENIE WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ OBSZARU METROPOLITALNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ E.4.2. WSPÓLNE PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KREOWANIA POZYTYWNEGO WIZERUNKU REGIONU WŚRÓD INWESTORÓW ORAZ JEGO POPULARYZACJI, A TAKŻE TWORZENIA DOBREGO KLIMATU DLA INWESTYCJI

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Białostocki Park Naukowo-Technologiczny to kluczowe dla rozwoju Miasta Białystok przedsięwzięcie. Park stanie się istotnym elementem regionalnego systemu innowacji, a przez to narzędziem transformacji w stronę gospodarki opartej na wiedzy. Działalność BPN-T będzie rozwijać kontakty i sieć współpracy środowisk biznesowych i naukowych nie tylko w Mieście i regionie, ale również w obszarze metropolitalnym oraz poza jego granicami. Zgodnie z przeznaczeniem BPN-T będzie pełnić funkcje: inkubatora technologicznego (wynajem powierzchni), ośrodka doradczo-szkoleniowego i centrum transferu technologii (usługi świadczone w zakresie komercjalizacji technologii i przedsiębiorczości), łącząc wymienione funkcje z zarządzaniem i sprzedażą nieruchomości pod inwestycje. Atutem Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego jest jego lokalizacja na obszarze tzw. „Dzielnicy Wiedzy”, zlokalizowanej w południowej części Miasta i obejmującej poza terenami Parku utworzoną w 2008 r. Podstrefę Białystok Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz powstające miasteczko akademickie - Kampus Uniwersytetu w Białymstoku, którego oddanie do użytku przewidywane jest w 2015 r. Swoistą formę wsparcia dla funkcjonowania otoczenia, skupiającego innowacyjne środowisko naukowe i gospodarcze, stanowić będzie baza naukowa Politechniki Białostockiej. Zakłada się, że powstanie nowoczesnej infrastruktury w ramach tychże inicjatyw inwestycyjnych w bliskim od siebie położeniu, umożliwi naukowcom oraz przedsiębiorcom lepszą realizację projektów, stymulujących lokalną i regionalną gospodarkę. Rozległość potencjalnej współpracy i synergia działań podmiotów zintegrowanych w obszarze „Dzielnicy Wiedzy” będzie także skutkować silnym oddziaływaniem na obszar metropolitalny. To oddziaływanie może być wzmacniane przez realizację działań koncentrujących się na wspólnym zaangażowaniu się środowisk: naukowego i biznesowego, skupionego wokół wspomnianych inicjatyw, w budowanie marketingu regionalnego, kreującego pozytywny wizerunek inwestycyjny Miasta, regionu oraz białostockiego obszaru metropolitalnego. Zważywszy na obserwowaną aktywność inwestycyjną gmin i ośrodków miejskich, skupionych w białostockim obszarze metropolitalnym oraz podejmowane w ostatnim okresie działania

inicjujące powstawanie przestrzeni i obiektów, służących transferowi wiedzy i innowacji, takich jak:

- Białystok - Białostocki Park Naukowo-Technologiczny (w fazie realizacji), Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Białystok (w fazie funkcjonowania),
- Czarna Białostocka - Podlaski Park Przemysłowy (w fazie realizacji),
- Łapy - Podstrefa Łapy Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Wisłosan (w fazie realizacji),

należy dążyć do promowania dobrego klimatu dla inwestycji w Mieście, regionie i obszarze metropolitalnym oraz wypracowania wspólnej polityki eksponującej potencjał BOM. Istotne znaczenie w tym zakresie odgrywa podpisana w dniu 28 kwietnia 2009 r. Deklaracja Współpracy Gmin z terenu Powiatu Białostockiego, Sokólskiego i Miasta Białystok oraz Powiatu Białostockiego i Powiatu Sokólskiego, określająca potrzebę dążenia do rozwijania więzi społecznych, gospodarczych komunikacyjnych oraz wypracowania ram prawnych do utworzenia zintegrowanego obszaru metropolitalnego. Powyższe będzie koordynował powołany Konwent Białostockiego Obszaru Metropolitalnego, składający się m.in. z Zespołu ds. Rozwoju Gospodarczego.

E.5. ROZWÓJ ZEWNĘTRZNYCH POWIĄZAŃ OBSZARU METROPOLITALNEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM BIAŁEGOSTOKU

KIERUNEK DZIAŁAŃ E.5.1. PRZEŁAMYWANIE PERYFERYJNOŚCI BIAŁEGOSTOKU POPRZECZ ROZWÓJ POWIĄZAŃ TRANSPORTOWYCH

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Miasto Białystok jest partnerem projektu „Rail Baltica Growth Corridor”, którego celem jest wykonanie opracowań dotyczących budowy i rozwoju infrastruktury transportowej w obrębie korytarza kolejowego Rail Baltica. Realizacja projektu stwarza szansę nawiązania i rozwoju współpracy państw w rejonie Morza Bałtyckiego oraz jest ukierunkowana na wskazanie potrzeb infrastrukturalnych oraz inwestycyjnych miast i regionów zlokalizowanych wzdłuż korytarza kolejowego Rail Baltica. Zgodnie z koncepcją fragment międzynarodowej trasy w obrębie obszaru województwa podlaskiego będzie przebiegał przez Białystok - Ełk - Olecko - Suwałki w kierunku Trakiszek i granicy państwa z Litwą. Efektem finalnym prac będzie opracowanie metropolitalnych i regionalnych strategii i kierunków rozwoju oraz wdrożenie dwóch projektów pilotażowych: transeuropejskie centrum informacji pasażerskiej oraz klaster centrów logistycznych i intermodalnych terminali przeładunkowych. Projekt RBGC - „Rail Baltica Growth Corridor” jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Regionu Morza Bałtyckiego na lata 2007-2013. Jest to międzynarodowy projekt realizowany przez 21 partnerów z Finlandii, Estonii, Łotwy, Litwy, Polski i Niemiec. W szczególności

są to: urzędy miejskie z Helsinek, Vantaa, Tallina, Kowna, Warszawy, Łodzi, Poznania i Ludwigsfelde; władze regionalne reprezentujące regiony fińskie: Uusimaa, Harju i Häme oraz polskie: Mazowsze i województwo łódzkie; instytucje naukowe: Aalto University School of Economics i Lappeenranta University of Technology z Finlandii, Latvian Transport Development and Education Association LaTDEA, Competence Centre of Intermodal Transport and Logistics of the Vilnius, Gediminas Technical University oraz Politechnika Białostocka; instytucje związane z transportem, w tym Public Transport Authority Berlin-Brandenburg VBB z Niemiec. Projekt jest realizowany w latach 2011-2013. Wartość budżetu - 3,6 mln EUR, w tym udział Miasta Białostok około 56 tys. EUR. Przewidywana kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to około 47 tys. EUR.

KIERUNEK DZIAŁAŃ E.5.2. DZIAŁANIA NA RZECZ POSZUKIWANIA STRATEGICZNYCH INWESTORÓW

Programy zrealizowane

- Nawiązanie kontaktów z inwestorami poprzez udział przedstawicieli Miasta w:
  - Targach NASSCOM w Mumbaju w ramach misji inwestycyjnej do Indii (Mumbaj, Bangalore, Pune) w ramach projektu „Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej” Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, Działanie I.4 Promocja i Współpraca, komponent Promocja. O odbyły się spotkania i rozmowy z 10 firmami,
  - konferencji organizowanej w ramach projektu „Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej” Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Przeprowadzono spotkania i rozmowy z 10 firmami i instytucjami biznesu,
  - wielosektorowej misji inwestycyjnej do Dubaju „Annual Investment Meeting”, w ramach projektu „Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej”. O odbyły się spotkania i rozmowy z 14 firmami i instytucjami biznesu,
  - misji informacyjno - promocyjnej do Gusiewa w Obwodzie Kaliningradzkim.

Celem powyższych wyjazdów było poszukiwanie partnerów z branż IT, BPO, inwestorów do istniejącej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego. O odbyły się spotkania mające na celu szeroko pojętą promocję Miasta Białostok jak również informowanie o potencjale Miasta, uwarunkowaniach ekonomicznych oraz możliwościach inwestycyjnych w kontekście wyżej wymienionych, realizowanych oraz przyszłych projektach Miasta. Istotnym założeniem wyjazdu było również poszukiwanie partnerów specjalizujących się w branżach IT i BPO do współpracy z przedsiębiorcami i uczelniami z obszaru Miasta Białostok i białostockiego obszaru metropolitalnego.

- Przeprowadzono rozmowy, odbyły się spotkania, wymieniono korespondencję łącznie z 24 firmami oraz podmiotami – inwestorami zainteresowanymi Miastem Białostok z: Polski, Szwecji, Rosji, Ukrainy, Belgii, Finlandii, Włoch, Republiki Azerbejdżanu, Izraela, Indii, USA.

Programy zrealizowane

- Udział w targach turystycznych w Berlinie, Katowicach, Warszawie, Gdańsku, Białymstoku. Podczas targów turystycznych kolportowane są informatory turystyczne Miasta, przewodniki, mapy, foldery o miejskich szlakach turystycznych. Pracownicy Biura Promocji służą wiedzą osobom odwiedzającym stoisko Miasta Białystok.

Programy rozpoczęte, wymagające kontynuacji

- Udział w targach turystycznych krajowych i zagranicznych.